

Sbírka rozhodnutí nejvyšších stolic soudních

Svazek 119.

Sbírka rozhodnutí nejvyššího soudu ve věcech trestních.

Ročník XXI. (1939.)

V Praze 1940.
Majitel a vydavatel: JUDr. V. Tomsa, právnické vydavatelství v Praze XII.,
Kanálská 8 (Barthouova 71).

Rozhodnutí nejvyššího soudu ve věcech trestních.

Ročník dvacátýprvý,

(od čísla 6312 do čísla 6423)

obsahující rozhodnutí z roku 1939

a

rozhodnutí disciplinární

(od čísla 379 dis. do čísla 396 dis.)

Na příkaz prezidia nejvyššího soudu pořádá redakční komise
nejvyššího soudu.

V Praze 1940.
Tiskem firmy Hejda & Zbroj v Mladé Boleslavi.

O B S A H :

Stránka

Seznam rozhodnutí v pořadí časovém	V.—VI.
Seznam rozhodnutí podle spisových značek	VII.—VIII.
Rozhodnutí nejvyššího soudu čís. 6312 — 6423	1—224
Rozhodnutí disciplinární čís. 379 dis. — 396 dis.	225—261
Věcný seznam abecední	265—306
Seznam ustanovení zákonných	307—311

Seznam rozhodnutí v pořadí časovém.

Veškerá práva autorská,
zejména právo překladu, jakékoli zpracování nebo použití,
jsou vyhrazena.

	Čís.		Čís.
Leden 12. Zm I 920/38	6312	Červen 6. Zm I 717/38	6346
» 12. Zm I 928/38	6313	» 6. Zm II 121/39	6347
» 20. Zm II 1/39	6314	» 6. Zm II 123/39	6348
» 23. Zm I 911/38	6315	» 14. Zm I 160/39	6349
Únor 1. Zm I 409/38	6316	» 14. Zm II 38/39	6350
» 1. Zm I 22/39	6317	Červenec 8. Zm I 232/39	6351
» 7. Zm II 14/39	6318	» 25. Zm I 274/39	6352
» 9. Zm I 921/38	6319	Září 2. Zm II 130/39	6353
» 9. Zm I 35/39	6320	» 6. Zm I 205/39	6354
» 13. Zm I 725/38	6321	» 6. Zm I 415/39	6355
» 13. Zm I 939/38	6322	» 6. Zm II 181/39	6356
» 16. Zm I 925/38	6323	» 12. Zm I 438/39	6357
» 16. Zm II 9/39	6324	» 12. Zm II 192/39	6358
» 21. Zm II 37/39	6325	» 13. Zm II 174/39	6359
» 23. Zm I 36/39	6326	» 15. Zm I 258/39	6360
» 23. Zm I 62/39	6327	» 15. Zm I 307/39	6361
» 23. Zm I 68/39	6328	» 15. Zm II 167/39	6362
» 23. Zm I 70/39	6329	» 16. Zm I 486/38	6363
» 27. Zm I 29/39	6330	» 19. Zm I 429/39	6364
» 27. Zm II 31/39	6331	» 26. Zm II 222/39	6365
» 28. Zm I 50/39	6332	Říjen 3. Zm II 205/39	6366
Březen 3. Zm I 922/38	6333	» 4. Zm I 413/39	6367
» 6. Zm II 50/39	6334	» 4. Zm II 165/39	6368
» 9. Zm I 94/39	6335	» 6. Zm I 255/39	6369
» 13. Zm I 100/39	6336	» 6. Zm I 432/39	6370
Duben 14. Zm I 110/39	6337	» 6. Zm II 143/39	6371
» 14. Zm I 139/39	6338	» 10. Zm I 329/39	6372
» 19. Zm II 79/39	6339	» 10. Zm I 349/39	6373
» 21. Zm I 81/38	6340	» 12. Zm II 163/39	6374
» 25. Zm II 57/39	6341	» 12. Zm II 176/39	6375
Květen 12. Zm I 147/39	6342	» 13. Zm II 170/39	6376
» 12. Zm I 174/39	6343	» 17. Zm I 472/39	6377
» 12. Zm II 100/39	6344	» 18. Zm I 425/39	6378
» 31. Zm I 263/39	6345	» 20. Zm II 178/39	6379

	Čis.
Ríjen 25. Zm I 478/39	6380
» 27. Zm I 331/39	6381
» 27. Zm I 396/39	6382
» 31. Zm I 433/39	6383
» 31. Zm II 311/38	6384
Listopad 3. Zm I 485/39	6385
» 4. Zm II 210/39	6386
» 7. Zm I 257/39	6387
» 7. Zm I 453/39	6388
» 8. Zm I 372/39	6389
» 8. Zm I 437/39	6390
» 8. Zm II 234/39	6391
» 8. Zm II 238/39	6392
» 14. Zm I 486/39	6393
» 15. Zm I 526/39	6394
» 17. Zm II 144/39	6395
» 18. Zm I 407/39	6396
» 18. Zm I 454/39	6397
» 18. Zm I 482/39	6398
» 18. Zm I 530/39	6399
» 18. Zm II 207/39	6400
» 18. Zm II 243/39	6401
» 21. Zm I 508/39	6402
» 21. Zm II 198/39	6403
» 22. Zm II 241/39	6404
» 24. Zm II 149/39	6405
» 24. Zm II 245/39	6406
» 28. Zm I 353/39	6407
» 29. Zm I 555/39	6408
» 29. Zm II 268/39	6409
Prosinec 1. Zm I 434/39	6410
» 1. Zm I 465/39	6411
» 5. Zm I 529/39	6412
» 5. Zm I 547/39	6413

	Čis.
Prosinec 5. Zm II 263/39	6414
» 6. Zm II 182/39	6415
» 7. Zm II 194/39	6416
» 12. Zm II 246/39	6417
» 15. Zm I 520/39	6418
» 15. Zm II 265/39	6419
» 19. Zm II 295/39	6420
» 21. Zm I 510/39	6421
» 21. Zm II 277/39	6422
» 22. Zm I 603/39	6423

Dodatek.

Leden 14. Ds I 96/38	379 dis.
» 14. Ds I 97/38	380 dis.
» 14. Ds I 103/38	381 dis.
» 14. Ds II 26/38	382 dis.
Únor 11. Ds I 105/38	383 dis.
Duben 22. Ds II 14/39	384 dis.
Květen 13. Ds I 6/39	385 dis.
» 13. Ds I 15/39	386 dis.
Červen 10. Ds I 19/39	387 dis.
» 19. Ds I 99/38	388 dis.
Prosinec 2. Ds I 33/39	389 dis.
» 2. Ds II 39/38	390 dis.
» 2. Ds II 39/39	391 dis.
» 9. Ds I 36/39	392 dis.
» 9. Ds II 26/39	393 dis.
» 16. Ds I 17/39	394 dis.
» 16. Ds I 32/39	395 dis.
» 16. Ds II 40/39	396 dis.

Seznam rozhodnutí podle spisových značek:

	Čis.	Čis.	
Zm I			
Zm I 81/38	6340	Zm I 413/39	6367
» 409/38	6316	» 415/39	6355
» 486/38	6363	» 425/39	6378
» 717/38	6346	» 429/39	6364
» 725/38	6321	» 432/39	6370
» 911/38	6315	» 433/39	6383
» 920/38	6312	» 434/39	6410
» 921/38	6319	» 437/39	6390
» 922/38	6333	» 438/39	6357
» 925/38	6323	» 453/39	6388
» 928/38	6313	» 454/39	6397
» 939/38	6322	» 465/39	6411
» 22/39	6317	» 472/39	6377
» 29/39	6330	» 478/39	6380
» 35/39	6320	» 482/39	6398
» 36/39	6326	» 485/39	6385
» 50/39	6332	» 486/39	6393
» 62/39	6327	» 508/39	6402
» 68/39	6328	» 510/39	6421
» 70/39	6329	» 520/39	6418
» 94/39	6335	» 526/39	6394
» 100/39	6336	» 529/39	6412
» 110/39	6337	» 530/39	6399
» 117/39	6342	» 547/39	6413
» 139/39	6338	» 555/39	6408
» 160/39	6349	» 603/39	6423
» 174/39	6343		
» 205/39	6354	Zm II.	
» 232/39	6351	Zm II 311/38	6384
» 255/39	6369	» 1/39	6314
» 257/39	6387	» 9/39	6324
» 258/39	6360	» 14/39	6318
» 263/39	6345	» 31/39	6331
» 274/39	6352	» 37/39	6325
» 307/39	6361	» 38/39	6350
» 329/39	6372	» 50/39	6334
» 331/39	6381	» 57/39	6341
» 349/39	6373	» 79/39	6339
» 353/39	6407	» 100/39	6344
» 372/39	6389	» 121/39	6347
» 396/39	6382	» 123/39	6348
» 407/39	6396	» 130/39	6353
		» 143/39	6371

	Čís.		Čís.
Zm II 114/39	6395	Zm II 268/39	6409
» 149/39	6405	» 277/39	6422
» 163/39	6374	» 295/39	6420
» 165/39	6368		
» 167/39	6362		
» 170/39	6376		
» 174/39	6359		
» 176/39	6375		
» 178/39	6379		
» 181/39	6356		
» 182/39	6415		
» 192/39	6358		
» 194/39	6416		
» 198/39	6403		
» 205/39	6366		
» 207/39	6400		
» 210/39	6386		
» 222/39	6365		
» 234/39	6391		
» 238/39	6392		
» 241/39	6404		
» 243/39	6401		
» 245/39	6406		
» 246/39	6417		
» 263/39	6414		
» 265/39	6419		

Zm II 268/39	6409
» 277/39	6422
» 295/39	6420

Ds I.

Ds I 96/38	379 dis.
» 97/38	380 dis.
» 99/38	388 dis.
» 103/38	381 dis.
» 105/38	383 dis.
» 6/39	385 dis.
» 15/39	386 dis.
» 17/39	394 dis.
» 19/39	387 dis.
» 32/39	395 dis.
» 33/39	389 dis.
» 36/39	392 dis.

Ds II.

Ds II 26/38	382 dis.
» 39/38	390 dis.
» 14/39	384 dis.
» 26/39	393 dis.
» 39/39	391 dis.
» 40/39	396 dis.

Oprava důležitějších tiskových chyb.

Str. 10., ř. 8.	zdola správně »sazbu« místo »sazku«.
» 13., » 9.	zdola správně »neshledal« místo »nehledal«.
» 15., » 4.	zdola za slova »(zřejmě písm. a)« vložte ») tr. ř.«
» 17., » 11.	shora správně »odvoláváním« místo »odvolání«.
» 25., » 6.	zdola správně »zastoupení« místo »zastupení«.
» 27., » 11.	zdola správně »v údajích« místo »o údajích«.
» 34., » 19.	shora správně »ochrannou« místo »ochranou«.
» 40., » 5.	zdola správně »hlasující« místo »hlasuji«.
» 42., » 5.	shora správně »jakou« místo »jake«.
» 45., » 12.	shora správně »§ 258, odst. 2 tr. ř.« místo »§ 285, odst. 2 tr. ř.«
» 45., » 18.	zdola za slovo »pro« vložte »posouzení«.
» 49., » 27.	shora správně »situaci« místo »situace«.
» 58., » 2.	zdola za slovo »skupinu« třeba dáti čárku.
» 59., » 2.	shora správně »jenž« místo »jež«.
» 60., » 15.	zdola správně »neexistovala« místo »neexitovala«.
» 61., » 10.	zdola správně »osobou« místo »osobu«.
» 68., » 16.	zdola správně »toto« místo »toho«.
» 69., » 6.	shora správně »u přečinu« místo »v přečinu«.
» 71., » 9.	shora správně »před tím« místo »předtím«.
» 71., » 21.	zdola správně »zástupcí« místo »zástupci«.
» 71., » 18.	zdola správně »sankci« místo »sankci«.
» 72., » 2.	zdola správně »žádnému« místo »žánému«.
» 79., » 12.	zdola správně »vyrovnání« místo »vyrování«.
» 88., » 3.	shora správně »k mimomanželské« místo »k manželské«.
» 90., » 3.	shora správně »jejíž« místo »jichž«.
» 92., » 22.	zdola správně »kdož« místo »když«.
» 93., » 12.	shora správně »trestní« místo »trestný«.
» 93., » 3.	zdola správně »obžalovaného« místo »obžalovanéro«.
» 102., » 6.	shora za slovo »souditi« vložte »ho«.
» 106., » 16.	zdola správně »vládnouti« místo »vládnouti«.
» 108., » 4.	zdola správně »Zm I 486/38« místo »Zm I 486/39«.
» 148., » 25.	zdola správně »Bohumil« místo »Bonumil«.
» 149., » 14.	shora správně »výpověď« místo »výpověď«.
» 151., » 8.	shora správně »Zm II 311/38« místo »Zm II 311/39«.
» 155., » 23.	zdola za slovo »tiskopise,« vložte »skutkovou«.
» 160., » 5.	shora správně »opověděno« místo »opovězeno«.
» 180., » 19.	zdola správně »Zm II 207/39« místo »Zm I 207/39«.
» 194., » 26.	zdola správně »zadržeti« místo »zadržeti«.
» 207., » 12.	shora správně »obžalovanému« místo »odžalovanému«.
» 230., » 15.	shora správně »nestaral« místo »nepostaral«.
» 235., » 19.	zdola za slovem »sobecké« třeba dáti čárku.
» 245., » 19.	shora správně »1937« místo »1938«.
» 260., » 14.	zdola správně »věcech« místo »věech«.

Čís. 6312.

Otázku, jak dalece musí býti zjištěny skutečnosti sloužící za podklad výroku podle § 261 tr. ř., je posuzovati jen s hlediska požadavků kladených na obžalovací spis; není třeba plného soudcovského přesvědčení o nich.

(Rozh. ze dne 12. ledna 1939, Zm I 920/38.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž se nalézací soud prohlásil podle § 261 tr. ř. nepřislušným.

Z d ů v o d ů:

Podle rozhodovacích důvodů je podezření, že obžalovaný vykonal násilnou soulož na N. a že se tím dopustil zločinu násilného smilstva podle §§ 125 a 127 tr. z. Ježto uvedený trestný čin patří do příslušnosti porotního soudu, vyslovil nalézací soud svoji nepřislušnost podle § 261 tr. ř.

Tento výrok napadá zmateční stížnost s hlediska zmatku podle čís. 6 § 281 tr. ř. poukazujíc na to, že nalézací soud nezjistil skutečnosti, jež by opodstatňovaly uvedené obvinění.

Zmateční stížnosti nelze přisvědčiti.

Vyslovuje-li nalézací soud svoji nepřislušnost podle § 261 tr. ř., je třeba, aby tu byly takové skutečnosti (které byly již základem obžaloby nebo které vyšly najevo při hlavním přelíčení), které zakládají zločin náležející k příslušnosti porotního soudu. Stačí, že tu jsou skutečnosti rozhodné pro otázku věcné nepřislušnosti, není však třeba, aby se nalézací soud obíral všemi skutečnostmi, jichž je třeba pro výrok o vině v celém rozsahu.

Pokud jde o skutečnosti, jichž je podle toho, co uvedeno, třeba k odůvodnění výroku o nepřislušnosti, nemusí se jich zjišťování díti takovým způsobem, jaký se vyžaduje pro zjištění skutečností, jež soud bere za základ svého odsuzujícího nebo zprošťujícího výroku. Za podklad výroku o nepřislušnosti podle § 261 tr. ř. postačují skutečnosti, vzhledem k nimž došel nalézací soud na podkladě průvodního řízení (rozh. čís. 1474 Sb. n. s.) k důvodnému podezření, že se staly, aniž se pouštěl do podrobného hodnocení průvodů svědčících proti oněm skutečnostem nebo prováděl podrobně všechny důkazy, jež mohou přijíti v úvahu. Není totiž třeba plného důkazu o uvedených skutečnostech, nýbrž stačí, byly-li zjišťovány skutečnosti jen potud, pokud je třeba k opodstatnění obvinění z takového činu (rozh. čís. 772 Sb. n. s.).

Vždyť v tomto stadiu ještě nejde o konečné rozhodnutí o vině, nýbrž jen o otázku, zda jsou opodstatněny předpoklady, aby o obžalobě rozhodoval soud nalézací nebo soud porotní. Otázka ta musí tedy býti posuzována jen s hlediska požadavků, které se činí na spis obžalovací, aniž se

vyžaduje ono plné soudcovské přesvědčení o skutkovém ději, jež je nutným podkladem konečného rozhodnutí, najmě odsuzujícího.

V souzeném případě je rozhodné pro výrok o nepřislušnosti, zda jsou zde skutečnosti, z nichž si lze učiniti závěr, jakým násilím učinil obžalovaný N-ovou neschopnou odporu, nebo z jakého důvodu byla uvedena osoba bezbranná nebo bez sebe bez přičinění obžalovaného.

V tomto směru nalézací soud vyslechl svědkyni N-ovou při hlavním přelíčení, která potvrdila, že spala, když jí obžalovaný vsunul svůj pohlavní úd do přirození, což poznala, když se probudila prudkou bolestí. Dále potvrdila, že se bránila, když se probudila, že jí však obžalovaný rukou přidržel ústa, aby nemohla křičeti, a druhou rukou jí chytil její ruce, aby se nemohla brániti, při čemž se stále k ní přitlačoval, chtěje soulož dokonati. Podle výpovědi svědkyně byla soulož přerušena jen její obranou. Uvedená výpověď je závažným důvodem pro podezření, že se staly řečené skutečnosti odůvodňující obvinění ze zločinu podle §§ 125 a 127 tr. z.

Nepochybil proto nalézací soud, vyslovil-li na jejím podkladě svoji nepřislušnost, aniž se zabýval podrobným hodnocením okolností týkajících se hodnověrnosti uvedené svědkyně a aniž připustil v tomto směru nabídnuté důkazy.

Čís. 6313.

Nekalá soutěž (zák. č. 111/1927 Sb. z. a n.).

Platné svolení oprávněného k činnosti uvedené v § 29 zákona proti nekalé soutěži vylučuje její bezprávnost i trestnost, pokud ovšem nebylo oprávněně odvoláno.

Užívání jména pachatele jinak po právu příslušejícího je neoprávněné ve smyslu § 29 uvedeného zákona, je-li jím založeno nebezpečí záměny, jemuž lze čeliti způsobem uvedeným v § 11 téhož zákona.

Při posuzování způsobilosti přivoditi záměnu záleží jen na objektivní zaměnitelnosti s hlediska průměrného zákazníka, nikoli na subjektivním úsudku stran.

Ustanovení § 29 zákona předpokládá soutěžitelský poměr mezi stranami.

K pojmu soutěžitelského poměru; je to pojem rázu hospodářského, který nelze vykládati restriktivně.

Stačí, že jde o podniky příbuzného oboru hospodářského s hlediska pojmání průměrného zákazníka; nerozhoduje, že oba podniky neukájejí touž potřebu zákaznictva a že jsou jejich činnosti administrativně různě upraveny.

Ochranu podle § 29 zákona nelze přiznati podnikateli, jemuž byl podnik zakázán z důvodů veřejného zájmu odepřením předepsaného povolení.

I pseudonym může býti jménem ve smyslu § 29 zákona, požívajícím zákonné ochrany, pokud ho není užíváno proti zákonu nebo proti zá-povědi úřadu.

(Rozh. ze dne 12. ledna 1939, Zm I 928/38.)

Soukromá žalobkyně Marie B. provozovala pod pseudonymem Mirka J-ská baletní a rytmickou školu, vyučujíc v ní i moderním a společenským tancům. S jejím svolením užívala obžalovaná Jarmila Z. za měsíční poplatek pseudonymu soukromé žalobkyně k označení své školy moderních a společenských tanců. Když později dosáhla obžalovaná vlastní koncese, přestala platit soukromé žalobkyni smluvený měsíční poplatek a vymohla si na zemském úřadě změnu svého dosavadního jména na Jarmila J-ská. Soukromá žalobkyně stíhala poté obžalovanou pro přečin podle § 29 zákona proti nekalé soutěži proto, že obžalovaná v úmyslu, aby ve styku zákaznickém přivodila záměnu s jejím uměleckým jménem Mirka J-ská, provozovala a provozuje pod tímto jménem svoji taneční školu.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmáteční stížnosti obžalované do rozsudku krajského soudu, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou přečinem podle § 29 zákona proti nekalé soutěži č. 111/1927 Sb. z. a n., a zrušil napadený rozsudek jako zmátečný; pokud šlo o činnost obžalované až do podání obžaloby, t. j. do dne 7. prosince 1937, vrátil nejvyšší soud věc nalézacímu soudu, aby ji opět projednal a rozhodl.

Z d ů v o d ů:

Zmatek podle § 281, čís. 8 tr. ř. — nesprávně uplatňovaný i s hlediska zmatku podle § 281, č. 9 c) tr. ř. — spatřuje zmáteční stížnost v tom, že stěžovatelka byla odsouzena jako »Jarmila Z-ová (J-ská)«, ačkoli se ode dne 15. ledna 1938 jmenuje Jarmila J-ská, poněvadž bylo jí přijetí tohoto příjmení místo dosavadního příjmení »Z.« úředně povoleno, jak zjišťuje sám rozsudek, a ačkoliv obžaloba znějící na původní jméno stěžovatelčino nebyla ve smyslu toho, co uvedeno, opravena. Výtka neobstojí, neboť stěžovatelka nepopírá, že jak obžaloba, tak i rozsudek směřují ve skutečnosti proti její osobě. Pouhý nesoulad v označení její osoby neopravňuje k námitce, že stěžovatelka nebyla pro skutkový děj v obžalovacím spise uvedené stíhána; tím, že obžalované bylo povoleno přijetí nového příjmení, nebyla samozřejmě nikterak dotčena totožnost její osoby.

Neprávem spatřuje dále obžalovaná týž zmatek — rovněž nesprávně uplatňovaný i s hlediska zmatku čís. 9 c) § 281 tr. ř. — v tom, že byla odsouzena i pro činnost před podáním obžalovacího spisu. Tvrzení stěžovatelčino, že byla stíhána jen pro činnost soudobou s podáním obžalovacího spisu — tedy vlastně pro činnost trvajíc jen okamžik — a nikoli pro činnost předchozí, nemá ve znění obžalovacího spisu podklad, kdyžtě důvody obžalovacího spisu výslovně poukazují na doznání obžalované, které se samozřejmě dotýká činnosti obžalované před podáním obžalovacího spisu.

Naproti tomu je zmáteční stížnosti přisvědčiti, pokud s hlediska uvedeného již zmatku vytýká, že obžalovaná byla odsouzena i pro činnost p o podání obžalovacího spisu. Tato činnost přirozeně nemohla býti předmětem původní obžaloby, na ni však nebyla obžaloba ani později rozšířena. V tomto směru vykročil tedy nalézací soud z mezí obžaloby a zatížil proto rozsudek zmatkem podle § 281, čís. 8 tr. ř. Bylo tudíž v tomto rozsahu zmáteční stížnosti vyhověti částečným zrušením odsuzujícího výroku.

Co se týče hmotněprávních námitek, uplatňovaných pod zorným úhlem § 281, čís. 9 a), (částečně nesprávně čís. 10) tr. ř., poukazuje zmateční stížnost především na to, že soukromá žalobkyně svolila k tomu, aby obžalovaná označila svůj podnik, totiž školu moderních a společenských tanců, pseudonymem, jehož užívala soukromá žalobkyně k označení své baletní školy. Jde proto prý jen o poměr soukromoprávní a může prý soukromá žalobkyně proti obžalované uplatnit jen své domnělé nároky na zaplacení měsíčních 200 K, ujednané to odměny za zmíněné svolení.

Nelze popřít, že vážné a dobrovolné svolení k dispozici způsobilo oprávněné osoby k stíhané činnosti u přečinu podle § 29 zák. proti nekalé soutěži jakožto trestného činu soukromožalobního vylučuje bezprávnost a tudíž i trestnost činnosti (Mirička, Trestní právo hmotné, str. 90, 91). Dokud obžalovaná užívala pseudonymu soukromé žalobkyně s jejím souhlasem, jednala po právu na základě poskytnutého jí oprávnění (Finger, Unlauterer Wettbewerb, str. 289, 298, srov. též důvodovou zprávu fisk 255 posl. sněmovny z r. 1926, str. 36). Leč zmateční stížnost není v uvedeném směru provedena podle zákona, totiž na podkladě rozsudkových zjištění (§ 288, odst. 2, čís. 3 tr. ř.), z nichž plyne, že soukromá žalobkyně v létě 1937 zmíněné oprávnění odvolala, když obžalovaná přestala platit smlouvenou měsíční odměnu 200 K. Z rozsudku nevysvítá, že stěžovatelka byla odsouzena i pro činnost spadající do doby, ve které obžalovaná použila jména »J-ská« jako pseudonymu se svolením soukromé žalobkyně, a zmateční stížnost s druhé strany nedovojuje, že soukromá žalobkyně podle smlouvy nebyla oprávněna svůj souhlas odvolat, když obžalovaná nezachovala smlouvenou podmínku (srov. o odvolání uvedeného oprávnění Finger, str. 290).

Neprávem má dále stěžovatelka za to, že skutková podstata přečinu podle § 29 zák. proti nekalé soutěži je tu vyloučena proto, že jí byla změna příjmení povolena a že prý nemůže nyní ani jiného jména užívat. Nehledíc k tomu, že zmateční stížnost tu zase proti předpisu § 288, odst. 2, čís. 3 tr. ř. nedbá rozsudkových zjištění, podle nichž soukromá žalobkyně stěžovatelce zakázala užívání jména, o němž jde, již v srpnu 1937 a přijetí příjmení »J-ská« bylo stěžovatelce povoleno až dekretem zemského úřadu ze dne 15. ledna 1938, přehlíží zmateční stížnost též, že v případech §§ 11 a 29 zák. čís. 111/1927 Sb. z. a n. nezabývá žalovanou stranu, pokud se týče obžalovaného, odpovědnosti pouhá okolnost, že jim jméno, o němž jde, jinak přísluší po právu. Každý může sice volně používat svého jména, ale nikoli, kdyby anebo dokonce aby z toho možností záměny a kořistěním z výhodné polohy tkvící v cizím jménu vznikla újma pro jiného, jemuž podle zásady skutečného časového prvenství přísluší ke stejnému jménu právo silnější. Z 2. odstavce § 11 cit. zák. vyplývá jasně, že a jakým způsobem chce zákon zamezit, aby stejnojmennosti bylo využíváno k vyvolávání záměny na úkor silnějšího práva. Bylo tedy na obžalované, aby při užívání svého jména ve styku zákaznickém vyloučila rozlišovacím znakem možnost záměny, a to tím zřetelněji a nápadněji, čím více bylo stejné jméno známo jako označení podniku soukromé žalobkyně. Z toho, co předesláno, plyne pak, že užívání

jména pachateli jinak příslušejícího je neoprávněné, je-li tím založeno nebezpečí záměny, jemuž možno uvedeným způsobem čelit. Užíváním rozlišovacího znaku nepozbylo by samozřejmě označení podniku obžalované ani své žádoucí pravdivosti, čímž padá i další námitka stěžovatelčina. To všechno by platilo i tehda, kdyby bylo obžalované příslušelo již s počátku jméno shodné se vžitým pseudonymem soukromé žalobkyně. Platí to v souzeném případě tím spíše, když se obžalovaná o toto příjmení sama ucházela v době, kdy soukromá žalobkyně podle rozsudkových zjištění již dávno užívala stejného jména k označení svého podniku (srov. rozh. čís. 11.397 Sb. n. s. civ., Skála, Nekalá soutěž, str. 159, Hamann, Soutěžní právo čsl. 1938, str. 305, 317 atd.).

Pokud pak zmateční stížnost dále namítá, že tu ani nebyla možnost záměny, poněvadž označení podniku stěžovatelčina jménem »Mirka J-ská« se dostatečně liší od označení podniku žalobkyně jménem »Marie J-ská«, nedbá zmateční stížnost proti předpisu § 288, odst. 2, čís. 3 tr. ř. rozsudkových zjištění, z nichž vyplývá, že soukromá žalobkyně provozovala svou taneční školu pod jménem »M. J-ská«, pokud se týče »J-ská«, že tato škola je též v příslušných kruzích pod tímto jménem známa, že pak obžalovaná provozovala svůj podnik pod jménem »Mirka J-ská« a že pod tímto jménem, leč někdy též pod jménem »M. J-ská« neb jen »J-ská« (tedy pod označením úplně shodným s označením podniku žalobkyně) inseruje v časopisech. Rozsudkových zjištění nedbá takto ani námitka zmateční stížnosti, že soukromá žalobkyně užívala jména »J-ská« jen při svých uměleckých produkcích v baletu. V uvedených směrech není tedy zmateční stížnost provedena podle zákona (§ 288, odst. 2, čís. 3 tr. ř.). Totéž platí o svémocném předpokladu zmateční stížnosti, že sama soukromá žalobkyně nepovažovala prý uvedené označení podniku stěžovatelčina za způsobilé přivoditi záměnu s jejím podnikem, nehledíc k tomu, že záleží jen na objektivní zaměnitelnosti s hlediska průměrného zákazníka a nikoli na subjektivním úsudku žalobkyně o této zaměnitelnosti.

Další námitka zmateční stížnosti uplatňuje, že mezi oběma stranami nebyl vůbec soutěžitelský poměr, poněvadž obžalovaná vyučovala jen moderním a společenským tancům a soukromá žalobkyně toliko umění baletnímu. Jde tu prý o podnikatelské činnosti zcela odlišné jak po stránce hospodářské, poněvadž jsou určeny pro zájemce zcela rozdílné, tak po stránce úpravy správními předpisy, pokud totiž zřízení školy baletního umění je prý vázáno na povolení ministerstva školství a národní osvěty, kdežto povolení vyučovat moderním tancům vyžaduje prý toliko licenci vydávanou zemským úřadem. Obě podnikové činnosti nemají prý jiného společného znaku, než že obě směřují k účelu výdělečnému.

Ani tato hmotněprávní výtka není především provedena podle zákona (§ 288, odst. 2, čís. 3 tr. ř.), poněvadž zmateční stížnost ani zde nedbá rozsudkových zjištění, podle nichž soukromá žalobkyně vyučovala ve svém podniku i tancům moderním a společenským.

Leč námitka jest i věcně pochybena. Ze znění § 29 zák. proti nek. soutěži plyne sice, že zákon předpokládá soutěžitelský poměr mezi stranami, leč podle § 46 zák. stačí k naplnění pojmu soutěžitele i podobnost

zboží nebo výkonu, pokud se týče stačí podobnost oboru hospodářského, v němž jsou ty které osoby podnikově činný. Nevyžaduje se při tom, aby se ony obory působnosti kryly do všech podrobností, a stačí, že jde o podniky podobného čili příbuzného oboru hospodářského (rozh. čís. 13.670 Sb. n. s. civ.), neboť již v podobných oborech může nastati ohrožení zájmů jednoho podnikatele činy podnikatele druhého a jen tam lze popřítí, že se hospodářské obory podobají, kde je záměna podniku v očích průměrného zákazníka vyloučena (srov. rozh. čís. 11.755 Sb. n. s. civ.). Rozhoduje tedy hledisko pojmání oněch kruhů, jež možno podřaditi pod pojem průměrného zákazníka, t. j. zákazníka ani příliš prozíravého, ani naprosto nepozorného (Skála, str. 131, Hamann, str. 405, Rosenthal str. 219). Jde při tom o pojem rázu hospodářského a záleží na tom, jak průměrný zákazník čili zájemce nazírá na možnost rozšiřovati podnik na ten který druh zboží nebo výkonu, takže nelze uvedený pojem vykládati restriktivně (Skála, Nekalá soutěž, str. 34, 35, Callmann, Der unlautere Wettbewerb, 1929, str. 308, 309). A tu zajisté nelze vyloučiti dojem průměrného zájemce, že se podnik, v němž se vyučuje tancům moderním a vůbec společenským, věnuje i vyučování tancům baletním a nanejvýš tancům, jež lze podřaditi pod široký pojem »tanců uměleckých«, zvláště když napadený rozsudek právem poukazuje na to, že oba tyto druhy tanců mohou býti uplatňovány k účelu výdělečnému, že tedy ani moderní a společenské tance nemusejí za všech okolností sloužiti výlučně k zábavě, jakož i s druhé strany lze dodat, že i baletní a nanejvýš vůbec umělecké tance mohou sloužiti v určitých případech cílům společenským. Ostatně není vůbec rozhodující okolností, že jde o ukájení téže potřeby zákaznictva, tedy v souzeném případě o »stejný zájem frekventantů obou kursů«, jak míní zmateční stížnost, kterýžto znak by byl dosti relativní a subjektivní, nýbrž pojem »soutěživosti« má spíše svůj zvláštní objektivní význam ve smyslu hořejších vývodů (viz důvodovou zprávu tisk 255 posl. sněmovny z roku 1926, str. 56, sl. 2). Za těchto okolností nelze pochybovati o tom, že by se podnikové činnosti obou stran pohybovaly v podobném oboru hospodářském ve smyslu § 46 uved. zák., i kdyby soukromá žalobkyně byla ať vůbec, ať po právu vyučovala jen tancům baletním a vůbec uměleckým a obžalovaná jen tancům moderním a vůbec společenským. Při tom je s hlediska pojmu »soutěživosti« bez významu, že oba druhy činnosti jsou administrativně upraveny různým způsobem.

Konečně nemůže se zmateční stížnost setkati s úspěchem ani v tom směru, pokud popírá úmysl stěžovatelčin, aby stíhaným postupem ve styku zákaznickém přivedla záměnu se jménem užívaným soukromou žalobkyní. Zmateční stížnost brojí tu v podstatě jen způsobem podle § 258, odst. 2 tr. ř. nepřijatelným proti skutkově zjišťovací činnosti nalézacího soudu, pokud jde o skutkové předpoklady, na jejichž podkladě dospěl soud k úsudku, že obžalovaná jednala v onom úmyslu, jež ustanovení § 29 zák. vyžaduje. Tvrdí-li zmateční stížnost v této souvislosti, že obžalovaná přestala soukromé žalobkyni za užívání dotčeného jména (pseudonymu) platiti až tenda, kdy jí bylo přijetí stejného jména povoleno, ocitá se tu v rozporu s vlastní obhajobou, podle níž obžalovaná platila měsíční odměnu, o niž jde, jen do června 1937, kdežto přijetí dotče-

ného jména bylo jí povoleno až v lednu 1938. Jde tu proto o nedovolenou novotu.

Zmateční stížnost se i zde proti předpisu § 288, odst. 2, čís. 3 tr. ř. přenáší přes skutková zjištění, že obžalovaná přestala s dalším placením pro nedostatek peněz a že pak po zákazu dalšího užívání jména, o něž jde, zažádala o povolení přijetí tohoto příjmení právě za tím účelem, aby mohla v kružích zákazníků přivoditi záměnu s podnikem žalobkyně. Postup obžalované, pokud se zvláště ucházela o povolení tohoto příjmení a pokud ho podle vlastního doznání používala i bez jména »Mirka« nebo s pouhou jeho zkratkou M. (tedy »M. J-ská« nebo vůbec jen J-ská), poukazuje skutečně i podle názoru soudu zrušovacího nepochybně k tomu, že obžalovaná jednala v úmyslu, který předpokládá skutková podstata přečinu § 29 zák. proti nek. soutěži (viz k tomu i Rosenthal, str. 428), neboť vyžadují-li dokonce dobré mravy soutěže, aby se každý nový podnikatel, nastupuje svou živnost, rozhlédl po poměrech, jaké jsou v živnostech oborem jemu blízkých, a vyvaroval se všeho, čím by mohl poškoditi nabytá práva a získané posice cizích podniků, musí-li tedy vhodnými opatřeními dbáti toho, aby se jeho jméno dostatečně odlišovalo od jmen užívaných již jinými podniky (Skála, str. 158, 159), poukazuje zajisté k jednání přímo fraudulosnímu, přivedla-li obžalovaná žádostí za změnu příjmení teprve onu — s hlediska bezvadné soutěže nežádoucí — stejnojmennost s pseudonymem soukromé žalobkyně, jehož další užívání jí bylo výslovně zakázáno.

V jiných směrech nelze ovšem zmateční stížnosti upřítí oprávnění.

Rozsudek zjišťuje ze spisů ministerstva školství a národní osvěty, že toto ministerstvo postoupilo (dne 1. února 1935) podání soukromé žalobkyně M. B. o povolení zřídit baletní, rytmickou a taneční školu zemskému úřadu s doložkou, že nemá námitek proti tomu, aby soukromé žalobkyni bylo vzato na vědomí zřízení soukromé školy uměleckého tance a baletu v předpokladu, že prokáže též náležitě všeobecné vzdělání. Nalézací soud nevyšetřil a proto rozsudek ani neřeší otázku, zda zemský úřad vzal zřízení školy na vědomí, čili nic, při čemž rozsudek vychází z názoru, že tato otázka je bez významu, poněvadž záleží prý jen na faktické existenci podniku, o něž jde.

V této všeobecnosti nelze s uvedeným názorem nalézacího soudu souhlasiti. Je pravda, že ochranu podle zákona proti nekalé soutěži nelze učiniti závislou na předpokladu, že se při zřízení a provozu podniku žalobcova zachovávají veškeré v úvahu přicházející předpisy živnostenského, pokud se týče vůbec administrativního rázu (srov. rozh. čís. 5438 Sb. n. s. tr.). Do té míry nezáleží na právním podkladě žalujícího podniku. Je však jiná otázka, lze-li tuto ochranu poskytnouti v případech, kdy je k provozu podniku z důvodů veřejného zájmu nezbytně třeba živnostenského nebo vůbec úředního povolení a žádost žalujícího podnikatele o toto povolení byla tou či onou formou zamítnuta, jde-li tedy o podnik úřadem podle zákona zakázaný.

Je jisto, že ochranu podle §§ 11, 29 zákona nelze přiznati podnikům nezákonným (Callmann, Der unlautere Wettbewerb, str. 65, 66); to platí obzvláště o dosahu sankcí podle §§ 11, 29 zákona, chráníf zákon zde

jako vždy jen zájmy oprávněné, jak tu zřetelně dává najevo zdůrazněním, že chrání jen jméno, firmu nebo zvláštní označení podniku nebo závodu užívané tím kterým soutěžitelem po právu (viz Callmann, I, c. str. 279). Nelze proto popřít, že se ochrany podle §§ 11 a 29 zákona nemohou dovolávat podniky, které byly úřady zakázány (Skála, str. 33, 151, Finger, str. 195). O takový případ jde pak jistě, bylo-li tam, kde je zapotřebí úředního povolení k provozování podniku, povolení odepřeno; vždyť by bylo protismyslné, kdyby byl takový určité osobě zakázaný podnik podle §§ 11, 29 uved. zák., tedy dokonce trestní sankcí, chráněn proti záměně jeho podniku s podnikem povoleným, ačkoli veřejný zájem směřuje k tomu, aby zákazníci užívali podniku povoleného a nikoli podniku zakázaného. Obzvlášť bije to do očí v oněch četných případech, kde zákaz provozování podniku na zvláštní povolení vázaného má svůj důvod i v žádoucím omezení volné soutěže z důvodu veřejného zájmu (viz na př. vl. nařízení č. 265/1938 Sb. z. a n.). Ačkoli tu jeden zákon z důvodu veřejného zájmu a nanejvýš za účelem zúžení soutěže třebas pod administrativně trestní sankcí brání tomu, aby se ten který podnik nevloučil proti právu do řad ostatních oprávněných podnikatelů, má pak jiný zákon, dokonce pod soudně trestní sankcí, takový nezákonný podnik chránit proti záměně za podnik oprávněný a zákonný, t. j. má být uložena oprávněnému podnikateli pod trestní sankcí povinnost, aby sám učinil vhodné opatření za účelem vyloučení možnosti záměny, tedy na vlastní újmou a ve prospěch podniku zakázaného? Nelze popřít, že by to bylo proti intencím právního řádu, ano protismyslné.

Z toho plyne, že ochranu podle § 29 uved. zák. nelze přiznat podnikateli, jemuž byl podnik z důvodu veřejného zájmu odepřením předepsaného povolení zakázán.

Tomuto stanovisku neodporuje ani nahoře již zmíněná důvodová zpráva, pokud na str. 26, sl. 2 arcif' praví, že pro pojem »podnikatele« (ve smyslu § 46 zák.) není potřebí, aby se provozování soutěžní činnosti opíralo o živnostenské či jinaké úřední povolení. Další úvahy důvodové zprávy totiž dokazují, že pro zákonodárce byla tu směrdatná jen snaha, aby z oboru zákona proti nekalé soutěži byly vůbec vyloučeny obtížné spory o objemu živnostenských oprávnění; leč obavy z takové komplikace soudního řízení v případech nekalé soutěže odpadají jistě tam, kde živnostenský nebo jiný v úvahu přicházející úřad již tou či onou formou rozhodl, že se dotčený podnik vůbec nepovoluje, nepřipouští nebo nebere na vědomí.

Pokud se nalézací soud nevypořádal s uvedenou právní stránkou souzeného případu, nebo pokud vycházel z opačného hlediska, je rozsudek stížen zmatkem podle § 281, čís. 9 a) tr. ř., zmateční stížností právem uplatňovaným.

Než rozsudek je hmotněprávně pochybený ještě v druhém směru.

Bylo již uvedeno, že ochrana podle § 29 uved. zák. předpokládá, že žalobce užíval jako soutěžitel jména, firmy nebo zvláštního označení podniku nebo závodu po právu.

Rozsudek po této stránce zjišťuje, že ministerstvo školství a národní osvěty podle spisů uložilo zemskému úřadu, aby rozhodl, pod jakým jménem má být škola soukromé žalobkyně vedena, zda pod jménem Marie J-ská nebo pod jménem Marie B., poněvadž dosavadní nejednotnost působí evidenční obtíže. Nalézací soud ani zde nevyšetřil a proto v rozsudku nezjišťuje, zda nebylo snad soukromé žalobkyni přímo zakázáno užívat při provozování svého podniku jména »J-ská«, neboť nalézací soud pokládá i tuto otázku s hlediska § 29 zák. za nerozhodnou. Neprávem. Jde tu o užívání pseudonymu a je nesporno, že i pseudonym může být jménem ve smyslu uvedeného ustanovení, k čemuž poukazuje i § 43 obč. zák., že tedy i pseudonym požívá zákonné ochrany (Hamann, str. 304, Skála, str. 147, Rosenthal, str. 462, pozn. 53, Baumbach, str. 311, 325, Callmann, str. 323, Finger, Unlauterer Wettbewerb, str. 280, 297). V souzeném případě je možno též uznati, že soukromá žalobkyně měla důležitý, ochrany vhodný zájem jak ideálního, tak hospodářského rázu, aby při provozování svého uměleckého podniku užívala onoho pseudonymu, pod nímž podle rozsudkových zjištění jako umělkyně (nejm. jako členka Národního divadla) působila, vystupovala a byla všeobecně známa po celou řadu let (srov. rozh. čís. 16.238 Sb. n. s. civ.).

Leč pro předpoklad, aby užívání pseudonymu bylo po právu, nestačí snad, že nezasahuje do individuálních práv jiných osob (viz § 46 živn. řádu), nýbrž nesmí být ani jinak nezákonný. Je tedy jisto, že se žalobce užíváním svého jména atd. nesmí sám prohřešovati proti zákonům nebo dobrým mravům. Užívání pseudonymu není tudíž po právu a nepožívá ochrany podle §§ 11, 29 zák. čís. 111/1927 Sb. z. a n., pokud se děje proti zákonu nebo proti záповědi úřadu (Skála, str. 147, 162, Hamann, str. 321, Callmann, str. 323, Finger, str. 280, Roppert—Weiss, str. 356). Z toho vyplývá pro souzený případ, že by se soukromá žalobkyně nemohla dovolávat ochrany podle § 29 uved. zák., kdyby jí bylo bývalo úřadem výslovně zakázáno svůj podnik provozovati pod jménem »J-ská«, v kterémžto případě by nešlo ani o oprávněné »zvláštní označení« podniku ve smyslu § 29 zák., čili kdyby takto byla uvedeného pseudonymu užívala protiprávně. Pokud nalézací soud vychází z opačného právního názoru, je rozsudek i zde stížen zmatkem podle § 281, čís. 9 a) tr. ř. Soudu zrušovacímu neušlo při tom rozhodnutí čís. 13.869 Sb. n. s. civ., které je však založeno na odchýlných skutkových předpokladech a nedopadá na souzený případ.

Čís. 6314.

Vkladní knížka poštovní spořitelny je veřejnou listinou ve smyslu § 199, písm. d) tr. zák.

(Rozh. ze dne 20. ledna 1939, Zm II 1/39.)

Obžalovaný, našed cizí vkladní knížku poštovní spořitelny, na níž byly uloženy dva vklady (20 K a 10 K), přepsal číslici označující druhý vklad (10 K) na 800 K. Takto zfalšovanou vkladní knížku předložil k vy-

platě poštovnímu úřadu v M., u něhož vybral 280 K, a druhého dne poté poštovnímu úřadu v N., kde vybral 300 K. Při pokusu o dosažení další výplaty u třetího poštovního úřadu byl podvod odhalen a pachatel zadržán.

Nalézací soud uznal obžalovaného vinným zločinem podvodu podle § 197, § 199, písm. d) tr. zák.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmáteční stížnost obžalovaného.

Z d ů v o d ů:

S hlediska zmatku podle čís. 10 § 281 tr. ř., vytýká stížnost, že případ neměl být posuzován podle § 199, písm. d) tr. z., nýbrž podle obecných ustanovení o podvodu, poněvadž vkladní knížka poštovní spořitelny není prý veřejnou listinou. Při vydání vkladní knížky vystupuje prý poštovní úřad nikoli ve své funkci jako pošta, nýbrž jako soukromý bankovní ústav. Výtka je neopodstatněna.

Ze zákona o poštovní spořitelně z 23. září 1930, čís. 143 Sb. z. a n., vysvítá nepochybně veřejnoprávní ráz tohoto ústavu. Podle § 2 je poštovní spořitelna ústavem státním a náleží do oboru poštovní správy. Jejímí sběrnami a platebními jsou poštovní úřady. Podle § 39 vstoupila poštovní spořitelna zejména ve všechna práva a povinnosti poštovních úřadů šekových. Podle § 3 ručí za peníze a hodnoty jí svěřené stát. Tím, že státní moc za účelem plnění svých cílů uznala za potřebné zřídit pro to které podnikání svůj vlastní státní ústav, propůjčila činnosti tohoto ústavu povahu veřejnoprávní záležitosti, jeho orgánům povahu orgánů veřejné moci státní a listinám, vydaným tím ústavem podle platných předpisů, povahu listin veřejných. Skutečnost, že pro poštovní spořitelnu platí předpisy o státních podnicích podle zásad obchodního hospodaření (zákon čís. 404/1922 Sb. z. a n.), neubírá poštovní spořitelně onen charakter veřejnoprávní.

Neopodstatněnou zmáteční stížnost bylo proto zamítnouti.

Čís. 6315.

Ve výroku rozsudku (§ 260, čís. 1 tr. ř.) nutno pod neplatností uvést jen přitěžující okolnosti v zákoně jmenovitě uvedené, které zakládají po zákonu změnu trestní sazby nebo druhu trestu a podmiňují tak určitou trestní sazbu (§ 281, čís. 11, §§ 322, 344, čís. 12 tr. ř.).

Přitěžující okolnosti všeobecně označené třeba uvést jen v rozhodovacích důvodech (§ 270, čís. 5, věta druhá tr. ř.).

Paragraf 2 zákona o maření exekuce (čís. 78/1883 ř. z.), věta první, stanoví jednotnou trestní sazbu, rozpadající se ve dva stupně.

Ustanovení § 260, písm. b) tr. zák. neukládá soudu, aby, použije-li ho, sešel pod nejnižší hranici zákonné trestní sazby, nýbrž ponechává to jeho volné úvaze. Není proto zmatkem podle § 281, čís. 11 tr. ř. (vy-

kročení z trestní moci), nesešel-li soud pod nejnižší zákonnou sazbu, ač použil § 260, písm. b) tr. zák.

Zostření trestu je při použití § 260, písm. b) tr. zák. předepsáno i pro případ, že soud nevyměřil trest pod nejnižší zákonnou sazbu.

(Rozh. ze dne 23. ledna 1939, Zm I 911/38.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmáteční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle § 1 zák. o maření exekuce.

Z d ů v o d ů:

S hlediska zmatku podle čís. 3 § 281 tr. ř. vytýká stížnost porušení předpisu § 260, čís. 1 tr. ř., které spatruje v tom, že rozsudek neuvedl ve výroku přitěžující okolnosti, na jejich podkladě vyměřil obžalovanému trest podle zvýšené sazby § 2 zák. o mař. ex., ač toto zákonné ustanovení činí použití této zvýšené sazby závislým na jsoucnosti přitěžujících okolností. Podle mínění stížnosti nestačí, že prvý soud vypočetl přitěžující okolnosti v důvodech rozsudku, nýbrž bylo prý je uvést podle § 260, čís. 1 tr. ř., též ve výroku rozsudku.

Výtka je pochybená. O oprávněnosti požadavku stížnosti by mohla být řeč, kdyby šlo o přitěžující okolnosti v zákoně jmenovitě uvedené, jaké mají na mysli předpisy § 281, čís. 11 tr. ř., §§ 322, 344, čís. 12 tr. ř., které zakládají po zákonu změnu trestní sazby nebo druhu trestu a podmiňují tak vedle znaků trestného činu určitou trestní sazbu.

O tento případ nejde, neboť zákon činí v § 2 zák. o mař. ex. zvýšení trestu závislým na přitěžujících okolnostech označených pouze všeobecně. Tím není utvořena nová sazba trestní, nýbrž tato zvýšená sazba tvoří se základní sazbou sazbou jednotnou, rozpadající se ve dva stupně, při čemž použití vyššího stupně předpokládá, že jsou dány přitěžující okolnosti všeobecně označené. Tyto okolnosti je ve smyslu § 270, čís. 5 tr. ř., věta druhá, uvést pouze v rozhodovacích důvodech, což se také stalo v souzeném případě, nikoliv též ve výroku.

Jako zmatek podle čís. 5 § 281 tr. ř. vytýká stěžovatel, že prý soud nesnížil obžalovanému trest pod zákonnou sazbu — a to ani pod spodní hranici vyššího stupně § 2 zák. o mař. ex., tím méně pod dolní hranici vůbec, ač použil ustanovení § 260, písm. b) tr. z., čímž prý je zavinen vnitřní rozpor rozsudku, neboť prý použití řečeného ustanovení předpokládá snížení trestu pod zákonnou sazbu. Výtka tato poukazuje k provedení zmatku podle čís. 11 § 281 tr. ř. Je však bezdůvodná. Jest výsledkem nesprávného právního náhledu. Snížení stížností postrádané není totiž zákonem předepsáno, nýbrž je ponecháno volné úvaze soudu. Nejde proto o vykročení z trestní moci a tím o zmatek podle čís. 11 § 281 tr. ř.

Zostření trestu (tuhého) vězení podle § 260, písm. b) tr. z., při jehož použití je trest zostřiti podle § 253 tr. z. ve smyslu posled. odstavce § 260 tr. z., podle něhož také prvý soud zostřil vyměřený trest, je přípustné, ba

předeepsáno i tehdy, když soud používá tohoto ustanovení, nesešel pod nejnižší hranici trestní sazby (Sb. n. s. č. 1718). Neobstojí proto ani další výtka zmatku podle čís. 11 § 281 tr. ř.

Čís. 6316.

Ochrana známek (zák. čís. 19/1890 ř. z.).

Ochrany práva k výlučnému používání známky je účasten i ten, kdo si ji dal zapsat, ač jí nezamýšlí používat a neužívá ji.

Majitelem známky je držitel podniku, pro který byla určena.

Zákon o ochraně známek nerozlišuje mezi skutečným a formálním majitelem známky.

Jde o skutkový omyl, vylučující zlý úmysl potřebný k subjektivní skutkové podstatě přečinu podle § 23 zákona o ochraně známek, pokládá-li se pachatel za faktického spolumajitele chráněné známky, oprávněného prodávati zboží opatřené ochrannou známkou soukromého žalobce.

(Rozh. ze dne 1. února 1939, Zm I 409/38.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmáteční stížnost soukromého žalobce do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný podle § 259, čís. 2 tr. ř. zproštěn obžaloby pro přečin podle § 23 zákona o ochraně známek.

Z d ů v o d ů:

Zmateční stížnosti lze přisvědčiti, pokud s hlediska důvodu zmatečnosti podle čís. 9 a) § 281 tr. ř. především uplatňuje, že ochrany práva k výlučnému používání známek užívá i ten, kdo si dal zapsat známku, aniž měl vůbec úmysl jí používat a po provedeném zápisu ve skutečnosti ji také nepoužívá. Z napadeného rozsudku však nelze vyčísti, že by nalézací soud zastával opačný právní názor a že by snad neshledal v činnosti obžalovanému za vinu kladené skutkovou povahu přečinu podle § 23 zák. o ochr. známek jen proto, že soukromý žalobce sám známek nepoužíval.

Zmateční stížnost má dále pravdu v tom, že podle § 9 zákona právo známkové lpí na podniku. Dovojuje-li však z toho zmáteční stížnost, že fyzická osoba nemůže vůbec býti nositelem známek a že je proto také nesprávný názor soudu nalézacího, že se obžalovaný mohl považovati za faktického spolumajitele známek, je zřejmě na omylu. Vždyť úplné znění § 9, jež ostatně stížnost sama správně cituje a který praví, že známkové právo lpí na podniku, pro který je známka určena, že s ním zaniká a že při změně držby přechází na nového držitele, nepřipouští pochybnosti o tom, že majitelem známek je držitel podniku, který však práva na základě zápisu známek mu příslušejícího může užívat jen ve vztahu k podniku, pro který byla známka určena, nikoli ve prospěch jiného pod-

niku, a důsledkem toho ovšem také jen potud, pokud je držitelem podniku. Proto ustanovuje § 9 cit. zák., že známkové právo zaniká, zanikne-li podnik, pro který známka byla určena, a že přechází při změně podniku na nového držitele. Jen mimochodem budiž podotčeno, že odstavec druhý § 9 cit. zák. mluví výslovně o m a j e t n í k u z n á m k y.

Zmateční stížnosti dlužno konečně dáti za pravdu aspoň potud, že zákon o ochraně známek nerozlišuje mezi formálním a skutečným majitelem známek. Leč ani z toho nemůže zmáteční stížnost těžiti.

Podle zjištění napadeného rozsudku jsou sice známky, o něž jde, zapsány u Obchodní a živnostenské komory v Praze pro soukromého žalobce, avšak veškeré výlohy spojené se zápisem známek proplácel obžalovaný. Je dále zjištěno, že smlouvou ze dne 20. dubna 1935 přenechala firma K. S. v B. obžalovanému výhradní zastoupení svých zájmů a výhradní odbyť svých výrobků pro celé území Česko-Slovenské republiky, zejména též preparátu, který v Česko-Slovenské republice měl býti prodáván pod slovní známkou »Comasulin« a pod ochrannou známkou, představující králíka v trojúhelníku, že však obžalovaný tehdy neměl povolení pro výrobu a prodej léků a že proto zmíněné známky byly zapsány na jméno soukromého žalobce jako lékárníka, který však ihned prohlásil, že po stránce finanční nechce býti na věci nějak zúčastněn. Soukromý žalobce nebyl také v žádném obchodním spojení s firmou K. S., neměl »Comasulin« ve vlastním obchodě, neužíval označení »Comasulinu«, pokud se týče obrazu králíka v trojúhelníku, pro zboží vlastní výroby nebo pro zboží prodávané z jeho podniku pod jeho jménem a jeho činnost v uvedené příčině se vyčerpávala více méně v tom, že předával veškeré věci, účty a doklady, firmou K. S. mu zasláné svědku L., který byl firmou S. k zavádění výrobků této firmy dán obžalovanému k dispozici jako stálý spolupracovník a zmocněnec a který v této vlastnosti v podniku obžalovaného připravoval k prodeji uvedený lék. Za tuto účast měl soukromý žalobce umluvenu odměnu 10 h z každé ampulky Comasulinu.

Seznal-li nalézací soud na základě tohoto skutkového děje, že soukromý žalobce byl jen formálním nositelem slovní známky Comasulin a obrazové známky králíka v trojúhelníku, jak ostatně soukromý žalobce sám jako svědek uvedl ve své výpovědi dne 12. října 1936, mínil tím zřejmě jen vysloviti a zjistiti, že soukromý žalobce, který podle zápisu v známkovém rejstříku obchodní a živnostenské komory v Praze byl ovšem majitelem známky, přenechal právo výhradního užívání chráněných známek obžalovanému, pokud se týče L. Nalézacímu soudu nelze pak vytýkati právní mylnost, nehledal-li v zažalované činnosti obžalovaného skutkovou podstatu přečinu podle § 23 zák. o ochraně známek. Že obžalovaný poté, kdy mu dopisem soukromého žalobce ze dne 31. července 1936 bylo zakázáno používání známek s okamžitou platností, napodoboval tyto známky (druhý případ § 23), nebylo zjištěno vůbec. Podle prvního případu uvedeného v § 23 dopouští se pak přečinu ten, kdo zboží opatřené neoprávněně známkou, již výhradně užívá někdo jiný je oprávněn, vědomě do obchodu dá nebo na prodej chová. Po stránce objektivní vyžaduje se tedy mimo jiné, že zboží, které pachatel

do obchodu dává nebo na prodej chová, je neoprávněně opatřeno známkou, jíž užívá, je výhradně oprávněn někdo jiný, po stránce subjektivní pak se vyhledává, že si pachatel byl neoprávněně opatření zboží takovou známkou vědom. V této příčině bylo formálně bezvadně zjištěno, že obžalovaný po zákazu vysloveném mu dopisem ze dne 31. července 1936 prodával je n zboží pocházející od firmy K. S. v B. a v úpravě prováděné L-em ještě v době trvajícího poměru obžalovaného se svědkem tím a tedy nesporně ještě v době, než onen zákaz byl vysloven. Pokud jde o toto zboží, vylučuje rozsudek zavinění s hlediska § 23 zn. zák. z úvah subjektivních poukazuje k tomu, že obžalovaný na základě smlouvy z 20. dubna 1935, uzavřené s firmou S., jíž byla stanovena šestiměsíční výpovědní lhůta, a s ohledem na to, že nesl veškeré finanční oběti spojené se zápisem a propagací známek, mohl se pokládati za faktického spolumajitele »chráněných známek, který byl oprávněn do vypršení této smlouvy takové zásoby ještě odprodávati pod známkou pro soukromého žalobce chráněnou.

Podle tohoto zjištění byl obžalovaný v omylu co do svého soukromoprávního vztahu k známce, totiž v omylu tkvícím v tom, že mylná představa o pojmu spoluvlastnictví mohla v něm vzbuditi a vzbudila předpoklad, že soukromý žalobce nemůže mu odepríti právo na užívání známky, zvláště pokud jde o zásoby firmou S. mu již dodané.

Ocitl-li se takto obžalovaný v omylu o ustanovení občanského práva, tedy v omylu rovnajícím se podle ustálené judikatury nejvyššího soudu omylu skutkovému, mohl nalézací soud právem na základě předpisu § 2, písm. e) tr. z. vyloučiti zlý úmysl obžalovaného.

Čís. 6317.

S hlediska § 27 zákona proti nekalé soutěži není třeba, aby se zlehčující údaje vztahovaly jen na podnik soukromého žalobce; stačí, jsou-li k jeho podniku v objektivně poznatelném vztahu a je-li si pachatel vědom toho, že jsou způsobily poškoditi i tento podnik.

(Rozh. ze dne 1. února 1939, Zm I 22/39.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmáteční stížnosti soukromého žalobce do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný podle § 259, č. 2 tr. ř. zproštěn obžaloby vznesené naň pro přečin zlehčování podle § 27 zákona proti nekalé soutěži č. 111/1927 Sb. z. a n., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, aby ji znovu pojednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnosti, uplatňující číselně důvody zmátečnosti podle § 281, č. 4, 5, 9 (zřejmě písm. a) tr. ř., nelze upřítí oprávnění.

Nalézací soud má především po stránce objektivní za vyloučeno, že obžalovaný učinil vůbec ať písemně, ať ústně o výrobcích soukromého žalobce ony nepříznivé výroky, v nichž soukromý žalobce spatřuje skutkovou podstatu přečinu zlehčování podle § 27 zák. č. 111/1927 Sb. z. a n.

Pokud jde o dopis obžalovaného ze dne 15. března 1938, adresovaný F. V. v Č., má rozsudek za to, že tu jde o všeobecné doporučení vlastních výrobků, o úvahy obecného rázu; nalézací soud má tu zřejmě na mysli, že dotčený dopis neobsahuje nic, co by nasvědčovalo vztahu k výrobkům soukromého žalobce.

V tomto dopise, jehož celé znění bere nalézací soud za prokazané, praví se mimo jiné: »... jako starý zkušený praktik bych Vám přece jenom doporučoval, abyste výrobek vzal od firmy, která má již určitou tradici a kde můžete již bezpečně počítati, že budete skutečně dobře obslouženi. Co Vám je platný výrobek, třeba i velmi pěkný, když v největší sezoně Vám takový stroj vypoví službu, jako se to stalo již několika cukrářům, kteří potom nařikají, bohužel již pozdě. 16.000 K se dnes velice těžko tržít, natož pak vydělává a proto pozor. Ale nejzajímavější jest, že cukrář, který si omylem koupil výrobek, který mu nevyhovuje, neřekne svému kolegovi pravdu, snad se za to potom stydí anebo si myslí, když jsem se napálil já, tak se napal také.«

Je pravda, že v těchto větách není naznačeno, kterému podniku svědčí výtky o nespolehlivosti a méněcennosti »výrobků«. Leč při výkladu těchto projevů, pokud jde o jejich směr proti tomu kterému podnikateli, nelze přehlížeti, že bezprostředně předchází úvodní věta dopisu: »Odvolávám se na moje osobní návštěvy, jakož i na návštěvu mého zástupce p. S., který mi sděluje, že se ráčíte velice zajímati o výrobek firmy Š.« A tu nelze pochybovati, že V. musel uvedeným výtkám rozuměti tak, že ho tím obžalovaný zrazuje od objednání výrobku u soukromého žalobce Š., že se tedy výtky, o něž jde, vztahují při nejmenším i na výrobky soukromého žalobce. Nezáleží na tom, že tento vztah byl způsobem stylisace jednotlivých vět poněkud zastřený, stačí, že byl s hlediska průměrného čtenáře při průměrné pozornosti dosti zřetelně poznatelný. K vývodům odvodu se ještě podotýká, že se s hlediska skutkové podstaty přečinu podle § 27 uved. zák. nevyžaduje, aby se údaje, o něž jde, vztahovaly výlučně na poměry podniku žalobcova, stačí naopak, jsou-li v objektivně poznatelném vztahu i na tento podnik a je-li si pachatel po stránce subjektivní vědom, že jsou způsobily poškoditi i tento podnik.

Je tedy na bile dni, že nalézací soud jen nesprávným výkladem stíhaných projevů obžalovaného dospěl k úsudku, že obžalovaný tu prý vůbec nečinil údaje o poměrech podniku žalobcova, což zmáteční stížnost právem vytýká s hlediska zmatku § 281, č. 9 (zřejmě písm. a) — — —

Čís. 6318.

Zákon uvádí polehčující okolnosti v § 46 tr. zák. a přitěžující okolnosti v § 44 tr. zák. jen příkladmo.

Polehčující okolností je i doznání skutečností; nerovná se ovšem svou vahou úplnému doznání podle § 46, písm. h) tr. zák.

Okolnost, že vražedný čin byl spáchán manželem na manželce, je okolností přitěžující.

(Rozh. ze dne 7. února 1939, Zm II 14/39.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací rozhodl podle § 5 zák. č. 91/1934 Sb. z. a n. o odvolání státního zastupitelství z rozsudku krajského soudu jako soudu porotního, jímž byl obžalovanému za zločin vraždy prosté podle §§ 134 a 135, č. 4 tr. z. na místě trestu smrti uložen trest těžkého žaláře v trvání patnácti let, zostřeného jedním postem ročně, takto:

Odvolání se vyhovuje a napadený rozsudek se ve výroku o trestu na svobodě obžalovanému uloženém mění v ten smysl, že se obžalovanému ukládá podle § 1, odst. 1 zák. ze dne 3. května 1934, č. 91 Sb. z. a n., trest těžkého žaláře v trvání dvaceti roků zostřeného způsobem v rozsudku uvedeném.

D ů v o d y:

Státní zastupitelství odporuje rozsudku odvoláním z toho důvodu, že trest na svobodě obžalovanému na místě trestu smrti vyměřený nejnížší mezi zákonné sazby náhradního trestu není přiměřený, tedy z důvodu uvedeného v prvním odstavci § 5 zák. č. 91/1934 Sb. z. a n. Odvolání vytýká, že nemělo být přihlíženo k polehčující okolnosti faktického doznání a naopak že měla být jako přitěžující okolnost zhodnocena skutečnost, že vražda spáchána byla manželem na manželce.

Odvolání není opodstatněno, pokud vytýká, že při výměře trestu nemělo být přihlíženo k polehčující okolnosti faktického doznání. Nelze mu přisvědčiti, třebaže jsou pravdivé jeho vývody, že obžalovaný při hlavním přelíčení při svém dřívějším úplném doznání nesetřval, a že se — popíraje jakýkoli nepřátelský úmysl — snažil vyličiti jako by k usmrcení M. došlo jen náhodou, pokud se týče neopatrnosti s jeho strany. Nalézací soud nepochybil, přihlédl-li u obžalovaného k doznání skutečností jako k polehčující okolnosti, když se obžalovaný přiznal, byť i s vyloučením zlého úmyslu, ke všem svým oproti M. podniknutým činům, které přivodily její smrt. Paragraf 46 tr. zák. uvádí polehčující okolnosti jen příkladmo a třebaže se pouhé doznání skutečností nerovná svou vahou úplnému doznání, jaké má na mysli ustanovení § 46, písm. h) tr. zák., přece při výměře trestu nezbytně padá na váhu ve prospěch obžalovaného (Sb. n. s. č. 2950).

Odvolatel však právem vytýká, že okolnost, že vražedný čin byl spáchán manželem na manželce, měla být zhodnocena jako okolnost přitěžující. Třebaže okolnost, že čin byl spáchán na osobách, které byly k obžalovanému v bližším vztahu, není uvedena mezi oněmi, k nimž jako k přitěžujícím přihlíží § 44 tr. zák., nutno si i zde uvědomiti, že § 44

tr. zák. uvádí okolnosti přitěžující jen příkladmo (Sb. n. s. č. 2082). Čin spáchaný na manželce manželem je spáchaný na osobě, u které všeobecná povinnost nesáhati na život bližního je zesílena zvláštními právními vztahy mezi pachatelem a usmrcenou (Sb. n. s. č. 1437). A zákon na jiných místech (§§ 137, 142 tr. zák.) na čin spáchaný za této okolnosti ukládá vyšší trest, tedy zřejmě k němu přihlíží jako k okolnosti přitěžující, což ostatně nachází oporu i ve všeobecném ustanovení § 43 tr. zák. (porušení více povinností).

Vedle tří okolností polehčujících přicházela proto u obžalovaného v úvahu i jedna okolnost přitěžující, kterou nalézací soud přehlédl. Pak ale nutno souhlasiti s odvolání veřejného žalobce, že trest vyměřený nejnížší mezi trestní sazby náhradního trestu není přiměřený zavinění a okolnostem a že obžalovanému měl být uložen trest vyšší. Bylo proto odvolání státního zastupitelství vyhověti a rozsudek ve výroku o trestu na svobodě obžalovanému uloženém změnití uměrným zvýšením.

Čís. 6319.

Ochrana cti (zák. č. 108/1933 Sb. z. a n.).

K pojmu plagiátu.

Jde-li o návrh zákona, není ještě plagiátem, pojme-li do něho navrhovatel — neudav pramen — znění jiného zákona. O plagiát by šlo teprve tehdy, kdyby záměrně tvrdil, že to je výsledek jeho vlastní duševní práce.

(Rozh. ze dne 9. února 1939, Zm I 921/38.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaných do rozsudku krajského soudu, jímž byli oba obžalovaní podle § 259, č. 2 tr. ř. zproštěni obžaloby pro přečin podle §§ 1, 2, 3 zákona č. 108/1933 Sb. z. a n.

Z d ů v o d ů:

Proti rozsudku, jímž byli oba obžalovaní zproštěni obžaloby z důvodu omluvitelného omylu (§ 6, odst. 2, písm. b) zák. o ochr. cti), uplatňuje zmateční stížnost důvody zmatečnosti podle § 281, č. 4, 5, 9 b) (nesprávně 9 a) tr. ř. domáhajíc se, aby obžalovaní byli zproštěni z důvodu, že se jim zdařil důkaz pravdy (§ 6, odst. 2, písm. a) zák. o ochr. cti), dále důvod zmatečnosti podle § 281, č. 9 c) tr. ř., ježto se domnívá, že soukromí žalobci nebyli oprávněni k soukromé žalobě podle § 15, odst. 2 zák. o ochr. cti. Zmateční stížnosti však v obou směrech nelze přisvědčiti.

Pokud jde o námitky činěné proti výroku nalézacího soudu, že se obžalovaným nezdařil důkaz pravdy, je uvéstí toto:

Trestní rozhodnutí XXI.

Ve stíhaném článku — jehož znění bylo zjištěno nalézacím soudem — se uvádí, že heslo v čele ústavní listiny Československé republiky bylo odhlasováno k návrhu Dr. N., který poukázal na americký příklad a přečetl navrhované heslo, že první odstavec řečeného hesla je téměř doslovným opisem vstupní věty k ústavě Spojených států severoamerických, a že na to Dr. N. nikoho neupozornil; dále se v něm uvádí, že jde o plagiát a že nikoho nemohlo napadnouti, že by se toho dopustil Dr. N., který sám dříve bojoval proti plagiátům v literatuře.

Z uvedeného obsahu článku plyne, že se obvinění z plagiátu týkalo návrhu součásti ústavního zákona, která byla převzata z jiného ústavního zákona. Aby bylo lze vyřešiti otázky spojené s důkazem pravdy, je třeba nejprve uvažovati, kdy lze mluvit o tom, že někdo plaguje zákon. Teprve na tomto podkladě bude lze posouditi, které skutečnosti jsou závažné s hlediska důkazu pravdy.

Plagiátem se všeobecně rozumí »duševní krádež« (zcizení výsledku duševní práce jiné osoby). Jde-li o díla umělecká, vědecká, vynálezy, výzkumy, návrhy a podobné, může býti spatřován plagiát již v tom, že bylo opominuto udati pramen (rozh. č. 6179 Sb. n. s.), nehledě k případům, kde někdo záměrně vydává výsledky cizí duševní práce za vlastní. Jde-li však o návrh zákona — což platí též o vstupní větě k ústavní listině — není plagiátem již pouhá činnost, která přejímá znění zákonů a neuvádí pramen (sám § 1 zák. č. 218/1926 Sb. z. a n. vylučuje zákony z ochrany původcovského práva). Je všeobecně známo, že se návrhy zákonů často pracují podle cizích vzorů. Za plagiát lze tu proto pokládati jen činnost, při níž bylo záměrně tvrzeno, že výsledky cizí zákonodárné práce jsou výsledky vlastní duševní práce.

Není-li v takovém případě plagiátem činnost, jež pouze neoznačí pramen zákonného návrhu, musí se důkaz pravdy minouti cílem, omezí-li se návrhy obhajobou učiněné na důkaz o tom, že nebylo upozorněno na to, odkud byl návrh zákona čerpán; vždyť tu pojem plagování, činnosti zavržitelné a nečestné (po případě i trestné) byl spojen s činností nezávadnou. Bez trestnosti podle § 6, odst. 2, písm. a) zákona o ochraně cti, může tu pachatel dosáhnouti jen tenkrát, dokáže-li, že obsah zákonného návrhu byl záměrně vydáván za výsledky vlastní duševní práce, ač tomu tak není.

Podle uvedených zásad je posouditi i otázku důkazu pravdy v souzeném případě s hlediska uplatněných zmatků podle čís. 4, 5, 9 b) § 281 tr. ř.

Vytýká-li zmateční stížnost podle čís. 4 § 281 tr. ř., že nebylo vyhověno návrhu obhajoby, aby byli vyslechnuti svědci Dr. X. o tom, že navrhované heslo k ústavě je téměř doslovně opsáno ze vstupní věty k ústavě Spojených států severoamerických, a Dr. Y. o tom, že Dr. N. na to neupozornil a že způsob jeho projevu činil na každého přítomného dojem naprosté originality, jde vesměs o skutečnosti, z nichž si nelze učiniti závěr o jediné závažné skutečnosti, totiž o tom, že Dr. N. vydával znění první části hesla záměrně za svoje dílo. Je proto zřejmé, že neprovedení uvedených důkazů nemohlo působiti na rozhodnutí způsobem obžalovaným nepříznivým (§ 281, posl. odst. tr. ř.).

I kdyby bylo správné tvrzení zmateční stížnosti, že podle obsahu těsnopisecké zprávy o. 126. schůzi Národního shromáždění ze dne 28. a 29. února 1920 Dr. N. neupozornil při svém přednesu, že první část navrhovaného hesla je opsána z úvodu k ústavě Spojených států severoamerických, a že nalézací soud tuto okolnost pomínil mlčením, nebyl by tím odůvodněn zmatek podle § 281, čís. 5 tr. ř., neboť podle toho, co bylo nahoře uvedeno, jde o skutečnost nerozhodnou s hlediska otázky důkazu pravdy. K tomu je podotknouti, že nalézací soud při řešení otázky důkazu omluvitelného omylu uvádí, že proslovy Dr. N. a Dr. O. mluví o vzoru americké ústavy, že však neříkají výslovně, že navrhovaná předmluva je překladem úvodu americké ústavy; z toho je zřejmá lichost námitky zmateční stížnosti, že nalézací soud pomínil uvedenou skutečnost.

Domnívá-li se dále zmateční stížnost, že důkazem uvedené skutečnosti (neupozornění na to, že jde o překlad hesla k americké ústavě) byl proveden důkaz pravdy, a že opačný závěr nalézacího soudu je právně mylný [§ 281, čís. 9 b) tr. ř.], není ani tu v právu, neboť — jak již bylo dovozeno — jde o skutečnost nezávažnou s hlediska důkazu pravdy v souzeném případě.

Uvádí-li nalézací soud, že obžalovaní nenastoupili důkaz pravdy v uvedeném směru, lze tomu rozuměti jen tak, že obžalovaní nenabídli důkaz o skutečnostech rozhodných pro otázku důkazu pravdy ve smyslu nahoře uvedeném.

Pokud konečně zmateční stížnost upírá soukromým žalobcům, dětem zemřelé napadené osoby, oprávnění k žalobě podle § 15, odst. 2 zákona o ochraně cti, ježto je tu ještě manželka zemřelého, není ani tu zmateční stížnost odůvodněna, neboť uvedeným předpisem nebylo stanoveno pořadí uvnitř každé z obou skupin, takže osoby uvedené v těžší skupině jsou oprávněny k podání soukromé žaloby vedle sebe; v tomto směru se odkazuje zmateční stížnost na zevrubné odůvodnění uvedené v rozh. čís. 5213 Sb. n. s.

Čís. 6320.

Listiny znějící na nějakou hodnotu, tedy i cenné papíry, jsou co do této hodnoty předmětem zpronevěry jen pokud jsou samy o sobě jejím nositelem a předmětem.

Při řešení otázky, jde-li o takovou listinu čili nic, je rozhodné, zda se zavázaný honorováním cenného papíru vůči doručiteli zbavuje závazku vůči osobě oprávněné.

Šek znějící na jméno není způsobitelným předmětem zpronevěry.

(Rozh. ze dne 9. února 1939, Zm I 35/39.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu, pokud směřovala proti výroku odsuzujícímu stěžovatele pro zpronevěru šeků ve jmenovité hod-

notě 960 amerických dolarů, napadený rozsudek v této části výroku a v důsledku toho též ve výroku o zločinné kvalifikaci zpronevěry, ve výroku o trestu a ve výrociích s tím souvisejících zrušil jako zmatečný a vrátil věc soudu první stolice, aby o ní znovu jednal a rozhodl v rozsahu zrušení, přihlížeje k pravoplatnému odsouzení obžalovaného pro zpronevěru 40 amerických dolarů.

Z d ů v o d ů:

Odůvodněna je zmatečná stížnost, pokud napadá rozsudek v části odsuzující stěžovatele pro zpronevěru šeků ve jmenovité hodnotě 960 dolarů.

Stížnost jest opodstatněna, již pokud vytýká s hlediska zmatku podle č. 4 § 281 tr. ř., že první soud neprovedl důkaz dotazem u Moravské banky o tom, že souzené šeky byly označeny jmény S. a M. A. a že honorování jejich zahraniční bankou bylo závislé na předložení průkazu totožnosti uvedených osob.

Návrh směřoval k zjištění, že zmíněné šeky byly šeky znějícími na jméno, t. zv. rektašky a tedy rektapapíry. Tato okolnost je podstatného významu pro posouzení věci.

Předmětem zpronevěry, stejně jako krádeže, mohou být jen věci, které mají nějakou směnnou hodnotu. Listiny znějící na nějakou hodnotu, tudíž i cenné papíry, jsou proto se vztahem na tuto hodnotu předmětem zpronevěry, jen pokud jsou o sobě nositelem a předmětem hodnoty v nich uvedené. Takovými jsou především cenné papíry znějící na majitele (doručitele), tak zejména papírové peníze, losy, veřejné dlužní úpisy, dále akcie, šeky, životní pojistky, pokud znějí na majitele nebo doručitele. Patří sem ovšem i listiny, které nejsou sice právně papíry znějícími na majitele, avšak v obchodním styku mají funkci takových papírů, jako vkladní knížky spořitelny, záložen a bank, pokud nejsou vinkulovány, dále papíry znějící na řád (ordrepapíry), jako zvláště směnky a šeky znějící na řád, které mají směnnou hodnotu vzhledem k své schopnosti oběhu. Naproti tomu nejsou nositeli hodnoty šeky znějící na jméno, stejně jako na př. vkladní knížky heslem vázané nebo vinkulované (Sb. n. s. 2835, 3281). Takové šeky nemohou být podle výslovného znění zákona v oblasti země České a Moravskoslezské dosud platného (§ 6 zák. č. 84/1906 ř. z.) ani převáděny žirem a indosamentem je s hlediska šekového práva bezúčinný. Pouhým odevzdáním takového cenného papíru nepřechází na jinou osobu pohledávka sama, takže ani osoba, která se zmocní neoprávněně těchto papírů, nemá možnost přivlastnit si onu částku, na kterou zní takový cenný papír, ledaže by falšováním nebo jiným uvedením v omyl přiměla vydavatele nebo trasáta k honorování takového cenného papíru (šeku). Stane-li se tak, možno přičítati neoprávněnému držiteli dotčeného cenného papíru jen tento jiný trestný čin (podvod), k němuž je přisvojení si neindosovatelného cenného papíru na jméno znějícího přípravným jednáním. V takovém případě neplatí honorování šeku nebo podobného papíru jako pla-

cení oprávněnému a nejde k jeho tíži, nýbrž k tíži nepozorného nebo v omyl uvedeného plátce, jenž se tudíž nezproštuje takovým placením závazku vůči osobě oprávněné, jejíž jmění jako oprávněného majitele cenného papíru se nezmenšuje. A v tom právě, zdali se povinný k placení honorováním cenného papíru doručiteli zbavuje závazku vůči osobě oprávněné čili nic, dlužno hledati kritérium pro otázku, je-li listina znějící na vydání hodnoty sama nositelem této hodnoty, zda její cena je totožná s částkou v ní uvedenou a zda jde takto o způsobilý předmět zpronevěry (krádeže). (Viz Altmann, Kommentar, str. 410—412, Ritter, Lehrbuch des österr. Strafrechtes, II, str. 87). Není-li tomu tak, dlužno spatřovati v listině pouhý důkaz o pohledávce a klásti ji na roveň pouhým legitimačním papírům.

Toto právní hledisko si první soud zřejmě neuvědomil, když ne-zjišťoval, jakého druhu byly souzené cenné papíry, a když zamítl jako nerozhodný důkaz, o který jde.

Poněvadž z obsahu spisů vysvítá, že vydatelem souzených cenných papírů byla Moravská banka, byl podle toho, co uvedeno, při správném právním posouzení obhájcem činěný návrh na zjištění vlastností a povahy souzených šeků zcela na místě a jeho neprovedením prvním soudem byla zkrácena účelná obhajoba stěžovatelova a porušena zásada materiální pravdy (§ 3 tr. ř.), tudíž zásada, již šetříti káže podstata řízení, kterým se zabezpečuje obhajování (§ 281, č. 4 tr. ř.). Poněvadž první soud uznal stěžovatele vinným zločinem zpronevěry podle §§ 183, 184 tr. z. a hodnota zpronevěřených dolarových bankovek činí pouze 1.166 K, takže jejich přisvojení si bylo by pouhým přestupkem zpronevěry, dotýká se uplatňovaná vadnost i závěru na právní kvalifikaci.

Zmateční stížnosti v projednávaném ohledu odůvodněné bylo proto již z důvodu shora uvedeného — aniž bylo třeba zabývat se ostatními jejími námitkami — vyhověti.

Čís. 6321.

K §§ 190, 196 tr. zák.

Bezprostředně a okamžitě — jak to předpokládá skutková podstata loupeže — se odnímá věc i tehdy, zmocní-li se jí pachatelé v souvislosti se zlým nakládáním třeba v jiné místnosti, zejména zabezpečují-li si přístup k věci a její odnětí tím, že zbavují napadenou osobu zlým nakládáním možností brániti jim v přístupu k věcem a v jejich odnětí.

K naplnění subjektivní skutkové podstaty podílnictví na loupeži stačí, že jsou pachateli známy skutečnosti, které činí skutek toho, jemuž nadřazuje, zločinem loupeže; není třeba, aby též věděl, že tyto skutečnosti kvalifikují onen čin jako zločin loupeže.

(Rozh. ze dne 13. února 1939, Zm I 725/38.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnosti obžalovaných A. a ml. A. do rozsudku krajského soudu, pokud jim byli uznáni vinnými: A. zločinem podílnictví na loupeži podle § 196 tr. z., a ml. A. proviněním podle § 196 tr. z. a § 3 zák. č. 48/1931 Sb. z. a n.

Z d ů v o d ů:

Zmatečným stížnostem nelze přiznati oprávnění.

1. Zmateční stížnost obžalovaného A. uplatňuje důvod zmatečnosti podle § 281, čís. 5 tr. ř.

Vytýká především jako vadu rozporu se spisy, že rozsudek předpokládá v odporu se spisy krajského soudu v N. znač. spis. Tk 574/37, že i věci, ohledně nichž byl stěžovatel podle zjištění prvního soudu podílníkem, pocházejí z loupeže, ač prý o loupeži může býti řeč jen pokud jde o příběh a věci v bytě manželů K., kdežto předměty souzené prý nebyly uloupeny, neboť byly odňaty z obchodu K., kam prý pachatelé útoku vnikli, aniž narazili na odpor a aniž proto byli nuceni přemáhati nějaký odpor. — — —

Pokud má stížnost na mysli, že se pachatelé trestného činu souzeného ve spisech Tk 574/37 nedopustili násilí na manželech K. přímo v obchodě, kde si přivlastnili — což je rozsudkem připsáno, ve shodě s obsahem citovaných spisů, s trestním oznámením — čokoládu a cukrovinky, o které jde, nýbrž jen v bytě, neuvědomuje si patrně, že se bezprostředně a okamžitě (jak to předpokládá skutková podstata loupeže) odnímá věc i tehdy, zmocní-li se jí pachatelé v souvislosti se zlým nakládáním třeba v jiné místnosti, nanejvýš zabezpečují-li si přístup k věci a její odnětí tím, že zbavují napadenou osobu zlým nakládáním možnosti brániti jim v přístupu k věcem a v jejich odnětí (č. 4532 Sb. n. s.). Že se odnětí věci v obchodě, pokud se týče násilí vykonanému v bytě, nedostávalo uvedené povahy a souvislosti, stížnost sama netvrdí, aniž poukazuje k takovým ze spisů Tk 574/39 patrným okolnostem nebo průvodům, které by mohly poukazovati k úsudku opačnému a byly by tak s to učiniti pochybným závěr o tom, že věci, o které jde, pocházejí z loupeže.

Závěr, že obžalovaný věděl o tomto původu věci, které na sebe převedl, odůvodnil první soud nejen doznáním stěžovatelovým v přípravném řízení, nýbrž i skutečností zjištěnou zodpovídáním C., že totiž stěžovatel A. slyšel vyprávění svého syna Václava tak, jak bylo reprodukováno výpovědí C., a že se tak dostaly na jeho vědomí skutečnosti Václavem A. sdělené, týkající se provedení činu, z něhož pocházely věci, jež na sebe stěžovatel převedl. Projev Václava A. obsahuje každému průměrnému posluchači jeho srozumitelně tvrzení, že K-ovi bylo učiněno fyzické násilí za tím účelem, aby se pachatelé zmocnili jeho movitých věcí, a že na toto násilí bylo K-ovi skutečně uloupeno zboží toho druhu, jaké převzal stěžovatel od svého syna, tedy tvrzení skutkových náležitostí činících ze skutků pachatelů útoku na K. zločin loupeže podniknuté násilným vztážením ruky a dokonané odnětím věcí bezprostředně

po násilí. Již skutečnosti patrně ze zodpovídání C., které soud vzal za základ svého přesvědčení o subjektivní vině stěžovatelově, postačují tudíž při správném hodnocení jich významu k logickému opodstatnění zá-
věru, že stěžovatel pozitivně věděl, a to dříve, než na sebe převedl věci, že byly odňaty za okolností, které činí skutek osob, jež se jich zmocnily, že stěžovatel sám nehájil — a nebylo ani jinými výsledky hlavního přeličení napověděno —, že vyprávění svého syna Václava nevnímal, nebo že je chápal jinak, než jak výše uvedeno, nebo že předpokládal, že věc, kterou na sebe převedl, nebyla odňata v souvislosti s násilím spáchaným na K. a tudíž bezprostředně ve smyslu nahoře uvedeném, který odpovídá správnému výkladu zákona, nýbrž jednak popíral vůbec, že mu synové něco vyprávěli, pokud se týče že slyšel něco o loupeži, jednak doznal, že se dověděl o loupežném původu čokolády teprve, když ji dojídal, kterážto tvrzení stěžovatelova má rozsudek za vyvrácena výpovědí C., takže závěr o subjektivní vině stěžovatelově jest opřen dále i o odmítnutí stěžovatelovy obhajoby. Za tohoto stavu nemohla by míti stížnost úspěch, ani kdyby dokázala, že z doznání obžalovaného neplyne úsudek o řečeném předchozím vědomí stěžovatelově. Nemůže také vůbec důvodně vytýkati závěru o subjektivní stránce skutku stěžovatelova formální vadnost, ani právní mylnost. Popírajíc vědomí stěžovatelovo o loupežném původu čokolády na podkladě tvrzení, že slyšel vyprávění svého syna Václava jen v rozespalosti — kteréžto tvrzení je v rozporu s vlastním doznáním obžalovaného, že se probudil při příchodu syna — a že vše svědčí o tom, že se musil domnívati, že jde o věci pouze kradené, aniž — až na poukaz na skutečnost o sobě nerozhodnou, že se pachatelé útoku na K. zmocnili věci ve skladišti, nikoli v bytě, — uváděla alespoň odkazem na určité výsledky hlavního přeličení konkrétní okolnosti, které by činily pochybným závěr o subjektivní vině stěžovatelově, neprovádí stížnost po zákonu ani dovolaný zmatek, ani jiný z důvodů zmatečnosti podle § 281, čís. 1—11 tr. ř. Zmateční stížnost bylo proto jako zřejmě bezdůvodnou, ba i neprovedenou po zákonu zamítnouti.

2. Zmateční stížnost mladistvé A. uplatňuje číselně důvody zmatečnosti podle § 281, čís. 9 a) a 10 tr. ř. Napadá závěr, že stěžovatelka věděla o loupežném původu čokolády, kterou na sebe převedla, a domáhá se úplně beztrestnosti stěžovatelky neb aspoň podřadění jejího skutku pod skutkovou podstatu provinění podílnictví na krádeži.

Výtky stížnosti nemohou obstáti.

Napadený závěr je plně opodstatněn doznáním stěžovatelky, o které jej nalézací soud opírá. Stěžovatelka doznala, že jí Václav A. vyprávěl, že byl společně s Vojtěchem a Karlem A. a s M. u žida v N., že tam vnikli do jeho bytu, chtěli na něm peníze, že se K. vymlouval, že nemá peníze u sebe, že ho M. škrtil i jeho ženu a pak společně s Karlem A. prohledal krám a vzal tam čokoládu a cukroví, zatím co Václav a Vojtěch A. hledali venku. Stěžovatelka se nehájila vůbec tím, že nespáťo-

vala ve vyprávění bratrově vážný a pravdivý projev, takže soud neměl důvod bráti v pochybnost sdělení Václava A. — o němž stížnost sama netvrdí, tím méně dokazuje, že se neshodovalo se skutečným stavem — jako pramen jejího vědění o skutečnostech jí sdělených a mohl z jeho obsahu, jak byl stěžovatelkou doznán, dovoditi své přesvědčení o její subjektivní vině, aniž mohla stížnost důvodně vytýkati jeho odůvodnění vadnost nebo mylnost. Obsahujet i citovaným zodpovídáním mladistvé provinilé reprodukované sdělení Václava A. jasné tvrzení, že bratr stěžovatelky Karel učinil společně s M. K-ovi v jeho bytě tělesné násilí, aby se zmocnili jeho movitých věcí, zejména peněz, a že se také na toto násilí a v souvislosti s ním, nenalezše v bytě peníze, zmocnili bezprostředně na to v krámu čokolády a cukroví. Vyplývá proto ze skutečností doznaných stěžovatelkou a dovodil tedy rozsudek nikoli vadně nebo mylně, že se jí dostaly na vědomí a byly tak v její představě skutečnosti, které činí skutek Karla A. a M. zločinem loupeže. K naplnění subjektivní skutkové podstaty podílnictví na loupeži stačí pak pachatelovo vědomí o těchto skutkových okolnostech. Nevyžaduje se, aby mu byla známa právní stránka věci, aby tudíž věděl, že skutečnosti ty kvalifikují čin jako zločin loupeže. Je proto bezvýznamná námitka stížnosti, že stěžovatelka nemohla vzhledem k svému věku a zaostalosti — kterou ani rozsudek ostatně nepřipouští, nýbrž jen zanedbané vychování — rozlišovati přesně mezi loupeží a krádeží, tudíž mezi právními pojmy. Stěžovatelka se nehájila tím, že měla za to, že čokoláda, kterou dostala od bratra, není totožná s čokoládou získanou skutkem, o kterém jí vyprávěl Václav A., a není ani v jiných výsledcích hlavního přelíčení tvrzen podklad pro takový její předpoklad. Naopak ze skutečností, že obžalovaná věděla, že byla jejím bratrem Karlem a dalším spolupachatelem uloupena čokoláda, tedy věc téhož druhu, jakou jí daroval o 1/2 hod. v noci druhý bratr Václav, který podle vědomosti stěžovatelčiny dával v době útoku na K. pozor a vyprávěl jí o činu svém a svých společníků hned po příchodu domů po provedení skutku a bezprostředně poté jí daroval čokoládu, plyne závěr, k němuž dospěl prvý soud, že stěžovatelka měla ve své představě rozsudkem ve shodě s výsledky hlavního přelíčení předpokládaný objektivní stav, totiž že čokoláda, o níž jde, je totožná s onou, která byla odňata loupežným způsobem K-ovi. Zmateční stížnost bylo proto zamítnouti jako bezdůvodnou.

Čís. 6322.

K § 16, odst. 2 zákona o ochraně cti.

Za korporace vykonávají právo k žalobě osoby, které jsou povolány zastupovati je ve sporech před civilním soudem. Lhůta k podání žádosti za stíhání tu počíná dnem, kdy se oprávněná osoba, a je-li jich více, první z nich dověděla o trestném činu a o osobě vinníkově. Při tom je nerozhodné, zvěděla-li o tom jen soukromě nebo při výkonu své funkce v korporaci.

(Rozh. ze dne 13. února 1939, Zm I 939/38.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost soukromé žalobkyně (spolku) M. do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný podle § 259, č. 2 tr. ř. zproštěn obžaloby pro přečin utrhání na cti podle § 3 zákona o ochraně cti č. 108/1933 Sb. z. a n.

Důvody:

Zmateční stížnost soukromé žalobkyně uplatňuje důvod zmatečnosti podle § 281, č. 9 b) tr. ř., avšak neprávem.

Zmateční stížností není popřeno zjištění, že Dr. N. byl v době činu správcem spolku M., že jako takový byl podle stanov oprávněn spolek před úřady a oproti třetím osobám zastupovati (podle doslovného znění stanov: »Zastupovat spolek před vrchnostmi a...«, — tedy i před soudem civilním). Dále není popřeno, že Dr. N. obsah článku četl nejpozději dne 4. května 1934, že se tedy nejpozději toho dne dověděl o trestném činu a jeho vinníkovi (článek byl obžalovaným podepsán) a žádost za stíhání podal dne 6. července 1934.

Zmateční stížnost však namítá, že lhůtu k podání žádosti za trestní stíhání nelze počítati od té doby, kdy se o článku dověděl zástupce spolku, jednak proto, že uražen byl spolek, jednak proto, že se Dr. N. o článku dověděl jen jako osoba soukromá, nikoli jako správce spolku, a že se výbor spolku, který je podle stanov oprávněn činiti veškerá rozhodnutí, o článku dověděl mnohem později (4. června 1934) a jen on mohl rozhodovati o tom, zda spolku bylo na cti ublíženo, a proto podle názoru stěžovatelky počala lhůta k podání žádosti za trestní stíhání jen od té doby, kdy se výbor spolku dověděl o obsahu článku.

Námitkám těmto nelze přisvědčiti. Pro řešení otázky, kdy se počíná dvouměsíční lhůta § 17 zák. č. 108/1933 Sb. z. a n., jsou rozhodné předpisy § 16, odst. 2 a 4 uved. zák., podle kterých za korporace vykonávají právo k žalobě osoby, které jsou povolány zastupovati je ve sporech před soudem civilním, a lhůta k podání žádosti za stíhání se počíná v takových případech teprve dnem, kdy oprávněná osoba — a je-li takových více, kdy se první z nich — dověděla o trestném činu a osobě vinníkově. Tedy již od této skutečnosti počíná běh lhůty a je při tom nerozhodné, zda se osoba povolána k vykonávání práva žalobního dověděla o trestném činu a osobě vinníkově jen soukromě nebo při výkonu své funkce v dotčené korporaci, neboť takový názor zmateční stížnosti nemá opory v zákoně.

Zjistil-li tedy nalézací soud formálně i věcně bezvadně, že se Dr. N. dověděl o trestném činu a vinníkovi již dne 4. května 1934 a že žádost za trestní stíhání podal v zastupení uraženého spolku teprve dne 6. července 1934, je opodstatněn jeho závěr, že žádost byla podána opožděně a že tím zaniklo stíhací právo soukromé žalobkyně podle § 17, odst. 1 zák. č. 108/1933 Sb. z. a n.

Tím se stala bezpodstatnou i další námitka stížnosti, že číslo časopisu, v němž byl inkriminovaný článek uveřejněn, bylo ve spolku M.

zaprotokolováno dne 9. května 1934 a že tedy teprve od tohoto dne počala běžeti lhůta k podání žádosti za trestní stíhání. Bylo proto zmateční stížnost zamítnouti jako bezpodstatnou.

Čís. 6323.

Zdařilý důkaz pravdy (§ 6, odst. 2, písm. a) zákona o ochraně cti) činí obžalovaného beztrestným bez ohledu na subjektivní stránku trestných činů podle §§ 1, 2 zákona o ochraně cti; nezáleží tedy na tom, v jakém úmyslu obžalovaný učinil závadný projev.

(Rozh. ze dne 16. února 1939, Zm I 925/38.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost soukromé žalobkyně do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný podle § 259, č. 2 tr. ř. zproštěn obžaloby vznesené naň pro přečiny podle §§ 1, 2, 3 zákona č. 108/1933 Sb. z. a n.

Důvody:

Zmateční stížnosti, nesprávně označené i jako odvolání a číselně uplatňující důvody zmatečnosti podle § 281, č. 5, 7, 9 b) tr. ř., nelze přiznati úspěch.

Prvým ze stíhaných článků se soukromá žalobkyně obviňuje, že jakožto majitelka zlatnického obchodu v K. koupila od kasaře a podvodníka H. různé šperky, jichž se tento zmocnil podvodem a jež měly cenu asi 20.000 K, za pouhých 500 K, ačkoli jí byla skutečná cena známa, dále že nedala podezřelého prodavače zadržeti a že se jí bude proto odpovídati před soudem. Druhý článek, nadepsaný »Pro pravdu se lidé nejčastěji hněvají«, netvrdí o soukromé žalobkyni nové okolnosti povahy v § 2 zák. č. 108/1933 Sb. z. a n. vytčené, nýbrž tvrdí jen, že soukromá žalobkyně pro první článek podala obžalobu proti redaktorovi, a naznačuje, že redakce mohla by prvou zprávu doplniti jmény osob, které »část onoho levného zlata« od soukromé žalobkyně koupily. Právem zastává sám obžalovací spis názor, že tento druhý článek jen znovu opakuje a zdůrazňuje obvinění vyslovené v článku původním a že mu dodává závažnosti.

Zmateční stížnost sice tvrdí, že druhý článek obviňuje soukromou žalobkyni v tom směru, že šperky prodávala dále pod rukou a jako by se byla i tím dopustila samostatného trestného jednání. Leč takovou výtku nevyslovuje zmíněný článek ani přímo, ani zastřeně. Podle celé souvislosti má poukaz druhého článku na osoby, které dotčené věci od soukromé žalobkyně koupily, skutečně jen ten význam, že obsah prvního článku, pokud jde o koupi podezřelých věcí, lze prokázati.

Zmateční stížností nelze přisvědčiti ani v tom směru, pokud doličuje, že i nadpis souzeného druhého článku (»Pro pravdu se lidé nejčastěji hněvají«) zakládá samostatný útok na čest soukromé žalobkyně. Tímto

nadpisem se jen zdůrazňuje pravdivost toho, co uvedeno v prvním článku. Nelze uznati, že by průměrný čtenář rozuměl tomuto nadpisu při zřeteli k obsahu dotčeného druhého článku v jiném smyslu.

Nemusel se proto nalézací soud při zkoumání otázky důkazu pravdy zvláště zabývat obsahem druhého článku a neobstojí tudíž výtka vznesená zmateční stížností v tomto směru s hlediska zmatku § 281, č. 7, správně 9 b) tr. ř.

Šlo tedy s hlediska důkazu pravdy jen o otázky, zda soukromé žalobkyni byly věci, o něž jde, nabídnuty za takových okolností, že mohla při patřičné opatrnosti čerpati podezření, že nabízející není jejich vlastníkem, ani od jejich vlastníka poslán, čili že jde o věci nekalého původu, a zda přes to tyto věci koupila, místo aby prodavače podle povinností uložené jí podle § 473 tr. z. zadržela a dala postavit před úřad (§§ 473, 474 tr. z.).

V uvedeném směru dospěl nalézací soud k úsudku, že se obžalovanému podařil důkaz pravdy.

Neprávem namítá proti tomu zmateční stížnost především, že rozsudek prý přehlíží, že soukromá žalobkyně byla ve věci T V 23/38 okresního soudu v K. pravoplatně zproštěna. Rozsudek hodnotí tuto skutečnost výslovně, má však správně za to, že při řešení otázky důkazu pravdy v případech, kdy byl někdo obviněn z trestného činu, není soud vázán pravoplatným zprošťujícím rozsudkem. Vysvítá to arg. a contrario z ustanovení § 8, odst. 1 zák. č. 108/1933 Sb. z. a n. I důvodová zpráva (tisk. č. 830 posl. sněm. Nár. shrom. z roku 1930, str. 34, 35) praví k tomu výslovně, že opačnou zásadu platící pro případy odsuzujícího rozsudku nelze o rozsudku zprošťujícím vysloviti, poněvadž důvody osvobozujícího rozsudku mohou býti různé (viz k tomu i rozh. č. 3908 Sb. n. s.). Nic tedy nalézacímu soudu nebránilo, aby obsah trestních spisů T V 23/38 okresního soudu v K. hodnotil odchylně od stanoviska uvedeného soudu, který soukromou žalobkyni — dávaje jí plnou víru — ve směru přestupků §§ 473, 477 (správně 474) tr. z. zprostil. Bylo toliko na rozsudku, aby toto odchylné hodnocení odůvodnil způsobem hovícím ustanovení § 270, odst. 2, č. 5 tr. ř. Nelze uznati, že by byl nalézací soud nedostal této povinnosti.

Rozsudkové zjištění, že věci, o něž jde, měly cenu (nejméně) 20.000 K, má plný podklad ve spisech T V 23/38 okresního soudu v K. (č. 1, 3, 6) a Tk II 159/38 krajského soudu v P., totiž najmě o údajích H. a — co se týče cen — P. Pokud jde o výpovědi H., klade sama zmateční stížnost zvláštní důraz na jeho svědecké seznání ve spise T V 23/38. Právě při tomto svědeckém výslechu však udal, že kromě zlatých pánských hodinek a věcí, jež zastavil v zastavárně, prodal soukromé žalobkyni všechny věci pocházející z podvodu na P.

Bez významu je, zda soukromá žalobkyně zaplatila H. za uvedené věci 500 K, jak H. uvedl u četnictva, nebo 2.000 až 2.500 K, jak udal u soudu; jdeť tu o podřadnou, na podstatě obvinění ničeho neměnicí skutečnost (§ 8, odst. 3 zák. č. 108/1933 Sb. z. a n.), poněvadž v podstatě záleží jen na tom, zda je tu nápadný nepoměr mezi soukromé za-

lobkyni známou skutečnou cenou věci a cenou, za niž věci koupila. Tento nepoměr je zajisté dán i tehda, zaplatila-li soukromá žalobkyně 2.500 K. Rozsudek není tedy stížen zmatkem neúplnosti podle § 281, č. 5 tr. ř., pokud nepřihlíží k tvrzení svědka H. u soudu, že od soukromé žalobkyně dostal 2.000 až 2.500 K.

Neprávem vytýká zmateční stížnost rozsudku neúplnost i v tom směru, že nedbal skutečnosti, že to byla prý sama soukromá žalobkyně, která svými údaji podporovala pátrací činnost bezpečnostních orgánů; z četnického oznámení plyne naopak, že soukromá žalobkyně s počátkem se vši rozhodnosti popřela, že by byla od H. dotčené věci koupila, a že až později doznala, že asi dvakrát koupila věci od osobně jí neznámého muže, který se vydával za Z. z P., a že po druhé napsala do svého zápisníku »neznámý pán«, poněvadž zapomněla prý jméno, které jí H. při prodeji šperků udal. Nelze uznati, že tento způsob informace poukazuje na bezelstnost soukromé žalobkyně, a není proto rozsudek neúplný ani potud, pokud se nevypořádává s uvedeného hlediska s dodatečným doznáním soukromé žalobkyně.

Že onen »neznámý pán« byl totožný s H., připustila sama soukromá žalobkyně ve spisech T V 23/38, čímž padá námitka zmateční stížnosti, že ona totožnost není prý objektivně zjištěna.

K závěru, že soukromé žalobkyni věci jí nabídnuté nejen mohly býti, nýbrž byly dokonce podezřelé, dospěl nalézací soud hledě k nepoměru mezi skutečnou cenou věci a cenou soukromou žalobkyni zaplacenou, k povaze věci, o něž jde (že byly na př. kameny z prstenů vytrhány) a najmě k tomu, že soukromá žalobkyně zapsala H., který se jí představil jménem Z., ve své knize jako »neznámý pán«, při čemž nalézací soud zřejmě jako nehodnověrné odmítá tvrzení soukromé žalobkyně, že tenkrát zapomněla udané jí jméno. Při tom je bez významu, zda soukromá žalobkyně vedla zmíněné záznamy na základě zákonné povinnosti nebo bez takové povinnosti.

Ostatní vývody, jimiž zmateční stížnost napadá po stránce skutkové rozsudková zjištění, vyčerpávají se v nepřipustném brojení proti volnému hodnocení důkazů nalézacím soudem jediné k tomu povoláním (§ 258, odst. 2 tr. ř.) a neprovádějí takto žádný ze zmatků uvedených v § 281, č. 5 tr. ř. To platí zejména o vývodech, jimiž zmateční stížnost doličuje, že spisový materiál, jež měl soud po ruce, prý nestačí pro ona zjištění, na jejichž základě nalézací soud dospěl k úsudku, že soukromá žalobkyně skutečně koupila věci, o něž jde, za okolností podezřelých a že podezření o jejich původu skutečně měla.

Na základě těchto zjištění dospěl pak rozsudek právem k názoru, že se obžalovanému co do podstatného obsahu stíhaných článků podařil důkaz pravdy. Netřeba se proto zabývatí otázkou zmateční stížností nadhobenou, zda uveřejnění článků bylo ve veřejném zájmu, neboť tato otázka má význam jen s hlediska důkazu omluvitelného omylu (§ 6, odst. 3 zák. č. 108/1933 Sb. z. a n.).

Bylo-li podle formálně bezvadných zjištění rozsudku dokázáno, že skutečnosti články tvrzené jsou v podstatě pravdivé, netřeba dále zkou-

mati, v jakém úmyslu obžalovaný články uveřejnil, neboť zdařený důkaz pravdy činí obžalovaného beztrestným bez ohledu na subjektivní stránku skutkové podstaty souzeného přečinu.

Čís. 6324.

Ochrana cti.

Důkaz pravdy a omluvitelného omylu nepřichází v úvahu, jde-li o vydávání v posměch.

Obsahuje-li závadný článek dvě samostatné myšlenky, nezáleží na tom, zda má jedna z nich podřadnější význam než druhá, pokud nejde o podřadnost takového rázu, že by jedna z nich pozbyla zcela své samostatnosti.

Satira, ironie a pouhé humorné vylíčení případu nespádá pod pojem zesměšňování, pokud nejde o takové svým obsahem hanlivé a svou formou zesměšňující uvádění v neváznost, jež je způsobilé snížení vážnosti a úcty napadeného v očích jiných lidí.

Jakmile nezletilý dosáhne osmnácti let, vykonává žalobní právo samostatně a jeho zákonný zástupce nemá již právo podati soukromou žalobu, leda by ho k tomu nezletilý zmocnil.

O příslušnosti zrušovacího soudu jako opravné stolice nerozhoduje výrok odsuzujícího rozsudku, nýbrž řízení, na jehož základě k němu došlo.

(Rozh. ze dne 16. února 1939, Zm II 9/39.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal o zmatečních stížnostech obžalovaného A. a soukromé žalobkyně N. do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným k obžalobě soukromého žalobce M. přestupkem podle § 4 zák. č. 124/1924 Sb. z. a n. ve znění vyhlášky mín. sprav. čís. 145/1933 Sb. z. a n. a zproštěn podle § 259, č. 2 tr. ř. obžaloby vznesené na něho soukromou žalobkyní N. pro přečiny podle §§ 1, 2 zák. č. 108/1933 Sb. z. a n., takto právem:

I. Zmateční stížnost obžalovaného se potud zamítá, pokud byl obžalovaný napadeným rozsudkem uznán vinným přestupkem podle § 4 zák. č. 124/1924 Sb. z. a n. (v novém znění), spáchaným tím, že vydal M. v posměch prvou částí stíhaného článku, týkající se milostného poměru.

II. Zmateční stížnosti obžalovaného se potud vyhovuje, že se napadený rozsudek zrušuje ve výroku o vině, pokud byl obžalovaný uznán vinným přestupkem podle § 4 téhož zákona, spáchaným tím, že vydal M. v posměch druhou částí stíhaného článku, týkající se příhody se záměnou kabátu, a obžalovaný se zprošťuje podle § 259, č. 2 tr. ř. obžaloby, že dne 13. února 1938 v časopisu X. v článku »Kabátová okolnost na H. B.« uvedl příhodu se záměnou kabátu, tedy skutečnost, jež mohla M. vydati v opovržení nebo snížení v obecném mínění, a že prý tím spáchal přečin podle § 2 zák. č. 108/1933 Sb. z. a n. — — —

III. Zmateční stížnosti soukromé žalobkyně N. se vyhovuje, napadený rozsudek se zrušuje, pokud jím byl obžalovaný zproštěn obžaloby pro přečiny podle §§ 1, 2 zák. o ochr. cti spáchané na N. a nalézacímu soudu se ukládá, aby ve věci znovu jednal a rozhodl, přihlížeje k pravoplatnému odsuzujícímu výroku pod I. a dbaje nákladů zrušovacího řízení.

Z d ů v o d ů:

K I., II.: Napadeným rozsudkem byl obžalovaný uznán vinným přeštkem zanedbání povinné péče podle § 4 zák. č. 124/1924 Sb. z. a n., ježto obsahem stíhaného článku byl spáchán přečin urážky podle § 1 zák. o ochr. cti, záležející v tom, že soukromý žalobce M. byl obsahem článku vydáván v posměch. Jde-li o vydávání v posměch, nepřicházejí v úvahu ustanovení zákona o ochraně cti, týkající se důkazu pravdy a důkazu omluvitelného omylu (rozh. č. 5585 Sb. n. s.).

Netřeba se proto zabývatí výtkami, které činí zmateční stížnost obžalovaného s hlediska domnělého zmatku podle č. 5 § 281 tr. ř. napadenému rozsudku s hlediska otázky důkazu pravdy.

K I.: Stíhaný článek se nejprve dotýká poměru mezi soukromými žalobci M. a N. a potom příhody se záměnou zimníku, která se stala soukromému žalobci. Uvádí tudíž článek dvě samostatné myšlenky; je proto o každé z nich zvláště uvažovati, zda naplňuje některou ze skutkových podstat podle zákona o ochraně cti.

Pokud jde o prvou část článku, je uvéstí toto:

Podle zjištění napadeného rozsudku se uvádí ve stíhaném článku, že soukromý žalobce (M.) má galánku (soukromou žalobkyni N.), že se rád chodí kocůnat, že mu galánka půjčuje kabát, když mu je v zimě chladno po těle, a děvucha se bojí, aby mu horkost nevyprchala a aby si ji zachoval jen pro ni.

Ježto soukromá žalobkyně potvrdila při hlavním přelíčení, které se konalo u okresního soudu v R. proti soukromému žalobci pro podezření z krádeže kabátu, že je milenkou soukromého žalobce, má nalézací soud za to, že je obžalovaný beztrestný pro přečin podle § 2 zák. o ochr. cti, poněvadž se mu zdařil důkaz pravdy; vyslovil však, že uvedeným obsahem článku byl soukromý žalobce vydáván v posměch, při čemž zdůraznil okolnost, že v článku bylo zbytečně mluveno o milostném poměru soukromých žalobců.

Tento závěr nalézacího soudu napadá zmateční stížnost s hlediska zmatku podle § 281, čís. 9 a) tr. ř. namítajíc, že šlo o podřadnou část článku, jehož podstata se týkala příhody se záměnou kabátu, a že tu jde jen o humorné a satirické vyličení případu nedotýkající se cti soukromého žalobce.

Zmateční stížnosti však nelze přisvědčiti.

Jak bylo uvedeno, obsahuje článek dvě samostatné myšlenky; je nezávažné, má-li z nich některá podřadnější význam než druhá, nejde-li o podřadnost takového rázu, pro niž by jedna z myšlenek pozbyla zcela své samostatnosti.

Zmateční stížnost uvádí, že satira a ironie, jakož i pouhé humorné vyličení případu nespádá pod pojem zesměšňování. Tomu však lze přisvědčiti jen s omezením, že nejde o takové svým obsahem hanlivé a svou formou zesměšňující uvádění v nevážnost, jež je způsobilé věsti ke snížení vážnosti a úcty napadeného v očích jiných lidí (rozh. čís. 2826 Sb. n. s.).

V souzeném případě však nešlo jen o pouhou humornou zprávu o soudním přelíčení. V článku se uvádí, že soukromému žalobci je v zimě »divně po těle od chladna«, že mu soukromá žalobkyně půjčovala kabát, ježto se bála, aby mu »nevypřchala horkost« a aby si ji »zachoval jen pro ni«. Z toho je zřejmé, že článek rozbíraje milostný poměr soukromých žalobců, zdůraznil zejména tělesnou (pohlavní) stránku uvedeného poměru. Přihlíží-li se i k formě, jakou se to stalo, je souhlasiti s nalézacím soudem, že stíhaný projev byl způsobilý přivoditi nebezpečí pro čest soukromého žalobce ve smyslu nahoře uvedeném.

Byla proto zmateční stížnost obžalovaného v tomto směru zamítnuta jako neodůvodněná.

K II.: Přisvědčiti je však zmateční stížnosti obžalovaného, pokud napadá výrok nalézacího soudu, jímž byla shledána skutková podstata urážky (vydávání v posměch) i v obsahu druhé části článku.

V této části, v níž se líčí příhoda se záměnou kabátu, vyloučil soud skutkovou podstatu pomluvy podle § 2 zák. o ochr. cti pro zdařený důkaz pravdy, ježto se případ stal předmětem trestního řízení a ježto článek vyličil případ celkem pravdivě podle toho, co vyšlo najevo při hlavním přelíčení. Ježto však v článku není uvedena podrobně obhajoba soukromého žalobce, domnívá se nalézací soud, že článkem mohlo býti v čtenáři vzbuzeno »mínění podezřelého jednání«, a shledal proto i v této části článku skutkovou podstatu urážky vydáváním v posměch podle § 1 zák. o ochr. cti.

Uvádí-li však nalézací soud obvinění »z podezřelého jednání« jako podstatu urážky, nelze tomu rozuměti jinak, než že tím mohlo býti v čtenáři vzbuzeno podezření, že se soukromý žalobce dopustil krádeže kabátu. Tím však je pouze řečeno, že článek v druhé své části obsahoval jen obvinění ze skutečnosti, jakou má na mysli ustanovení § 2, beztrestné pro důkaz pravdy, nikoli však vydávání v posměch, jak vyžaduje ustanovení § 1 zák. o ochr. cti.

Bylo proto zmateční stížnosti, uplatňující v tomto směru zmatek podle § 281, čís. 9 a) tr. ř. vyhověno jako odůvodněné a obžalovaný byl obžaloby zproštěn.

K III.: Přisvědčiti je zmateční stížnosti soukromé žalobkyně, pokud napadá podle § 281, čís. 9 a) tr. ř. výrok nalézacího soudu, jímž bylo vysloveno, že stíhaný článek nebyla naplněna skutková podstata urážky vydáváním v posměch podle § 1 zák. o ochr. cti.

Nalézací soud odůvodnil v tomto směru svůj zprošťující výrok tím, že v článku není o soukromé žalobkyni uvedeno nic, co by nebylo vyšlo najevo při hlavním přelíčení, při kterém sama potvrdila, že je milenkou

soukromého žalobce, a usoudil, že tudíž nejde ani o pomluvu, ani o urážku vydáváním v posměch.

S posléze uvedeným závěrem nalézacího soudu nelze souhlasit. Ježto se prvá část článku týká nejen soukromého žalobce M., nýbrž zároveň i soukromé žalobkyně N., platí to, co bylo uvedeno o výkladu prvé jeho části při vyřizování zmáteční stížnosti obžalovaného A., i v případě soukromé žalobkyně N. Z těchže důvodů, na něž se tu odkazuje, je i v tomto případě spatřovati v uvedené části článku vydávání v posměch podle § 1 zák. o ochr. cti.

Ježto při uvedené skutkové podstatě nepřichází důkaz pravdy v úvahu (jak bylo již v úvodu řečeno), nebylo třeba se zabývatí výtkami zmáteční stížnosti v tomto směru činěnými [§ 281, čís. 9 b) tr. ř.].

Přes to však zrušovací soud nemohl rozhodnouti ve věci samé, neboť zůstala nevyřešena otázka, zda žaloba byla v tomto případě podána osobou oprávněnou.

Podle § 16, odst. 1 zák. o ochr. cti může za osobu mladší než osmnáct let vykonávati žalobní právo jen její zákonný zástupce. Toto právo zákonného zástupce však pomíjí, jakmile nezletilý dosáhl osmnáctého roku; od této doby vykonává nezletilý žalobní právo samostatně a zákonný zástupce nemá tu již právo podati soukromou žalobu (srov. odvodnění k vládnímu návrhu zákona o ochraně cti, tisk 830/1930, str. 27).

Má-li však osoba starší osmnácti let právo sama podati žalobu, není tím řečeno, že při tomto výkonu svého žalobního práva nemůže býti zastupována svým zákonným zástupcem, jehož k tomu zmocnila.

V souzeném případě uvedená otázka však nebyla řešena, ač k tomu dala podnět svědecká výpověď N. ve věci okresního soudu v R. T 7/38, jež přišla na přetřes při hlavním přelíčení, že jí je osmnáct roků.

Z uvedeného důvodu nemohl zrušovací soud rozhodnouti ve věci samé, protože byla věc přikázána podle § 5, odst. 2 zák. čís. 3/1878 ř. z. ve znění zák. čís. 56/1935 Sb. z. a n. k novému projednání.

K námitkám činěným v odvodu soukromé žalobkyně N., že zrušovací soud není v souzeném případě příslušný k rozhodnutí o zmáteční stížnosti, je podotknouti, že uvedený názor je mylný, neboť nerozhoduje tu výrok odsuzujícího rozsudku, nýbrž řízení, na jehož podkladě došlo k rozsudku.

V souzeném případě šlo o řízení, které se týkalo otázky přečinů podle §§ 1, 2 zák. o ochr. cti, protože tu nepřichází v úvahu ustanovení § 16, odst. 4 zák. čís. 124/1924 Sb. z. a n.

Čís. 6325.

Soud, jemuž byla věc přikázána podle § 293 tr. ř. k novému přelíčení, není vázán skutkovými zjištěními soudu, který původně ve věci rozhodl, a může průvodní materiál — třeba nezměněný — hodnotiti jinak než onen soud.

Právním názorem zrušovacího soudu je vázán, jen pokud se skutkový základ nezměnil tou měrou, že by tím věc nabyla nové tvárnosti, kterou by se změnilo i její právní posouzení.

(Rozh. ze dne 21. února 1939, Zm II 37/39.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmáteční stížnost soukromého žalobce do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný podle § 259, čís. 2 tr. ř. zproštěn obžaloby podané na něho pro přečin zlehčování podle § 27 zákona proti nekalé soutěži čís. 111/1927 Sb. z. a n.

Z d ů v o d ů:

Stížnost vytyká zřejmě s hlediska zmatku podle čís. 9, písm. a) § 281 tr. ř., že se nalézací soud nesměl uchýlití od skutkového základu, z něhož ve svém zrušovacím nálezu vycházel soud zrušovací, že měl vzítí za podklad svého rozhodnutí výrok obžalovaného, že soukromý žalobce nemá koncesi, z kteréhožto výroku vycházel soud zrušovací, a že nesměl, hledíc k předpisům druhého odstavce § 293 tr. ř., dospěti k opačnému skutkovému zjištění, totiž že obžalovaný nepronesl inkriminovaný výrok.

Stížnosti nelze přisvědčiti. Odkázáním věci nalézacímu soudu po rozhodnutí nejvyššího soudu ocitá se věc tam, kde byla před prvním hlavním přelíčením. Podle zásady přimosti má se pak hleděti jen k výsledkům nového hlavního přelíčení (§ 258 tr. ř.). Podle § 258 tr. ř. může nový nalézací soud hodnotiti průvodní materiál, i když se nezměnil, jinak než soud, jenž původně ve věci rozhodl, a není nijak vázán zjištěními tohoto soudu (srov. rozh. čís. 2407, 5454 Sb. n. s.). Soud v novém hlavním přelíčení je vázán jen právním názorem, kterým se při svém rozhodování řídil nejvyšší soud. Tato závaznost platí rebus sic stantibus (srov. Lammasch, Grundriss, str. 7, Lohsing, str. 656, Mitterbacher, str. 494). Předpokládá se, že sám skutkový základ, podle něhož má býti rozhodnuto v novém přelíčení, nezměnil se okolnostmi v novém hlavním přelíčení se vyskytnuvšími tou měrou, že by tím věc nabyla jiné tvárnosti, kterou by se změnilo i právní její posuzování (srov. Storch, str. 503, 504).

Nesprávný je proto názor vyslovený ve stížnosti, že předpis druhého odstavce § 293 tr. ř. bránil nalézacímu soudu dospěti k jinému skutkovému přesvědčení v tom směru, zda obžalovaný výrok, že soukromý žalobce nemá koncesi, a jen na tento výrok byla obžaloba omezena, učinil čili nic.

Čís. 6326.

Pokračuje-li pachatel přečinu zneužívání podnikových značek (§ 29 zákona proti nekalé soutěži) ve své činnosti i po podání stíhacího návrhu, může býti pro tuto činnost odsouzen pouze tehdy, byl-li podán včas (§ 34 uvedeného zákona) nový stíhací návrh.

Trestní rozhodnutí XXI.

Označuje-li pachatel přečinu podle § 29 zákona proti nekalé soutěži svůj kolébkový rozmnožovač ochrannou slovní známkou, již užívá soukromý žalobce pro svůj rotační rozmnožovač, není u obyčejného kupce, neznalého rozdílů obou rozmnožovačů, vyloučena možnost záměny ani tím, že pachatel připojí k uvedené slovní značce své jméno a vyobrazení svého kolébkového rozmnožovače.

(Rozh. ze dne 23. února 1939, Zm I 36/39.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací v důsledku zmateční stížnosti obžalovaného A. do rozsudku krajského soudu, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle § 29, odst. 2 zák. čís. 111/1927 Sb. z. a n.,

I.) podle § 290 tr. ř. zrušil napadený rozsudek, pokud jím byl obžalovaný uznán vinným přečinem podle § 29, odst. 2 zák. čís. 111/1927 Sb. z. a n., spáchaným v době od 22. listopadu 1937 do 7. ledna 1938, a podle § 259, čís. 2 tr. ř. zprostil obžalovaného obžaloby pro přečin podle § 29, odst. 2 zák. č. 111/1927 Sb. z. a n., jehož se prý dopustil tím, že v době od 22. listopadu 1937 do 7. ledna 1938 v P. na svých cenících v úmyslu, aby tím ve styku zákaznickém přivodil záměnu s ochranou známkou »Baby«, tedy zevnějším zařízením, které v zákaznickém styku platí za příznačné pro podnik soukromého žalobce H., majitele firmy H., tovární výroba rozmnožovačích strojů a přístrojů v P., užil tohoto zvláštního zařízení takovým způsobem, který je s to, aby takovou záměnu přivodil; zmateční stížnost obžalovaného v tomto směru byla odkázána na uvedený výrok.

II. Naproti tomu vyhověl nejvyšší soud zmateční stížnosti obžalovaného a zrušil napadený rozsudek ve výroku, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle § 29, odst. 2 zák. čís. 111/1927 Sb. z. a n., spáchaným v době od 5. listopadu 1937 do 22. listopadu 1937, v důsledku toho zrušil napadený rozsudek ve výroku o trestu a ve výroci s tím souvisících a vrátil věc nalézacímu soudu, aby o ní v uvedeném rozsahu znovu jednal a rozhodl.

Z d ů v o d ů:

K I. Napadený rozsudek uznal obžalovaného vinným, že páchal přečin podle § 29, odst. 2 uved. zák. v době od 5. listopadu 1937 do 7. ledna 1938. Tento výrok trpí zmatkem podle § 281, čís. 9 b) tr. ř., pokud jím byl obžalovaný uznán vinným, že páchal uvedený čin též v době od 22. listopadu 1937 do 7. ledna 1938.

V žádosti za stíhání, která je datována dnem 22. listopadu 1937, se uvádí, že obžalovaný používal závadných ceníků, že byl na to upozorněn dopisem ze dne 3. listopadu 1937, že však rozšiřuje řečené ceníky dále. Tím byla postižena jen činnost obžalovaného do dne žádosti za stíhání, to je do dne 22. listopadu 1937.

Obžalovací spis došel soudu dne 5. dubna 1938. Teprve v jeho odůvodnění je zmínka o případu ze dne 7. ledna 1938. Ježto nový stíhací návrh — jak plyne ze spisů — před podáním obžalovacího spisu nebyl podán co do činnosti obžalovaného ode dne 22. listopadu 1937 do dne 7. ledna 1938, je zřejmé, že nalézací soud podle vylíčení skutkového děje v odůvodnění obžalovacího spisu měl za to, že jím byla stíhána činnost obžalovaného i v uvedené době.

Podle § 34, odst. 2 zák. čís. 111/1927 Sb. z. a n. je podati obžalobu do šesti týdnů ode dne, kdy se oprávněný dověděl o trestném činu a o osobě pachatelově, jinak žalobní právo zanikne.

Podle zjištění napadeného rozsudku dostala N. v závodě obžalovaného závadné ceníky ještě dne 7. ledna 1938 a odevzdala je soukromému žalobci. Podle toho byly splněny podmínky požadované v § 34, odst. 2 uved. zák. již dne 7. ledna 1938 a počala běžeti od tohoto dne lhůta šesti týdnů.

Došlo-li však k podání obžaloby pro činnost v uvedené době teprve dne 5. dubna 1938, stalo se to až po uplynutí řečené lhůty.

Zaniklo tudíž v tomto směru žalobní právo soukromého žalobce podle § 34, odst. 2 zák. čís. 111/1927 Sb. z. a n. Uznal-li nalézací soud obžalovaného vinným přečinem podle § 29, odst. 2 uved. zák., spáchaným v době od 22. listopadu 1937 do 7. ledna 1938, porušil tím zákon v ustanovení § 34, odst. 2 a zatížil rozsudek zmatkem podle § 281, čís. 9 b) tr. ř., neboť řečená okolnost bránila stíhání obžalovaného pro činnost v uvedené době.

Zmatek podle § 281, čís. 9 b) tr. ř. nebyl sice výslovně uplatněn, bylo však k němu přihlížeti z povinnosti úřední podle § 290 tr. ř. Byl proto napadený rozsudek v této části zrušen a obžalovaný zproštěn podle § 259, čís. 2 tr. ř.

K II. Zmateční stížnosti nelze přiznati úspěch, pokud uplatňuje důvod zmatečnosti podle § 281, čís. 9 a) tr. ř.

S hlediska tohoto důvodu zmatečnosti se domnívá zmateční stížnost, že je mylný závěr nalézacího soudu, že se užití zvláštního zevnějšího zařízení podniku (ochranné známky) soukromého žalobce stalo »způsobem, který je s to, aby přivodil záměnu«. Mylnost uvedeného závěru dovozuje zmateční stížnost z toho, že obžalovaný k ochranné známce »Baby« vždy připojoval své jméno, takže označení znělo A. »Baby«, že uvedeného označení použil vždy v souvislosti s nákresem kolébkového rozmnožovače, kdežto chráněné označení se týkalo rotačního rozmnožovače.

Než z uvedených okolností nelze souditi na právní mylnost uvedeného závěru. Posuzuje-li se nebezpečí záměny, způsobené činem obžalovaného, s hlediska obyčejného kupce, je k námitkám činěným zmateční stížností uvést, že tu nerozhoduje uvedený dodatek ke známce, ani spojené s ním vyobrazení rozmnožovače, ani druh rozmnožovače, ježto obyčejný kupitel, kupující zboží podle známky, nemusí znáti výrobce, takže označení výrobce tu ustupuje do pozadí, dále ježto při

koupi přístroje není zpravidla po ruce i vyobrazení chráněného výrobku, aby kupec mohl oba výrobky srovnati podle jejich vyobrazení, a konečně ježto tu záleží na podstatě povahy obou přístrojů jako rozmnožovačů, nikoli však na jejich druhu; není přece vyloučeno, že kupec vybírající zboží podle známé značky — neznaje při tom jejich jednotlivé rozdily — dá se svéstí závadným označením výrobku ke koupi rozmnožovače třeba kolíbkového.

Nelze proto zmateční stížnost v uvedeném směru shledati odůvodněnou.

Pokud zmateční stížnost pod označením důvodu zmatečnosti podle § 281, čís. 9 a) tr. ř. napadá též výrok nalézacího soudu o objektivní vině obžalovaného, odkazuje se na to, co bude dále uvedeno. — — — —

Čís. 6327.

K § 2, písm. g), § 335 tr. zák.

Nejde o nutnou obranu, chtěl-li napadený svým jednáním (výstřelem) útočníky pouze zastrašiti.

Na napadeném, který je ohrožován v době noční nebezpečnými osobami na životě a majetku, nelze žádati takovou míru opatrnosti a obezřetnosti, jako na osobě jednající za stavu méně nebezpečného.

(Rozh. ze dne 23. února 1939, Zm I 62/39.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl stěžovatel uznán vinným přestupkem podle § 335 tr. zák., změnil napadený rozsudek a obžalovaného zprostil podle § 259, čís. 2 tr. ř. obžaloby pro zločin těžkého uškození na těle podle §§ 152, 155, písm. a), b) tr. zák., jehož se prý dopustil tím, že dne 29. května 1938 v K. ve svém hostinci, vypáliv z automatické bambitky ránu po přítomném tam R. a zasáhnuv ho výstřelem do levé strany prsou, takto proti člověku ne sice v úmyslu, aby ho usmrtil, přece však v jiném úmyslu nepřátelském takovým způsobem jednal, že z toho vzešlo R. těžké ublížení a přerušování zdraví i nezpůsobilost k povolání trvajících dvacet i třicet dní, při čemž poranění bylo učiněno takovým nástrojem a takovým způsobem, se kterým bývá spojeno nebezpečství pro život.

Důvody:

Napadený rozsudek zjistil, že 29. května 1938 v noci přišlo do hostince obžalovaného několik cikánů; že došlo k hádce, která se vystupňovala ve výtržnost a rvačku;

že obžalovaný vyzval cikány, aby opustili místnost; že cikán R. přistoupil k obžalovanému, šlápl mu na nohu a udeřil ho do prsou, takže obžalovaný zavrával; že na to vzal obžalovaný tágo a snažil se ci-

kány vytlačiti z místnosti; ti si však vzali rovněž tága do rukou a nechtěli se dáti z místnosti vykázati; cikán R. vytrhl obžalovanému tágo z ruky a udeřil jím obžalovaného přes nos, takže obžalovaný krvácel; že obžalovaný na to odešel do kuchyně, kde si vzal automatickou bambitku a vrátil se zpět do hostinské místnosti; jakmile tam vešel, začaly po něm lítati sklenice a tácky, které ho nezasáhly jen proto, že se jim uhybal; obžalovaný vystoupil na lavici a vykazoval cikány znovu z místnosti; v té chvíli jeden z cikánů zdvihl na obžalovaného židli a zasáhl jí obžalovaného do nosu;

že po této ráně židli obžalovaný napřáhl ruku poněkud napravo a z bambitky, kterou držel v ruce, vystřelil, aby, jak udává, cikány zastrašil; nábojem byl zasažen cikán R. a utrpěl těžké uškození na těle.

Podle toho nejde o stav nutné obrany, pokud obžalovaný chtěl výstřelem cikány jen zastrašiti; nemůže však jíti ani o vydírání podle § 98, písm. b) tr. zák., poněvadž obžalovanému nešlo o to, aby protiprávně vynutil na cikánech nějaké konání, dopuštění nebo opominutí. Nutno proto jen zkoumati, zda se při tomto nikoli protiprávním vyhrožování nedopustil nedbalosti podle § 335 tr. zák.; a tu nutno uvážit, že za situace nahoře vylíčené a rozsudkem zjištěné nebylo lze na obžalovaném požadovati stejnou míru opatrnosti a obezřetnosti jako za situace klidnější a méně nebezpečné; nutno počítati s tím, že obžalovaný, ohrožován ve svém hostinci v době noční cikány — tedy osobami, jež venkovští lidé pokládají za lidi nebezpečné a všeho schopné — na životě a majetku, který rozbíjeli, byl v pochopitelném rozčilení, a že proto nemohl snadno nahlížeti, že svým jednáním může způsobiti nebezpečí pro statky v § 335 tr. zák. chráněné.

Bylo proto přisvědčiti zmateční stížnosti obžalovaného, uplatňující s hlediska důvodu zmatečnosti čís. 9 a) § 281 tr. ř., že pro nedostatek subjektivních náležitostí § 335 tr. zák. neměl býti obžalovaný uznán vinným ani tímto přestupkem. Bylo proto zmateční stížnosti vyhověti.

Čís. 6328.

Spoluviny na shluknutí připojením se k vybízitelům (§ 280 tr. zák.) se dopouštějí všichni účastníci zástupu, který uposlechl výzvy ve smyslu § 279 tr. zák. a hnul se proti četníkům.

(Rozh. ze dne 23. února 1939, Zm I 68/39.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přechinem shluknutí podle § 279 tr. zák.

Důvody:

Zmateční stížnost dovolává se zmatků čís. 5, 9 a) § 281 tr. ř. Bezdůvodně.

Napadený rozsudek zjistil, že před budovou okresního úřadu, v níž je i četnická stanice, demonstroval zástup asi osmdesáti lidí proti odvodům do pracovních táborů;

že ze zástupu padly výkřiky: »Zaopatřte naše děti, to jsou koncentrační tábory, to je fašistické zařízení«;

že vrchní strážmistr B. vyšel ven se dvěma četníky a vybízel zástup k rozchodu;

na to padly výkřiky: »Pryč s četníky, jděte s bodly pryč«.

B. vyzval zástup jménem zákona, aby se rozešel, ale zástup se hnul proti četníkům, kteří museli ustoupiti ke vchodu.

Posléze uvedené výkřiky za oné situace byly nepochybně vybízením ke zprotivení se četníkům po rozumu § 279 tr. zák. Hnul-li se pak po této výzvě zástup — v němž byl v prvních řadách i stěžovatel — proti četníkům, uposlechnuv uvedené výzvy, jak rozsudek zřejmě předpokládá, připojili se všichni účastníci zástupu, tedy i stěžovatel následkem onoho vybídnutí, k vybízitelům pro společné zprotivení se, a dopustili se tak všichni, tedy i stěžovatel, spoluviny na shluknutí podle § 280 tr. zák.

Poněvadž pak tato spoluvina je stejně trestná jako přečin shluknutí podle § 279 tr. zák., jímž byl stěžovatel uznán vinným, nemůže míti jeho zmateční stížnost úspěch, třebaže má pravdu, pokud námitkou, že nemůže býti řeči o tom, že stěžovatel tím, že se nevzdálil ze zástupu, vybízel více lidí ke společné pomoci nebo ke zprotivení se, zřetelně naznačuje, že nebylo zjištěno, že stěžovatel sám (nějakým svým výkřikem) vybízel k posléze uvedenému jednání. Předpokládáť zmateční stížnost, že obžalovaný byl zkrácen ve svých právech (§ 281, posl. odst. tr. ř.).

Zjištění rozsudku, že se stěžovatel na výzvu k rozchodu mohl vzdáliti, není v rozporu, nýbrž v soulase s údajem svědka B., že lidé mohli odejiti ještě když vyklizeli ulici, poněvadž s počátku nebyla zatažena celá ulice a do stran mohl se každý (tedy i ti, kteří byli v prvních řadách) ze zástupu vzdáliti.

To nevylučuje okolnost B-em dále potvrzená a rozsudkem nezhodnocená, že teprve v ulici u Střelnice, kde nastalo uvolnění, mohlo býti překročeno ke zjištění hlavních vinníků (kteří sami byli v popředí davu a nejvíce křičeli).

Čís. 6329.

Ke vzájemnému poměru jednotlivých důvodů vylučujících trestnost podle § 6, odst. 1 a odst. 2, písm. a) zákona o ochraně cti.

K výkladu pojmu »teror« s hlediska průměrného čtenáře.

(Rozh. ze dne 23. února 1939, Zm I 70/39.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost soukromého žalobce MUDr. N. do rozsudku krajského soudu, jímž byli

obžalovaní MUDr. A. a MUDr. B. podle § 259, čís. 2 tr. ř. zproštění obžaloby vznesené na ně pro přečiny podle §§ 1, 2, 3 zákona čís. 108/1933 Sb. z. a n.

Z d ů v o d ů:

Zmateční stížnosti uplatňující důvody zmatečnosti podle § 281, čís. 4, 9 (zřejmě písm. a) tr. ř. nelze přiznati úspěch.

Podle rozsudkových zjištění je prokázán tento skutkový děj:

Při schůzi zastupitelstva lékařské komory pro zemi českou, konané dne 2. května 1937, pronesl soukromý žalobce mezi volnými návrhy návrh o »účasti lékařů na životních zájmech státu«, totiž navrhol spolupráci lékařské komory s protiletdeckou obranou. MUDr. M. vysvětlil na to, že lékařům nařizuje takovou účast již zákon o obraně státu a že tudíž není třeba, aby lékařská komora nařizovala lékařům to, co je jim již zákonem uloženo. Obžalovaný Dr. A. poznamenal, že lékařská komora nemůže zasahovati do oboru, který nespadá do její pravomoci. Soukromý žalobce na to trval na svém návrhu a prohlásil, že by to (totiž zamítnutí jeho návrhu) svědčilo o nepřiznání komory ke státu a že by to znamenalo útok na jeho životní zájmy. Výrok ten vyvolal neklid, ve schůzi se ozvaly hlasy odporu a obžalovaný Dr. A. jakožto prezident lékařské komory, předsedající oné schůzi zastupitelstva, označil projev soukromého žalobce za teror a prohlásil, že mu odpírá právo, aby rozlišoval občany na věrné a nevěrné ke státu.

Tento děj pojatý do protokolu o uvedené schůzi byl uveřejněn napřed ve »Věstníku čs. lékařů« a pak ve zvláštním otisku nadepsaném »Zprávy lékařské komory pro zemi českou«, jenže projev žalobcův podle této reproduce zněl toliko, »že by zamítnutí jeho návrhu svědčilo o nepřiznání komory k tomuto státu«.

V nahoře uvedeném výroku, jímž obžalovaný Dr. A. reagoval na zmíněný projev soukromého žalobce, a to hlavně ve výtce teroru, shledává napadený rozsudek ve shodě se stanoviskem žalobce uvedení, pokud se týče sdělení skutečností, která by mohla soukromého žalobce vydati v opovržení, tedy skutečnosti spadající pod skutkovou podstatu pomluvy podle § 2 zák. čís. 108/1933 Sb. z. a n. Přes to dospívá soud k zproštění nálezu jednak proto, že oba obžalovaní nepřicházejí prý v úvahu jako původci stíhané zprávy — obžalovaný Dr. A. mohl by prý odpovídati jen s hlediska §§ 4, 13 zák. č. 124/1924 Sb. z. a n. ve znění vyhlášky čís. 145/1933 Sb. z. a n. — jednak proto, že obžalovaným nutno prý přiznati beztrestnost ve smyslu § 6, odst. 1 zák. o ochraně cti.

K odůvodnění posléz uvedeného názoru uvádí rozsudek, že projev soukromého žalobce, kterým se znažil prosaditi svůj návrh, obsahoval hrozbu, že ti, kdož by nehlasovali pro jeho návrh, jsou lidmi protistátního smýšlení a budou pokládáni za občany ohrožující zájmy státu, a že proto obžalovaný Dr. A. ve své funkci jako předseda schůze právem a věcně zhodnotil výrok soukromého žalobce přiléhavým výrazem teror,

zvláště když výrok ten vzbudil ve schůzi neklid a rozhořčení. Poněvadž obžalovaný Dr. A. při tom nepřekročil meze věcného posouzení, je podle názoru soudu beztrestný ve smyslu § 6, odst. 1 uved. zák.

Je jasno, že tu nalézací soud vychází z předpokladu, že obžalovaný Dr. A. pronesl stíhaný výrok při vykonávání práva ve smyslu uvedeného ustanovení, totiž práva policie příslušejícího předsedovi schůze a dále je zjevno, že soud při poslední větě rozhodovacích důvodů (»že nebyly překročeny meze věcného posouzení«) měl vlastně na mysli, že nebyly překročeny meze zmíněného oprávnění, kdyžťe meze věcného posuzování přicházejí v úvahu jen při posouzení vědeckých, uměleckých a jiných podobných úkonů ve smyslu druhého případu § 6, odst. 1 uved. zák.

Argumentace nalézacího soudu jest ovšem bezpodstatná potud, pokud předmětem obžaloby vůbec není příběh ze dne 2. května 1937 (kdy totiž obžalovaný Dr. A. u výkonu zmíněného práva označil projev soukromého žalobce jako teror), nýbrž stíháno je jen otištění zmíněného výroku obžalovaného Dr. A. ve »Zprávách lékařské komory pro zemi českou«. O tom, zda obžalovaný Dr. A. tímto uveřejněním — za něž odpovídá podle předpokladu žalobcova jako původce zřejmě proto, že při podpisu protokolu, tedy při jeho schválení, věděl, že bude tiskem uveřejněn — vykonával nějaké právo ve smyslu § 6, odst. 1 zák. o ochr. cti, rozsudek neuvažoval, ačkoli jen tato otázka by byla s hlediska uvedeného ustanovení směrodatná.

Přes to nelze zmateční stížnosti přiznati oprávnění, neboť tím, že nalézací soud vyslovil, že obžalovaný Dr. A. zhodnotil výrok žalobcův právem přílehlavým výrazem »teror«, vyslovil ve skutečnosti, že se oběma obžalovaným podařil důkaz pravdy a že jsou tedy beztrestní ve smyslu § 6, odst. 2, písm. a) zmíněného zákona. A v tomto směru nutno rozsudku přisvědčiti.

Pokud jde o výklad pojmu »teror« v uvedené souvislosti, nutno především odmítnouti názor stěžovatelův, že slovo »teror« znamená veřejné násilí a že tudíž v souzeném případě jde o obvinění ze zločinu. S jediné směrodatného hlediska pojmání průměrného čtenáře nelze slovu »teror« v uvedené souvislosti ani rozuměti v technickém smyslu trestněprávního pojmu útisku podle § 1 zák. čís. 309/1921 Sb. z. a n.

Nutno uvážiti, že po předchozích věcných námitkách Dr. M. a presidenta lékařské komory proti návrhu soukromého žalobce tento podle vlastního udání zmateční stížnosti prohlásil, »že by v tom bylo nutno viděti útok na životní zájem státu«, pokud se týče podle rozsudkového zjištění též, »že by to svědčilo o nepřízni komory ke státu«, při čemž prvý doznáný výrok, vytykající aktivní agresivnost proti státu, by byl vlastně ještě silnější než druhý. Tu nelze pochybovati, že soukromý žalobce tímto způsobem — byť i bez výslovné hrozby — zastrašoval přítomné v tom směru, že členové hlasují třebas z věcných důvodů proti návrhu budou považováni za osoby nepřátelsky zaujaté proti státu a jeho zájmům, že tedy učinil na svobodu jejich rozhodování nátlak a že takto jejich svobodu omezoval, a to přes předchozí věcné vysvětlení, které mu dali Dr. M. a sám president lékařské komory. Takový postup naplňuje

bez pochyby pojem teroru v tom smyslu, jak tomuto výrazu rozumí průměrný čtenář. Nepochybil tedy nalézací soud, pokud — jak nahoře uvedeno — měl za to, že se obžalovaným podařil důkaz pravdy.

Za těchto okolností netřeba se ještě zabývati vývody, jimiž zmateční stížnost napadá úvahy rozsudku o tom, zda obžalovaní jsou či nejsou původci stíhané zprávy ve smyslu § 1 zákona čís. 124/1924 Sb. z. a n. ve znění vyhlášky čís. 145/1933 Sb. z. a n., neboť i kdyby tyto vývody byly podstatné, nemohlo by to nic změnit na neúspěchu zmateční stížnosti.

Čís. 6330.

K §§ 81, 312 tr. zák.

Obecní strážník je oprávněn zastaviti v katastrálním obvodu obce osobu podezřelou z polního pychu nebo polní krádeže a prohlédnutí obsah ranec, který nese.

Přesvědčením podezřelé osoby, byť i mylným, že strážník proti ní zakročuje mimo uvedený obvod obce, je vyloučeno její vědomí o tom, že strážník je ve výkonu své služby, které je nezbytným předpokladem subjektivní skutkové podstaty § 81 i § 312 tr. zák.

(Rozh. ze dne 27. února 1939, Zm I 29/39.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalované do rozsudku krajského soudu, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou zločinem veřejného násilí podle § 81 tr. zák. a přestupkem podle § 312 tr. zák., zrušil napadený rozsudek jako zmatečný a vrátil věc soudu prvě stolice, aby ji znovu projednal a rozhodl.

Z d ů v o d ů:

S hlediska zmatku podle § 281, čís. 9 a) tr. ř. uplatňuje zmateční stížnost nedostatek objektivní skutkové podstaty výtkou, že obecní strážník K. nebyl oprávněn obžalovanou zastaviti na veřejné silnici a že proto jednal jako osoba soukromá. Námitku tuto zmateční stížnost, která dále tvrdí, že toto zastavení bylo bezdůvodné, sama blíže nerozvádí. Rozsudek zjišťuje bez odporu zmateční stížnosti, že K. je obecním strážníkem ve službách obce K., že kritického dne konal službu v katastru této obce, spočívající v tom, že hlídal pole proti osobám páchajícím polní pych, a dále zjistil, že strážník K. zastavil obžalovanou, kterou znal jako osobu páchající polní pych, a shledav, že má při sobě ranec, vyzval ji, aby mu ukázala jeho obsah. Toto zakročení za účelem prohlídky ranec, jemuž se obžalovaná podle zjištění rozsudku zprotivila aktivním násilím, stalo se, což není zmateční stížností rovněž popřeno, taktéž v katastru řečené obce.

Podle § 28, čís. 2 obecního zřízení pro Čechy ze dne 16. dubna 1864, čís. 7 zem. zák., náleží do samostatné působnosti obce zvláště také péče o bezpečnost osob a majetku. Zakročoval tedy K. jako obecní strážník

v mezích své působnosti jako obecní orgán a byl proto oprávněn k úkonu, o který jde, neboť konal službu a provedl konkrétní úkon v hranicích obvodu obce, u níž byl ustanoven, a souzený úkon služby, provedený z důvodu podezření z polního pychu, pokud se týče polní krádeže, spadá nepochybně pod ochranu majetku, jak má na mysli § 28 uved. obec. zřízení. Nemůže tudíž býti řeči ani o bezdůvodnosti, tím méně pak o nedostatku formální oprávněnosti zákroku obecního strážníka, kterážto formální oprávněnost sama poskytuje vrchnostenské osobě a jejímu výkonu ochrany podle §§ 81, 312 tr. zák.

Obžalovaná se sama nehájila tím, že nevěděla, že K. je ve výkonu služby, a je proto její tvrzení, že myslela, že jedná jako soukromník, poněvadž prý ji neupozornil, že je ve službě, a neměl zvláštní služební odznak, novotou v řízení zrušovacím nepřipustnou (§ 288, odst. 2, čís. 3 tr. ř.).

Oprávnění dlužno však přiznati zmateční stížnosti, pokud uplatňuje, že stěžovatelka byla přesvědčena, že místo činu leží mimo katastr obce K. a že z toho důvodu měla za to, že K., pozastaviv ji jakožto obecní strážník mimo obvod obce, v které je ustanoven, nebyl oprávněn k zjištěnému zákroku. Touto námitkou popírá zmateční stížnost, že obžalovaná věděla o tom, že K. je ve výkonu své služby, kterážto vědomí předkládá jak skutková podstata zločinu podle § 81 tr. zák., tak i skutková podstata přestupku podle § 312 tr. zák.

Rozsudek sám zjišťuje, že K. přistihl obžalovanou na hranicích obce, t. j. patrně na hranicích katastru obce. Obžalovaná se hájila výslovně tím, že K. zakročil proti ní na silnici mezi H. Ch., ačkoli je strážníkem v K., že tedy zakročoval v obvodu, který nespadá do tohoto obvodu, v němž je oprávněn konati službu.

Byl tudíž zmateční stížností tvrzen omyl o skutkových okolnostech zakládajících oprávnění vrchnostenské osoby, o níž jde, k zjištěnému zákroku a tím i o povaze zákroku a nedostatek vědomí o zákonné náležitosti §§ 81 a 312 tr. zák. Rozsudek se nevypořádal s uvedenou obhajobou obžalované, ač je pro posouzení podstatného významu, a zjistiť pouze, že obžalovaná věděla, že K. je vrchnostenskou osobou, nezjišťoval její vědomí o tom, že věděla, že je též ve výkonu služby, ačkoli nedostatek tohoto vědomí byl výsledky hlavního přelíčení tvrzen. Tím byl zaviněn zmatek podle § 281, čís. 5, 9 a) tr. ř. Oprávněné zmateční stížnosti bylo proto vyhověno, rozsudek zrušen a věc vrácena soudu první stolice, aby ji znovu projednal a rozhodl.

Čís. 6331.

Zpracování původního díla (§ 7 původského zákona) je uměleckým dílem, požívajícím ochrany, jeví-li se jako výsledek svérázné a osobité tvůrčí činnosti, nezávislé na cizím díle, jež mu bylo předlohou.

Nejde o takovou tvůrčí činnost, nýbrž o pouhé technické provedení původního díla bez tvůrčího prvku, byly-li k původnímu sochařskému dílu (pomníku) připojeny dodatky, které se často dělají.

(Rozh. ze dne 27. února 1939, Zm II 31/39.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovacím zamítl zmateční stížnost soukromých žalobců M. a N. do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný A. zproštěn podle § 259, čís. 3 tr. ř. obžaloby pro přečin podle § 45 zák. č. 218/1926 Sb. z. a n.

Z d ů v o d ů:

Podle zjištění napadeného rozsudku postavil obžalovaný pomník, který se shodoval s pomníkem postaveným soukromým žalobcem; jak soukromý žalobce, tak obžalovaný postavili pomník podle návrhu sochaře K., který si oba koupili, takže byli oba oprávněni použití uvedeného návrhu a jej zpracovati. Pokud jde o uvedený původní návrh sochaře K., usoudil nalézací soud shodně s posudkem znalce O., že šlo o dílo umělecké.

V souzeném případě jde o otázku, zda za umělecké dílo lze považovati i zpracování původního návrhu soukromým žalobcem (§ 7 zák. čís. 218/1926 Sb. z. a n.). V tomto směru se vyjádřil znalec, že připojení bronzové trnové koruny na kříž, vsazení tabule z jiného materiálu do čelných desek, které vynikají profilem ze základních desek, a umístění nádoby na květiny jsou výsledkem tvůrčí činnosti soukromého žalobce. Tento svůj náleží a posudek doplnil znalec v ten smysl, že se trnová koruna a kombinace barev materiálu často dělá.

Napadený rozsudek hodnotil obě části znaleckého posudku (že jde o umělecké dílo a že se takové zpracování často dělá) a usoudil, že to, co znalec po skutkové stránce potvrdil, totiž že se taková úprava pomníku často dělá, vylučuje správnost jeho závěru, že taková úprava je výkonem tvůrčí činnosti a tudíž uměleckým dílem. Není tudíž zmateční stížnost v právu, tvrdí-li (§ 281, čís. 5 tr. ř.), že se nalézací soud odchýlil od znaleckého posudku, aniž uvedl pro to důvody.

Zmateční stížnost se dále domnívá, že nalézací soud mylně posoudil, zda šlo o zásah do původcovského práva, či nikoli (§ 281, čís. 9 a) tr. ř.), když posuzoval uvedenou otázku podle toho, že obžalovaný pracoval podle návrhu sochaře K., že přizpůsobil poměrům rozměry pomníku a že pracoval podle přání svého zákazníka. Zmateční stížnost ani tu neobstojí. Vždyť přehlíží, že jádro otázky záleží v tom, zda činnost soukromého žalobce (zpracování původního díla) je předmětem ochrany původcovského práva podle § 7 uved. zák. Na tuto otázku nalézací soud odpověděl záporně, neboť opíraje se mimo jiné o znalecký posudek, vyslovil, že šlo o věc odborné techniky. S tímto závěrem nalézacího soudu je souhlasiti, neboť »zpracování« (podle § 7 cit. zák.) původního díla se stává uměleckým dílem požívajícím ochrany původcovského práva, jeví-li se jako výsledek tvůrčí činnosti, svérázné, osobité a nezávislé na cizím díle, jež mu bylo předlohou (rozh. čís. 3848 Sb. n. s.). Připojil-li soukromý žalobce k původnímu dílu sochaře K. dodatky, které byly znalcem uvedeny a které se podle jeho posudku často dělají, nešlo tu o tvůrčí činnost v uvedeném smyslu, nýbrž jen o pouhé technické provedení původního návrhu bez tvůrčího prvku.

Ježto podle toho, co bylo uvedeno, není splněna skutková podstata přečinu podle § 45 uved. zák. po objektivní stránce, nebylo se třeba zabývatí výtkami zmáteční stížnosti, jež činí závěrům nalézacího soudu o subjektivní vině obžalovaného. Byla proto zmáteční stížnost soukromých žalobců zamítnuta částečně jako neprovedená a částečně jako neodůvodněná.

Čís. 6332.

Puncovní boleta je jak ve svém celku, tak i ve svých oddělitelných částech veřejnou listinou ve smyslu § 199, písm. d) tr. zák.

Svémocné vyplnění i jen jednotlivých jejích útržků je napodobením veřejné listiny ve smyslu § 199, písm. d) tr. zák., je-li jeho účelem uvéstí jiného v omyl, jímž má někdo trpěti škodu na majetku nebo právech.

Okolnost, že útržek nebyl opatřen úředním razítkem, nezbavuje jej povahy úřední listiny, nýbrž má význam jen pro posouzení konkrétní způsobilosti napodobeniny k oklamání.

(Rozh. ze dne 28. února 1939, Zm I 50/39.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmáteční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem podvodu podle §§ 197, 199, písm. d) tr. z.

Z d ů v o d ů:

Na rozdíl od obžaloby, která stíhá stěžovatele pro zfalšování jedné puncovní bolety, uznává rozsudek odsuzující větou obžalovaného vinným, že padělal dvě puncovní bolety. Výtky o překročení obžaloby a nejasnosti, pokud se týče o vnitřním rozporu rozsudkovém a odporu se spisy z důvodu toho uplatňované jako zmátečnost rozsudku podle § 281, čís. 8 a 5 tr. ř. jsou neodůvodněny. Z rozsudkových důvodů, které jsou podstatnou součástí rozsudku, je zjevno, že obžalovaný jest odsouzen jen pro ten čin, který je předmětem obžaloby: že totiž sám vyplnil svémocně dvě útržkové části puncovní bolety, aby je v jednom a tomže případě zákazníkovi při prodeji zlaté dosy předložil a oklamal ho a na penězích poškodil, napodobil veřejnou listinu, která měla osvědčovati, že vyhotovené zlaté zboží řádně předložil puncovnímu úřadu k vyměření poplatků. Pouhá nepřesnost ve stylisaci rozsudku, pokud se týče rozlišování mezi boletou jako celkem a mezi jednotlivými jejími součástmi, útržky, které i jednotlivě samy o sobě mají povahu úředního potvrzení a tudíž veřejné listiny, nezakládá zde tvrzené zmatky ve smyslu § 281, čís. 5 tr. ř., neboť nemá vůbec významu pro zjištění rozhodných skutečností, tím méně pak zmatek podle § 281, čís. 8 tr. ř., neboť předmětem odsuzujícího rozsudku zůstává stále jen týž trestný skutek-obžalobou stíhaný.

Že obžalovaný zlatou dosu, na kterou se vztahovala padělaná boleta, skutečně zhotovil, prodal a od zákazníka též vybral poplatky na útržku bolety vyznačené, zjistil rozsudek na podkladě skutečností v rozsudku uvedených a zhodnocených. Zjištění to nemůže býti ořeseno výtkami stížnosti proti úsudkům prvního soudu o hodnověrnosti svědka N., s jehož svědectvím se rozsudek náležitě vypořádal, rovněž ne výtkami nedostatku důvodů; tyto rozsudek podrobně uvádí formou odpovídající předpisu § 270, čís. 5 tr. ř. a námitky zmáteční stížnosti ve směru zmátečnosti podle § 281, čís. 5 tr. ř. jsou zde jen skrytým, po případě zjevným brojením proti oceňování průvodů soudem nalézacím a proti závěrům utvořeným v mezích jeho práva na volné hodnocení důkazů ve smyslu § 285, odst. 2 tr. ř.

Neobstojí ani výtky stěžovatelovy uplatňované s hlediska zmatků hmotněprávních podle § 281, čís. 9, písm. a) a čís. 10 tr. ř. Puncovní boleta dírkováním rozdělená v odtržitelné části, jest jednak ve svém celku veřejnou listinou ve smyslu § 199, písm. d) tr. zák., pokud jí puncovní úřad stvrzuje provedenou či prováděnou puncovní kontrolu zboží zhotoveného z drahých kovů ve smyslu § 6 zák. ze dne 16. prosince 1927, čís. 2 Sb. z. a n. z r. 1928, jednak jsou veřejnou listinou také i veškeré její oddělitelné části, pokud i jimi je úřadem potvrzována určitá skutečnost k uvedenému kontrolnímu řízení směřující nebo jemu sloužící. Svémocné vyplnění i jednotlivých útržků bolety má proto náležitosti napodobování veřejné listiny ve smyslu § 199, písm. d) tr. zák., je-li účelem tohoto jednání uvedení jiného v omyl, jímž někdo má utrpěti škodu na svém majetku nebo na svých právech; nezáleží proto na tom, že rozsudek neobsahuje zjištění též o padělání ostatních součástí bolety, totiž kontrolního listu. Neoznačení útržku puncovní bolety razítkem úřadu nestírá s něho charakter úřední listiny, zejména při formě trestného skutku napodobením, kdy listina nebyla vystavena samotným úřadem; skutečnost tato má význam vždy jen pro konkrétní okolnosti případu, zda listina toho druhu byla též způsobilá jiného oklamati. Že tomu tak bylo v souzeném případě, správně usuzuje nalézací soud z okolnosti, že obě stvrzenky působí na prvý pohled dojemem, že byly úředně vystaveny, zejména na průměrného zákazníka, který není informován přesně o tom, jak se jednotlivé rubriky mají vyplňovati a že snad má býti na boletách (nebo též na všech jejích útržcích) vytištěno razítko. Vždyť průměrný zákazník o tomto řízení kontrolním ani ničeho neví. Rozsudek však nadto poukazem na výpověď svědka inž. K. správně dovozuje způsobilost listin oklamati též i úřední orgány a není odůvodněno stěžovatelovo dovolání se svědectví inž. K. a inž. J., když výpovědi těchto svědků je potvrzeno, že teprve přezkoušením bolet v úřadě mohla býti bezpečně zjištěna lichost tvrzení obžalovaného a že při zběžnější jen kontrole mohlo se státi, že padělky ty byly i úřadem považovány za pravé potvrzení. Po té stránce nemá ani významu, že na lístku o dani z obratu nebyla vyznačena příslušná částka peněžítá, přihlédne-li se k úkolu, který obžalovaný paděláním listin sledoval vůči svému zákazníkovi.

Poněvadž pak nalézací soud na podkladě skutkových zjištění též důvodně usuzuje na stěžovatelův zlý úmysl předložením padělaných stvrzenek uvéstí v omyl jednak zákazníka, jednak též kontrolní orgány puncovního úřadu, oproti nimž bylo těchto padělků též skutečně použito, bylo zmateční stížnost zamítnouti.

Čís. 6333.

Nedokonaným sváděním ve smyslu § 9 tr. zák. je jakékoli svádění k trestnému činu, které zůstalo bez výsledku ať již proto, že se sváděný nedal svéstí (nezdařené svádění), nebo proto, že čin neprovedl (bezvýsledné svádění), nebo proto, že byl již před sváděním odhodlán k činu (alias iam facturus).

(Rozh. ze dne 3. března 1939, Zm I 922/38.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl částečně zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu, pokud jím byl obžalovaný A. zproštěn podle § 259, č. 2 tr. ř. obžaloby ze zločinu spoluviny na vyhnání plodu podle §§ 5, 144 tr. zák., zrušil napadený rozsudek, pokud zprostil obžalovaného A. obžaloby, že nastrojil radou a poučením zlý skutek B-ové, a vrátil věc soudu prvé stolice k novému projednání a rozhodnutí.

Z d ů v o d ů:

Dlužno částečně přisvědčiti zmateční stížnosti státního zastupitelství, napadající rozsudek důvodem zmatečnosti podle § 281, čís. 9 a) tr. ř. toliko pro výrok zprošťující obžalovaného A. podle § 259, čís. 2 tr. ř. obžaloby pro zločin podle §§ 5, 144 tr. z., spáchaný tím, že dne 16. srpna 1938 v N. radou, poučením a pomocí při zákroku zlý čin B-ové nastrojil a přispěl k bezpečnému jeho vykonání.

Nalézací soud zjistil toto: C. přerušila těhotenství B. Když B. za tím účelem přišla k C., byla u C. neznámá žena. Proto musela B. čekat v kuchyni, kde byl přítomen obžalovaný A. Když B. projevila strach, odvětil jí A., aby se nebála, že to nic není, že to nebolí a že se jí nic nestane. Po odchodu neznámé zavolala C. B-ovou do pokoje, měřila jí teplotu a řekla A., aby jí ohřál vodu. Pak omyla B-ovou a manuálně jí přivodila potrat.

V dalším rozsudek uvádí, že A. popíral jakoukoliv účast na zákroku C. na B. a že B. tvrdí opak; rozsudek ponechává nerozřešenu otázku, komu uvěřil, poukazuje toliko na příkré rozpory mezi obhajobami B. a A. a dovozuje, že B. přes to, že v kuchyni C-ové v posledním okamžiku v přítomnosti A. projevila jakési kolísání ve svém rozhodnutí, byla odhodlána svou trestnou činnost dokonati. Pokud jde o pomoc při zákroku, prohlašuje nalézací soud, že se nedalo zjistit, zda A. věděl, k čemu C.

potřebuje teplou vodu. Jinak odůvodňuje napadený výrok úvahami vznívajícími v ten smysl, že počínání A. je beztrestné, ježto B. byla k trestnému činu již rozhodnuta, a takto rada a pomoc A-ova se minula výsledkem.

Právem zmateční stížnost vytýká, že tento názor je pochybený. Nalézací soud poukazuje k tomu, že kolísání projevené B-ovou v přítomnosti A. nelze považovati za rozhodnutí, upustiti od dalšího počínání, nýbrž spíše za rozčilení způsobené čekáním, má — jak jasně vyplývá z dalších jeho úvah — za to, že i když snad A. působil na vůli B., nemělo to v ů b e c účinku, tedy ani ne v tom směru, že byla ve svém zločinném úmyslu již dříve pojatém utvrzována nebo posilněna působením A. Předpokládaje takto možné intelektuální pomocnictví A., považuje je nalézací soud za beztrestné jen proto, že se minulo výsledkem. Při tom však přehlídí ustanovení § 9 tr. z., podle kterého je trestné jakékoli svádění k trestnému činu, zůstalo-li bez výsledku, ať již proto, že sváděný se nedal svéstí (nezdařené svádění) nebo že čin neprovedl (bezvýsledné svádění) nebo že již před sváděním byl k činu odhodlán (alias facturus) (srov. Kallab, Trestní právo hmotné, str. 74.).

Názor nalézacího soudu, že, dává-li pachatel jinému rozkaz anebo radu (roz. k provedení trestného činu), lze jej jen tehdy považovati za trestného, jestliže se toto počínání nemine výsledkem, je proto mylný a zatížil tedy nalézací soud napadený výrok dovolaným důvodem zmatečnosti; bylo tudíž výrok ten zrušiti, pokud jej nalézací soud opírá toliko o mylný právní názor právě doličený. Nalézací soud činí tak, pokud obžaloba klade obžalovanému A. za vinu, že radou a poučením nastrojil skutek B. Co se týče poskytnuté jí pomoci při zákroku, odůvodnil nalézací soud zprošťující výrok též tím, že se nedalo zjistiti, zda A. věděl, k čemu C. potřebuje teplou vodu, a vylučuje tak v tom směru subjektivní stránku skutkové podstaty zločinu jemu za vinu daného. Výrok ten zmateční stížnost vůbec nenapadá.

Bylo proto jí vyhověti jen potud, pokud napadá výrok zprošťující obžalovaného A. obžaloby, že úmyslně radou a poučením nastrojil zlý čin B. a tím spáchal zločin podle §§ 5, 144 tr. z., a výrok ten zrušiti, naproti tomu zamítnouti zmateční stížnost jako bezdůvodnou.

Ježto rozsudek nemá, zejména ve směru vědomí obžalovaného A. o povaze a účelu návštěv B. u C., aby se mohlo ihned v tom směru rozhodnouti, a takto nelze se obejít bez nového hlavního přeličení, bylo věc vrátiti soudu prvé stolice k novému projednání a rozhodnutí v rozsahu zrušení.

Čís. 6334.

»Jinými podobnými výkony« ve smyslu § 6, odst. 1 zákona o ochraně cti je rozuměti i řeči poslanců ve sněmovně.

Bez trestné jest jen věcné posuzování výkonu, které se obírá věcí a týká se přímo samého výkonu.

Věcnost posuzování není vyloučena tím, že se projev dotýká i osoby jeho původce, pokud je to nevyhnutelné při posuzování výkonu samého, ani tím, že bylo použito též ironických obrátů, mají-li pouze zdůraznit posouzení věci.

(Rozh. ze dne 6. března 1939, Zm II 50/39.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmáteční stížnost soukromého žalobce do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný zproštěn podle § 259, čís. 2 tr. ř. obžaloby pro přečin podle §§ 1, 2, 3 zák. čís. 108/1933 Sb. z. a n.

Z d ů v o d ů:

S hlediska zmatku podle § 281, čís. 9 a) tr. ř. napadá stěžovatel výroky nalézacího soudu jednak o tom, že obsah článku nezakládá skutkovou podstatu pomluvy podle § 2 zák. o ochraně cti, a jednak o tom, že se obžalovaný stal beztrestným z důvodu podle § 6, odst. 1 téhož zák.

V prvním směru je uvést toto:

Z dosti nejasných vývodů zmáteční stížnosti plyne, že stěžovatel vykládá článek v ten smysl, že se v něm soukromý žalobce viní z neznalosti toho, co bylo maximálními českými požadavky na mírové konferenci.

Zmateční stížnosti tu však nelze přisvědčiti; přihlíží-li se k obsahu článku, je zřejmé, že se tu názoru vyslovenému soukromým žalobcem v poslanecké sněmovně vytýká (§ 2 zák. o ochr. cti), že chce nebezpečí plynoucímu ze změny mezinárodních poměrů čeliti smělostí (uplatňováním dalších požadavků), ač zájmu státu může sloužiti pouze to, aby byla provedena spravedlivá úprava menšinové otázky, s níž by souhlasilo evropské mínění.

Vychází-li se z uvedeného smyslu článku, neobstojí výtky zmáteční stížnosti činěné v dalším směru, totiž pokud se zmáteční stížnost domnívá, že je právně mylný závěr nalézacího soudu, že v souzeném případě je vyloučena trestnost stíhaného projevu podle § 6, odst. 1 zák. o ochr. cti.

Podle řečeného ustanovení čin uvedený v § 2 (nebo v § 1) zákona o ochraně cti není trestný, nebyly-li překročeny meze věcného posuzování vědeckého, uměleckého nebo jiného podobného výkonu. Jinými podobnými výkony je rozuměti i výkony veřejného života a výkony činitelů politických stran (rozh. čís. 5135 Sb. n. s.), tedy i řeči poslanců ve sněmovně.

Musí jíti dále o věcné posuzování, to je takové, které se obírá věcí a které se přímo týká samého výkonu (rozh. čís. 2359 Sb. n. s., jehož se dovolává odůvodnění vládního návrhu tisk 830/1930 na str. 25). Při posuzování výkonu je sice často nezbytné, že se projev dotkne i osoby, jež provedla výkon. To však nevylučuje věcnost takového projevu, týká-li se projev nepřímou původcovy osoby jen potud, pokud je to nevyhnutelné při posuzování výkonu samého (rozh. čís. 5187, 6060 Sb. n. s.; Steiner: Schutz der Ehre, str. 34).

§ 16: jakmile nezletilý dosáhne 18 let, vykonává žalobní právo samostatně čís. 6324;

vykon práva k žalobě za korporace; počítání lhůty čís. 6322.

Ochrana známek (zák. čís. 19/1890 ř. z.): ochrany požívá i ten, kdo si dal zapsati známku, ač ji nezamýšlí používat; majitelem známky je držitel podniku, pro který byla určena; nerozlišuje se mezi skutečným a formálním majitelem známky čís. 6316.

Původské právo (zák. čís. 218/1926 Sb. z. a n.):

§ 7: zpracování původního díla je uměleckým dílem, jeví-li se jako výsledek svérázné a osobité tvůrčí činnosti čís. 6331.

Tisková nov. (zák. čís. 124/1924 Sb. z. a n. v novém znění):

§ 16, odst. 4: pro příslušnost zrušovacího soudu jako opravné stolice není rozhodný výrok odsuzujícího rozsudku, nýbrž řízení, na jehož základě k němu došlo čís. 6324.

Trestní řád:

§ 260, čís. 1: pod neplatnosti nutno uvést jen přitěžující okolnosti podmiňující určitou trestní sazbu čís. 6315;

§ 261: skutečnosti sloužící za podklad výroku podle tohoto ust. jest posuzovati jen s hlediska požadavků kladených na obžalovací spis čís. 6312.

§ 270, čís. 5: přitěžující okolnosti všeobecně označené třeba uvést jen v rozhodovacích důvodech čís. 6315;

§ 281, čís. 11: není zmatkem, nesel-li soud pod nejnižší zákonnou sazbu, ač použil § 260, písm. b) tr. z. čís. 6315;

§ 293: v novém přelčení může soud hodnotit průvodní materiál jinak než onen soud, který ve věci původně rozhodl; meze vázanosti právním názorem zrušovacího soudu čís. 6325.

Upozornění! K reklamacím bude se hleděti jen do té doby, než vyjde nové číslo; na reklamace později došlé nebudou se chybějící čísla zdarma zasílati, nýbrž jen za dvojnásobnou cenu, t. j. 30 K za jeden sešit. Odběratelem přestává býti ten, kdo to písemně ohlásí. Vrácení jednotlivých sešitů nepovazujeme za odvození dalšího zasílání.

Trestní zákon:

- § 1: pojem úmyslu eventuálního a jeho rozlišení od vědomé nedbalosti čis. 6336;
- § 5: spoluvinníka a účastníka jest posuzovati s hlediska trestního zákona stejně jako přímého pachatele; jako přímého pachatele nelze ani účastníka podle posl. věty prvního odstavce stíhati kromě pro zločin, jehož se dopustil, ještě zvlášť pro další činnost, směřující k zabezpečení zisku neb užitku, i kdyby měla všechny náležitosti skutkové podstaty zločinu podle §§ 185, 186 tr. z. čis. 6354;
- § 68: patří sem i do slibu vzali revisní orgánové Obilní společnosti čis. 6340;
- § 98: důvodem trestnosti tohoto zločinu je též protiprávnost prostředku a jeho použití čis. 6353;
- § 101: tohoto zločinu se může úředník dopustiti nejen jednáním spadajícím do úseku služby jemu přikázané, nýbrž i jednáním, které je s to vykonati jen v důsledku svého úřadu čis. 6352;
- § 125: pojem »skutečně vykonaného násill« čis. 6351;
- §§ 185, 186: čis. 6354;
- § 199, písm. a): krivá svědecká výpověď před vojenským prokurátorem není zločinem podle tohoto ustanovení čis. 6349;
- písm. d): Obilní společnost jest »veřejným ustavem«; její kontrolní známky požívají ochrany podle tohoto ustanovení čis. 6350;
- § 335: příčinná souvislost mezi jednáním a výsledkem; subjektivní stránka skutkové podstaty; trestnost opominutí; rozsah zaměstnavatelské povinnosti zabezpečení dělníka, jehož používá k nebezpečným pracem čis. 6346;
- § 486 b) čis. 3: pojem »zvláštního prospěchu«; přečin dokonán již tím, že pachatel úmyslně přislíbí věřiteli zvláštní prospěch za souhlas s vyrovnáním čis. 6347.

Amnestie ze dne 7. října 1938:

- čl. IV.: předpokládá se, aby obžalovaný nastoupil vojenskou službu, není však třeba, aby službu skutečně konal, nebo aby vykonal určitý druh služby čis. 6357.

Nekalá soutěž (zák. čis. 111/1927 Sb. z. a n.):

- § 27: tento přečin může býti spáchán toliko dolosně, nikoli z nedbalosti čis. 6336.

Ochrana cti (zák. čis. 108/1933 Sb. z. a n.):

- §§ 1, 2: kdy jest útok na jednotlivce zároveň útokem na čest kolektivity, k níž napadený náleží čis. 6337;
- § 6, odst. 2, písm. b): důkaz omluvitelného omylu odpovědného redaktora při zanedbání povinné péče čis. 6341;
- odst. 4: »veřejným zájmem« je i zájem jednotlivé složky společnosti čis. 6338;
- § 8, odst. 3: výklad obsahu, smyslu a dosahu projevu jest otázkou právní čis. 6335.

Ochrana hraničních mezníků a trigonometrických značek (zák. čis. 254/1921 Sb. z. a n.): zákon chrání i dřevěny mezník vsazený na demarkační čáře čis. 6344.

Ochrana republiky (zák. čis. 50/1923 Sb. z. a n.):

- § 14 d): toto ustanovení je přísnější než předpis § 14, čis. 5, na jehož místo nastoupilo; nelze ho užití na činy spáchané předtím, než nabylo účinnosti čis. 6348;
- § 35: nevztahuje se na přestupek zanedbání povinné péče čis. 6345.

Pokračování na str. 3.

V souzeném případě se článek obírá dvěma projevy, a to jednak projevem, podle něhož si »Československo má činiti nárok na kolonie«, jednak projevem, že »naše propaganda musí mít odvahu ukázati celému světu, že jsme mírovými smlouvami nedosáhli žádného maxima svých požadavků, nýbrž spíše minima«. Vývody stíhaného článku se týkají těchto dvou projevů a vyslovují nad nimi odsudek, neboť podle článku je nevhodné, klásti nové požadavky v době, kdy zájmu státu může prospěti jen to, aby byla menšinová otázka uspořádána v souhlase s evropským veřejným míněním. Pokud jde o původce druhého projevu, týkajícího se způsobu propagace, již se má čeliti hrozícímu nebezpečí pro stát, uvádí se v článku toliko, že jde o projev poslance národního sjednocení ve sněmovně.

Již okolnost, že tu nebylo uvedeno jméno toho, kdo učinil uvedený projev ve sněmovně, svědčí o tom, že tu nešlo o kritiku zahrocenou osobně, a dále o tom, že se tu uvedení funkce původcovy osoby stalo jen z důvodu, aby bylo poukázáno na větší váhu projevu a tím také na větší nebezpečí plynoucí z takových projevů. Z toho je dále zřejmé, že šlo v podstatě o posuzování výkonu politického života a že se článek při tom dotkl osoby původce uvedeného výkonu jen potud, pokud toho bylo nevyhnutelně třeba, to jest, aby bylo lze seznati, že nešlo jen o projev učiněný osobou bezvýznamnou a tudíž o projev, jež lze ponechati bez povšimnutí.

Bylo-li při tom použito též ironických výrazů, nelze ani v tom spatřovati vybočení z hranic, jak byly nahoře při výkladu předpisu § 6, odst. 1 zák. o ochr. cti vytýčeny, neboť použité sarkastické obraty nemají nic jiného na mysli než zdůrazniti, že projevy uvedeného obsahu jsou jen neporozuměním mezinárodní situace, v níž se stát octl.

Je tudíž přisvědčiti závěru nalézacího soudu, že trestnost činu obžalovaného je vyloučena podle § 6, odst. 1 zákona o ochraně cti, neboť jím nebyly překročeny meze věcného posuzování politického výkonu. Byla proto zmateční stížnost soukromého žalobce zamítnuta.

Čís. 6335.

K § 8, odst. 3 zákona o ochraně cti.

Výklad obsahu, smyslu a dosahu projevu je otázkou právní; proto může býti jeho správnost posuzována jen s hlediska zmatku podle § 281, čis. 9 a) tr. ř.

Formální zmatky podle § 281, čis. 5 tr. ř. se mohou vztahovati jen na skutkové podklady onoho posouzení, t. j. na okolnosti a zjevy vnějšího života, za nichž došlo k projevu.

(Rozh. ze dne 9. března 1939, Zm I 94/39.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost soukromého žalobce do rozsudku krajského soudu, pokud jím byl obžalovaný částečně podle § 259, čis. 2 tr. ř. zproštěn obžaloby vznesené naň pro přečiny podle §§ 1, 2 zákona č. 108/1933 Sb. z. a n.

Trestní rozhodnutí XXI.

Z d ů v o d ů:

S hlediska zmatku podle § 281, čís. 5, 9 a) tr. ř. napadá zmáteční stížnost rozsudek potud, pokud při výkladu smyslu, obsahu a dosahu stíhané stati brožury »Sláva a pád pojišťovny N.« dospěl k úsudku, že se tu soukromému žalobci nevytýká, že se vskutku stal nástrojem nečistých machinací Dr. B. a že v uvedené pojišťovně vyvíjel jako dřívější úředník dozorčího úřadu činnost směřující k tomu, aby byla služba dozorčí znemožněna. Naproti tomu zastává stěžovatel názor, že je stíhanou statí viněn z toho, že se dal Dr. B-em zneužiti jako nástroj k protizákonným a nekalým machinacím B. a že tak dokonce učinil ve vztahu ke své dřívější činnosti v úřadě státním.

Zmateční stížnost je především na omylu, pokud míní, že výklad obsahu, smyslu a dosahu projevu spadá do skutkově zjišťovací činnosti nalézacího soudu. Z novějších rozhodnutí zrušovacího soudu vyplývá naopak jako ustálená již judikatura, že tu jde o posouzení otázky právní (viz na př. rozh. č. 5187, 5410 Sb. n. s.). Pokud jde o otázku, zda stíhaný projev zakládá objektivní skutkovou podstatu trestného činu proti bezpečnosti cti, nutno totiž zkoumati, zda jednotlivé projevy ve své vzájemné souvislosti a závislosti — a hledíc k ustanovení § 8, odst. 3 zák. o ochraně cti i v souvislosti s místy projevu třeba nestíhanými — jsou upraveny takovým způsobem, že se s hlediska pojmání průměrného čtenáře, t. j. informovaného čtenáře průměrné soudnosti a inteligence, dotýkají cti soukromého žalobce, čili ubližují mu na cti způsobem podle ustanovení §§ 1 až 4 zákona o ochraně cti zapovězeným. Je zjevno, že tato otázka jakožto otázka právního podřadění skutkového děje pod určitou skutkovou podstatu zákona, čili použití trestně právního ustanovení na zjištěný skutkový děj může býti jen rázu hmotně-právního, takže správnost výkladu projevu ať ústního či písemného může býti posuzována jen s hlediska zmatku podle § 281, č. 9 a) tr. ř., kdežto formální zmatky podle § 281, čís. 5 tr. ř. se mohou vztahovati jen na s k u t k o v é podklady zmíněného posouzení, t. j. na okolnosti a zjevy vnějšího života, za nichž k projevu došlo (okolí, způsob projevu jako na př. posunky, tón a pod., význam toho kterého slova v určitých vrstvách obyvatelstva, povaha časopisu a jeho čtenáře atd.).

Podle toho, co předesláno, je zjevno, že námitky zmáteční stížnosti, zabývající se jen vnitřním výkladem projevu, uplatňují toliko hmotně-právní zmatek podle § 281, čís. 9 a) tr. ř. Leč tyto námitky neobstojí ani s tohoto hlediska. Stíhaná stať nahoře jmenované brožury totiž zdůrazňuje sice, že Dr. B. šlo o to, aby odstranil nebezpečí hrozící jeho plánům ze státního dozoru na pojišťovny, že proto provedl »výměnu osob«, a to tím, že jeho bývalý tajemník vstoupil do služeb dozorčího úřadu, kdežto úředníci dozorčího úřadu (mezi nimi i soukromý žalobce) vstoupili do služeb »N.«, a že takovým způsobem mělo býti postaráno o to, »že pojišťovna N. musí si v Československu počínati »řádně« a zároveň o to, že, »bude-li snad skutečnost jiná, že bývalí jeho zaměstnanci závad neuvídí«. Leč nic nepoukazuje v této stati na to, že soukromý žalobce

byl podle mínění pisatelova a podle toho, jak průměrný čtenář projevu rozumí, do těchto záměrů B. zasvěcen, že věděl o pohnutce, která vedla Dr. B. k přijetí soukromého žalobce do »N.«, že vstoupil do jeho služeb s vědomím, že je nástrojem k dosažení nekalých a závadných machinací a že dokonce v takovém smyslu ve svém novém postavení působil. Na to nanejmé nepoukazují ani nadpis dotčené kapitoly »Zneškodnění služby dozorčí a postavení její do služeb ideje hospodářské kontinuity rakouské«, ani zmínka o výměně osob, ani o »bývalých jeho zaměstnancích« ani uvozovky při slovech »výměnou osob« a při slovu »řádně«. Tyto jednotlivosti, jichž se zmáteční stížnost dovolává, poukazují sice k tomu, co Dr. B. zamýšlel, leč nikoli k tomu, že soukromý žalobce byl prý ochoten, dáti se k jeho závadným cílům zneužívatí.

Nelze proto tvrditi, že souzený projev uvádí skutečnosti, které by mohly soukromého žalobce vydati v opovržení nebo snížení v obecném mínění ve smyslu § 2 zák. o ochraně cti.

Čís. 6336.

K pojmu úmyslu eventuálního a k jeho rozlišení od vědomé nedbalosti.

Přečin zlehčování podle § 27 zákona proti nekalé soutěži může býti spáchán jen dolosně, nikoli z nedbalosti ať již vědomé nebo nevědomé; nestačí, že si pachatel mohl nebo měl uvědomiti nepravdivost svých údajů.

(Rozh. ze dne 13. března 1939, Zm I 100/39.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmáteční stížnost soukromého žalobce do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný podle § 259, čís. 2 tr. ř. zproštěn obžaloby vznesené naň pro přečin zlehčování podle § 27 zákona č. 111/1927 Sb. z. a n.

D ů v o d y:

Zmateční stížnosti soukromého žalobce, uplatňující důvody zmátečnosti podle § 281, čís. 5, 9, písm. a) tr. ř., nelze přiznati úspěch.

Nalézací soud opírá svůj zprošťující nálezev mimo jiné též o závěr, že tu šchází subjektivní stránka skutkové podstaty stíhaného přečinu zlehčování podle § 27 zákona č. 111/1927 Sb. z. a n., poněvadž hledíc k tomu, co bylo rozsudkem o vlastnostech matrací celoziněných a matrací s perovými vložkami zjištěno po stránce objektivní, nelze prý míti za to, že si obžalovaný byl vědom, že stíhané údaje obsažené v jeho dopise ze dne 25. června 1937 jsou nepravdivé.

Jen podpůrně usuzuje nalézací soud na nedostatek tohoto vědomí u obžalovaného i z korektní prý formy dopisu, o nějž jde, takže se netřeba zabývatí vývody, jimiž zmáteční stížnost napadá toto jen podpůrné odůvodnění.

Jinak však namítá zmateční stížnost toliko, že nalézací soud prý přehlédl, že obžalovaný jednal aspoň se zlým úmyslem eventuálním.

Podle ustálené judikatury stačí ovšem k naplnění subjektivní skutkové podstaty uvedeného přečinu dolus eventualis, totiž, že si pachatel uvědomil aspoň možnost, že jeho údaje nejsou pravdivé, přes to však údaje učinil, nezjednav si jistoty, a že by ho bylo od jeho jednání neodvrátilo ani nabyté přesvědčení o nepravdivosti učiněných údajů; vždyť povaha tohoto druhu zlého úmyslu tkví všeobecně v tom, že si pachatel představil způsobení trestného výsledku jako možný výsledek svého jednání, čili že o možnosti tohoto výsledku uvažoval, avšak přes to se pro čin rozhodl, jsa i s tímto trestným výsledkem srozuměn. Pojem eventuálního zlého úmyslu tudíž vyžaduje, aby pachatelova vůle s měřovala aspoň k možnému snad porušení právního statku. Právě v tomto chtění výsledku, byť i jen jako možnost představeného, je moment, pro který se tento myšlenkový a citový pochod pachatelův rovná pojmu úmyslu a nikoli pouhé vědomé nedbalosti, která by byla založena tím, že pachatel sice rovněž uvažoval o možnosti trestného výsledku, avšak — ovšem z nedbalosti — doufal, že právní statek nebude porušen.

Naproti tomu dovozuje zmateční stížnost toliko jednak, že pro naplnění pojmu eventuálního zlého úmyslu stačí pouhá možnost obžalovaného, přesvědčiti se o nesprávnosti údajů, jednak, že obžalovaný skutečně měl dostatečnou možnost, výrobky soukromého žalobce poznati a dříve, než údaje učinil, jejich správnost si ověřiti, že však přes to údaje učinil, aniž této možnosti využil a aniž si zjednal jistotu.

Neprávem má zmateční stížnost za to, že by tím byly vyčerpány náležitosti eventuálního zlého úmyslu. Stěžovatel přehlíží, že podle toho, co předesláno, k naplnění pojmu eventuálního zlého úmyslu nestačí pouhá možnost, ani třeba povinnost, aby pachatel vzal možnost trestného výsledku (v souzeném případě možnost, že jde o údaje nepravdivé) v okruh svých úvah, nýbrž že se vyžaduje, že si pachatel možnost trestného výsledku skutečně uvědomil, ale přes to nazdařbůh jednal, jsa i s trestným výsledkem srozuměn. Pouhým tvrzením, že si obžalovaný mohl nepravdivost svých údajů uvědomiti, nedolčuje zmateční stížnost ani vědomou nedbalost, natož eventuální zlý úmysl, nýbrž jen po případě nevědomou nedbalost. A tu nutno stěžovateli připomenouti, že přečin zlehčování podle § 27 zákona č. 111/1927 Sb. z. a n. může býti spáchán jen dolosně, leč nikoli z nedbalosti ať vědomé či nevědomé.

Zmateční stížnost tedy nevyvrací úsudek nalézacího soudu o nedostatku subjektivní skutkové podstaty uvedeného přečinu, pročež nebylo třeba se zabývatí jejími dalšími vývody směřujícími proti úvahám nalézacího soudu o tom, že tu není skutková podstata jmenovaného přečinu ani po stránce objektivní.

Čís. 6337.

Ochrana cti (zák. č. 108/1933 Sb. z. a n.).

Čest kolektivity a čest jedinců v ní sdružených, pokud se týče za ni jednajících, jsou dvěma podstatně různými právními statky; v útoku na jednotlivce — třeba by se vztahoval na jeho činnost a působení v rámci kolektivity — nelze spatřovati zároveň útok na kolektivitu, pokud tu nejsou zvláštní okolnosti poukazující na to, že stíhaný projev směřoval i proti ní.

(Rozh. ze dne 14. dubna 1939, Zm I 110/39.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost soukromé žalobkyně do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný podle § 259, č. 2 tr. ř. zproštěn obžaloby vznesené naň pro přečin podle §§ 1, 2, 3 zákona o ochraně cti, pokud se týče pro přestupek podle § 4 zákona č. 124/1924 Sb. z. a n. ve znění vyhlášky č. 145/1933 Sb. z. a n.

Důvody:

Zmateční stížnost, dovolávající se důvodů zmatečnosti podle § 281, č. 4, 9 [zřejmě písm. a)] tr. ř., je neoprávněná.

Stíhaný článek, nadepsaný »Kde to žijeme?«, vytýká, že lékař soukromé žalobkyně, totiž »Nemocenské pojišťovny — — — v N.«, nemocnou pojištěnku, která se domáhala prodloužení pobytu v ozdravovně, vůbec neprohlédl, nýbrž ji »poučil« slovy: »Co si myslíte, copak my budeme platit, to nejde«, že jí na další naléhání jen předepsal nějaké kapky a že pak ještě jak onen lékař, tak dva úředníci jmenované pojišťovny hleděli pojištěnce násilím odebrati propouštěcí lístek obsahující diagnosu její choroby, při čemž byla pojištěnka dokonce lehce poraněna.

Jde o otázku, zda je tu opodstatněna aktivní legitimace uvedené pojišťovny k podání soukromé žaloby.

Podle ustálené judikatury (viz na př. rozhodnutí č. 3880, 3992 Sb. n. s.) nutno si uvědomiti, že čest kolektivity a čest jedinců v ní sdružených a po případě za ni jednajících jsou dvěma podstatně různými právními statky a že tudíž nelze útok na jeden z nich beze všeho prohlašovati za napadnutí druhého. Aby mohl průměrný čtenář v útoku na jednotlivce, třeba se vztahujícím na jeho činnost a působení v rámci kolektivity, spatřovati zároveň útok na celek čili na kolektivitu, musely by tu býti zvláštní okolnosti poukazující k takovému dvojitému směru stíhaného projevu.

Nalézací soud má za to, že pokud nejde o zmíněný výrok lékaře, nedostává se soukromé žalobkyni aktivní legitimace, poněvadž článek obviňuje lékaře a dva úředníky uvedené pojišťovny z nepřístojnosti,

aniž se tam tvrdí neb aspoň naznačuje, že pojišťovna sama o tom věděla a to trpěla nebo dokonce to inspirovala a nařídila, takže výtky v článku vyslovené směřují jen proti lékaři a dvěma úředníkům pojišťovny a nikoli proti ní samotné.

Zmateční stížnost proti tomu především namítá s hlediska zmatku podle § 281, č. 9 a) tr. ř., že rozsudek pomíjí nápadně vytištěný nadpis článku »Kde to zijeme?«. Leč tímto nadpisem vyslovuje článek v souvislosti se svým úvodem jen údiv, že se takový příběh může v dnešní době přihodit. Tím se nevyvrací názor, že výtky směřují proti zaměstnancům pojišťovny a nikoli proti ní samotné.

Bez významu je rovněž, že jest jen zmíněná pojišťovna uvedena jmenovitě, neboť tím se jen osoby článkem obviněné, totiž lékař a dva úředníci, blíže konkretisují, byť i bez uvedení jejich jmen.

Uvedená tvrzení, dotýkající se ojedinelé nepřistojnosti lékaře a dvou úředníků, mohla by v sobě zahrnouti tvrzení skutečností vydávajících v opovržení nebo snižujících v obecném mínění zároveň soukromou žalobkyni jen tehda, kdyby článek tvrdil neb aspoň naznačil, že se pojišťovna s takovým jednáním ztotožňuje, že je nařizuje nebo schvaluje nebo je aspoň porušením svých povinností zaviňuje. Nic takového se v článku netvrdí, ba slova »tam, kde by se to nejméně očekávalo« ukazují naopak na výjimečnou povahu případu v článku vyličeného.

Napadený rozsudek tedy nepochybil, pokud má po stránce objektivní za to, že průměrný čtenář nemůže uvedené výtky vztahovati na soukromou žalobkyni a že proto ve směrech dosud probraných schází aktivní legitimace soukromé žalobkyně k podání žaloby.

Co se pak týče výroku lékařova »Co si myslíte, copak my budeme platit, to nejde«, je nalézací soud ovšem opačného názoru a opírá zprošťující nález jen o úsudek, že se podařil důkaz pravdy.

Leč i zde je při správném výkladu článku míti za to, že výtku nelze vztahovati na soukromou žalobkyni. Bylo již uvedeno, že jmenovitě označení soukromé žalobkyně je v souzeném případě bez významu pro posouzení otázky, zda útok směřoval proti ní, a že slova »právě tam, kde by se to nejméně očekávalo« svědčí dokonce proti takovému směru.

Zbývá pak z příslušného odůvodnění rozsudku jen úvaha, »že citátem uvedeným v článku dává pisatel mluvit soukromé žalobkyni ústy jejího lékaře«. Leč ani toto odůvodnění neobstojí. Ani zde netvrdí článek nic závadného o žalující pojišťovně jako takové, nýbrž zase jen o jednom z jejích zaměstnanců a ani v tomto směru netvrdí a nenaznačuje článek, že zaměstnanec — lékař — projevil citovaným výrokiem a v uvedené formě názor a vůli pojišťovny jako takové na její popud neb aspoň s jejím souhlasem. Bez významu je, že dotčený lékař mluvil takovým způsobem, jako by mluvil jménem pojišťovny čili jako by pojišťovna mluvila jeho ústy, neboť okolnost, že si zaměstnanec osvojuje právo mluvit jménem zaměstnavatele, nečiní již jeho výrok výrokiem zaměstnavatelovým. Že však mezi lékařem a pojišťovnou byl

takový poměr, že jeho výrok by bylo považovati za výrok pojišťovny, článek nenaznačuje, rozsudek nezjišťuje a ani stěžovatel nedoličuje. Nelze tedy tvrditi, že průměrný čtenář mohl něco takového z článku vyčísti.

Podle toho, co uvedeno, je nasnadě, že se ani ohledně tvrzeného výroku lékařova nedostává stíhající pojišťovně aktivní legitimace k podání žaloby. Netřeba se proto zabývati vývody, jimiž zmateční stížnost napadá odůvodnění rozsudkového výroku, že se v uvedeném směru obžalovanému podařil důkaz pravdy, neboť i kdyby tyto vývody byly podstatné, nemohly by přivoditi rozhodnutí soukromé žalobkyni příznivější.

Čís. 6338.

Vejřejným zájmem ve smyslu § 6, odst. 4 zákona o ochraně cti není jen zájem všech občanů, nebo zájem počtem neomezeného okruhu jejich, nýbrž i zájem jednotlivé složky společnosti.

Jen při hájení soukromého zájmu se vyžaduje, aby jeho hájení bylo pojato do pachatelova úmyslu; jde-li však o zájem veřejný, stačí již jeho objektivní existence, aniž je třeba, aby pachatel jednal v úmyslu jej hájiti.

(Rozh. ze dne 14. dubna 1939, Zm I 139/39.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost soukromého žalobce do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný zproštěn podle § 259, čís. 2 tr. ř. obžaloby pro přestupek podle § 4 zákona čís. 124/1924 Sb. z. a n. ve znění vyhl. čís. 145/1933 Sb. z. a n.

Z d ů v o d ů:

Nalézací soud vyložil smysl stíhaného článku tak, že se jím soukromému žalobci vytýká zaprodanectví v tom směru, že je v poměru závislosti k velkomlýnům, jejichž existenční zájmy jsou v naprostém rozporu se zájmy malých a řemeslných mlynářů, a že musí poslouchati uvedené velkomlýny, ježto je jimi finančně podporován.

Uvažuje pak v rámci řečeného výkladu článku (stranami nenapadeného) o důkazu pravdy a o důkazu omluvitelného omylu, zjistil soud toto:

Politika velkomlýnů (Ústředního družstva obchodních mlynů — Údomu) je namířena proti malým mlynářům (Mlynářskému družstvu). Úkolem zmenšiti vliv Mlynářského družstva byl pověřen N., který za tím účelem založil »Obranu slovenských mlynov«. Spolek »Mlynářská Obrana« (který je soukromým žalobcem a je zastoupen svým předsedou P.) byl založen v r. 1935; jeho akce byly namířeny proti »Mlynářskému družstvu«; na tyto akce přijímal předseda uvedeného spolku

(P.) peníze od N., které pocházely z částek, jež N. přijal od Údomu. Ježto N. zatajil P-ovi pravý zdroj peněz, nemá nalézací soud za dokázáno, že P. věděl, odkud pocházejí peníze, které přijal od N.

Tato skutečnost vylučuje podle názoru nalézacího soudu závěr o tom, že se obžalovanému podařil důkaz pravdy o zaprodanectví soukromého žalobce. Má však za to, že zjištěné skutečnosti postačují k závěru o tom, že se podařil důkaz omluvitelného omylu, jež pokládal za přípustný, neboť se uvedení skutečností stalo ve veřejném zájmu.

Stěžovatel se domnívá, že důkaz omluvitelného omylu nebyl přípustný (§ 281, čís. 9 b) tr. ř.) jednak proto, že v souzeném případě nešlo o zájmy všech státních občanů, ani o zájmy kruhu občanů počtem neomezeného, jednak proto, že hlavním úmyslem pisatelovým bylo útočiti na soukromého žalobce, kdežto chránění veřejného zájmu bylo jen vedlejším cílem.

V prvním směru je poukázáno na to, že se podle § 6, odst. 4 zák. o ochr. cti veřejným zájmem rozumí zájem, jaký má společnost nebo její jednotlivé složky na uspořádání věcí veřejných a sociálních. Není proto zmateční stížnost v právu, pokládá-li za veřejný zájem jen zájem všech občanů nebo zájem okruhu občanů počtem neomezeného. Ježto v souzeném případě šlo o zájmy malých a řemeslných mlynářů, kteří jsou složkou společnosti, jakou má na mysli uvedené ustanovení, právem usoudil nalézací soud, že jsou splněny nahoře zmíněné podmínky § 6, odst. 4 uvedeného zákona.

V druhém směru je uvést toto: Byl-li čin spáchán způsobem uvedeným v § 6, odst. 3 zák. o ochr. cti, vyžaduje se jako podmínka přípustnosti důkazu omluvitelného omylu, aby uvádění nebo sdělování skutečností, o jaké jde, bylo ve veřejném zájmu, neb aby ho bylo potřeba k obhájení oprávněného důležitého zájmu soukromého. Z uvedeného stylisace § 6, odst. 3 cit. zák. vysvítá, že se jen při hájení soukromého zájmu vyžaduje, aby bylo jeho hájení pojato do úmyslu pachatelova, že však tam, kde bylo uvedení skutečností ve veřejném zájmu, není třeba, aby pachatel jednal v úmyslu hájiti veřejný zájem, nýbrž že tu postačuje jeho objektivní existence (srovnej zprávu ústavně-právního výboru tisk 2268/1933, str. 28).

Není proto zmateční stížnost v právu, snaží-li se dovozovati nepřipustnost důkazu omluvitelného omylu v souzeném případě z toho, jaký cíl tím sledoval pisatel zprávy. Požadavek kladený stěžovatelkou, aby bylo hlavním úmyslem pisatelovým chránit veřejný zájem, zřejmě ve smyslu původního znění § 4 zák. čís. 124/1924 Sb. z. a n., pozbyl oprávnění už následkem nové úpravy § 6 zák. čís. 108/1933 Sb. z. a n. Že v souzeném případě je důkaz omluvitelného omylu nepřipustný proto, že uvedená složka společnosti neměla zájem na tom, zvěděti, jak se chová organizace, jež o sobě tvrdí, že chrání její zájmy, zmateční stížnost se ani nepokouší tvrditi. Byla proto zmateční stížnost soukromého žalobce zamítnuta.

Čís. 6339.

K otázce zahlazení několika odsouzení z doby před účinností zákona čís. 111/1928 Sb. z. a n. se zřetelem k ustanovení § 13, odst. 2 tohoto zákona.

(Rozh. ze dne 19. dubna 1939, Zm II 79/39.)

Nejvyšší soud uznal jako soud zrušovací po ústním líčení o zmateční stížnosti k zachování zákona do usnesení krajského soudu, pokud jím byla zamítnuta žádost A. o zahlazení odsouzení, — takto právem:

Usnesením krajského soudu v O. ze dne 22. září 1938, č. j. Nt VII 322/38-7, pokud jím byla zamítnuta žádost A. o zahlazení odsouzení podle zákona z rozsudku 1. okresního soudu v K. ze dne 18. května 1899, č. j. U 257/99-3, 2. krajského soudu v O. ze dne 19. ledna 1900, č. j. Vr 1446/99-32, 3. okresního soudu v K. ze dne 12. ledna 1911, č. j. U 22/11-5, 4. okresního soudu v P. ze dne 25. května 1927, č. j. T V 420/27-15, porušen byl zákon v ustanovení § 13, odst. 2 zák. ze dne 14. června 1928, čís. 111/1928 Sb. z. a n., a v ustanovení §§ 1, 2, 3 zák. ze dne 21. března 1918, čís. 108 ř. z., a důsledkem toho i v ustanovení § 1 zák. čís. 111/1928 Sb. z. a n.; toto usnesení se zrušuje a soudu prvé stolice se nařizuje, aby o žádosti A. o zahlazení uvedených odsouzení podle zákona znovu rozhodl.

Důvody:

Ze spisů krajského soudu v O. spis. zn. Nt VII 322/38 lze seznati tento skutkový děj:

A., narozený dne 16. února 1879, byl odsouzen:

1. rozsudkem okresního soudu v K. ze dne 18. května 1899, č. j. U 257/99-3, pro přestupek podle § 411 tr. z., spáchaný dne 3. května 1899, k trestu vězení na čtyřicet osm hodin, kterýžto trest si odpykal dne 27. května 1899;

2. rozsudkem krajského soudu v O. ze dne 19. ledna 1900, č. j. Vr 1446/99-32, pro přestupek krádeže podle § 460 tr. z., spáchaný dne 28. září 1899, k trestu vězení na tři dny, kterýžto trest si odpykal dne 18. března 1900;

3. rozsudkem okresního soudu v K. ze dne 12. ledna 1911, č. j. U 22/11-5, pro přestupky podle §§ 411, 491, 496 tr. z., spáchané dne 30. prosince 1910, k trestu vězení na pět dnů, zostřeného jedním postem, kterýžto trest si odpykal dne 5. března 1911;

4. rozsudkem okresního soudu v P. ze dne 25. května 1927, č. j. T V 420/27-15, pro přestupek podle § 312 tr. z., spáchaný dne 29. ledna 1927, k pokutě 30 K; tato pokuta byla zaplácena 11. června 1927.

O žádosti odsouzeného A. o zahlazení uvedených čtyř odsouzení milostí, zaslané výnosem ministerstva spravedlnosti ze dne 14. června 1938 krajskému soudu v O. k řízení podle § 411, posl. odst. tr. ř. a § 12 zák. čis. 111/1928 Sb. z. a n., zavedl jmenovaný krajský soud příslušné šetření a zkoumaje zřejmě vzhledem k ustanovení prvního odstavce § 12 zák. čis. 111/1928 Sb. z. a n. nejprve otázku, zda nelze zmíněná odsouzení zahladit podle zákona, vydal usnesení ze dne 22. září 1938, č. j. Nt VII 322/38-7, jímž podle návrhu veřejného žalobce zamítl žádost o zahlazení odsouzení podle zákona. Zamítnutí žádosti o zahlazení odsouzení podle zákona odůvodňuje krajský soud stručně pouze tím, že nejsou dány podmínky pro zahlazení čtyř odsouzení ani podle zákona čis. 108/1918 ř. z., ani podle § 4 zák. čis. 111/1928 Sb. z. a n., při čemž se ještě v důvodech usnesení dodává, že po pravoplatnosti tohoto usnesení bude zavedeno další řízení o žádosti za zahlazení odsouzení cestou milosti.

Tímto zamítavým usnesením krajského soudu v O., které, nebyvši napadeno, nabylo právní moci, porušen byl zákon v ustanovení § 13, odst. 2 zák. ze dne 14. června 1928, čis. 111/1928 Sb. z. a n., a v ustanovení §§ 1, 2, 3 zákona ze dne 21. března 1918, čis. 108 ř. z., a důsledkem toho i zákon v ustanovení § 1 zák. čis. 111/1928 Sb. z. a n. Podle prv citovaného ustanovení zůstává zachován i po zrušení zákona čis. 108/1918 ř. z. nárok na zahlazení odsouzení, který kdo již měl podle něho v den, kdy nový zákon č. 111/1928 Sb. z. a n. nabyl účinnosti. Podle zásady, jež byla pro obor zrušeného zákona vyslovena nejvyšším soudem v rozhodnutích čis. 852, 1667, 1679, 3589 a 3592 Sb. n. s. tr., lze podle zákona čis. 108/1918 ř. z. zahladit i více odsouzení, lze-li je rozdělit na skupiny, mezi nimiž uplynula lhůta zákonem stanovená. Vzhledem k tomu, že všechna odsouzení žadatelova jsou z doby před 14. červencem 1928, kdy zákon čis. 111/1928 Sb. z. a n. byl vyhlášen ve Sb. z. a n. (nehledíc ke třicetidenní době po vydání zákona), tedy před platností nového zákona, bylo po rozumu ustanovení § 13, odst. 2 zák. čis. 111/1928 Sb. z. a n. uvažovati o tom, zda a která z uvedených odsouzení lze rozdělit ve skupiny, mezi nimiž uplynula lhůta v zákoně, a to v § 2 zák. čis. 108/1918 ř. z. stanovená, a kterou z těchto skupin lze zahladit podle tohoto zákona. Tu je poukázati na to, že odsouzení žadatelova lze rozdělit ve tři skupiny, a to do první skupiny odsouzení z 18. května 1899 a z 19. ledna 1900, do druhé skupiny odsouzení ze dne 12. ledna 1911 a do třetí skupiny odsouzení ze dne 25. května 1927, mezi kterýmižto skupinami uplynula lhůta stanovená v § 2 zák. čis. 108/1918 ř. z., totiž lhůta pěti let. Podle toho nebylo by proti zahlazení odsouzení žadatelových uvedených pod čis. 1—3 — spadajících do skupiny první a druhé — podle zákona čis. 108/1918 ř. z. překážky, kdyby se zjistilo, že jsou splněny i další podmínky v § 1 zákona čis. 108/1918 ř. z. požadované, a to, že vzniklá snad škoda byla nahrazena podle sil, a že, pokud jde o první skupinu odsouzení ze dne 18. května 1899 pro přestupek podle § 411 tr. z., jež předchází odsou-

zení ze dne 19. ledna 1900 pro přestupek podle § 460 tr. z., stalo se pro čin podle okolností nepatrný, jež se nezakládá na bezectném smýšlení.

Těmito okolnostmi se krajský soud nezabýval, ač bude možno, vychází-li se z nahoře uvedeného názoru, po jejich zjištění — což však spadá do příslušnosti soudu první stolice — dojíti k závěru, že lze odsouzení uvedená pod č. 1 až 3 (skupina první a druhá) zahladit podle zákona čis. 108/1918 ř. z.

Zahlazení odsouzení z 25. května 1927 (skupina třetí) nelze sice provést podle zákona čis. 108/1918 ř. z., ježto od 11. června 1927, dne to odpykání trestu (složení pokuty), do dne, kdy vstoupil v platnost nový zákon čis. 111/1928 Sb. z. a n., neuplynula zákonem předepsaná pětiletá zkušební doba, takže žadatel nenabyl právního nároku na zahlazení tohoto odsouzení podle zákona čis. 108/1918 ř. z.; jelikož však, jak dovozeno, jsou předcházející odsouzení uvedená pod čis. 1—3 (skupina první a druhá) zahladitelná podle zákona čis. 108/1918 ř. z., byl i za splnění dalších nahoře již uvedených podmínek, nebylo by překážky, aby v případě, že dojde k zahlazení právě zmíněných tří odsouzení, bylo uvažováno o zahlazení odsouzení z 25. května 1928 — jako jediného zbývajících odsouzení — podle zákona čis. 111/1928 Sb. z. a n., avšak nikoli podle § 4, který nepřichází v úvahu, nýbrž podle § 1 právě zmíněného zákona. Jelikož od 11. června 1927 — dne to složení pokuty — nebyl žadatel podle výpisu z rejstříku trestů, vyhotoveného 20. května 1938, vůbec trestán, takže již uplynula zkušební lhůta v § 3 zákona čis. 111/1928 Sb. z. a n. stanovená, nebylo by ani proti zahlazení tohoto odsouzení žadatelova, a to podle § 1 uved. zák. překážky, kdyby se i tu zjistilo, že je splněna další podmínka uvedená v § 1 zákona, totiž, že odsouzený nahradil podle možností škodu, byla-li trestným činem vůbec nějaká způsobena, což zjistiti přísluší soudu první stolice.

Jelikož zamítavým usnesením krajského soudu v O. ze dne 22. září 1938 byl porušen zákon, a to ke škodě odsouzeného, bylo o zmateční stížnosti k zachování zákona, podané generální prokuraturou podle § 33 tr. ř., rozhodnouti způsobem, jak se stalo.

Čís. 6340.

Do slibu vzati revisní orgánové »Československé obilní společnosti« jsou osobami vrchnostenskými ve smyslu § 68 tr. zák. a přísluší jim trestněprávní ochrana veřejných orgánů.

»Československá obilní společnost« existovala po právu již ode dne účinnosti vládního nařízení čis. 137/1934 Sb. z. a n. (t. j. od 14. července 1934).

(Rozh. ze dne 21. dubna 1939, Zm I 81/38.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný zproštěn podle § 259, č. 2 tr. ř. obžaloby pro zločin veřejného násilí podle § 81 tr. z., zrušil napadený rozsudek jako zmatečný a vrátil věc soudu nalézacímu, aby ji znova projednal a o ní rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnosti státního zastupitelství, napadající rozsudek ve výroku, jímž byl obžalovaný podle § 259, čís. 2 tr. ř. zproštěn obžaloby pro zločin podle § 81 tr. z., a uplatňující důvody zmatečnosti podle § 281, čís. 5, 9 písm. a) tr. ř., nelze upřítí oprávnění.

Nalézací soud zjistil, že obžalovaný dne 30. listopadu 1936 při revisi konané v jeho mlýně revidenty »Čsl. obilní společnosti« M. a N. předložil revidentu M. mimo jiné knihu dlužníků a že, když ji M. prohlížel a držel v ruce, přistoupil k němu obžalovaný, knihu mu proti jeho vůli z ruky vytrhl, při čemž do revidenta M. strčil tělem tak prudce, že M. zavravoral a upadl na stůl. Ač nalézací soud dále zjistil, že revident N. byl v době činu do slibu vzatým revidentem »Obilní společnosti« a že obžalovanému byla známa nejen tato okolnost, nýbrž i, že oba revidenti konají svou službu, a ač nalézací soud dospěl k závěru, že bylo úmyslem obžalovaného znemožnit revidentům jejich revisi, neshledal v tomto jednání obžalovaného zažalovaný zločin podle § 81 tr. z., ani jiný trestný čin a vynesl rozsudek zprošťující podle § 259, čís. 2 tr. ř.

Nalézací soud odůvodňuje v podstatě zprošťující výrok jednak tím, že ochrana § 68 tr. z. byla revisním orgánům »Čsl. obilní společnosti« přiznána pouze vládním nařízením, které, nejsou vydáno podle obsahu zmocňovacího zákona, nemůže změnit trestní zákon, a že proto ve smyslu čl. IV. uvoz. zák. k tr. z. nejde u obžalovaného o trestný čin, jednak tím, že »Čsl.« obilní společnost v době spáchání činu právně neexistovala a nemohlo se tudíž uzavřením smlouvy s ní před 30. červencem 1937, kdy teprve došlo k jejímu zápisu do obchodního rejstříku, dostati někomu ochrany zamýšlené § 28, odst. 4 vládn. nař. z 13. července 1934, čís. 137 Sb. z. a n. ve znění vládn. nař. čís. 152/1935 Sb. z. a n.

Zaujímá tedy nalézací soud především stanovisko, že revidenti »Obilní společnosti«, jmenovaní touto společností k výkonu dozoru ve smyslu § 28 vládn. nař. čís. 137/1934 Sb. z. a n., nejsou veřejnými orgány ve smyslu § 68 tr. z. a že tudíž nepoživají trestní ochrany jako takovi.

Tento názor nalézacího soudu je však mylný a právně pochybený, což zmateční stížnost státního zastupitelství právem uplatňuje s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, čís. 9 a) tr. ř.

Článkem I. zák. ze dne 21. června 1934, čís. 109 Sb. z. a n., kterým se mění zákony o mimořádné moci nařizovací čís. 95/1933 Sb. z. a n. a čís. 206/1933 Sb. z. a n., byla vláda zmocněna mimo jiné, aby učinila

opatření k odvrácení nebo zmírnění škod a poruch hospodářského života, zejména přiměřenou úpravou poměrů cenových a výrobních, oběhu, spotřeby a úvěru atd., a to i tehdy, když by jinak bylo třeba zákona, vyjímaje zákonnou úpravu měny a ukládání neb zvyšování daní. Toto zmocnění bylo pak zákonem ze dne 26. června 1935, čís. 131 Sb. z. a n. prodlouženo do 30. června 1936 a zákonem ze 17. června 1936, čís. 163 Sb. z. a n. do 30. června 1937.

Na základě čl. I. zmocňovacího zák. čís. 109/1934 Sb. z. a n., který nabyl účinnosti dnem 1. července 1934, bylo vydáno vládní nařízení z 13. července 1934, čís. 137 Sb. z. a n., nabyvší podle § 43 účinnosti dnem vyhlášení, t. j. dnem 14. července 1934, jímž se upravuje obchod s obilím, moukou a mlýnskými výrobky a některými krmivými. Toto vládní nařízení, které bylo dalšími vládními nařízeními doplňováno jak co do obsahu, tak i co do doby platnosti (čís. 152/1935 Sb. z. a n., čís. 219/1936 Sb. z. a n.), jest jednou z řady norem, jimiž stát v poslední době zahrnuje mezi své úkoly také opatření, jež mají směřovati k odvrácení neb ke zmírnění škod a poruch hospodářského života. Tím se stává výkon oněch norem věcí veřejné správy. Nutno proto úpravu obchodu s obilím, moukou, mlýnskými výrobky a některými krmivými vůbec, jak byla zavedena vládním nařízením čís. 137/1934 Sb. z. a n. a která se rovná zavedení státně řízeného hospodářství v tomto oboru v zájmu celostátním a veřejném, považovati za obstarávání věcí veřejné správy.

Podle § 28, odst. 4 vládn. nař. čís. 137/1934 Sb. z. a n. ve znění daném čl. I., čís. 18 vládn. nař. čís. 152/1935 Sb. z. a n. vykonávají dozor nad zachováváním předpisů, které plynou z odst. 1—3 zmíněného paragrafu a k nimž náleží i předpisy o povinnosti podniků zpracujících obilí vésti určité záznamy, jednak okresní úřady, jednak »Čsl. obilní společnost«, kterou podle § 3 vládn. nař. čís. 137/1934 Sb. z. a n. tvoří čtyři skupiny organizační v uvedeném místě vládn. nař. blíže vypočítané a které v § 3 téhož vládn. nař. byly pověřeny prováděním úkolů, vyplývajících ze zmíněného vládn. nař. o úpravě obchodu s obilím atd., a to svými orgány, které vezme okresní úřad do slibu. Spadá proto výkon dozoru ve smyslu § 28 uved. vládn. nař. do oboru obstarávání veřejných věcí bez ohledu na to, zda je vykonáván přímo okresním úřadem nebo osobu jmenovanou sice »Čsl. obilní společnost«, avšak okresním úřadem do slibu vzatou, při čemž je zcela bez významu, že »Čsl. obilní společnost« je v zásadě společností obchodního práva, jak nejvyšší jako zrušovací soud vyslovil v rozhodnutí čís. 6012 Sb. n. s. tr. Jelikož jmenované osoby obstarávají věci veřejné, jsou osobami vrchnostenskými ve smyslu § 68 tr. z.

Protože uvedená povaha zmíněných orgánů »Čsl. obilní společnosti«, a to povaha osob vrchnostenských, plyne již z ducha úkolů jimi prováděných a spadajících pod pojem věcí veřejné správy, přísluší jim již z tohoto důvodu trestněprávní ochrana veřejných orgánů. Nebylo proto

třeba, aby tato ochrana byla zmíněným osobám propůjčována nějakou zvláštní normou. Stanoví-li vládní nařízení čís. 137/1934 Sb. z. a n. ve znění daném vládní nař. čís. 152/1935 Sb. z. a n. v § 28, odst. 4, že do slibu vzatí dozorčí orgánové »Čsl. obilní společnosti« jsou, vykonávající funkce jim podle tohoto nařízení svěřené, postaveni na roveň, pokud jde o trestněprávní ochranu, veřejným orgánům, stalo se tak nadbytečně. V důsledku toho pozbývají půdy úvahy, zda je správný názor napadeného rozsudku, že právě uvedené ustanovení vládního nařízení o trestněprávní ochraně dozorčích orgánů »Čsl. obilní společnosti« odporuje článku IV. uvoz. pat. k tr. zák. a § 55 úst. list., jakož i §§ 8, 9 obč. zák., a netřeba se obíratí oněmi vývody zmateční stížnosti, v nichž tato s hlediska důvodů zmatečnosti podle § 281, čís. 9 a) tr. ř. namítá nesprávnost tohoto právního názoru nalézacího soudu.

Pokud nalézací soud svůj osvobozující výrok opírá o názor, že »Čsl. obilní společnost« v době spáchání činu právně neexistovala, jest i tento právní závěr nesprávný, což zmateční stížnost státního zastupitelství s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, čís. 9 a) tr. ř. také vytýká.

Podle § 3 vládní nař. čís. 137/1934 ze dne 13. července 1934, nabyvšího účinnosti dnem 14. července 1934, pověřují se prováděním úkolů plynoucích z úpravy obchodu s obilím atd. čtyři zájmové skupiny (organise), které podle zmíněného místa vládní nař. vytvoří »Čsl. obilní společnost«. V § 8 téhož vládní nař. se výslovně stanoví, že ministerstvo zemědělství určí a v »Úředním listě« vyhlásí den, kdy tato »společnost« zahájí svou činnost. Vyhláškou ministerstva zemědělství ze dne 14. července 1934, čís. 161 »Úředního listu«, byl pak stanoven den 17. července 1934 jako den zahájení činnosti »Čsl. obilní společnosti«.

Uváží-li se dále ustanovení § 5 uved. vládní nař., jimž bylo dnem 14. července 1934, dnem to, kdy podle § 43 nabylo toto vládní nařízení účinnosti, uděleno »Čsl. obilní společnosti« výhradní právo vykupovati od zemědělců obilí, a vezme-li se zřetel k tomu, že v § 16 téhož vládní nař. bylo tímž dnem zároveň zemědělcům zakázáno zcizovati obilí komukoli jinému než »Čsl. obilní společnosti«, tu jest jediné správné závěr, že »Čsl. obilní společnost« jako orgán utvořený ze zájmových skupin v § 3 vládní nař. čís. 137/1934 Sb. z. a n., resp. v čl. I, čís. 3 vládní nař. čís. 152/1935 Sb. z. a n. blíže uvedených existovala po právu již ode dne účinnosti vládního nařízení čís. 137/1934 Sb. z. a n., t. j. ode dne 14. července 1934, jako subjekt práv a závazků z činnosti, kterou provádí počínajíc dnem 17. července 1934, stanoveným zmíněnou již vyhláškou ministerstva zemědělství, neboť jinak nebylo by tu nikoho, komu by mohli zemědělci a jiné osoby v § 5 téhož vládní nař. jmenované obilí dodávati a kdo by obstarával i ostatní ve zmíněném vládním nařízení obsažené úkoly, mající za předmět úpravu obchodu s obilím, morkou atd. Na tom nemůže nic změnití okolnost, že zmíněné vládní nařízení, pokud se týče připojené k němu »Stanovy« obsahují určité předpisy o ustavení »Čsl. obilní společnosti« jako akciové společnosti

a o jejím zápisu do obchodního rejstříku, neboť nejde o předpisy, jejichž splnění by bylo podmínkou zahájení její činnosti. Opačný názor nalézacího soudu je v příkrém rozporu s účelem sledovaným zmíněným vládním nařízením a vykládati otázku doby vzniku právní existence »Čsl. obilní společnosti« ve smyslu zastávaném nalézacím soudem bylo by úplným popřením úmyslu zákonodávce.

Je proto zmateční stížností státního zastupitelství uplatňovaný důvod zmatečnosti podle § 281, čís. 9 a) tr. ř. v obojím směru opodstatněn.

Ačkoli již tento důvod zmatečnosti činí rozsudek zmatečným a stačí ke zrušení napadeného rozsudku v celém rozsahu, je nutno zabývatí se ještě dalšími zmatečními stížnostmi státního zastupitelství uplatňovaným důvodem zmatečnosti podle § 281, čís. 5 tr. ř., a to výtkou, že skutková zjištění jsou formálně vadná, neboť jde o skutková zjištění rozhodná pro posouzení otázky viny.

V tom ohledu nutno zmateční stížnosti státního zastupitelství přisvědčiti, pokud vytýká, že rozsudek je stížen vadou vnitřního odporu. Rozsudek totiž zjišťuje jednak, že M. a N. konali dne 30. listopadu 1936 jako revidenti Čsl. obilní společnosti revisi ve mlýně obžalovaného, že obžalovaný teprve po četnické intervenci knihu revisním orgánům opět vydal a že obžalovanému bylo známo, že konají oba svoji službu, a konečně, že bylo úmyslem obžalovaného znemožniti revidentům jejich revisi, jednak že jmenovaná společnost uzavřela služební smlouvu s M. jako revidentem dne 29. prosince 1936 s účinností, t. j. s počátkem služebního poměru od 1. ledna 1937, po kterémžto dni mohlo teprve dojiti ke vzetí M. do slibu. Tato dvě zjištění se vzájemně vylučují a nemohou vedle sebe obstáti. Že nalézací soud má skutečné pochybnosti o počátku funkce M. jako revidenta Čsl. obilní společnosti, zda totiž byl jejím revidentem již v době spáchání činu, t. j. dne 30. listopadu 1936, či teprve od 1. ledna 1937, vychází najevo z dalšího rozsudkového zjištění, že N. byl v době činu do slibu vzatým revidentem Čsl. obilní společnosti, tedy nikoliv i M.

Při tomto zjištění však nalézací soud zřejmě opominul přihlídnouti především k oné části výpovědi svědka M. — ač jinak svá zjištění o údaje tohoto svědka opírá —, pokud tento výslovně potvrdil, že oba dva, t. j. on i N., se legitimovali obviněnému předložením svých legitimací; stejně přehlédl a nehodnotil, že dekret ze dne 29. prosince 1936 o přijetí M. do služeb »Čsl. obilní společnosti« je adresován: »Pan M., revident Čsl. obilní společnosti v P.« a obsahuje na druhé straně větu: »Vámi složená kauce platí i pro služební poměr upravený tímto dopisem« a nezabýval se otázkou z toho vysvítající, zda smlouva ze dne 29. prosince 1936 je původní přijímací smlouvou nebo pouze poslední smlouvou jednající jen o nové úpravě služebních poměrů.

Nelze vyloučiti, že by nalézací soud, kdyby byl k právě uvedeným a při hlavním přelíčení najevo vyšlým okolnostem přihlédl a v souvislosti s ostatními výsledky průvodního řízení je hodnotil, dospěl k urči-

tému zjištění nejen o tom, od které doby byl M. do slibu vzatým revidentem Čsl. obilní společnosti, nýbrž že jím byl i v době činu obžalovaného.

Týkají se tedy zmateční stížností státního zastupitelství vytýkané vady vnitřního odporu a neúplnosti skutečností rozhodných a je proto zatížen rozsudek i zmatkem podle § 281, čís. 5 tr. ř.

Bylo proto odůvodněné zmateční stížnosti státního zastupitelství vyhověti a napadený rozsudek jako zmatečný zrušiti. Jelikož jednak pro nedostatek skutkových zjištění, pokud se týče pro jejich formální vadnost nelze nejvyššímu jako zrušovacímu soudu rozhodnouti ihned ve věci samé, bylo věc vrátiti soudu nalézacímu, aby o ní znovu jednal a rozhodl, řídě se při tom právními názory nejvyšším soudem nahoře vyslovenými.

Čís. 6341.

Pro zanedbání povinné péče může být uznán vinným buď hlavní redaktor periodického tiskopisu, nebo redaktor jeho zvláštní části, nelze však uznati vinnými oba zároveň.

Zvláštní části tiskopisu musí tvořiti zvláštní oddíly a musí být v tiskopise zřetelně vyznačeny; není-li tomu tak, ručí za obsah zprávy v nich uveřejněné hlavní redaktor.

Jde-li o zanedbání povinné péče, je důkaz omluvitelného omylu považovati za provedený, dokáže-li odpovědný redaktor okolnosti, které stačí pro objektivní úsudek, že lze tvrzené skutečnosti pokládati za pravdivé; není třeba, aby mu tyto skutečnosti byly v době činu známy, ale stačí, že v této době existovaly.

(Rozh. ze dne 25. dubna 1939, Zm II 57/39.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost soukromého žalobce do rozsudku krajského soudu, pokud jím byli obžalováni A. a B. zproštěni podle § 259, č. 2 tr. ř. obžaloby pro přečiny podle §§ 1, 2 zákona č. 108/1933 Sb. z. a n.

Důvody:

Ke zmateční stížnosti co do obžalovaného A.: Podle zjištění napadeného rozsudku je odpovědným redaktorem periodického tiskopisu, v němž vyšel stíhaný článek, B., kdežto obžalovaný A. je redaktorem slovenské části. Ježto článek, o nějž jde, byl psán česky, došel nalézací soud k závěru, že článek nespadá do slovenské části časopisu. Z tohoto důvodu, jakož i proto, že nebylo dokázáno, že obžalovaný je pisatelem článku, nebo že z jeho nařízení byl článek uveřejněn, zprostil ho nalézací soud obžaloby.

Zmateční stížnost napadá uvedený zprošťující výrok (§ 281, č. 9 a) tr. ř.) a uvádí, že lze žalovati zároveň jak hlavního odpovědného redaktora, tak odpovědného redaktora ustanoveného pro zvláštní část periodického tiskopisu, a dále že stíhaný článek spadal do slovenské části, ježto se týkal událostí pocházejících ze Slovenska.

Zmateční stížnosti nelze přisvědčiti.

V prvním směru je uvést, že podle § 3 tisk. nov. stíhá odpovědnost za obsah zvláštní části periodického tiskopisu jen odpovědného redaktora, který byl zřízen pro zvláštní část, nikoli však redaktora (hlavního), který je odpověden za obsah celého tiskopisu. Z uvedeného předpisu jasně plyne, že pro zanedbání povinné péče podle § 4 tisk. nov. (v novém znění) může být uznán vinným buď hlavní redaktor, nebo redaktor zvláštní části, nikoli však oba zároveň, neboť se jejich odpovědnost dělí podle toho, za obsah které části tiskopisu odpovídají jako odpovědní redaktoři.

V druhém směru stanoví § 3 tisk. nov., že takové zvláštní části musí být v tiskopise zřetelně označeny; tím má být chráněn zájem napadeného, aby mohl beze zvláštních potíží poznati, kterého z redaktorů má stíhati (srov. rozh. č. 5601 Sb. n. s.). Chybí-li uvedená podmínka, ručí za obsah zprávy hlavní redaktor.

V souzeném případě byl obžalovaný A. ustanoven redaktorem pro slovenskou část tiskopisu. Toto označení není takové, aby bylo lze říci, že je zřejmé (zřetelné), že se odpovědnost redaktora ustanoveného pro zvláštní část tiskopisu vztahuje na zprávy psané česky, třeba se týkaly událostí pocházejících ze Slovenska. Nehledě k tomu nevyhovuje pouhé sepsání článků v různých jazycích a jejich promíšené zařazení vůbec zákonnému požadavku, že zvláštní části tiskopisu musí tvořiti zvláštní oddíly a jako takové musí být zřetelně označeny. Je proto i za stíhaný článek odpověden hlavní redaktor B.

Ke zmateční stížnosti co do obžalovaného B.:

Ve stíhaném článku — jehož znění bylo napadeným rozsudkem zjištěno — se uvádí o soukromém žalobci, že je pisatelem dopisu, pro jehož obsah bylo proti němu zavedeno trestní řízení.

Nalézací soud — obíraje se otázkou důkazu omluvitelného omylu — zjistil, že v době otištění článku bylo skutečně podáno na soukromého žalobce četnickou stanicí v P. trestní oznámení pro obsah anonymního dopisu, neboť podle sdělení ústředního četnického pátracího oddělení po srovnání zkoušky písma s rukopisem anonymního dopisu bylo podezření (velmi pravděpodobné), že pisatelem je soukromý žalobce. Nalézací soud sice nemohl zjistiti, že soukromý žalobce je skutečně pisatelem dopisu, má však za to, že z uvedených skutečností plyne, že se obžalovanému podařil důkaz omluvitelného omylu.

Tento výrok napadá zmateční stížnost s hlediska zmatku podle § 281, č. 4, 9 b) tr. ř., jež zřejmě uplatňuje svým obsahem, leč neprávem.

Pokud jde o otázku, zda zjištěné skutečnosti odůvodňují závěr, že se obžalovanému podařil důkaz omluvitelného omylu, je uvést, že se tu vyžaduje dokázání takových okolností, které postačují pro objektivní (průměrný) úsudek, že lze tvrzené skutečnosti pokládati za pravdivé; jde-li o případ zanedbání povinné péče, nevyžaduje se, aby takové okolnosti byly pachateli (odpovědnému redaktoru) známy (subjektivní podklad), nýbrž stačí, že tu takové okolnosti v době spáchání činu byly (objektivní podklad — srv. rozh. č. 5531 Sb. n. s.).

Vzniklo-li proti soukromému žalobci podle zprávy ústředního četnického pátracího oddělení po srovnání písma podezření (velká pravděpodobnost), že je pisatelem článku, a bylo-li pak na tomto podkladě skutečně na soukromého žalobce učiněno trestní oznámení, je přisvědčiti závěru nalézacího soudu, že byly dokázány okolnosti, pro které tvrzená skutečnost mohla býti pak důvodně pokládána za pravdivou (§ 6, odst. 2, písm. b) zák. o ochraně cti). Neobstojí proto zmateční stížnost, pokud se snaží dovoditi právní mylnost (§ 281, č. 9 b) tr. ř.) výroku nalézacího soudu o tom, že se podařil důkaz omluvitelného omylu.

Ježto si lze takový závěr učiniti již na uvedeném podkladě, nebylo třeba se zabývatí dalšími výtkami zmateční stížnosti, jež činí napadenému rozsudku v tom směru, že řečený výrok opřel ještě o další skutečnosti, zejména o takové, jež vyšly najevo teprve později, po uveřejnění stíhaného článku.

Zmateční stížnost snaží se z předpisu § 4 zák. o ochr. cti dovoditi, že nalézací soud měl vyčkati s výrokem o důkazu omluvitelného omylu, až bude skončeno trestní řízení zavedené proti soukromému žalobci u krajského soudu v P. Ani v tomto směru však není zmateční stížnost odůvodněna (§ 281, č. 9 b) tr. ř.), neboť z uvedeného předpisu, který předpokládá výčítku, že se proti někomu konalo trestní řízení, ačkoli v něm nebyl uznán vinným, nebo že byl odsouzen, ačkoli trest byl již vykonán, nelze dovozovati povinnost nalézacího soudu, vyčkati výsledku trestního řízení a teprve na tomto podkladě vysloviti, zda se zdařil důkaz omluvitelného omylu o obsahu článku naplňujícího skutkovou podstatu pomluvy podle § 2 zák. o ochr. cti. Byla proto zmateční stížnost zamítnuta jako neodůvodněná.

Čís. 6342.

Zástupce chudých může býti obviněnému zřízen, jen když o to obviněný žádá a jen pro určité úkony, uvedené výčetmo v § 41, odst. 3 tr. ř. K opovědi opravného prostředku nemůže býti zřízen, ani když o to obviněný žádá.

Zmocnění zástupce chudých, zřízeného pro hlavní přelíčení, pomíjí ukončením hlavního přelíčení.

(Rozh. ze dne 12. května 1939, Zm I 117/39.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalované do rozsudku krajského soudu, jimž byla stěžovatelka uznána vinnou zločinem krádeže podle §§ 171, 174 II, c) tr. z.

Z d ů v o d ů:

Obžalovanou zastupoval při hlavním přelíčení konaném dne 22. února 1939 Dr. N., jako zástupce chudých, který pak podáním daným na poštu dne 23. února 1939 ohlásil jménem obžalované zmateční stížnost a odvolání z výroku o výši trestu a nepřiznání podmíněného odsouzení, v kterémžto podání žádal zároveň, aby mu jako obhájci ex offio (správně zástupci chudých) byl doručen písemný rozsudek. Rozsudek mu byl doručen dne 1. března 1939, načež podal dne 7. března 1939 provedení zmateční stížnosti a odvolání z výroku o nepodmíněném odsouzení.

Podle zprávy nalézacího soudu ze dne 2. května 1939, kterou si nejvyšší soud vyžádal, byl Dr. N. ustanoven soudem za zástupce chudých jak pro hlavní přelíčení, tak i k ohlášení a provedení event. opravných prostředků.

Podle § 41, odst. 3 tr. ř. lze obviněnému zřídití na jeho žádost zástupce chudých k provedení určitých od něho (t. j. obžalované) opověděných opravných prostředků, k odůvodnění odporu proti spisu obžalovacímu od něho opověděného, jakož i pro hlavní přelíčení. Z toho jasně plyne, že lze zřídití zástupce chudých jen tehdy, když obviněný o to žádá a jen pro určité úkony výčetmo v § 41, odst. 3 tr. ř. uvedené. Podle obsahu spisů nežádala obžalovaná o zřízení zástupce chudých k provedení opravných prostředků a zmocnění zástupce chudých pro hlavní přelíčení zřízeného pominulo ukončením hlavního přelíčení, takže k dalšímu zastupování by se byl musel obhájce vykázati plnou mocí (rozh. č. 3515, 3714 Sb. n. s.), která by musela pocházeti z doby příslušného úkonu. Obhájce Dr. N. připojil sice dodatečně plnou moc obžalovanou podepsanou ze dne 29. dubna 1939 podotknuv, že byl k event. podání a provedení opravných prostředků ustanoven soudem jako zástupce chudých a že pro jistotu předkládá ještě tuto plnou moc.

Z toho plyne, že v době opovědi opravných prostředků nebyl obhájce obžalovanou k opovědi vůbec zmocněn a jako zástupce chudých tak učiniti po hlavním přelíčení nemohl, a že nemohl býti soudem k opovědi opravných prostředků ani tehdy zřízen, kdyby byla obžalovaná o to žádala. Byla proto uvedena opověď opravných prostředků ze dne 23. února 1939 podána osobou neoprávněnou a nelze proto přihlídnouti ani k provedení zmateční stížnosti podanému dne 7. března 1939, ke kterému nebyl obhájce obžalovanou v té době rovněž zmocněn a jako zástupce chudých jí k tomu zřízen býti nemohl, když to obžalovaná nežádala (rozh. č. 4241 Sb. n. s.).

Obžalovaná sama učinila dne 24. února 1939, tedy ve lhůtě k opovědi opravných prostředků obhájcem nepodepsané podání označené jako

odvolání, jehož obsah — nové průvodní návrhy a nové okolnosti, které jsou v řízení zrušovacím nepřípustné — nelze pokládati za zákonné provedení některého ze zmatků uvedených v § 281, č. 1—11 tr. ř., takže je nebylo třeba ani vrátiti k podpisu oprávněným obhájcem podle § 1, č. 3 zákona č. 3/1878 ř. z.

Bylo proto zmateční stížnost zamítnouti podle § 4, č. 1 a § 1, č. 1, 2 zák. č. 3/1878 ř. z. již v poradě neveřejné.

Čís. 6343.

Ustanovení §§ 2 a 3 zákona o třaskavinách (z 27. května 1885, čís. 134 ř. z.) se nevztahují na třaskaviny, které jsou předmětem státního monopolu.

Rozsah ustanovení §§ 1 až 3 uvedeného zákona byl vládními nařízeními čís. 615/1920 a čís. 166/1922 Sb. z. a n. zúžen a omezen na ony výbušné látky, jež nejsou ani podle těchto vládních nařízení předmětem státního monopolu.

(Rozh. ze dne 12. května 1939, Zm I 174/39.)

Nejvyšší jako zrušovací soud uznal o zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu, pokud jím byl obžalovaný zastupěn vinným přečinem podle § 3 zákona č. 134/1885 ř. z., takto právem:

Podle § 290, odst. 1 tr. ř. zrušuje se rozsudek, pokud byl napaden (v odsuzující části), ve výroku o vině a v důsledku toho i ve výroku o trestu a ve výroci s tím souvisících jako zmatečný a věc se vrací soudu první stolice, aby ji v rozsahu zrušení znovu projednal a rozhodl. Zmateční stížnost státního zastupitelství se odkazuje na toho rozhodnutí.

Důvody:

Při zkoumání zmateční stížnosti, podané státním zastupitelstvím do odsuzující části rozsudku, přesvědčil se zrušovací soud, že soud první stolice použil nesprávně trestního zákona v neprospěch obžalovaného, nezjistiv všechny skutečnosti rozhodné pro posouzení, je-li v jeho jednání dána skutková podstata přečinu podle § 3 zákona o třaskavinách.

V napadené části rozsudku zjišťuje soud zcela všeobecně, že obžalovaný bez úředního povolení přechovával ve svém bytě různé třaskaviny, a to 80 dkg chlorečnanu draselného, 45 dkg sířelného trhacího prachu, 20 dkg síry, 35 dkg připravené již trhaviny chlorečnanu a síry a 150 cm zápalné šňůry.

Tato zjištění soudu o povaze vyjmenovaných předmětů jako třaskavin jsou jednak zřejmě nesprávná (síra, zápalná šňůra), jednak neúplná, ježto soud nerozlišuje a blíže nijak nezjišťuje, nepatří-li předměty a

látky v rozsudku vyjmenované, v jichž neoprávněném přechovávání obžalovaným spatřuje skutkovou podstatu přečinu podle § 3 zákona č. 134/1885 ř. z. — ať již samy o sobě nebo po jejich sloučení neb jiné úpravě — k třaskavinám, které jsou předmětem státního monopolu.

Toto zjištění je však pro rozhodnutí o vině stěžovatelově v přečinu podle § 3 zákona o třaskavinách nezbytné, ježto v kladném případě nepřicházelo by ustanovení tohoto paragrafu v úvahu a mohlo by býti uvažováno o vině obžalovaného pouze s hlediska § 431 tr. z.

Podle posledního odstavce § 1 zákona o třaskavinách ze dne 27. května 1885, č. 134 ř. z., nevztahuje se totiž ustanovení prvního odstavce tohoto paragrafu na třaskaviny státního monopolu. V důsledku toho nevztahují se ani trestní normy §§ 2 a 3 téhož zákona na třaskaviny tvořící předmět státního monopolu, poněvadž se § 1 uvedeného zákona výslovně dovolávají.

Státní monopol výbušných látek byl zaveden, přesněji znovu upraven, zákonem z 15. července 1919, č. 414 Sb. z. a n., podle jehož § 1 předmětem monopolu výbušných látek jsou látky, které za ně budou nařízením prohlášeny. Tato prohlášení se stala vládními nařízeními z 8. listopadu 1920, č. 615 a z 30. května 1922, č. 166 Sb. z. a n., vydanými k provedení jmenovaného zákona. Těmito nařízeními byl rozsah ustanovení §§ 1 až 3 zákona o třaskavinách zúžen a omezen na ony výbušné látky, jež nejsou ani podle zmíněných vládních nařízení předmětem státního monopolu.

Za tohoto stavu věci a zákona bylo povinností nalézacího soudu, aby zjistil, zda látky a předměty obžalovaným přechovávané a v rozsudku vypočtené jsou výbušnou látkou, která není předmětem státního monopolu, a zda se tudíž na ně vztahují předpisy §§ 1 až 3 zákona o třaskavinách (srov. rozh. č. 1896, 2536, 3961, 4570, 5929 a j. Sb. n. s. tr.).

Podřadil-li nalézací soud, nezjistiv tuto rozhodnou okolnost, skutek obžalovaného pod ustanovení § 3 zák. č. 134/1885 ř. z., uvažoval o žalovaném skutku s hlediska zákona, který se k němu po případě nevztahuje, a zatížil tak rozsudek zmatkem podle § 281, č. 10 tr. ř.

Tím bylo zákona nesprávně použito na újmu obžalovaného, k čemuž zrušovací soud podle § 290, odst. 1 tr. ř. musel přihlížeti z úřední povinnosti, rozsudek proto zrušiti jako zmatečný již z tohoto důvodu a poněvadž pro nedostatek zjištění oněch skutečností, jež by při správném použití zákona měly býti podkladem nálezu, sám ve věci rozhodnouti nemůže, vrátiti věc soudu první stolice k novému projednání a rozhodnutí (§ 288, odst. 2, č. 3 tr. ř.).

Čís. 6344.

Zákon ze dne 30. června 1921, čís. 254 Sb. z. a n., (o ochraně hraničních mezníků a trigonometrických značek) nerozeznává mezi hranicemi konečnými, ústavně schválenými, a hranicemi jen prozatímními;

chrání proto i dřevěný mezník, vsazený na demarkační čáře vytýčené plnomocníky dvou států za společnou, třeba jen prozatímní hranici obou států.

Ustanovení trestního zákona o beztrestnosti pro účinnou lítost se vztahují jen na ony trestné činy, u nichž zákon výslovně připouští účinnou lítost jako podmínku zániku trestnosti; při jiných trestných činech jich nelze užítí.

(Rozh. ze dne 12. května 1939, Zm II 100/39.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmáteční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle § 1 zákona z 30. června 1921, č. 254 Sb. z. a n., o ochraně hraničních mezníků a trigonometrických značek.

Z d ů v o d ů:

S hlediska zmatku podle § 281, č. 5 tr. ř. vytýká stížnost rozsudku nejasnost, neúplnost, vnitřní odpor a rozpor se spisy.

Neprávem spatřuje nejasnost a vnitřní odpor v tom, že rozsudek nikde nevymezuje a nevysvětluje pojem demarkační čáry, pojem naprosto prý rozdílný od pojmu hranic státních. Vytýkané vady byly by však dány jen, kdyby zjištění rozsudku o rozhodných skutečnostech byla nesrozumitelná a připouštěla by různý výklad, takže by nebylo lze seznati, co soud bere za prokázáno (nejasnost), a kdyby v rozsudku co do této skutečnosti byla zjištění navzájem se vylučující nebo taková, která podle zásad logického myšlení nemohou vedle sebe obstáti. Zjištění rozsudku, že obžalovaný přemístil hraniční mezník, který označuje demarkační čáru mezi Česko-Slovenskem a Polskem, opřené o doznání obžalovaného, že věděl, že mezník onen byl na původním místě zasazen k přesnému určení státních hranic a vedení jich v patrnosti, netrpí však žádnou z vytýkaných vad, jsouc jasně a srozumitelně, nevyžadující bližšího vymezení pojmu demarkační čáry a nepřičící se nijak pravidlům logického myšlení.

Otázky, zda takový mezník lze považovati za »mezník, značkový kámen nebo jiné zařízení určené k přesnému stanovení hranic státu a vedení jich v patrnosti« a zda lze delimitační čáru stanovenou prozatímní dohodou příslušných činitelů sousedních států považovati za »hranici státu«, jsou otázkami aplikace ustanovení § 1 zák. čís. 254/1921 Sb. z. a n. — tedy hmotněprávního ustanovení trestního práva — na zjištěný čin obžalovaného; jde proto o otázky právní, které je možno řešiti pouze s hlediska hmotněprávních důvodů zmátečnosti podle § 281, č. 9 a) a 10 tr. ř. a nikoli s hlediska formálního důvodu zmátečnosti podle § 281, č. 5 tr. ř. (vnitřní rozpor nebo nejasnost), jak činí zmáteční stížnost.

Že stěžovatel po přistizení polskou vojenskou hlídkou na její příkaz zasadil přemístěný mezník zase na původní místo, rozsudek výslovně zjišťuje a je proto bezpodstatná výtka neúplnosti, že rozsudek tuto

okolnost neuvádí. Okolnost, zda nebo že obžalovaný zasadil mezník zpět na původní místo ještě dříve, než se o jeho činu dozvěděly česko-slovenské dozorní orgány, nebylo třeba zjišťovati, ježto je pro posouzení viny stěžovatelovy ve směru trestného činu kladeného mu za vinu naprosto nerozhodná, jak bude níže dovozeno.

Zmateční stížnosti nelze přisvědčiti, ani pokud s hlediska zmatku podle § 281, č. 9 a), b) a 10 tr. ř. vytýká, že rozsudek jednak nemá potřebných skutkových zjištění pro vinu stěžovatelovu po stránce subjektivní, jednak nedbá zjištěných skutečností, že obžalovaný ještě předtím, než vrchnost zvěděla o jeho činu, uvedl vše do původního stavu, z čehož prý plyne, že jeho činnost vznikla jen z nedbalosti a z neznalosti následků činu, že není vůbec trestná nebo nejvýše jen jako přestupek podle zákona čís. 254/1921 Sb. z. a n., a že nad to proto jakož i pro účinnou lítost trestnost jeho skutků zanikla [§ 2, písm. f), g) tr. z.], nehledíc ani k tomu, že smlouva s Polskem o nové hranice nebyla dosud ústavně schválena, takže demarkační kolíky nelze prý považovati za hranice státního území, chráněné předpisy zákona čís. 254/1921 Sb. z. a n.

Tento zákon nerozeznává nikde mezi státními hranicemi konečnými, ústavně řádně schválenými, a mezi hranicemi jen prozatímními. Staví pod ochranu zcela všeobecně každý mezník, značkový kámen nebo jiné zařízení, určené k přesnému stanovení hranic státu a vedení jich v patrnosti. Že by těmto podmínkám a tomuto účelu nevyhovovaly dřevěné mezníky, vsazené na demarkační čáře, vytýčené plnomocníky dvou států za společnou — třeba jen prozatímní — hranici obou států, nelze tvrditi. Ani ze slovního znění zákona ani z jeho účelu nedá se vyvoditi názor zastávající stížnosti, že takto — ujednáním neb smlouvou zástupci dvou států — vytýčenou novou hranici mezi dvěma státy nelze považovati za hranici státního území, jakou má na mysli předpis zmíněného zákona, a že pod trestní sankcí § 1 tohoto zákona spadá jen porušení označení státních hranic stanovených mírovými smlouvami a formou ústavního zákona.

Ustanovení trestního zákona o beztrestnosti pro účinnou lítost jsou rázu výjimečného, vztahující se výhradně na určité trestné činy, u nichž ji jako podmínku zániku trestnosti zákon výslovně připouští, a není přípustno, užívatí jich při jiných trestných činech, než na které omezuje zákon možnost jich použití, tedy ani při přečinu podle § 1 zák. čís. 254/1921 Sb. z. a n. (srovnej rozh. č. 299 Sb. n. s.). Nepochybil proto soud, neuznal-li na beztrestnost jednání stěžovatelova pro účinnou lítost.

Stěžovatel doznal, že věděl, že mezník, o němž jde, byl zasazen k určení státních hranic a že jej přemístil o 4 m dále na území zabrané Polskem proto, aby zůstal na našem státním území potůček, který stěžovatelovi působí škodu odnášením prstí s jeho pole, aby měl k němu přístup a mohl zabrániti dalším škodám. Z toho právem usoudil nalézací soud, že stěžovatel jednal úmyslně a s vědomím protiprávnosti svého činu, což naplňuje skutkovou podstatu přečinu podle § 1 zák. čís. 254/1921 Sb. z. a n. po stránce subjektivní, a vylučuje, že se stěžovatel do-

pustil činu za vinu mu kladeného jen z nedbalosti nebo z neznalosti jeho následků. O beztrestnosti jeho jednání podle § 2, písm. f) tr. z. nebo o jeho kvalifikaci jako přestupku podle § 2 prv uvedeného zák. nemůže proto býti řeči.

Stavem neodolatelného donucení nebo spravedlivé nutné obrany se stěžovatel nehájil a nevyšly tyto okolnosti ani jinak v řízení najevo. Beztrestnost skutku stěžovatelova podle § 2, písm. g) tr. z. uplatňuje proto stížnost bez podkladu ve výsledcích řízení a bez opory ve zjištěných rozsudkových a není v tomto ohledu provedena po zákonu.

Čís. 6345.

Ustanovení § 35 zákona na ochranu republiky (čís. 50/1923 Sb. z. a n.) se nevztahuje na přestupek zanedbání povinné péče podle čl. III, čís. 3 a 5 zákona čís. 142/1868 ř. z. ve znění § 42 zákona čís. 50/1923 Sb. z. a n., který není přestupkem podle zákona na ochranu republiky.

(Rozh. ze dne 31. května 1939, Zm I 263/39.)

Nejvyšší soud uznal jako soud zrušovací po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury k zachování zákona takto právem:

Rozsudkem krajského soudu v N. ze dne 3. března 1939, č. j. Tk V 1135/38-29, a to výrokem, jímž bylo uznáno právem, že se obžalovaným A. a B. nepovoluje podmíněný odklad výkonu trestu uloženého jim za přestupek zanedbání povinné péče podle čl. III, čís. 3 a 5 zákona čís. 142/1868 ř. z. ve znění § 42 zákona čís. 50/1923 Sb. z. a n., porušen byl zákon v ustanovení §§ 35 a 42 zákona čís. 50/1923 Sb. z. a n. Výrok tento se jako zmatečný zrušuje a nalézacímu soudu se ukládá, aby o otázce podmíněného odsouzení znovu rozhodl, nehledě k ustanovení § 35 zák. na ochr. rep.

D ů v o d y:

Pravoplatným rozsudkem krajského soudu v N. ze dne 3. března 1939, č. j. Tk V 1135/38-29, byli obžalovaní A. a B. uznáni vinnými přestupkem zanedbání povinné péče podle čl. III, čís. 3 a 5 zákona z 15. října 1868, čís. 142/1868 ř. z. ve znění § 42 zákona na ochranu republiky čís. 50/1923 Sb. z. a n., spáchaným tím, že rozšiřovali tiskopis trestného obsahu zakládající v sobě skutkovou povahu přečinu podle § 14, čís. 5 zákona čís. 50/1923 Sb. z. a n., a odsouzení za to podle § 42 tohoto zákona k peněžitému trestu, a to: A. v částce 200 K, B. 150 K, kteréžto tresty byly podle § 260, písm. a) tr. z. zaměněny v trest vězení, a to u obžalovaného A. v trvání čtyř dnů a u obžalovaného B. v trvání tří dnů.

Podmíněný odklad výkonu trestu nebyl žánému z obžalovaných povolen — přes to, že nalézací soud uvádí v rozsudkovém výroku § 1 zá-

kona čís. 562/1919 Sb. z. a n. — a to, jak plyne z důvodů rozsudkových, jediné proto, že by podle názoru nalézacího soudu veřejný zájem vylučoval podle § 35 zákona čís. 50/1923 Sb. z. a n. podmíněný odklad výkonu trestu pro trestný čin spáchaný obsahem tiskopisu a že je tudíž podmíněné odsouzení podle § 42 posléze uvedeného zákona vyloučeno.

Výrokem nalézacího soudu, že podmíněný odklad výkonu trestu uloženého za přestupek zanedbání povinné péče podle čl. III, čís. 3 a 5 zákona z 15. října 1868, čís. 142 ř. z. ve znění § 42 zákona čís. 50/1923 Sb. z. a n., je podle § 35 a tudíž i podle § 42 zákona čís. 50/1923 Sb. z. a n. vyloučen, byl porušen zákon v ustanovení §§ 35 a 42 zákona čís. 50/1923 Sb. z. a n.

Ustanovení § 35 zákona na ochranu republiky čís. 50/1923 Sb. z. a n. neplatí pro přestupek zanedbání povinné péče podle čl. III, čís. 3 a 5 zák. čís. 142/1868 ř. z. ve znění § 42 zákona čís. 50/1923 Sb. z. a n. Tento přestupek není přestupkem podle zákona na ochranu republiky po rozumu § 35 tohoto zákona, nýbrž je, ač § 42 zákona na ochranu republiky mění znění čl. III, čís. 5 zákona čís. 142/1868 ř. z., přestupkem podle tohoto posléze zmíněného zákona. Že tomu tak je, plyne ze znění prvního odstavce § 42 zákona na ochranu republiky a z poslední věty tohoto paragrafu, jež platí nepochybně jen pro přečin zanedbání povinné péče v posledním odstavci tohoto paragrafu uvedený. Není-li však přestupek zanedbání povinné péče podle čl. III, čís. 5 zákona čís. 142/1868 ř. z. ve znění § 42 zákona na ochr. rep. nikdy přestupkem podle zákona na ochranu republiky po rozumu § 35 tohoto zákona, je zřejmo, že ustanovení tohoto posléze zmíněného paragrafu pro něj neplatí (rozh. čís. 5410 Sb. n. s.).

Opačný, právně pochybený a důvod zmatečnosti podle § 281, č. 11 tr. ř. zakládající názor nalézacího soudu měl za následek, že tento soud, maje neprávem za to, že podmíněný odklad výkonu trestu jest již z důvodů veřejného zájmu vyloučen, nezkoumal a neuvažoval — přes uvádění § 1 zákona o podm. odsouzení v rozsudkovém výroku — o tom, zda jsou jinak splněny podmínky pro povolení podmíněného odkladu výkonu trestu uvedené v § 1 zákona čís. 562/1919 Sb. z. a n., či není-li podmíněný odklad výkonu trestu vyloučen podle § 2 tohoto zákona.

Jelikož právě uvedeným a zákon porušujícím postupem nalézacího soudu utrpěli odsouzení zřejmou újmu, kterou vzhledem k pravoplatnosti rozsudku jinak odčinití nelze, bylo vyhověti zmateční stížnosti podle § 33 tr. ř. generální prokuraturou k zachování zákona vznesené a podle § 292 tr. ř. uznání právem, jak se stalo.

Čís. 6346.

K otázce příčinné souvislosti mezi jednáním a výsledkem.

Ke skutkové podstatě podle § 335 tr. zák. stačí po stránce subjektivní, že pachatel mohl postřehnouti, že svým jednáním (opominutím)

může přivoditi ohrožení statků uvedených v § 335 tr. zák. Není třeba, aby předvídal sám výsledek, nebo aby si uvědomil (mohl uvědomiti), jakým způsobem nastane.

K otázce trestnosti opominutí.

Rozsah zaměstnavatelovy povinnosti zabezpečiti dělníka, jehož používá k pracem, které jsou nutně neb aspoň pravidelně spojeny s nebezpečím pro jeho život, zdraví nebo tělesnou bezpečnost.

Majitel podniku po továřensku provozovaného nezbavuje se všech povinností k ochraně života, zdraví a bezpečnosti dělníků tím, že ustanoví odborníky pro technické vedení podniku, zejména ne těch povinností, které mu osobně ukládá živnostenský řád.

(Rozh. ze dne 6. června 1939, Zm I 717/38.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného A. do rozsudku krajského soudu, pokud jím byl obžalovaný A. uznán vinným přečinem podle § 335 tr. zák., vyhověl však zmateční stížnosti státního zastupitelství, zrušil napadený rozsudek ve výroku zprošťujícím obžalovaného B. jako zmatečný a vrátil věc prvému soudu k novému projednání a rozhodnutí v rozsahu zrušení.

Z d ů v o d ů:

Zmateční stížnosti obžalovaného A. nelze přisvědčiti. — — —

S hlediska zmatku podle § 281, čís. 9 a) tr. ř. uplatňuje stěžovatel A. především, že není dána příčinná souvislost mezi zjištěným nedbalým jednáním obžalovaného A. spočívajícím v tom, že dal D-ovi rozkaz k moření víček, ač šlo o dělníka v tomto oboru práce nezkušeného a ač ho nepoučil, a mezi smrtí tohoto dělníka.

Tento náhled opírá stížnost o předpoklad, 1. že D. byl přistižen při moření, tedy při provádění příkazu stěžovatelova, v němž spatřuje rozsudek jeho nedbalé jednání, byl pokutován mistrem J. proto, že šel do mořírny bez jeho svolení a že zkazil svou neznalostí vodní sklo, že však D. nedbaje tohoto zákazu a pokuty šel do mořírny znovu a mořil tam opět, a to po dobu asi 5 minut, 2. že se teprve tímto neodborným ponecháním víček v kyselině po dobu asi 5 minut místo několika vteřin vyvinulo takové množství jedovatých nitrosních výparů, jichž prudkost a množství stoupá s délkou doby moření, takže se vyvinulo za tuto dobu značné množství, které ohrozilo život D. a zavinilo jeho smrt. Z těchto skutečností dovozuje stížnost závěr, že smrt byla přivoděna teprve působením výparů, které vznikly mořením prováděným D. poté, když byl pozastaven a pokutován J-em a přes tento zákrok. Stížnost míní, že uvedeným zákrokem osoby odpovědné za mořírnu, kterým byl D-ovi zprostředkován zákaz prováděti moření a vstupovati do mořírny vůbec, byl přerušen příčinný vývoj vzniklý příkazem stěžovatelovým, ježto tento příkaz byl zbaven účinnosti opačným příkazem (zákazem) J-ovým, a že si D. zavinil smrt výhradně sám tím, že nedbal zákazu a pokuty mistra J.

Námítce nelze přisvědčiti. Okolnost, že si D. počínal při moření naprosto neodborně, což je patrné z toho, že nechal, jak rozsudek zjišťuje, víčka v kyselině asi 5 minut místo několika vteřin a že se tázal podle zjištění soudu stížností nenapadeného M. poté, když podle vlastního sdělení učiněného tomuto svědku mořil víčka již asi 5 minut, jak dlouho se má moření prováděti, — z kteréhožto zjištění, opřené o uvedenou výpověď, vyplývá i závěr, že D. byl při provádění příkazu stěžovatelova bezradný a nebyl jím poučen — neniže stěžovatele zbaviti odpovědnosti, kdyžtě jeho zavinění spočívá právě v tom, že pověřil práci vyžadující znalosti pochodu moření dělníka v tomto oboru nezpracovaného, aniž ho poučil, jak si má počínati. Nutno připustiti, že D. jednal neopatrně, jestliže se skutečně vrátil do mořírny poté, kdy mu bylo vytknuto odpovědným správcem mořírny J., že tam vešel a mořil bez jeho svolení, a pokračoval-li dále v moření, což rozsudek připouští. Než ani tato okolnost není způsobila vyloučení příčinnou souvislost mezi zjištěným nedbalým jednáním obžalovaného A. a smrtí D., neboť k tomu, že se D. vrátil poté, kdy byl pokutován J-em, do mořírny a pokračoval tam v moření, dal podnět obžalovaný svým příkazem D-ovi, aby omořil víčka, tedy svým jednáním, které bylo nedbalé proto, že nepoučil tohoto nezpracovaného dělníka, ač věděl, že mořící proces je vzhledem k vývinu otravných výparů nebezpečný pro statky uvedené v § 335 tr. z., a nepostaral se tudíž o to, aby bylo zabráněno možnému a předvídatelnému ohrožení D., a také neodvolal sám příkaz daný tomuto jemu podřízenému dělníku. Obžalovaný byl by prost odpovědnosti jen, kdyby souvislá řada událostí byla přerušena vedlejší příčinou, která začíná novou a zcela samostatnou příčinnou řadu. Za takovou nelze uznat stížností vytykané a výše uvedené počínání D., neboť jde jen o další článek příčinné řady a událost způsobenou činem samým (§ 134 tr. z. na konci). Podle ustálené judikatury nejvyššího soudu není pak třeba, aby výsledek nastal výhradně z konání nebo opominutí pachatelova; postačí, byl-li jednou z několika podmínek, bez níž by bylo nedošlo k trestnému výsledku vzniklému spolupůsobením jistého počtu okolností nebo sil, z nichž každá představuje podmínku výsledku a jichž celek tvoří jeho příčinu.

Poněvadž námítka nedostatku příčinné souvislosti mezi jednáním stěžovatelovým a smrtelným výsledkem se jeví neopodstatněnou již s uvedeného hlediska, není třeba se jí dále zabývat, zejména po té stránce, je-li rozsudkovými zjištěními, jimiž je stěžovatel vázán při provádění hmotněprávního zmatku (§ 288, odst. 2, čís. 3 tr. ř.), ospravedlněn předpoklad stížnosti, že se teprve při moření a v důsledku moření prováděného po zákroku J. vyvinulo takové množství nitrosních par, že ohrozilo život D. a přivodilo jeho smrt.

Dále vytyká stěžovatel nedostatek subjektivní stránky činu námítkou, že nemohl předvídati, že si D. bude počínati tak dalece neodborně, že ponechá mořené předměty v kyselině plných 5 minut, že nemohl ani předvídati, že J. nebude přítomen ve svém oddělení, že mořírna bude otevřená a bez dozoru, naopak musil předpokládati přítomnost J. a jeho dozor nad mořením, kterým bude znemožněn jakýkoliv úraz. Požadovati

na obviněném, aby počítal s těmito podle mínění stížnosti nepravděpodobnými okolnostmi znamenalo by prý požadovati od něho kromobyčejnou opatrnost.

Výtka rovněž neobstojí. Podle nenapadeného zjištění rozsudku věděl obžalovaný, že se při moření vytvářejí páry, jichž vdechování je životu nebezpečné. Jestliže pověřil touto nebezpečnou prací v oddělení, které mu svěřeno nebylo, dělníka, který v mořárně nebyl zaměstnán a nebyl zapracován v tomto oboru, aniž ho poučil, jak se moření provádí, a aniž se vůbec přesvědčil, byl i jen dotazem, zda je s touto prací obeznámen, a jestliže nedal mu příkaz ani poučení, že má mořiti za součinnosti osoby zkušené, je nasnadě, že si uvědomiti mohl a při náležité svědomitosti a opatrnosti, k níž byl povinen jako tovární mistr už podle svého povolání a postavení a dále podle výslovného předpisu čl. 7 pracovního řádu strojírný a slévárny B. v H., si uvědomiti měl, že může svým jednáním přivoditi nebezpečí pro život, zdraví a tělesnou bezpečnost uvedeného dělníka. Tato možnost postřehu, že pachatel může svým jednáním (nebo opominutím) přivoditi řečené ohrožení, stačí k naplnění subjektivní skutkové podstaty, o níž jde. Není třeba, aby pachatel předvídal výsledek sám nebo dokonce, aby si uvědomil (mohl uvědomiti), jakým způsobem nastane. Předpoklad obžalovaného, že snad jiní lidé budou na svých místech a zachovají opatrnost jim příkázanou, nehledě k tomu, že nebyl ani obžalovaným přesně tvrzen, byl by jen neodůvodněným spoléháním na to, že jiné osoby zabrání následkům vlastní nedbalosti obžalovaného, a nemohl by ho zbaviti odpovědnosti. — — —

Odůvodněná je však zmatečná stížnost státního zastupitelství, která napadá z důvodů zmatečnosti podle § 281, čís. 5 a 9 a) tr. ř. rozsudek ve výroku zprošťujícím obžalovaného B.

Prvý soud zprostil tohoto obžalovaného na podkladě těchto skutečností a úvah:

1. že se B. jako majitel továrny zabývá toliko obchodní a nikoli též technickou stránkou podniku, kdežto technické vedení má Ing. R. a mimo to je činný v podniku jako vedoucí mistr Š., který řídí veškerou výrobu v závodě a má při ní odpovědnost. Poněvadž pro technické řízení jest určen věci znalý inženýr a jiný odborník odpovídá za řízení celé výroby, takže celá technická stránka spočívala na odborně kvalifikovaných silách, na které se musil spolehnouti při rozsahu svého podniku, nelze podle mínění prvního soudu požadovati na B., aby se staral o tuto technickou stránku věci, a proto nelze ho ani činiti odpovědným za nedostatek určitých bezpečnostních opatření v mořárně;

2. že moření kovových odlitků, při němž jediné se vytvářejí jedovaté výpary a při němž tudíž jediné může býti řeč o ohrožení dělníků při jeho provádění, bylo konáno vždy na volném prostranství a nikoli v uzavřené místnosti, v níž je prováděl zemřelý D., který ostatně měl příkázáno práci v jiném oddělení;

3. že nebylo zjištěno, že obžalovaný věděl o nějakých dřívějších případech poškození dělníků na zdraví při moření mosazných odlitků;

4. že si usmrcený D. počínal při moření tak neodborně, že k úrazu mohlo dojiti i při sebedokonalejších bezpečnostních opatřeních.

V bodě č. 1 vytýká stížnost rozsudku právem nedostatečné a proto nesprávné právní posouzení.

Trestnost opominutí — a jen opominutí je dááno za vinu a přichází v úvahu u obžalovaného B. — nastává (jen) tehdy, měla-li dotčená osoba povinnost k ochraně právního statku buď následkem zákonného nebo jinak pro ni závazného předpisu (ku př. nařízení živnostenských dohlédacích úřadů) nebo následkem toho, že přivodila pozitivním jednáním stav věci, z něhož nastalo nebezpečí pro právní statek, a uskutečnila tím aspoň jednu z pozitivních příčin, z nichž došlo k jeho ohrožení a pak i poruše. Pozitivním jednáním onoho rázu je obzvláště také používání dělníka k pracem, jichž konání je nutně neb aspoň pravidelně spojeno s nebezpečím pro tělesnou bezpečnost, život nebo zdraví dělníka. Povinnost zabezpečiti dělníka znamená učiniti taková opatření, kterými se omezuje nebezpečí na nejmenší míru, která je s prací, o níž jde, spojena a do které možno a dlužno spoléhati na to, že nebezpečí čelí sám dělník osvědčením pozornosti a opatrnosti náležející mu stejně jako podnikateli (Sb. n. s. tr. čís. 3484, 4030).

Třeba se obžalovaný B. zúčastnil osobně na vedení svého podniku (po stránce obchodní), jak rozsudek sám zjišťuje, nelze od něho ovšem požadovati všechen dozor nad podnikem a takovou povinnost, jaká musí býti požadována od podnikatele, který provozuje živnost osobně, když jde podle zjištění rozsudku o podnik provozovaný po továrnicku. Takový požadavek činil by nemožným podnikání po továrnicku provozované, připuštěné právním řádem, a nebylo by jej lze (stejně jako požadavek, aby podnikatel sám měl odborné znalosti a způsobilost potřebnou pro osobní provoz) uvésti v soulad ani s předpisem § 55 živn. řádu, jenž dovoluje, ovšem za šetření náležitostí tam uvedených, za jichž nešetření tedy podnikatel odpovídá stejně jako za nedbalost při výběru svých zástupců (zřízení náměstka), ani s nařízením platným pro živnosti tohoto druhu, jakou provozoval podle zjištění rozsudku obžalovaný B. a jež byly tímto nařízením prohlášeny za koncesované, totiž s nařízením ze 17. dubna 1935, čís. 83 Sb. z. a n., jež nabylo podle § 20 účinnosti v den vyhlášení, totiž dnem 26. dubna 1935 (tedy přede dnem souzeného úrazu, stavšího se 4. května 1935), a které ustanovuje v § 2, odst. 2, že při podniku provozovaném po továrnicku stačí, podá-li průkaz způsobilosti náměstek (obchodvedoucí). Než ustanovením odborníků pro technické vedení, i kdyby při něm bylo šetřeno zákonem předepsaných náležitostí, nezbavuje se majitel podniku všech povinností, které mu vzcházejí z provozu podniku k ochraně života, zdraví a bezpečnosti dělníků. To platí zvláště o povinnostech, které mu živnostenský řád osobně ukládá. Především tu přichází k platnosti ustanovení § 74 živn. řádu (»Jeder Gewerbeinhaber ist verpflichtet...«), které obsahuje v prvním odstavci všeobecnou povinnost majitele živnosti a v dalších odstavcích uvádí příkladmo nejdůležitější opatření k ochraně dělnictva, zvláště také jeho povinnost učiniti opatření čelící škodlivým výparům

způsobem, kterým by bylo co nejvíce chráněno zdraví pomocných dělníků. K provedení tohoto ustanovení — rovněž majitele živnosti osobně zavazujícího — byly vydány všeobecné předpisy k ochraně zdraví a života pomocných dělníků nařízením z 23. listopadu 1905, čís. 176 ř. z., kterých musí být podle § 1, odst. 1 bezpodmínečně dbáno a která tudíž předepisují nejmenší míru opatrnosti a povinnosti uložené majiteli živnosti. Odst. 21 posléze uvedeného ministerského nařízení stanoví pod nadpisem »Umělé větrání«, že v závodech, v nichž se vyvíjejí škodlivé plyny, páry nebo dýmy, mají být opatření k zamezení nepříznivých vlivů a je-li toho třeba, mají být plyny odssávány na místě jejich vzniku. Odstavec 23 pak nařizuje používání ochranných masek při práci s jedovatými výpari. Stejně náleží majiteli podniku, aby se postaral o živnostenskou schválení provozovny, nařízené v § 25 živn. řádu pro podniky tam uvedené a v §§ 7 a 8 nař. čís. 83/1935 Sb. z. a n. výslovně pro podniky toho druhu, jakým byl podnik obžalovaného. Rozsudek zřejmě připouští, že místnost, o níž jde, nebyla schválena živnostenským úřadem a že nebylo v ní ochranných opatření, která jsou zmíněnými předpisy nařízena. Poněvadž povinnost k jejich zřízení a k vyžádání schválení místnosti, bylo-li třeba, náleží majiteli živnosti podle zvláště vyhlášeného předpisu živnostenského řádu, není zásadně na závadu odpovědnosti obžalovaného B., že v jeho závodě byly činný odborné osoby v rozsudku uvedené, z nichž Ing. R. byl, jak plyne ze spisů, zetěm tohoto obžalovaného. O vyloučení jeho odpovědnosti za nedostatek schválení provozovny, pokud se týče používání její v nezajištěném stavu před povolením a bez žádosti za povolení, — na podkladě které by byly živnostenské úřady podle povahy věci nařídily ochranná opatření a upozornily tak na to, čeho zákonné předpisy a povaha provozu vyžadují k zabezpečení dělníků — mohlo by být uvažováno, kdyby byl poměr některé z uvedených osob v podniku obžalovaného B. takový, že by jim uložena byla povinnost ke splnění příkazů živnostenského řádu, k úplnému výkonu práv majitele a k plnění jeho povinností a kdyby vedle plné moci měly též samy k dispozici prostředky, aby skutečně mohly vyhovět zákonným nebo podobným příkazům (Sb. n. s. tr. č. 389). V tomto směru však rozsudek, který ani neuvádí, kdy jmenované osoby byly ustanoveny, neobsahuje žádných bližších zjištění. Zprošťuje-li pak přes to obžalovaného z důvodu uvedeného výše pod č. 1, je právně mylný a je mu důvodně vytýkán v tomto bodě zmatek podle § 281, čís. 9 a) tr. ř. — — —

Čís. 6347.

Zvláštním prospěchem ve smyslu § 486 b), čís. 3 tr. zák. je každá hmotná výhoda, kterou se zmenšuje újma hrozící věřiteli z vyrovnání, ať již byla poskytnuta přímo nebo zastřené (u příležitosti jiné, jinak dovolené smlouvy); nemusí záležeti v poskytnutí úplaty v hotovosti nebo záruky.

Přečin podle § 486 b), čís. 3 tr. zák., druhý případ, je dokonán již tím, že pachatel úmyslně přislíbí věřiteli zvláštní prospěch za souhlas s vyrovnáním. Nezáleží na tom, zda věřitel slib přijal, zda souhlasil s vyrovnáním vůbec, nebo zda s ním souhlasil jen na základě slibu nebo jiných pohnutek.

(Rozh. ze dne 6. června 1939, Zm II 121/39.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmatečnou stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným přečinem rejdu za vyrovnacího řízení podle § 486 b), č. 3 tr. z.

Z d ů v o d ů:

Zmatečnou stížností, uplatňující důvody zmatečnosti podle § 281, č. 5, 9 a), 10, 11 tr. ř., není v žádném směru oprávněna.

Stěžovatel vytýká rozsudku neúplnost, nejasnost a odpor se spisy (§ 281, č. 5 tr. ř.), správně jen neúplnost spočívající v tom, že rozsudek nepřihlédl k výpovědi svědka N., pokud tento udal jednak, že družstvo dospělo po domluvě a uvážení k názoru, že bude výhodnější, bude-li hlasovati pro vyrovnání, ježto by ztratilo stejně, i kdyby hlasovalo proti, a že chtělo dáti obžalovanému možnost, aby dále na statku hospodařil, a pokud dále svědek potvrdil, že obžalovaný neslibil úplatu v hotovosti nebo záruku.

V obou těchto směrech jde však o okolnosti nerozhodné a proto nemusil k nim rozsudek přihlížeti. Trestný podle § 486 b), č. 3 tr. z. je pachatel již tehdy, přislíbí-li věřiteli úmyslně za souhlas s vyrovnáním mimořádný (správně zvláštní) prospěch a nesejde na tom, zda věřitel dal souhlas k vyrovnání vůbec anebo jen na základě takového slibu, nebo zda se k tomu rozhodl z jiných důvodů a pohnutek a jakých. Je tedy lhotečné, zda se družstvo rozhodlo dáti souhlas k vyrovnání na základě jiných úvah bez ohledu na slib stěžovatelův.

Zvláštní prospěch nemusí záležeti nutně v poskytnutí úplaty v hotovosti nebo záruky. Prospěchem takovým je každá vyrovnacím dlužníkem věřiteli poskytnutá hmotná výhoda, kterou se zmenšuje újma věřiteli z vyrovnání hrozící, bez ohledu na to, zda se to děje přímo, na př. větší kvota, nebo zastřené u příležitosti jiné, jinak dovolené smlouvy. Slíbil-li tedy stěžovatel družstvu, že mu bude hleděti škodu nahraditi ve zboží, zlepši-li se jeho postavení, jak rozsudek bez odporu zmatečnou stížností zjistil, nemusel rozsudek přihlížeti k další nerozhodné části výpovědi svědka N., že obžalovaný neslibil družstvu úplatu v hotovosti nebo záruku.

Při uplatňování důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 9 a) tr. ř. nevychází stěžovatel zčásti z celého souhrnu skutkového základu nalézacím soudem zjištěného (§ 288, odst. 2, č. 3 tr. ř.), pokud tvrdí, že nešlo o zvláštní prospěch, ježto obžalovaný měl na mysli jen další obchodování s družstvem, neboť zmatečnou stížností tu pomíjí zjištění naléza-

ciho soudu, že obžalovaný slíbil, že bude hleděti družstvu na hraditi škodu ve zboží, při čemž je nerozhodno, že nebylo výslovně zjištěno, že slíboval dodat zboží zdarma nebo lepší jakostí nebo za nižší cenu, neboť ve slibu náhrady škody jest již obsažen slib zvláštního prospěchu. Není proto zmateční stížnost provedena v této části podle zákona.

Jinak je z téhož důvodu zmatečnosti uplatněná zmateční stížnost bezpodstatná. Shora bylo již uvedeno, že nezáleží na tom, zda se věřitel rozhodl k souhlasu s vyrovnáním na základě slibu dlužníka nebo jiné osoby (pachatele), nebo na základě jiných úvah, když k skutkové podstatě řečeného přečinu stačí pouhý příslib zvláštního prospěchu bez ohledu na to, jak se věřitel při hlasování zachová.

Rovněž neprávem se domáhá stěžovatel na základě důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 10 tr. ř., aby čin byl kvalifikován jen jako pokus přečinu podle § 486 b), č. 3 tr. z. Stěžovatel je na omylu, domnívá-li se, že čin je dokonán teprve tehdy, když věřitel slib přijme a že do té doby jde jen o jednání vedoucí ke konečnému ujednání s věřitelem (pokus). Podle slov zákona je považovati čin za dokonáný již slibem zvláštního prospěchu a není třeba, aby došlo k dohodě nebo přijetí slibu věřitelem. Přijetí nabídky věřitelem je pro posouzení činu toho, kdo prospěch slíbujíc, zcela bez významu a čin je proto na straně slibujícího dokonán již tím, že příslib učiní, kdežto přijetí slibu věřitelem má význam jen pro posouzení trestnosti tohoto, nikoli slibujícího.

Čís. 6348.

Ustanovení § 14 d) zákona č. 50/1923 Sb. z. a n. (ve znění vládního nařízení č. 20/1939 Sb. I.) je přísnější než ustanovení § 14, čís. 5 zákona č. 50/1923 Sb. z. a n., na jehož místo nastoupilo.

Nelze ho proto podle zásady vyslovené v čl. IX uvoz. pat. k trestnímu zákonu (platné pro všechny předpisy hmotného trestního práva, pokud nový zákon neustanovuje jinak) užítí na čin spáchaný předtím, než nabylo účinnosti.

(Rozh. ze dne 6. června 1939, Zm II 123/39.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal v neveřejném zasedání o zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem hanobení národa podle § 14 d) zákona č. 50/1923 ve znění vládní nař. č. 20/1939 Sb. I., takto právem:

Podle § 290 tr. ř. se zrušuje napadený rozsudek ve výroku, jímž byl obžalovaný uznán vinným přečinem hanobení národa podle § 14 d) zákona č. 50/1923 ve znění vládní nař. č. 20/1939 Sb. I., v důsledku toho se zrušuje též ve výroku o trestu a výrocích s tím souvisících a nalézacímu soudu se ukládá, aby ve věci znovu jednal a rozhodl. Zmateční stížnost obžalovaného a jeho odvolání z výroku o trestu a z výroku o nepodmíněném odsouzení odkazují se na toto rozhodnutí.

Z d ů v o d ů:

Nalézací soud zjistil, že se obžalovaný dne 11. listopadu 1938 na nádvoří továrny v B. vyslovil před pěti svědky (tedy před pěti osobami), mezi jiným, že Češi jsou svině, že Češi jsou největší zrádci a nejsprostší národ.

V tomto jednání obžalovaného shledal nalézací soud skutkovou podstatu přečinu hanobení národa podle § 14 d) zákona č. 50/1923 ve znění vládního nařízení č. 20/1939 Sb. I. Z uvedeného skutkového stavu je patrné, že se čin stal dne 11. listopadu 1938, tedy v době, kdy vládní nařízení č. 20/1939 Sb. I. nenabylo ještě podle čl. IV uved. nařízení účinnosti.

Článkem III zmíněného nařízení bylo zrušeno ustanovení § 14, čís. 5 zákona č. 50/1923 Sb. z. a n., na jehož místo nastoupila ustanovení § 14 d) tohoto zákona ve znění vládní nař. č. 20/1939 Sb. I. Rozsudek nalézacího soudu byl vynesena dne 30. března 1939, tedy za účinnosti zmíněného vládního nařízení, která nastala osmým dnem po vyhlášení ve Sbírce zák. a nař. ze dne 9. února 1939.

Z podnětu zmateční stížnosti obžalovaného, uplatňující důvod zmatečnosti podle § 281, čís. 10 tr. ř., se nejvyšší soud přesvědčil, že nalézací soud, podřadiv jednání obžalovaného § 14 d) zák. č. 50/1923 ve znění vládní nař. č. 20/1939 Sb. I., tedy novému zákonu, zatížil rozsudek zmatečností uvedenou v § 281, čís. 9 a) a 10 tr. ř., zmateční stížností sice v tomto směru neuplatňovanou, ke které však musel nejvyšší soud přihlížeti ve smyslu § 290 tr. ř. z povinnosti úřední.

Podle zásady vyslovené v čl. IX uvozovacího patentu k trestnímu zákonu, která platí pro všechny předpisy hmotného práva, není-li v novém zákoně výslovně jinak nařízeno, má se užítí nového zákona i o činech spáchaných před účinností tohoto nového zákona jen potud, pokud tento nový zákon není přísnější, než zákon předchozí.

Při zkoumání obou v úvahu přicházejících zákonů je zřejmo, že ustanovení § 14, čís. 5 zákona č. 50/1923 Sb. z. a n. v původním znění je mírnější než ustanovení § 14 d) uved. zákona ve znění vládního nařízení č. 20/1939 Sb. I. Podle zákona dříve platného se vyžaduje ke skutkové podstatě přečinu hanobení národa, aby se hanobení stalo způsobem surovým nebo štvavým, kdežto podle nového zákona je postíženo trestem jakékoli hanobení, třeba i menšího stupně a stačí k trestnosti již to, že se hanobením může vzbuditi veřejné pohoršení. Další rozdíl pro souzený případ zvlášť významný spočívá v tom, že se podle zákona dříve platného vyžaduje vždy, aby se hanobení stalo veřejně, kdežto podle nového zákona stačí, stalo-li se i jen před více lidmi. Z toho je patrné, že ustanovení nového zákona je přísnější, než ustanovení zákona starého, podle kterého je i trestní sazba mírnější než trestní sazba v zákoně novém. Vládní nařízení č. 20/1939 Sb. I. pak nemá zvláštního ustanovení o trestných činech spáchaných před jeho účinností; je tedy třeba v souzeném případě ve smyslu čl. IX uvoz. pa-

tentu k trestnímu zákonu užiti mírnějšího ustanovení zákona dřívějšího. Užil tedy nalézací soud ustanovení nového zákona, který se na čin obžalovaného nevztahuje.

Nejvyšší soud však nemohl ihned ve věci samé rozhodnouti, poněvadž nalézací soud při svém mylném názoru, že čin spadá pod ustanovení § 14 d) zákona čís. 50/1923 ve znění vládního nařízení čís. 20/1939 Sb. I. nezjistil všechny skutkové okolnosti, na základě kterých by bylo možno dospěti k závěru, že jsou dány všechny náležitosti skutkové podstaty přečinu podle § 14, čís. 5 zákona čís. 50/1923 Sb. z. a n. v původním znění.

Nalézací soud uvedl v rozsudku, že výpověďmi pěti v rozsudku uvedených svědků je prokázáno, že obžalovaný pronesl zažalovaný výrok. Podle právního stanoviska nalézacího soudu by stačila ke skutkové podstatě přečinu, kterým nalézací soud uznal obžalovaného vinným, že výrok byl pronesen před pěti osobami (před »více lidmi«). Podle toho, co uvedeno, je však třeba zjistiti, zda výrok byl pronesen před takovým počtem osob, který podle § 39, čís. 2 zákona čís. 50/1923 Sb. z. a n. vyčerpává pojem veřejnosti. Podle stálého rozhodování nejvyššího soudu pět osob nestačí k naplnění pojmu veřejnosti. Nalézací soud však také výslovně ani nevyloučil, že výrok byl pronesen před větším počtem osob než pěti a také se otázkou tou dále nezabýval, ačkoliv obsahem spisů je napověděna možnost, že výrok byl pronesen před takovým počtem osob, který by snad mohl vyčerpatí pojem veřejnosti.

Nalézací soud se pak dále vzhledem ke svému mylnému právnímu názoru nezabýval ani otázkou, zda se hanobení stalo způsobem surovým anebo štvavým, a konečně ani otázkou, zda z činu mohlo vzniknouti některé z nebezpečí v § 14, čís. 5 uved. zákona předpokládaných, zjistiv jen, že bylo způsobilé vzbuditi veřejné pohoršení, což ke skutkové podstatě přečinu podle § 14, čís. 5 zákona v původním znění nestačí.

Po subjektivní stránce se vyžaduje ke skutkové podstatě řečeného přečinu úmysl pachatelův hanobiti národ s vědomím, že toto hanobení je způsobilé vyvolati nepřátelské smýšlení a že z činu vznikne některé z nebezpečí v zákoně předpokládaných. Nalézací soud se však ani touto otázkou nezabýval a vyslovil jen, že k hanobení stačí, stalo-li se třeba i bez úmyslu potupiti národ. Bude proto na nalézacím soudě, aby o věci uvažoval i s těchto všech uvedených hledisk. — — —

Čís. 6349.

Křivá svědecká výpověď před vojenským prokurátorem není zločinem podle §§ 197, 199, písm. a) tr. zák.; je přestupkem podle §§ 205, 461 tr. zák., podléhá-li pachatel pravomoci občanských trestních soudů. Kdyby jí však pachatel zamýšlel způsobiti škodu 2.000 K přesahující, byla by zločinem podle §§ 197, 200 tr. zák.

(Rozh. ze dne 14. června 1939, Zm I 160/39.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalované do rozsudku krajského soudu, jimž byla stěžovatelka uznána vinnou zločinem křivého obvinění podle § 209 tr. z. a zločinem podvodu křivým svědectvím a ucházením se o křivé svědectví podle §§ 197, 199, písm. a) tr. z.; podle § 290, odst. 1 tr. ř. však zrušil z moci úřední napadený rozsudek ve výrocích, jimiž stěžovatelka byla uznána vinnou zločinem podvodu křivým svědectvím a ucházením se o křivé svědectví podle §§ 197, 199, písm. a) tr. z., jako zmatečný a důsledkem toho zrušil napadený rozsudek i ve výroku o trestu a ve výroku o nepodmíněném odsouzení a uznal obžalovanou vinnou, že koncem roku 1937 nebo začátkem roku 1938 naváděla N., aby jako svědkyně před vojenským prokurátorem udala nepravdu, čímž měl stát utrpěti škodu na svém právu zvěděti od svědků pravdu, kteréžto působení zůstalo bez výsledků; tím se dopustila obžalovaná nedokonaného svádění k přestupku podvodu podle §§ 9, 205, 461 tr. z. Naproti tomu osvobodil nejvyšší soud obžalovanou podle § 259, čís. 2 tr. ř. od obžaloby, že dne 7. a 20. prosince 1937 jako svědkyně v trestní věci O 936/37 vojenského prokurátora v P. vydala křivé svědectví, čímž měl stát utrpěti škodu a čímž se prý dopustila zločinu podvodu křivým svědectvím podle §§ 197, 199, písm. a) tr. z.

Z d ů v o d ů:

Rozsudkem bylo použito nesprávně trestního zákona v neprospěch stěžovatelčin jinak, než vytýká zmateční stížnost a podle § 290 tr. ř. nutno z moci úřední postupovati tak, jako kdyby zmateční stížnost uplatnila a provedla důvody zmatečnosti podle § 281, čís. 9 a) a 10 tr. ř.

Nalézací soud zjišťuje a plyne to též ze spisů O 936/37 vojenského prokurátora v P., že stěžovatelka byla před ním slyšena jako svědkyně o svém oznámení, které učinila dne 7. a 20. prosince 1937 na štábního kapitána M. pro zločin veřejného násilí nebezpečným vyhrožováním a vydíráním, jakož i pro zločin vojenské zrady. Podle formálně bezvadného zjištění napadeného rozsudku vydala stěžovatelka při oněch výsleších svědectví objektivně a subjektivně křivé, jež soud prvé stolice nesprávně kvalifikoval za zločin podle §§ 197 a 199, písm. a) tr. z. Stěžovatelka nevydala totiž svědectví před soudem ve smyslu § 199, písm. a) tr. z., jimž je rozuměti soudní úřad, a to jen pokud vystupuje jako orgán nalézáni práva a konání spravedlnosti, nýbrž před vojenským prokurátorem v tak zvaném vyhledávacím řízení. Křivá výpověď před vojenským prokurátorem nezakládá však, jak již blíže bylo dovozeno v rozhodnutí čís. 3494 Sb. n. s., podle platného práva zločin podle § 197, 199, písm. a) tr. z., nýbrž, je-li pachatelem osoba, podléhající jako v souzeném případě pravomoci trestních soudů občanských, zásadně přestupek podle §§ 205, 461 tr. z. a jen v případě, že úmysl pachatelův čelil ke způsobení škody 2.000 K převyšující, zločin podle §§ 197, 200 tr. z. Že by jednání stěžovatelčino směřovalo ke způsobení škody 2.000 K převyšující, nebylo vůbec zjištěno, ani v obžalovacím spise tvrzeno. Mohlo by tudíž jíti v této příčině jen o přestupek podvodu; ježto však stěžova-

telka byla sama podezřelá z trestného činu, nemůže ani o této skutkové podstatě býti řeči, kdyžtě vinník není povinen se doznati k vině a nesmí býti také nějakým způsobem donucován k doznání (§ 202 tr. ř.).

Pokud jde o odsouzení stěžovatelčino pro zločin podvodu ucházením se o křivé svědectví, platí tytéž úvahy, že nemůže zde jíti o zločin podvodu. Podle formálně bezvadného rozsudkového zjištění naváděla stěžovatelka třetí osobu, totiž N., k tomu, aby vědomě před vojenským prokurátorem udala nepravdu, kteréžto její působení zůstalo však bez výsledku. Toto jednání stěžovatelčino, jež není beztrestné, kdyžtě zákon nedovoluje, aby někdo naváděl ke své obraně třetí osobu k trestnému činu, naplňuje jak po objektivní, tak po subjektivní stránce podstatu nedokonaného svádění k přestupku podle §§ 9, 205, 461 tr. z.

Trpí podle toho rozsudek v příčině výroku, jímž stěžovatelka byla uznána vinnou zločinem podvodu křivým svědectvím, důvodem zmatečnosti podle § 281, č. 9 a) tr. ř. a v příčině zločinu podvodu ucházením se o křivé svědectví důvodem zmatečnosti podle § 281, čis. 10 tr. ř. a bylo proto rozsudek z moci úřední podle § 290, odst. 1 tr. ř. zrušiti a rozhodnouti, jak se stalo.

Čís. 6350.

Obilní společnost je veřejným ústavem ve smyslu § 199, písm. d) tr. zák.; její kontrolní známky požívají ochrany podle § 199, písm. d) tr. zák.

(Rozh. ze dne 14. června 1939, Zm II 38/39.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal v neveřejném sedění o zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu, jímž byli obžalovaní A., B., C., D. zproštěni podle § 259, čis. 2 tr. ř. obžaloby pro zločin podvodu ve smyslu §§ 197, 199, písm. d) tr. z., takto právem:

Zmateční stížnosti státního zastupitelství se, pokud čelí proti výroku zprošťujícímu obžalované A., C. a D., vyhovuje, napadený rozsudek se v tomto výroku zrušuje jako zmatečný a věc se vrací soudu prvě stolice, aby ji znovu projednal a o ní rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost státního zastupitelství je plně odůvodněna již pokud s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, čis. 9 a) tr. ř. dovozuje právní mylnost názoru, že Obilní společnost nelze považovati za veřejný ústav ve smyslu § 199, písm. d) tr. z., jímž nalézací soud odůvodňuje svůj zprošťující výrok. Nalézací soud vyslovil sice, že zákonodárství, tudíž stát, utvořilo Obilní společnost k provedení tak zvaného plánovitého hospodářství obilím, moukou atd. a že vzneslo na ni celou řadu úkolů veřejné správy v oboru hospodářském, ale z toho, že ustanovilo

Obilní společnost jako soukromou akciovou společností obchodního práva, aniž se stát nebo nějaký veřejnoprávní svazek stal jejím členem nebo společníkem, dovozuje poukazem na rozhodnutí nejvyššího soudu čis. 6012 Sb. n. s., že Obilní společnost není povahy veřejnoprávní. Na podporu tohoto svého názoru uvádí nalézací soud dále, že Obilní společnost dala si své kontrolní známky zapsati do známkového rejstříku u obchodní a živnostenské komory v Praze podle zákona čis. 19/1890 ř. z.

Leč nalézací soud přehlíží, že se rozhodnutí čis. 6012 Sb. n. s., které řeší zcela jinou otázku, totiž zda Obilní společnost požívá ochrany cti podle zákona o ochraně cti čis. 108/1933 Sb. z. a n., omezilo pouze na zkoumání, zda možno považovati Obilní společnost za korporaci zákonně uznanou (§ 5, odst. 1, č. 3 uvedeného zákona) nebo za úřad nebo sbor, který je po zákonu povolán k výkonu veřejné správy (§ 5, odst. 1, č. 1 téhož zákona), což vyloučilo s poukazem na formální postavení Obilní společnosti jako akciové společnosti obchodního práva v právním řádě. V souzeném případě jde však o otázku, zda kontrolní známky Obilní společnosti požívají zvýšené ochrany podle § 199, písm. d) tr. z. Tuto poskytuje zákon nejen veřejným listinám, vystaveným veřejným úřadem nebo osobou zákonem zvlášť k tomu ustanovenou v oboru jich působnosti, nýbrž i koikům, pečeti a známám veřejných úřadů. Za veřejné ústavy v tomto smyslu nutno pak považovati nejen úřady, nýbrž i podniky, které slouží veřejným zájmům, na př. soukromé železnice sloužící veřejné dopravě (Altman 1., str. 577, rozh. č. 3889 víd. sb.). Pro pojem veřejnosti ústavu ve smyslu § 199, písm. d) tr. z. rozhoduje proto jediné, zda ústav slouží podle své povahy a svého zřízení a účelu veřejným zájmům; jeho formální postavení v právním řádě nerozhoduje.

Článkem I zákona ze dne 21. června 1934, čis. 109 Sb. z. a n., kterým se mění zákony o mimořádné moci nařizovací čis. 95/1933 Sb. z. a n. a čis. 206/1933 Sb. z. a n., byla vláda zmocněna mimo jiné, aby učinila opatření k odvrácení nebo zmírnění škod a poruch hospodářského života, zejména přiměřenou úpravou poměrů cenových a výrobních, oběhu, spotřeby, úvěru atd., a to i tehdy, když by jinak bylo třeba zákona, vyjímaje zákonnou úpravu měny a ukládání neb zvyšování daní. Toto zmocnění bylo pak zákonem ze dne 26. června 1935, čis. 131 Sb. z. a n. prodlouženo do 30. června 1936 a zákonem ze 17. června 1936, čis. 163 Sb. z. a n. do 30. června 1937.

Na základě článku I zmocňovacího zákona čis. 109/1934 Sb. z. a n., který nabyl účinnosti dnem 1. července 1934, bylo vydáno vládní nařízení z 13. července 1934, čis. 137 Sb. z. a n., nabyvší podle § 43 účinnosti dnem vyhlášení, t. j. dnem 14. července 1934, jímž se upravuje obchod s obilím, moukou a mlýnskými výrobky a některými krmivými. Toto vládní nařízení, které bylo dalšími vládními nařízeními doplňováno jak co do obsahu, tak i co do doby platnosti (čis. 152/1935 Sb. z. a n., čis. 219/1936 Sb. z. a n.); je jednou z řady norem, jimiž stát v poslední době zahrnuje mezi své úkoly také opatření, jež mají směřovati k odvrá-

cení neb ke zmírnění škod a poruch hospodářského života. Tím se stává výkon oněch norem věcí veřejné správy. Nutno proto úpravu obchodu s obilím, moukou, mlýnskými výrobky a některými krmivými vůbec, jak byla zavedena vládním nařízením č. 137/1934 Sb. z. a n. a která se rovná zavedení státně řízeného hospodářství v tomto oboru v zájmu celostátním a veřejném, považovati za obstarávání věcí veřejné správy. K provádění tohoto státně řízeného hospodářství zřídil stát vládním nařízením ze dne 13. července 1934, č. 137 Sb. z. a n. právě Obilní společnost, které udělil výhradně právo vykupovati od zemědělců obilí domácího původu, dovážeti z ciziny obilí a mouku, prodávati vykoupené a dovezené obilí a dovezenou mouku a uložil jí povinnost pečovati o dostatečné zásobování obyvatelstva obilím a moukou (§ 5 uved. vládn. nař. ve znění vyhlášky č. 220/1936 Sb. z. a n.). Stát se sice přímo neúčastní obchodů společnosti, ale vzhledem k důležitosti svěřeného oboru veřejné správy určil sám stanovy společnosti (příloha uvedeného vládního nařízení), vyhradil si právo dávat společnosti všeobecné a zvláštní příkazy (§ 14 tohoto vládn. nař.) a vyhradil si státní dozor na společnost zvláštním vládním komisařem a s hlediska resortní působnosti zástupci dotčených ministerstev (§ 35 téhož vládn. nař.), na jednotlivé úkony společnosti pak okresními úřady (na př. §§ 28, 29 uved. vládn. nař.) a na hospodaření společnosti orgány ministerstva financí (§ 14 vládn. nař.). Společnost musí dále předkládati předepsané výkazy, uzávěrky účtů a zprávy o celoročních výsledcích svého hospodaření ministerstvem zemědělství a financí a nejvyššímu účetnímu kontrolnímu úřadu (§ 14 vládn. nař.). Stát nahradí společnosti ztráty vzniklé z obchodů provedených na příkaz vlády, pokud nebudou uhrazeny z rezervního fondu společnosti (§ 13 vládn. nař.). Vyhlášky společnosti se uveřejňují v Úředním listě (§ 6 stanov). Tím, že stát za účelem plnění svých úkolů a cílů uznal za vhodné zříditi pro státně řízené hospodářství s obilím a mlýnskými výrobky zvláštní Obilní společnost, propůjčil již tím samým této činnosti povahu obstarávání věcí veřejné správy a společnosti samé povahu ústavu veřejného. Tuto povahu neubírá Obilní společnosti ani skutečnost, že své úkoly provádí podle obchodních zásad (§ 11 vládn. nařízení). Tím méně lze to dovozovati ze skutečnosti, že Obilní společnost dala své kontrolní známky zapsati do známkového rejstříku u Obchodní a živnostenské komory v Praze podle zákona č. 19/1890 ř. z., zvláště když podle § 23 tohoto zákona použitím trestní sankce podle tohoto zákonného ustanovení není vyloučeno, aby se zároveň užilo přísnějších ustanovení obecného zákoníka trestního, zejména ustanovení o zločinu podvodu (§§ 197 a násl. tr. z.).

Upřel-li nalézací soud přes to Obilní společnosti povahu veřejného ústavu ve smyslu § 199, písm. d) tr. z., učinil tak právně mylně a zatížil rozsudek v tomto směru zmatekem podle § 281, č. 9 a) tr. ř. Odůvodněné zmatečné stížnosti státního zastupitelství bylo proto již z tohoto důvodu vyhověno a zprošťující výrok zrušen, aniž bylo třeba se obrátiti dalšími uplatňovanými zmatky.

Že šlo o takové kontrolní známky, jaké má na mysli § 199, písm. d) tr. z., nalézací soud dovodil správně a odpovídá to též ustanovení § 15

vládn. nař. ze dne 20. července 1935, č. 168 Sb. z. a n., podle kterého nesmí býti bez těchto známek (plomb) z mlýna vyklizené zboží, na jehož označení byly známky vydány. Přes to nebylo možno rozhodnouti ihned ve věci samé podle § 288, odst. 2, č. 3 tr. ř., poněvadž se nalézací soud při svém mylném právním stanovisku neobíral vůbec otázkou subjektivního zavinění, pokud jde o zločin podle § 199, písm. d) tr. z., t. j. zda obžalovaní jednali v úmyslu poškoditi Obilní společnost nebo stát na jejich právech, a ježto nejsou též v napadeném rozsudku obsažena žádná zjištění, z nichž by se dalo dovoditi, zda se uvedení v omyl podařilo (dokonaný zločin podle §§ 197, 199, písm. d) tr. z.), či nedošlo-li k němu pro některou z příčin uvedených v § 8 tr. z. (pokus tohoto zločinu). Bylo proto věc vrátiti nalézacímu soudu, aby ji znovu projednal a rozhodl.

Čís. 6351.

K § 320, odst. 1 a § 323, odst. 3, věta 2 tr. ř.:

Předpoklady pro dání dodatkové kontrolní a eventuální otázky porotcům.

K § 125 tr. zák.:

Skutečně vykonané násilí musí býti sice takové, že se od napadené nelze nadíti, aby odporovala, není však třeba, aby odpor byl vůbec nemožný; stačí když žena upustí od odporu vidouc jeho marnost.

(Rozh. ze dne 8. července 1939, Zm I 232/39.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmatečnou stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu jako porotního soudu, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem násilného smilstva podle § 125 tr. z.

Z d ů v o d ů:

Zmatečné stížnosti, dovolávající se číselně důvodu zmatečnosti podle § 344, č. 5 tr. ř., svým obsahem však vskutku uplatňující důvod zmatečnosti podle § 344, č. 6 tr. ř., nelze v žádném směru přiznati úspěch.

Podle § 323, odst. 3, věty 2 tr. ř. mohou strany žádati v případě, že porotci přísvedčí k některé otázce, aby byla dána dodatečná otázka, jejímž účelem jest uvésti nějaký v otázku pojatý znak zákonný ve skutkový poměr se znakem tím se srovnávající (dodatková otázka kontrolní). Soud nesmí odmítnouti žádost stran, leč jen tehdy, kdyby otázka vybočovala z mezí, vytknutých v uvedeném předpisu, nebo jinak zřejmě nevyhovovala jeho účelu, jímž je poskytnutí možnosti přezkoumati výrok porotců po stránce právní. Kontrolní otázka, navržená obhájcem stěžovatelovým u hlavního přelíčení, nevyhovovala účelu sledovanému ve zmíněném předpisu a právem ji proto soudní sbor porotní zamítl.

Na obžalovaného byla vznesena obžaloba, že skutečně vykonaným násilím učinil F. neschopnou, aby mu odpor činila a že ve stavu tom jí zneužil k manželské souloži. Skutečně vykonané násilí (fysické) musí sice býti takového způsobu, že nelze se nadíti od napadené, aby odpovídala, není však potřebné, aby odpor byl vůbec nemožný. Stačí, když žena od odporu upustí vidouc jeho marnost. I podle výpovědi samého stěžovatele došlo k činu na odlehlém místě a napadená odstrkovala obžalovaného, držela si sukňe, silně asi čtyřikrát volala o pomoc a až do konce se bránila, ale obžalovaný — podle vlastního doznání značně silný — ji přemohl. I když by za těchto okolností napadená ke konci nevyvinula takový odpor, jaký snad mohla, učinila tak jednak pro marnost dalšího zápasu, jednak pro vysílení, jak sama udala. Na tom ničeho nemění okolnost, že obžalovaný podle svého tvrzení snad při zápasu na kratičkou dobu přerušil násilný útok, neboť tím se postavení napadené nijak nezlepšilo, zvláště když obžalovaný byl pohlavně rozdrážděn. Důsledkem toho ani v tom případě, že by porotcům byla dána navržená otázka s obsahem, zda F. učinila vše, co bylo v její moci, aby se násilí ubránila, nedosáhlo by se účelu v § 323, odst. 3, věta 2 tr. ř. sledovaného, neboť ani zápornou odpovědí na tuto otázku by nebylo vyloučeno fysické násilí obžalovaného a učinění F. neschopnou k odporu, takže i v tom případě by byla dána skutková podstata zločinu násilného smilstva podle § 125 tr. z. Nedošlo by tedy ke kontrole výroku porotců po stránce právní.

Eventuální otázku ve smyslu § 320, odst. 1 tr. ř. má porotní sbor soudní porotcům dáti, byly-li tvrzeny skutečnosti poukazující k odchýlné právní kvalifikaci žalobního činu. Podle zmateční stížnosti obžalovaného měla býti porotcům dána pro případ záporné odpovědi na hlavní otázku (znějící na zločin násilného smilstva podle § 125 tr. z.) eventuální otázka, znějící na zločin neoprávněného omezení osobní svobody podle § 93 tr. z. K tomu se však nevyškly na hlavním líčení potřebné skutkové tvrzení.

Omezení osobní svobody bylo v souzeném případě podle povahy věci nutným prostředkem ke spáchání zločinu násilného smilstva. Takové omezení osobní svobody mohlo by býti podřaděno skutkové podstatě zločinu podle § 93 tr. z. jen, kdyby odpadly znaky, jež z něho činí zločin násilného smilstva. Sám obžalovaný však ve své výpovědi naprosto jasně udal, že násilí, jím proti F. vyvinuté, směřovalo k překonání jejího odporu a k vykonání soulože na ní, jak správně vyslovil už soud první stolice v usnesení, jímž zamítl návrh na eventuální otázku ve smyslu § 93 tr. z., a ani se nezmínil, že by snad dobrovolně od tohoto svého obmyslu byl upustil, nebo že snad F. se mu po původním vážném odporu poddala dobrovolně z vlastní vůle, a že tedy zůstalo proti vůli napadené jen u omezení osobní svobody. Ve výpovědi F. samé se tím méně vyskytly takové údaje. Nebyly proto na hlavním přelíčení tvrzeny skutečnosti, poukazující k tomu, že by mohlo jíti jen o zločin neoprávněného omezení osobní svobody podle § 93 tr. z. a právem proto nedal porotní sbor soudní porotcům eventuální otázku, jež by zněla na tento zločin.

Důsledkem toho porotní sbor soudní tím, že nedal porotcům navrženou dodatkovou kontrolní a eventuelní otázku, neporušil předpisy § 323, odst. 3, věta 2 tr. ř. a § 320, odst. 1 t. ř. a tedy nezavinil zmatek podle § 344, čís. 6 tr. ř. (nesprávně ve zmateční stížnosti označený za zmatek podle § 344, čís. 5 tr. ř.). Byla proto zmateční stížnost obžalovaného v celém rozsahu jako bezdůvodná zamítnuta.

Čís. 6352.

K §§ 101, 102 tr. zák.

Zločinu zneužití moci úřední se může úředník dopustiti nejen jednáním spadajícím do úseku služby mu přikázané, nýbrž i jednáním, které je s to vykonati jen v důsledku svého úřadu.

Tomu je tak, měl-li pachatel zločinu podle § 102, písm. c) tr. zák. přístup ke spisům právě jen proto, že byl zaměstnán ve spisovně, v níž měl na starosti část spisů.

(Rozh. ze dne 25. července 1939, Zm I 274/39.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného C. do rozsudku krajského jako porotního soudu, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem podle §§ 5, 101, 102, písm. c) tr. zák.

Z d ů v o d ů:

Nejvyššímu soudu bylo především zaujmouti stanovisko k vývodům, které uplatnil obhájce obžalovaného C. mimo rámec písemně provedené zmateční stížnosti teprve při veřejném zrušovacím roku, totiž, že obžalovaný C. byl neprávem odsouzen pro zločin podle §§ 5, 101, 102, písm. c) tr. zák., poněvadž skutek, který byl kladen za vinu spoluobžalovanému A., jež zmateční stížnost nepodal, nezakládá skutkovou podstatu zneužití moci úřední podle §§ 101, 102, písm. c) tr. zák., ježto A. v době, kdy vyzvedl spisy, o něž šlo, nezákonným způsobem ze spisovny policejního ředitelství a předal je ke zničení spoluobžalovanému B., nebyl zaměstnán ve spisovně policejního ředitelství, a dále, že obžalovaný C. ani nevěděl, kdo vlastně má policejní spisy odstraniti (odciziti). Nejvyšší soud neshledal tyto námitky, jimiž jest uplatňován hmotněprávní důvod zmatečnosti podle § 344, čís. 10 a), pokud se týče čís. 11 tr. ř., ovšem nikoli po zákonu (§ 288, odst. 2, č. 3 a § 346 tr. ř.), ježto námitky ty nejsou opřeny o skutkový stav zjištěný výrokem porotců, opodstatněnými a neshledal proto podmínku pro použití § 362 tr. ř.

Z nenapadeného skutkového zjištění rozsudku vysvítá, že A. byl v době, kdy spisy, o něž šlo, ze spisovny policejního ředitelství vyzvedl, zaměstnancem (kancelářským pomocníkem) dotčeného policej-

ního ředitelství. Přístup do spisovny tohoto ředitelství a k policejním spisům měl právě jen vzhledem k tomu, že byl zaměstnán ve spisovně, jichž část spisů měl na starosti, tedy na základě své vlastnosti a postavení jako úředník policejního ředitelství. Na tom, že byl přechodně — jak ze spisů vysvitá — přidělen též oddělení pro evidenci uprchlíků, nesejde. Zločinu zneužití moci úřední se může dopustit úředník nejen jednáním spadajícím do úseku služby mu příkázané, nýbrž i jednáním, které jest s to vykonatí jen v důsledku svého úřadu (viz rozh. č. 2938 víd. sb. a č. 267 Sb. n. s.). Vychází-li se ze skutkových předpokladů shora uvedených, nelze důvodně tvrdit, že skutek A. nezakládá skutkovou podstatu zločinu, jímž byl tento obžalovaný uznán vinným. O vědomí obžalovaného C., že policejní spisy, o něž šlo, měl odstranit úředník ve smyslu § 101 tr. z., nemůže býti pochyby, když obžalovaný C. doznal, že spoluobžalovaný B. mu řekl, že odstranění policejních spisů obstará jeho známý zaměstnaný na policii, a že C. totéž sdělil H-ovi, a když i B. udal, že C-ovi řekl, že má u policie známého, jenž spisy opatří. — — —

Čís. 6353.

K § 98 tr. zák.

Zločinu veřejného násilí vydíráním se dopouští nejen ten, kdo použije násilí nebo vyhrůžky, kvalifikovaných podle § 98 tr. zák., k vynucení nějakého plnění, dopuštění (snášení) nebo opominutí, na které nemá nárok, nýbrž i ten, kdo k vynucení nějakého plnění, dopuštění (snášení) nebo opominutí, na které nárok má, použije násilí nebo vyhrůžky, kvalifikované podle zmíněného místa zákona, bezprávným způsobem, jsa si v prvním případě vědom protiprávnosti svého nároku, v druhém pak protiprávnosti prostředku a jeho použití.

(Rozh. ze dne 2. září 1939, Zm II 130/39.)

Obžalovaný A. přišel se svými společníky B., C. a D. do hostince N., kde poručil rum a pivo. Když vznikla mezi B. a C. pětka, při níž byly rozbíjeny sklenky a židle, odmítl hostinský N. nalítí společnosti další pivo. Obžalovaný A. se slovy: »Já vám dovedu poručit« vytáhl z kapsy nůž, napřáhl jej na N. a křičel, aby jim nalil, jinak že uvidí, co se stane. N., boje se vyhrůžek, ustupoval před A. a C. a žádal je, aby zavřeli nože, že jim potom nalije. Obžalovaný A. zavřel nůž a šel za hostinským N. do síně, kde ho udeřil nějakým tupým předmětem do nosu křiče při tom, že ho musí zabít. N., krvácející z nosu, uchopil v síni býkovec, kterým se bránil proti A. a C. a vytlačil je ven.

Soud první stolice uznal obžalovaného A. vinným zločinem veřejného násilí vydíráním podle § 98, písm. a), b) tr. zák.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmatečnou stížnost obžalovaného A.

Z d ů v o d ů:

S hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, čís. 9 a), 10 — správně jen čís. 10 — tr. ř. dovozuje zmatečnou stížnost, že obžalovaný měl právní nárok na nalití piva, takže podle názoru zmatečnou stížností není splněna skutková podstata zločinu veřejného násilí vydíráním podle § 98, písm. a), b), tr. z., a že proto jde pouze o přestupek lehkého ublížení na těle podle § 411 tr. z.

Zmatečnou stížnost však přehlíží, že zločinu veřejného násilí vydíráním se dopouští nejen ten, kdo použije násilí nebo vyhrůžky, kvalifikovaných podle § 98 tr. z., k vynucení nějakého plnění, dopuštění (strpění) nebo opominutí, na které nemá nárok, nýbrž i ten, kdo k vynucení nějakého plnění, dopuštění (strpění) nebo opominutí, na které nárok má, použije násilí nebo vyhrůžky, kvalifikované podle zmíněného místa zákona, bezprávným způsobem.

Po subjektivní stránce se pak vyžaduje, aby si byl pachatel vědom v prvním případě protiprávnosti svého nároku, v druhém pak protiprávnosti prostředku a jeho použití.

Není zajisté pochyby o tom, že obžalovaný neměl právo hroziti N-ovi vraždou a poraniti ho za tím účelem, aby dostal žádané pivo, a že tedy obžalovaný použil prostředků, na které mu zákon práva nedává a že si také byl vědom toho, že není oprávněn použiti těchto prostředků k vynucení požadovaného plnění. Je proto úplně nerozhodné, z jakého důvodu svědek N. odepřel obžalovanému nalití další pivo.

Nalézací soud se tedy nemýlí, když ve zjištěném činu obžalovaného shledal podstatu zločinu veřejného násilí vydíráním podle § 98, písm. a), b) tr. z.

Čís. 6354.

Spoluvinníka a účastníka (§ 5 tr. zák.) jest posuzovati s hlediska trestního zákona stejně jako přímého pachatele.

Přímého pachatele nelze kromě pro zločin, jehož se dopustil, stíhati ještě zvlášť pro další činnost, směřující k zabezpečení zisku nebo užitku, i kdyby snad vykazovala všechny náležitosti skutkové podstaty zločinu podílnictví podle §§ 185, 186 tr. zák.

Nelze tak proto učiniti ani u účastníka podle § 5, odst. 1, poslední věta tr. zák.

(Rozh. ze dne 6. září 1939, Zm I 205/39.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal o zmatečnou stížnost obžalovaného A. do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný A. uznán vinným zločinem návodu ke zločinu krádeže podle §§ 5, 171, 173, 174-II, písm. c), 176-II, písm. a), tr. z. a zločinem podílnictví na krádeži podle §§ 185, 186, písm. a), b), tr. z. a obžalovaný B. zločinem krádeže podle §§ 171, 174-II, písm. a), c), tr. z., takto:

I. Zmateční stížnost, uplatněná na základě § 281, čís. 3 tr. ř., se zamítá.

II. Z úřední povinnosti se podle § 290, odst. 1 tr. ř. zrušuje napadený rozsudek jako zmatečný ve výroku, jímž byl trestný čin obžalovaného A. kvalifikován též jako zločin podílnictví na krádeži podle §§ 185, 186, písm. a), b) tr. z., a tato kvalifikace se pomíjí.

Z d ů v o d ů:

Při poradě o zmateční stížnosti shledal nejvyšší soud z úřední povinnosti toto:

Nalézací soud zjistil, že se obžalovaný A. před činem dohodl se spoluobžalovaným B., že obžalovaný A. převezme od obžalovaného B. věci, které tento odcizí, a že po činu obžalovaný A. tyto odcizené věci skutečně od spoluobžalovaného B. koupil.

Tuto činnost obžalovaného A. podřadil nalézací soud jednak pod ustanovení §§ 5, 171, 173, 174-II, písm. c), 176-II, písm. a) tr. z. jako zločin návodu ke zločinu krádeže a pod ustanovení §§ 185, 186, písm. a), b) tr. z. jako zločin podílnictví na krádeži, při čemž při citování zákona k první kvalifikaci výslovně uvádí, že obžalovaný zlý skutek návodem, radou a poučením nastrojil, k němu úmyslně podnět dal a napřed se srozměl s pachatelem o pomoc, kterou mu po vykonaném skutku poskytnouti má.

Slo tedy již podle právního stanoviska nalézacího soudu nejen o návod, ale i o účastenství podle § 5, odst. 1, posl. věta tr. z. Účastníkem podle tohoto místa zákona je »i když se jen napřed s pachatelem o pomoc, kterou mu po vykonaném skutku poskytnouti má, neb o podíl v zisku a užítku srozměl«.

Stalo-li se však srozmění o pomoci, která má být pachateli zločinu poskytnuta, nebo o podílu v zisku a užítku teprve po dokonání zločinu, tu přichází v úvahu ustanovení § 6 tr. z., podle kterého ten »kdo dříve se nesrozměl teprve po spáchaném zločinu pachateli pomáhá a ho podporuje, neb ze zločinu, o němž zvěděl, zisk a užitek bere, nedopouští se sice téhož zločinu (rozuměj: jako pachatel), ale ovšem dopouští se zločinu zvláštního, jak dále v zákoníku tomto ustanoveno bude«.

Tomuto ustanovení odpovídají zákonná ustanovení při zločinech §§ 214, 217, při přečinech a přestupcích § 307, při krádeži, zpronevěře neb loupeži §§ 185, 196, 464 tr. z.

Z toho plyne, že skutkovou podstatu podílnictví podle § 185 tr. z. vylučuje srozmění před činem a že v takovém případě předcházejícího srozmění jde jen o účastenství podle § 5, odst. 1, posl. věta tr. z., při čemž je nerozhodné, zda po činu skutečně k pomoci, resp. k podílu na zisku došlo.

Ze slov zákona: »Netoliko přímý pachatel sám stává se vinným ze zločinu, nýbrž i každý...« (§ 5 tr. z.) a »...nedopouští se sice téhož zločinu...« (§ 6 tr. z.) je zřejmé, že spoluvinníka a účastníka zločinu třeba posuzovati s hlediska trestního zákona stejně jako

přímého pachatele. Nelze-li však přímého pachatele stíhati kromě zločinu, jehož se dopustil, ještě zvlášť pro čin směřující k zabezpečení zisku nebo užítku, i kdyby snad jeho činnost po činu vykazovala všechny náležitosti skutkové podstaty zločinu podílnictví podle §§ 185, 186 tr. z., nelze tak učiniti ani u účastníka podle § 5, odst. 1, posl. věta tr. z.

Mýlil se proto nalézací soud, když zjištěnou činnost, že obžalovaný A. na základě předcházejícího srozmění skutečně koupil po činu od obžalovaného B. odcizené věci, podřadil též pod ustanovení §§ 185, 186, písm. a), b) tr. z. jako zločin podílnictví na krádeži.

Když tedy nalézací soud kvalifikoval trestný čin obžalovaného A. též jako zločin podle §§ 185, 186, písm. a), b) tr. z., použil v jeho neprospěch nesprávně trestný zákon a zavínil tím důvod zmatečnosti podle § 281, čís. 10 tr. ř., k němuž je nejvyšší soud povinen hleděti podle § 290, odst. 1 tr. ř., i když nebyl zmateční stížností obžalovaného vytýkán.

Byl proto v uvedeném výroku rozsudek nalézacího soudu podle § 290, odst. 1 tr. ř. zrušen jako zmatečný a uvedená kvalifikace byla pomínuta, takže obžalovaný A. zůstává vinným jen zločinem podle §§ 5, 171, 173, 174-II, písm. c), 176-II, písm. a) tr. z.

Čís. 6355.

Osoby uvedené v § 282 tr. ř. mají samostatné právo podati zmateční stížnost ve prospěch obžalovaného, nejspouze při jeho výkonu závislé na vůli obžalovaného.

Jen projevený nesouhlas obžalovaného by jim bránil vykonati toto právo.

Za takový projev nelze považovati prohlášení obžalovaného před podáním zmateční stížnosti, že se vzdává opravných prostředků a přijímá trest.

(Rozh. ze dne 6. září 1939, Zm I 415/39.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl stížnosti manželky obžalovaného do usnesení krajského soudu, jímž byla podle § 1, čís. 1 nov. čís. 3/1878 ř. zák. zamítnuta její zmateční stížnost do rozsudku téhož soudu, zrušil napadené usnesení a vrátil věc soudu první stolice, aby o zmateční stížnosti postupoval podle § 285 tr. ř.

D ů v o d y:

Napadeným usnesením byla zmateční stížnost M. N-ové zamítnuta proto, že se obžalovaný A. N. po vyhlášení rozsudku a poučení výslovně vzdal opravných prostředků a trest přijal. Neprávem.

Zmateční stížnost byla podána manželkou obžalovaného A. N., tedy jednou z osob v § 282, odst. 1 tr. ř. uvedených; ty mají samostatné právo podati zmateční stížnost ve prospěch obžalovaného, jednají tudíž *jure proprio* a nejsou co do výkonu tohoto docela samostatného oprávnění závislé na vůli obžalovaného.

Toto právo nemohly by vykonati jen, kdyby tu byl projev obžalovaného, že s podáním zmáteční stížnosti nesouhlasí (odpor obžalovaného proti ní); za takový projev nelze považovati prohlášení obžalovaného před podáním zmáteční stížnosti, že se opravných prostředků vzdává a trest přijímá; z takového projevu obžalovaného nelze ještě usuzovati, že by zmáteční stížnost, kterou podala některá z osob v § 282 tr. ř. jmenovaných, byla podána proti jeho vůli.

Důvod, pro nějž byla zmáteční stížnost prvním soudem zamítnuta, neobstojí. Bylo proto stížnosti vyhověno, napadené usnesení zrušeno a věc vrácena soudu první stolice, aby postupoval podle § 285 tr. ř. (§ 2, odst. 5 nov. k tr. ř.).

Čís. 6356.

K § 151, čís. 3 tr. ř.

Je-li duševní stav slabomyslného svědka takový, že je u něho pouhá možnost (náhodnost) pravdivé výpovědi, je odůvodněn závěr, že svědek není pro svůj duševní stav schopen vypovědět pravdu.

(Rozh. ze dne 6. září 1939, Zm II 181/39.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmáteční stížnosti obžalovaných A. a B. do rozsudku krajského soudu jako soudu porotního, jímž byli oba obžalovaní uznáni vinnými zločinem podle § 127 tr. z., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc porotnímu soudu, aby ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Oba obžalovaní, podle posudku soudních lékařů-znalců osoby mdlého rozumu [§ 46, písm. a) tr. z.], popřeli vinu a jakýkoli pohlavní styk s N-ovou, byli však její svědeckou výpovědí usvědčováni.

Ač obhajoba s poukazem na předpis § 151, čís. 3 tr. ř. žádala, aby bylo upuštěno od svědeckého výslechu N-ové, usnesl se porotní soud na jejím bezpřísežném výslechu z důvodu, že »i přes svůj duševní stav je s to, aby pravdu vypověděla, a jest na soudu, aby posoudil její hodnověrnost«. Z této příčiny uplatňuje zmáteční stížnost zmátečnost rozsudku ve smyslu § 344, čís. 4 tr. ř. Zmateční stížnosti je přisvědčiti.

Podle § 151, čís. 3 tr. ř. nesmějí býti pod neplatností své výpovědi vyslýčány za svědky osoby, které v době, kdy mají vydati svědectví, pro svůj duševní stav nejsou s to, aby vypověděly pravdu.

Sem nespadá slabomyslnost jakéhokoli stupně (srv. rozh. čís. 3865 Sb. n. s.), nýbrž je v jednotlivém případě posouditi, zda je slabomyslnost svědkova takového stupně, který u něho vzbuzuje duševní stav, jaký má na mysli uvedené ustanovení, to je stav, v němž je svědek v době svědectví naprosto nezpůsobilý k udání pravdy (srv. rozh. čís. 1642, 2427 Sb. n. s.).

Podle znaleckého posudku trpí svědkyně slabomyslností značného stupně, která se rovná blbosti (úplnému zbavení rozumu); může sice v některém případě (někdy) správně sdělit skutečnosti, její výpověď je však pro její duševní stav velmi nehodnověrna.

Je-li podle uvedeného posudku dána pouhá možnost (náhodnost) pravdivé výpovědi, plyne z toho, že vypovědět pravdu není v sílách (schopnostech) svědkyně. Je proto odůvodněn závěr, že svědkyně pro svůj duševní stav (slabomyslnost značného stupně rovnající se blbosti) není s to vypovědět pravdu.

Zatížil tudíž nalézací soud řízení zmatkem podle § 344, čís. 4, § 151, čís. 3 tr. ř., vyslechl-li uvedenou svědkyni při hlavním přelíčení. Bylo proto zmáteční stížnosti obžalovaných za souhlasu generální prokuratury vyhověno podle § 5, odst. 1 nov. tr. ř. čís. 3/1878 ř. z. již při poradě neveřejně.

Čís. 6357.

Amnestie prominutím trestu podle čl. IV rozhodnutí vlády ze dne 7. října 1938 předpokládá jen, že obžalovaný nastoupil vojenskou službu, k níž byl povolán 20. května 1938 nebo později; nevyžaduje se, aby službu skutečně konal, nebo aby vykonal určitý druh služby.

(Rozh. ze dne 12. září 1939, Zm I 438/39.)

Nejvyšší soud uznal jako soud zrušovací po ústním líčení o zmáteční stížnosti generální prokuratury k zachování zákona do usnesení krajského soudu v N. ze dne 9. ledna 1939, č. j. Tk V 472/38-38, a ze dne 25. dubna 1939, č. j. Tk V 472/38-62, jakož i do usnesení vrchního soudu v N. ze dne 7. února 1939, č. j. Tsv 23/39-3 a ze dne 12. května 1939, č. j. Tsv 211/39-1, takto právem:

Usnesením krajského soudu v N. ze dne 9. ledna 1939, č. j. Tk V 472/38-38, a ze dne 25. dubna 1939, č. j. Tk V 472/38-62, jakož i usnesení vrchního soudu v N. ze dne 7. února 1939, č. j. Tsv 23/39-3, a ze dne 12. května 1939, č. j. Tsv 211/39-1, porušen byl zákon v čl. IV rozhodnutí vlády ze dne 7. října 1938, čís. IV; usnesení tato se jako zmatečná zrušují, důsledkem toho zrušuje se i usnesení krajského soudu v N. ze dne 29. července 1939, č. j. Tk V 472/38-75, a vrchního soudu v N. ze dne 1. srpna 1939, č. j. Tsv 337/39-1, a uznává se právem, že se obžalovanému A. podle čl. IV rozhodnutí vlády ze dne 7. října 1938, čís. IV, promijí z trestu jedenácti měsíců těžkého žaláře, uloženého mu rozsudkem krajského soudu v N. ze dne 20. října 1938, č. j. Tk V 472/38-29, doba šesti měsíců. Krajskému soudu v N. se ukládá, aby po zákonu dále jednal.

D ů v o d y:

Rozsudkem krajského soudu v N. ze dne 20. října 1939, č. j. Tk V 472/38-29, byl obžalovaný A., národnosti české, uznán vinným zločinem zpronevěry podle § 183 tr. z. a odsouzen podle § 184 tr. z. za použití ustanovení §§ 54, 55 tr. z. a se zřetelem na § 265 tr. ř. k trestu těžkého žaláře v trvání jedenácti měsíců, zostřenému a doplněnému jedním postem měsíčně, při čemž mu byl povolen podmíněný odklad výkonu trestu se zkušební dobou pěti let. Kdežto výrok o vině a o výši trestu nabyt právní moci, podalo státní zastupitelství odvolání z výroku o nepodmíněném odsouzení, kterému vrchní soud rozsudkem ze dne 22. listopadu 1938, č. j. Tov 25/38-1, vyhověl, napadený výrok změnil a obžalovanému podmíněné odsouzení nepovolil.

Usnesením krajského soudu v N. ze dne 9. ledna 1939, č. j. Tk V 472/38-38, byla podle čl. II rozhodnutí vlády ze dne 7. října 1938, čís. IV, prominuta A-ovi část trestu v trvání tří měsíců. K ustanovení čl. IV zmíněného rozhodnutí vlády nevzal krajský soud zřetel, ač se odsouzený ve svém podání ze dne 24. října 1938 výslovně dovolával použití uvedeného ustanovení s poukazem na to, že byl mobilisační vyhláškou povolán k činné vojenské službě a tuto službu také nastoupil. Do tohoto usnesení podal odsouzený stížnost, tvrdě, že podle čl. IV uvedeného rozhodnutí vlády měla mu býti prominuta část trestu v trvání šesti měsíců, ježto po 20. květnu konal mimořádné cvičení a dne 20. (správně 24.) září byl mobilisační vyhláškou povolán k činné službě vojenské.

Po provedeném šetření byla usnesením vrchního soudu ze dne 7. února 1939, č. j. Tsv 23/39-3, stížnost odsouzeného zamítnuta a naříkané usnesení bylo potvrzeno, ježto, jak se uvádí v důvodech usnesení vrchního soudu, nekonal stěžovatel vojenskou službu tak, jak se vyžaduje v rozhodnutí vlády ze dne 7. října 1938, čís. IV, neboť nastoupil (rozuměj: vojenskou službu) 14. září 1938 a již 18. září téhož roku byl pro trvalou chorobu propuštěn, stejně jako v den mobilisace dne 24. září 1938, kdy byl ještě téhož dne propuštěn.

Odsouzený A. nastoupil trest, uložený mu nahoře zmíněným rozsudkem krajského soudu v N., dne 14. února 1939; vzhledem k prominutí doby tří měsíců podle čl. II rozhodnutí vlády ze dne 7. října 1938, čís. IV, právě uvedeným usnesením krajského soudu končí mu trest dne 14. října 1939.

Na to žádostí dne 21. dubna 1939, podanou u krajského soudu v N., domáhal se odsouzený A. znovu přiznání amnestie podle čl. IV uvedeného rozhodnutí vlády. Tato žádost byla usnesením krajského soudu v N. ze dne 25. dubna 1939, č. j. Tk V 472/38-62, zamítnuta s odkazem na důvody uvedeného rozhodnutí vrchního soudu ze dne 7. února 1939, č. j. Tsv 23/39-3.

Stížnost odsouzeného do tohoto usnesení byla usnesením vrchního soudu ze dne 12. května 1939 opět zamítnuta, a to z toho důvodu, že

Tisk (nov. čís. 124/1924 Sb. z. a n.): pro zanedbání povinné péče může být uznán vinným buď hlavní redaktor period. tiskopisu, nebo redaktor jeho zvláštní části, nikoli oba zároveň; k otázce vyznačení zvláštní části tiskopisu čís. 6341.

Tráskaviny (zák. čís. 134/1885 ř. z.): rozsah §§ 1—3; §§ 2, 3 se nevztahují na tráskaviny, které jsou předmětem státního monopolu čís. 6343.

Zahlázení odsouzení: zahlázení několika odsouzení z doby před účinností zák. čís. 111/1928 Sb. z. a n. se zřetelem k ustanovení § 13. odst. 2 čís. 6339.

Trestní řád:

§ 41, odst. 3: zástupce chudých nemůže býti zřízen k opovědi opravných prostředků čís. 6342;

§ 151, čís. 3: slabomyslný svědek čís. 6356;

§ 281, čís. 5: jde-li o výklad obsahu, smyslu a dosahu projevu, mohou se tyto formální zmatky vztahovati jen na skutkové podklady právního posouzení, t. j. na okolnosti vnějšího života, za nichž došlo k projevu čís. 6335; čís. 9 a): správnost či nesprávnost výkladu obsahu, smyslu a dosahu projevu lze posuzovati jen s hlediska tohoto zmatku čís. 6335;

§ 282: osoby zde uvedené nejsou při výkonu svého práva, podati zmat. stížnosti ve prospěch obžalovaného, závislé na jeho vůli čís. 6355;

§ 320, odst. 1: předpoklady pro položení event. otázky čís. 6351;

§ 323, odst. 3, věta druhá: předpoklady pro dodatkové kontrolní otázky čís. 6351.

Upozornění! K reklamacím bude se hleděti jen do té doby, než vyjde nové číslo; na reklamace později došlé nebudou se chybějící čísla zdarma zasílati, nýbrž jeň za dvojnásobnou cenu, t. j. 30 K za jeden sešit. Odběratelem přestává býti ten, kdo to písemně ohlásí. Vracení jednotlivých sešitů nepovazujeme za odvolání dalšího zasílání.

Čís. 6406.

Nezbytnou složkou subjektivní skutkové podstaty zločinu zpronevěry je vědomí hmotné protiprávnosti zadržení nebo přivlastnění cizí svěřené věci.

Otázka, zda je pachatel měl či nikoliv, je otázkou právní.

(Rozh. ze dne 24. listopadu 1939, Zm II 245/39.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem zpronevěry podle § 183 tr. z., zrušil napadený rozsudek jako zmatečný a vrátil věc soudu prvě stolice k novému projednání a rozhodnutí.

D ů v o d y:

Zmateční stížnosti nelze upříti oprávnění, pokud, uplatňujíc důvody zmatečnosti podle § 281, č. 5, 9, písm. a) tr. ř., vytýká rozsudku nejasnost a neúplnost co do zjištění subjektivní stránky činu, jímž byl obžalovaný uznán vinným, totiž zločinu zpronevěry.

Po stránce subjektivní se ke skutkové podstatě zpronevěry vyžaduje kromě úmyslu, věc svěřenou za sebou zadřeziti nebo si ji přivlastniti, také vědomí hmotné protiprávnosti zadržení nebo přivlastnění svěřené věci. Napadený rozsudek sice zjišťuje objektivní děj, ve směru subjektivním však pouze uvádí, že zjištěné jednání obžalovaného tvoří i po stránce subjektivní skutkovou podstatu zločinu zpronevěry. Jelikož se v rozsudkovém výroku pouze uvádí, že obžalovaný za sebou zadržel a sobě přivlastnil věci jemu svěřené, schází v rozsudku zjištění vědomí protiprávnosti, nezbytné to složky subjektivní stránky skutkové podstaty zločinu zpronevěry. Tento nedostatek by sám o sobě nečinil rozsudek zmatečným, kdyby rozsudek obsahoval skutková zjištění, z nichž by se dalo dovoditi vědomí protiprávnosti, otázky to právní. Tento předpoklad není však v souzeném případě splněn, neboť rozsudek pouze zjišťuje, že se obžalovaný u četnictva k činu doznal, že u vyšetřujícího soudce vinu popřel a tvrdil, že jde o poměr civilněprávní, že i při hlavních přelíčeních dne 22. srpna 1939 a 12. září 1939 setrval na své obhajobě před vyšetřujícím soudcem a že při posledním hlavním přelíčení dodal, že se vyšetřujícímu četníku přiznal. Nalézací soud nezaujal stanovisko k těmto různicím se a protichůdným tvrzením obžalovaného, který původně čin doznal a později popíral vědomí protiprávnosti, tedy trestnost skutku, a nezjistil, jak bylo jeho povinností, které obhajobě obžalovaného věří, zejména zda měl obžalovaný proti firmě H. tvrzenou vzájemnou pohledávku, nebo zda aspoň mohl mít za to, že ji má. Jsou proto skutková zjištění, která by mohla a měla sloužiti za podklad pro řešení otázky vědomí protiprávnosti, neúplná, pokud se týče nejasná a rozsudek je důsledkem toho již z uvedených důvodů zatížen zmatky podle § 281, č. 5, 9, písm. a) tr. ř.

Čís. 6407.

Strážník trati je oprávněn zjistiti toho, kdo jízdou na špatně osvětleném motocyklu ohrožuje bezpečnost železniční dopravy, a opustiti za tím účelem těleso dráhy.

Okolnost, že se vůči němu neslušně choval nebo ho urazil, opravňuje uraženého ke stížnosti, nikoli však k tomu, aby strážníka trati urážel nebo aby mařil jeho služební výkon.

(Rozh. ze dne 28. listopadu 1939, Zm I 353/39.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem veřejného násilí podle § 81 tr. z., přestupkem proti veřejným zřízením a opatřením podle § 312 tr. z. a přestupkem proti bezpečnosti těla podle § 431 tr. z.

Z d ů v o d ů:

Zmateční stížnosti, uplatňující důvody zmatečnosti podle § 281, č. 4, 5, 9 a), 9 c) (správně č. 8) a věcným poukazem též č. 10 tr. ř., nelze přiznati úspěch.

Důvod zmatečnosti podle § 281, č. 4 tr. ř. je uplatňován proto, že nalézací soud nevyhověl návrhu na doplnění průvodního řízení 1. výslechem svědkyně S. o tom, že strážník trati Ladislav A. vyprovokoval celé jednání stěžovatelovo tím, že ho nazval opilcem, 2. dotazem na ředitelství státních drah v N. o tom, jakého rozsahu jsou služební povinnosti strážníka trati.

Zamítnutím návrhu nebyla práva obhajoby zkrácena. Stěžovatel má za to, že by nebyla splněna skutková podstata přestupku podle § 312 tr. z., ani zločinu podle § 81 tr. z., kdyby bylo zjištěno, že strážník trati při výkonu služby stěžovatele urazil nebo že se vůči němu neslušně choval, a že tedy šlo o dokazování skutečnosti rozhodné pro otázku stěžovatelovy viny. Stěžovatel je však na omylu. To, že snad se strážník trati při výkonu služby (a zmateční stížností nebylo popřeno, že byl Ladislav A. ve službě) vůči stěžovateli neslušně choval nebo že ho urazil, opravňovalo stěžovatele k tomu, aby si na toto strážníkovu počínání stěžoval, nikoli však k tomu, aby strážníku trati nadával a násilím mu překážel v dalším konání jeho služby a dokonce jej zranil. Vztahoval se tedy navrženým důkazem na okolnost nerozhodnou.

Zjišťování povinností strážníka trati není okolností skutkovou, kterou by bylo možno řešiti průvodními prostředky, neboť jsou povinnosti železničních zaměstnanců ve službě obsaženy v předpisech železničního zákona č. 86/1937 Sb. z. a n. Podle tohoto zákona, zejména podle § 137, byl strážník trati oprávněn zjistiti totožnost stěžovatele, který jízdou na špatně osvětleném motocyklu směrem k uzavřeným železničním zábranám na přejezdu trati ohrožoval bezpečnost dopravy, a mohl

za tím účelem i opustiti těleso dráhy a zjišťovati stěžovatelovu totožnost na veřejné silnici. Mohl tedy nalézací soud, aniž potřeboval řízení doplniti, řešiti tuto otázku na základě uvedených zákonných předpisů.

Stěžovatel vytýká vadu neúplnosti rozsudku (§ 281, č. 5 tr. ř.) jednak v tom směru, že se rozsudek nezabýval výpovědí Ladislava A., pokud udal, že řekl stěžovateli i to, že je třeba dáti pozor, má-li někdo špičku, a jednak pokud udal, že není jeho povinností dbáti, aby jezdila po silnici osvětlená vozidla. Bylo již uvedeno, že urážka nebo neslušné chování službu konajícího strážníka trati nemohlo stěžovatele zbavit viny a nejde proto o okolnost rozhodnou. Rozhodnou okolností není ani to, co o svých povinnostech při výkonu služby vypověděl Ladislav A., ježto jsou pro rozsah jeho povinností a práv při výkonu služby směrodatné jedině zákonné předpisy.

Nalézací soud zjistil, že stěžovatel jel na špatně osvětleném motocyklu ke spuštěným železničním závorám a že mu proto službu konající strážník trati dával svítilnou znamení, aby zastavil, ježto měl obavu, aby nenajel na zábrany, je nepřerazil a tím nepřekazil dopravu na trati, že obžalovaný, když mu strážník vytkl jeho chování, hrubě strážníka urazil a že proto strážník chtěl zjistiti jeho totožnost. Tvrdí-li zmateční stížnost, uplatňující důvod zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř., že nebylo třeba upozornění svítilnou, ježto stěžovatel cestu znal, a že si strážník trati zjišťoval číslo motocyklu pro soukromou potřebu, nevychází ze souhrnu skutkového základu, nalézacím soudem zjištěného (§ 288, odst. 2, č. 3 tr. ř.) a není proto v této části provedena po zákonu.

Ani důvod zmatečnosti podle § 281, č. 10 tr. ř., uplatněný výtkou, že by mohlo jíti jen o přestupek podle § 411 tr. z., není proveden po zákonu, neboť ani tu stěžovatel nevychází z uvedeného skutkového základu zjištěného nalézacím soudem, když tvrdí, že šlo pouze o soukromou záležitost, že se pouze ohradil proti jednání Ladislava A. a že k výkonu silniční policie je četnictvo.

Byla proto zmateční stížnost zamítnuta dílem jako zřejmě bezdůvodná, dílem jako neprovedená po zákonu.

Čís. 6408.

Při odsouzení pro přestupek podle § 5 vlád. nař. č. 157/1939 Sb. z. a n. (o ochraně obětí zákonných platidel) nelze vysloviti propadnutí platidel, jejichž zadržováním nebo uschováváním byl čin spáchán.

(Rozh. ze dne 29. listopadu 1939, Zm I 555/39.)

Nejvyšší soud uznal jako soud zrušovací o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona do rozsudku okresního soudu v N. právem:

Rozsudkem okresního soudu v N. byl porušen zákon v ustanovení § 2 vládního nařízení ze dne 4. července 1939, č. 157 Sb. z. a n., pokud jím bylo vysloveno, že částka 9.636 K 20 h propadá ve prospěch Protektorátu Čechy a Morava. Výrok o propadnutí této částky se zrušuje.

Důvody:

Rozsudkem okresního soudu v N. byli Otto S. a Bedřiška S. uznáni vinnými přestupkem podle § 4, č. 1 — správně podle § 5, odst. 1 — vládního nařízení ze dne 4. července 1939, č. 157 Sb. z. a n., spáchaným tím, že úmyslně jednali proti zákazu, uvedenému v § 4, odst. 1, písm. a) téhož nařízení. Okresní soud vyslovil kromě hlavního trestu na penězích též propadnutí částky 9.636 K 20 h, která byla podle trestního oznámení zabavena a uložena na uzavřeném účtu u Městské spořitelny v Č. Výrok o propadnutí odůvodnil okresní soud poukazem na ustanovení § 2 téhož nařízení. Rozsudek je pravoplatný.

Uvedený předpis, podle něhož jest vysloviti v rozsudcích, že náhradní platidla, jakož i veškeren zisk z trestného činu propadají ve prospěch Protektorátu Čechy a Morava, platí a lze ho použiti, jak plyne nepochybně z jeho znění a umístění ve zmíněném nařízení, jen při odsouzení pro trestný čin, uvedený v § 1 tohoto nařízení. Na trestnou činnost, uvedenou v ustanoveních §§ 4 a 5 tohoto nařízení, která jsou obsažena v jiném (druhém) jeho oddílu, se předpis § 2 nevztahuje. Na přestupek podle § 5 nařízení, jimž byli Otto a Bedřiška S. jedině uznáni vinnými, není stanoven ani v nařízení č. 157/1939 Sb. z. a n., ani v jiném zákonném ustanovení vedlejší trest propadnutí platidel, jež byla proti zákazu § 4, odst. 1, písm. a) zadržována nebo uschovávána bez hospodářské potřeby nebo nad její míru. Použití obdoby v otázce, lze-li některý skutek pokládati za trestný čin a jakým trestem má býti stížen, je vyloučeno vzhledem k ustanovení čl. IV uvozovacího zákona k trestnímu zákonu a § 111, odst. 2 ústavní listiny. Uznáv na propadnutí částky 9.636 K 20 h, použil okresní soud nesprávně zákona v ustanovení § 2 nařízení č. 157/1939 Sb. z. a n. a vykročil ze své trestní moci (§ 281, č. 11 tr. ř.). Stalo se tak k újmě Otty a Bedřišky S.

Bylo proto vyhověno zmateční stížnosti na záštitu zákona podané generální prokuraturou podle § 33 tr. ř. a podle § 292 tr. ř. uznáno právem, jak se stalo.

Čís. 6409.

K otázce ukládání trestu při souběhu trestných činů.

Ustanovení § 35, odst. 2 a § 267, odst. 2 tr. z. uvádí výjimky z absorpční zásady, stanovené v §§ 34, 35, odst. 1 a § 267 tr. z., ve prospěch zásady kumulační. Tato platí zejména, je-li mezi sbíhajcími se trestnými činy čin, na který je uložen některý z trestů, uvedených v § 35, odst. 2 a § 267, odst. 2 tr. z. Tu se má uložit vedle trestu na svobodě za přísnější trestný čin též tento trest.

Nezbytným předpokladem pro vyslovení ztráty práva volebního je odsouzení pro trestný čin, u něhož může tento účinek podle platných ustanovení nastati. Tomu tak není ani u činů trestných podle zákona č. 178/1924 Sb. z. a n. (o úplatkářství) ani u přestupku podle § 522 tr. z.

(Rozh. ze dne 29. listopadu 1939, Zm II 268/39.)

Nejvyšší soud uznal jako soud zrušovací o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona do rozsudku krajského soudu v N., jímž byl obžalovaný uznán vinným přečinem úplatkářství podle § 2, odst. 1 zák. č. 178/1924 Sb. z. a n. a přestupkem proti veřejné mravopočestnosti podle § 522 tr. z., takto právem:

Rozsudkem krajského soudu v N. byl porušen zákon:

1. v ustanovení § 267, odst. 2 a § 522 tr. z., pokud nebylo uznáno vedle trestu na svobodě též na peněžitý trest za sbíhající se přestupek podle § 522 tr. z.,

2. v ustanovení § 3, č. 3, odst. 1 zákona č. 75/1919 Sb. z. a n. ve znění vyhlášky ministra vnitra č. 123/1933 Sb. z. a n., pokud byla vyslovena ztráta práva volebního do obcí.

Výrok o ztrátě práva volebního se zrušuje jako zmatečný.

D ů v o d y:

Rozsudkem krajského soudu v N. byl obžalovaný uznán vinným přečinem úplatkářství podle § 2, odst. 1 zák. č. 178/1924 Sb. z. a n. a přestupkem proti veřejné mravopočestnosti podle § 522 tr. z. Byl odsouzen podle § 2, odst. 1 zák. č. 178/1924 Sb. z. a n. s použitím § 260, písm. b) tr. z. a se zřetelem na § 267 tr. z. do tuhého vězení na tři týdny doplněného jedním postem. Zároveň byla podle zákona ze dne 18. března 1920 č. 163 Sb. z. a n. vyslovena ztráta práva volebního na jeden rok. Rozsudek nabyt právní moci, když byla rozhodnutím zrušovacího soudu ze dne 10. listopadu 1939 zamítnuta zmateční stížnost podaná obžalovaným do výroku o vině, jako opožděné odmítnuto jeho odvolání z výroku o ztrátě práva volebního a vyhověno odvolání státního zastupitelství podanému jedině z výroku o podmíněnosti odsouzení.

1. Obžalovaný byl odsouzen tímž rozsudkem pro přečiny a pro přestupek. Podle ustanovení § 267 tr. z., jehož také použil krajský soud, má se, »spáchal-li vyšetřovanec více přečinů nebo více přestupků, na něž se vztahuje totéž vyšetřování a odsouzení, anebo sejdou-li se takovým způsobem přečiny a přestupky, užití toho zákona, který mezi těmito trestnými činy ustanovuje nejdelší trest, avšak přihlížeje i k činům ostatním«. Platí tudíž (§§ 34, 35, odst. 1 a § 267 tr. z.) pro ukládání trestu při souběhu trestných činů zásada absorpční, upravená v ten způsob, že se má vzít za základ trestní sazba, stanovená na nejtěžší trestný čin, tedy sazba nejpřísnější, a k ostatním sbíhajícím se trestným činům se při tom má přihlížeti jako ke všeobecné okolnosti přitěžující [§ 44, písm. a), b), § 263, písm. l) tr. z.]. Tato zásada však není uplatněna bezvýjimečně. V § 35, odst. 2 a v § 267, odst. 2 tr. z. jsou z ní uvedeny výjimky ve prospěch zásady kumulační. Zásada posléz uvedená platí podle zmíněných zákonných ustanovení zvláště tehdy, je-li mezi sbíhajícími se trestnými činy takový, na který je uložen některý z těchto trestů majetkových: trest peněžitý, propadnutí, ztráta práv a daných povolení. V takovém případě se tedy má vedle hlavního trestu ukládati vždy také trest posléze zmíněný.

Na přestupek podle § 522 tr. z., na který uznal krajský soud vedle přečinu úplatkářství, je v zákoně stanoven trest na penězích. Měl tudíž býti uložen vedle trestu na svobodě za přísněji trestný přečin též peněžitý trest. Tím, že krajský soud, nepouživ ustanovení § 260, písm. a) tr. z., neuznal proti předpisu zákona též na peněžitý trest za sbíhající se přestupek podle § 522 tr. z., porušil zákon v ustanovení § 267, odst. 2 a § 522 tr. z.

2. Zákon však byl porušen též výrokem, jímž byla podle zákona ze dne 18. března 1920, č. 163 Sb. z. a n. vyslovena ztráta práva volebního.

Podle ustanovení § 3, odst. 1, č. 3 zákona ze dne 31. ledna 1919, č. 75 Sb. z. a n. — ve znění vyhlášky ministerstva vnitra č. 123/1933 Sb. z. a n., již bylo podle zmocnění čl. IV zákona č. 122/1933 Sb. z. a n. vyhlášeno úplně znění uvedeného zákona v úpravě, provedené pozdějšími zákony, zejména též zákonem č. 163/1920 Sb. z. a n., jehož se rozsudek dovolává — jsou vyloučeni z práva voliti, kdož byli pravoplatným rozsudkem trestního soudu odsouzeni pro takový zločin nebo pro takový přečin anebo přestupek, pro který podle platných ustanovení nastává ztráta práva volebního do obcí. Druhý odstavec č. 3 zmíněného paragrafu pak stanoví, že »není-li zvláštním zákonem výslovně ustanoveno, že ztráta práva volebního nastává bezpodmínečně, může býti tato ztráta vyslovena jen tehdy, byl-li trestný čin spáchán z pohnutek nízkých a nečestných«. Nezbytným předpokladem pro vyslovení ztráty práva volebního do obcí je tedy odsouzení pro trestný čin, pro který podle platných ustanovení může tento účinek nastati. Činy trestné podle zákona č. 178/1924 Sb. z. a n. — tudíž ani přečiny, jímž byl obžalovaný uznán vinným — ani přestupek podle § 522 tr. z. nejsou takovými činy a nemůže proto při odsouzení pro ně býti podle platného práva vyslovena ztráta práva volebního. Vyslovil-li krajský soud přes to ztrátu práva volebního pro uvedené trestné činy, učinil tak nezákonně.

Kdežto se porušení zákona, doličené pod č. 1., nestalo v neprospěch obžalovaného — takže odpadá další opatření ve smyslu poslední věty § 292 tr. ř. vzhledem k zásadě vyslovené v tomto zákonném ustanovení — utrpěl odsouzený nezákonným výrokem o ztrátě práva volebního újmu.

Bylo proto vyhověno zmateční stížnosti podané generální prokuraturou podle § 33 tr. ř. na záštitu zákona a podle § 292 tr. ř. uznáno, jak se stalo.

Čís. 6410.

Držitel, který chrání svoji držbu, ježto by soudní pomoc přišla pozdě (§ 344 obč. z.), tím, že přiměřeným násilím odstraní překážku jejího výkonu a působí na rušitele, aby nebránil jejímu výkonu, se nedopouští ani přestupku podle § 468 tr. z., ani útisku.

(Rozh. ze dne 1. prosince 1939, Zm I 434/39.)

Napadený rozsudek zjistil tento skutkový stav:

František B. podal na Marii C., tchyni obžalovaného Josefa A., zápornou určovací žalobu domáhající se výroku, že žalované nepřísluší služebnost jízdy a chůze přes pozemky č. kat. 374, 376, 378 a 380 kat. obce N. Žaloba však byla zamítnuta a toto rozhodnutí bylo potvrzeno odvolacím i dovolacím soudem. Na to žalovala Marie C. Františka B. na uznání služebnosti chůze a jízdy přes uvedené pozemky. V tomto sporu ujednaly strany dne 9. prosince 1938 smír, podle něhož se zavázaly k částečné směně pozemků a v němž se František B. zavázal, že upraví spornou vozovou cestu, že jí opatří závorou na klíč a že klíč vydá Marii C.

Dne 5. června 1939 se František B. dověděl, že mu obžalování Josef a Jan A. jezdí přes pozemek v místech, kde k tomu nebyli oprávněni. Proto na onom místě zřídil dřevěnou závoru, tři metry dlouhou lať, přibitou na třech kůlech. Když obžalování znovu přijeli, vytrhl obžalovaný Josef A. závoru, odhodil ji stranou, popošel několik kroků ke kompostu, kde ležela kosa, zdvihl ji do výše a něco křičel na Františka B., pracujícího ve vzdálenosti asi 20 m od závory, z čeho si František B. pamatuje jen slova: »Tak pojď, my se spolu vypořádáme (tak pojď, my ti to dáme).« Druhý obžalovaný učinil několik kroků od potahu a máje v ruce bič rukojetí vzhůru, křičel: »To ti přijde draho (tak pojď, my ti to dáme).« Podle šetření četnictva jeli tehdy obžalování po louce mimo cestu, která jim byla směrem přičena.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmátečným stížnostem obžalovaných Josefa A. a Jana A. do rozsudku krajského soudu, jímž byli oba obžalování uznáni vinnými přečinem podle §§ 1, 2 zákona č. 309/1921 Sb. z. a n. a obžalovaný Josef A. též přestupkem podle § 468 tr. z., zrušil napadený rozsudek v celém rozsahu a uložil nalézacímu soudu, aby ve věci znovu jednal a rozhodl.

Důvody:

Podle zjištění napadeného rozsudku jeli oba obžalování přes pozemek Františka B. v místech, kde k tomu neměli práva; obžalovaný Josef A. vytrhl závoru, bránil jízdu, zvedl kosu, ležící na pozemku, do výše a křičel na Františka B., pracujícího ve vzdálenosti 20 m: »Tak pojď, my se spolu vypořádáme (tak pojď, my ti to dáme)«; obžalovaný Jan A. — máje v ruce bič rukojetí vzhůru — učinil několik kroků od potahu a křičel: »To ti přijde draho (tak pojď, my ti to dáme).« Na tomto podkladě usoudil nalézací soud, že oba obžalování s použitím zbraně hrozili Františku B. újmou na těle, aby jim nezabraňoval v jízdu přes pozemek [aniž uvedené pohružky nabyly intenzity požadované v § 98, písm. b) tr. z.] a že obžalovaný Josef A. poškodil vytržením závory zlomyslně cizí majetek.

Zmateční stížnost napadá jednak s hlediska zmatku podle § 281, čís. 4 tr. ř. výrok, že obžalování jeli přes pozemek v místech, kde k tomu neměli práva, a jednak dovozuje s hlediska zmatku podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř., že nešlo o použití bezprávných prostředků, ježto obžalování jednali při výkonu dovolené svépomoci.

Podle § 344 obč. zák. patří k držitelovým právům také právo hájiti se ve své držbě a zahnutí násilí přiměřeným násilím v případě, že by soudcovská pomoc přišla pozdě.

V souzeném případě použili oba obžalování vyhrůžek újmou na těle a obžalovaný Josef A. vytrhl lať, bránil jízdu. Šlo-li jim o ochranu držby (práva jízdy přes pozemek), je souhlasiti se zmáteční stížností, že šlo o případ, kde by soudní pomoc přišla pozdě a kde přiměřeným násilím jednak byla odstraněna překážka, která záležela v tom, že byla jízda přes pozemek znemožňována položením závory, a jednak bylo působeno na toho, kdo držbu rušil, aby jim podle jejich přesvědčení nebránil v další jízdu. Je proto zmatek podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. důvodně uplatňován.

Napadený rozsudek opřel svůj výrok ve směru nahoře uvedeném o zprávu četnictva a o smír ve věci C 64/38 okresního soudu v N. Zmateční stížnost v tomto směru vytýká, že řízení zůstalo neúplné (§ 281, č. 4 tr. ř.), ježto nalézací soud nevyhověl návrhům obhajoby, které směřovaly k tomu, aby bylo dokázáno, že obžalování jeli přes pozemek v místech, kde jezdit směli. Není vyloučeno, že by nalézací soud došel k jinému závěru o uvedené skutečnosti, kdyby byl provedl navržené důkazy (§ 281, posl. odst. tr. ř.).

Není tudíž dosud způsobem formálně bezvadným vyřešena otázka, zda oba obžalování jednali při výkonu (třeba jen domnělého) práva jezdit přes pozemek. Bylo proto vyhověno odůvodněné zmáteční stížnosti.

Čís. 6411.

K § 183 tr. z.

Výhrada vlastnictví k prodané věci do zaplacení tržové ceny nezabývá ani cesí pohledávky na zaplacení tržové ceny, ani zažalováním této pohledávky.

(Rozh. ze dne 1. prosince 1939, Zm I 465/39.)

Podle zjištění nalézacího soudu koupil obžalovaný v březnu 1937 od Jana P. potravinářský obchod za 40.000 K, zaplatil hotově 20.000 K a zbytek se zavázal spláceti v měsíčních splátkách po 2.000 K do konce května 1938. Při tom si Jan P. výslovně vyhradil vlastnické právo k inventáři prodaného obchodu až do úplného zaplacení zbytku tržové ceny.

Obžalovaný zbytek nezaplatil a v březnu 1938 prodal část inventáře. Stržených peněz použil k zaplacení jiných dluhů.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmáteční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem zpronevěry podle § 183 tr. z.

Z d ů v o d ů:

Stěžovatel namítá s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř.), že se Jan P. mlčky vzdal výhrady práva vlastnického tím, že bylo na obžalovaném civilním sporem vymáháno jen peněžité plnění. Ježto napadený rozsudek činí v odůvodnění zmínku o civilním řízení, týkajícím se pohledávky Jana P. proti obžalovanému v částce 20.000 K a obsah spisů o tomto řízení byl u hlavního přelíčení konstatován, je zřejmo, že nalézací soud po skutkové stránce předpokládá, že na obžalovaném byla civilním sporem vymáhána pohledávka 20.000 K, a to jen její peněžité plnění. Leč ani za tohoto předpokladu není hořejší námitka důvodná.

Výhrada vlastnictví k prodané věci až do zaplacení kupní ceny znamená, že odevzdání věci nemá v zápětí převod vlastnictví, jenž je podle vůle stran podmíněn a závislý na zaplacení kupní ceny. Prodávatelí přísluší až do zaplacení kupní ceny dvojitý nárok, jednak nárok na zaplacení kupní ceny za prodaný předmět, jednak nárok na vrácení dodaného předmětu. Prodávatel nemůže civilním sporem uplatnit obojí právo zároveň, nýbrž podle volby buď jen to nebo ono. Tuto volbu nelze podřadit pod § 906 obč. zák. a proto tu neplatí ustanovení, že prodávatel, použív práva domáhati se zaplacení kupní ceny, pozbývá nároku na vydání věci (rozh. č. 5148 Sb. n. s. tr., č. 10.005, 11.214 Sb. n. s. civ.). Důsledkem toho nezánikla ani v souzeném případě výhrada vlastnického práva podáním civilní žaloby na obžalovaného se žalobním nárokem jen na zaplacení 20.000 K. K tomu se podotýká, že ani cese pohledávky Jana P. vůči obžalovanému N-skému úvěrnímu ústavu v P., zřejmá z civilních spisů, neměla v zápětí zánik zmíněné výhrady vlastnického práva. Byla proto zmateční stížnost obžalovaného zamítnuta.

Čís. 6412.

K ustanovení § 99 tr. z.

Způsobilost vyhrůžky vzbuditi důvodnou obavu je posuzovati objektivně jednak podle důležitosti zla, jímž bylo hroženo, jednak podle toho, zda má ohrožený při objektivním uvážení všech okolností důvod míti za to, že bude splněna.

Takovou vyhrůžkou může býti i hrozba trestním udáním u policie, i když se ohrožený cítí nevinným.

Je nerozhodné, zda pachatel míní vyhrůžku vážně a je-li s to ji provést.

(Rozh. ze dne 5. prosince 1939, Zm I 529/39.)

Nalézací soud zjistil, že obžalovaný řekl dne 24. června 1939 Josefu M., aby vyřídil strejčánkovi, že ho obžalovaný připraví o pensi a jeho syna o místo a že to již udal u tajné státní policie. Strejčánkem byl mí-

něn Eduard N. Poněvadž obžalovaný dvakrát upozornil Josefa M., aby to nezapomenul vyříditi, sdělil to Josef M. Eduardu N., který z obavy, aby obžalovaný vyhrůžku neprovedl, oznámil věc policii.

Nejvyšší soud jako soud zrušovaci zamítl zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem veřejného násilí nebezpečným vyhrožováním podle § 99 tr. z.

Z d ů v o d ů:

Stěžovatel namítá s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř., že nalézací soud nezjistil, zda výrok stěžovatelův naplňuje po objektivní i subjektivní stránce skutkovou podstatu zločinu podle § 99 tr. z.

Po objektivní stránce není podle názoru stěžovatelova splněna skutková podstata uvedeného činu proto, že prý nebylo zjištěno, zda ohrožený musil nebo mohl předpokládati, že stěžovatel vyhrůžku provede nebo může provést, zda ohrožený musil nebo mohl počítati s nebezpečím, že pachatel má moc a možnost vyhrůžku provést, a že by tu v souzeném případě musil býti u ohroženého nějaký trestný čin, který by byl způsobil zbaviti ho pense, a u jeho syna rovněž nějaký čin, který by měl v zápětí ztrátu úřadu. Poněvadž si ohrožený nebyl takového činu vědom, mohlo by prý jíti jen o způsobení nepříjemností, které nenaplňují skutkovou podstatu zločinu nebezpečného vyhrožování. Zmateční stížnost, připouštějíc, že pohrůžka udáním u německé tajné státní policie (Gestapo) může býti nebezpečnou vyhrůžkou právě tak, jako pohrůžka udáním u státní policie Protektorátu, namítá dále, že by pohrůžka musila obsahovati určité náznaky, z jakého činu má býti ohrožený udán.

Stěžovatelův výrok neobsahoval sice výslovně, pro jaký trestný čin měl býti ohrožený oznámen, leč z obsahu jeho výroku, v němž bylo hroženo oznámením u úřadu povolného ke stíhání trestných činů, jest zřejmo, že šlo o vyhrůžku oznámením z trestného činu a to tak závažného, že by to pro ohroženého mělo za následek ztrátu pense a pro jeho syna ztrátu úřadu, jak to bylo ve vyhrůžce výslovně vyjádřeno. Otázka pak, zda je vyhrůžka způsobila vzbuditi důvodnou obavu, musí se posuzovati s hlediska objektivního jednak vzhledem k důležitosti zla, jímž bylo hroženo, jednak vzhledem k tomu, zda má ohrožený při objektivním uvážení všech okolností důvod míti za to, že bude vyhrůžka splněna. Již vyhrůžku, že ohrožený ztratí pensi, třeba považovati za vyhrůžku způsobilou vzbuditi v tom, komu bylo vyhrožováno, důvodnou obavu. Přihlédne-li se dále k tomu, že stěžovatel před několika léty napadl Eduarda N. a těžce ho zranil, není pochyby o tom, že Eduard N. mohl míti důvodnou obavu, že stěžovatel vyhrůžku splní. Okolnost, že by tu u ohroženého musil býti nějaký delikt, způsobilý k tomu, aby ztráta pense mohla skutečně nastati, je nerozhodná, neboť pojmu vyhrůžky podle § 99 tr. z. vyhovuje i hrozba trestním udáním, pronesená vůči osobě, která se cítí nevinnou.

Odůvodněny nejsou ani výtky nedostatku skutkové podstaty po stránce subjektivní. Po této stránce se ke skutkové podstatě zločinu podle § 99 tr. z. vyžaduje úmysl uvést napadeného ve strach a nepokoj, tedy úmysl, aby byl v napadeném vyvolán vyhrůžkou vyšší stupeň tísnivého pocitu z nastávajícího vážného zla. Otázkou úmyslu se sice nalézací soud blíže nezabýval, jeho skutková zjištění však poskytují dostatečnou oporu pro právní závěr po této stránce. Okolnosti nalézacím soudem zjištěné, že stěžovatel žije s Eduardem N. od roku 1936, kdy Eduarda N. zranil, v nepřátelství, že při vnucené správě, zahájené na návrh Eduarda N., působí obtíže a že v souvislosti s vnucenou správou obvinil soudce i vnuceného správce z neobjektivnosti, odůvodňují závěr, že stěžovatel jednal v uvedeném úmyslu a že nešlo jen o pouhý projev nenávisťi. Při tom je nerozhodné, zda pachatel míní vyhrůžku vážně a zda má moc a možnost ji provést, ježto po subjektivní stránce nesejde na tom, zda je pachatel i ve svém nitru odhodlán uskutečnit zlo, jímž hrozí.

Čís. 6413.

Udavači zakázané hry (§ 522 tr. z.) nepromíjí zákon jenom trest, nýbrž mu poskytuje úplnou beztrestnost.

Udavačem je účastník zakázané hry, který, ať z jakéhokoli podnětu nebo pohnutky, oznámí místo, dobu a účastníky hry vrchnosti, jež o těchto skutečnostech dosud neví, ani v tom směru nemá podezření, byť i opřené o pouhé půtahy.

(Rozh. ze dne 5. prosince 1939, Zm I 547/39.)

Nejvyšší soud uznal jako soud zrušovací o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona do rozsudku okresního soudu v N., pokud jím byl uznán vinným přestupkem podle § 522 tr. z. též Josef D., takto právem:

Rozsudkem okresního soudu v N., pokud jím byl též Josef D. uznán vinným přestupkem podle § 522 tr. z., byl porušen zákon v ustanovení § 522 tr. z. a § 259 č. 2 tr. ř.

Rozsudek se co do tohoto obžalovaného zrušuje a věc se vrací okresnímu soudu k novému projednání a rozhodnutí v rozsahu zrušení.

D ů v o d y:

Rozsudkem okresního soudu v N., který nabytí právní moci, byli obžalovaní A., B., C., D. a E. uznáni vinnými přestupkem podle § 522 tr. z. Obžalovaní byli až na Josefa D. odsouzeni k peněžitým trestům. U odsouzeného D. nebyl vysloven žádný trest.

V rozsudku, jehož důvody obsahují pouze údaj, že soud na základě výsledků průvodního řízení a doznání obžalovaných zjistil skutkový děj, uvedený ve výroku a že tento děj tvoří skutkovou podstatu zažalova-

ného přestupku, není uvedeno, proč okresní soud upustil od uložení trestu obžalovanému D. Lze však usuzovati, že se tak stalo proto, že ho okresní soud považoval za udavače a že měl na zřeteli ustanovení § 522 tr. z., že »se udavači, měl-li býti sám trestán, promine také trest docela«.

Udavači se však podle § 522 tr. z. nepromíjí jen trest, nýbrž mu zákon poskytuje úplnou beztrestnost (rozh. č. 3599 Sb. n. s.). Udání jest okolností, již se ruší trestnost nebo stíhatelnost činu (§ 259, č. 2 tr. ř.), pro niž skutek přestává býti trestným nebo nemůže býti stíhán [§ 281, č. 9, písm. b) tr. ř.].

Byl-li tudíž D. skutečně udavačem ve smyslu zákona, měl býti zproštěn podle § 259, č. 2 tr. ř., když už proti němu bylo zavedeno trestní řízení. Uznal-li jej okresní soud vinným přestupkem podle § 522 tr. z., ač ho považoval za udavače, vyložil si nesprávně zákonný pojem § 522 tr. z., »úplně prominutí trestu udavači«, a to tak, že měl mylně za to, že zákon poskytuje udavači, který měl účast na zakázané hře, pouze upuštění od potrestání, nikoli však nestíhatelnost nebo beztrestnost.

Toto vyloučení stíhatelnosti nebo trestnosti zaručuje však zákon jen tomu účastníkovi zakázané hry, který učinil u vrchnosti sdělení o zapovězené hře v době, kdy o ní vrchnost ještě nevěděla. Rozumíť trestní zákon udáním vůči vrchnosti učiněné sdělení skutečností, jež nejsou v té době ještě vrchnosti známy. Pojem udání naplňuje a podmínkou beztrestnosti je dále, že udavač vyjeví místo a dobu trestného skutku a osoby pachatelů a spolupachatelů. Při tom nezáleží na tom, zda jednal z vlastního či z cizího popudu nebo z té či oné pohnutky (Sb. n. s. č. 2133).

Okresní soud nezjišťoval, jsou-li splněny předpoklady D-ovy beztrestnosti. Nelze proto přezkoumati a rozhodnouti, zda bylo zákona nesprávně použito tím, že byl D. odsouzen, ač neměl býti vůbec uznán vinným (byl-li udavačem ve smyslu právě vymezeném) nebo snad tím, že nebyl vysloven žádný trest, ač měl býti vyměřen (jestliže totiž D-ovo udání nemělo povahy výše uvedené). Z rozsudku není patrné, na podkladě kterých skutečností považuje okresní soud D-a za udavače.

Ježto zákon váže beztrestnost udavače na určité podmínky, bylo na okresním soudu, aby zjistil, jsou-li tyto podmínky splněny, a aby za tím účelem podrobil výsledky trestního řízení zákonnému zkoumání a hodnocení.

Rozsudek se nevyjadřuje o tom, považuje-li za pravdivé D-ovo udání, učiněné četníkům na cestě mezi V. a N., že totiž byl na četnické stanici a udal tam, že byl spáchán trestný skutek, o který jde. Nezmiňuje se ani o jeho obhajobě, že udal věc na četnictvu, kteréžto udání může poukazovati k tomu, že učinil o zakázané hře sdělení na četnické stanici. Zkoumati tyto výsledky řízení bylo zapotřebí, poněvadž není vyloučeno, že se oznámení, které učinil D. o hře samé četníkům O. a P., stalo již pozdě, totiž po té, kdy vrchnost již věděla o spáchaném trestném skutku. V tomto směru stačí — stejně jako v případech §§ 187, 188 tr. z. — již pouhé půtahy odůvodněné podezření vrchnosti (Sb. n. s. č. 1088, 1930, 2684, 3927). Podle trestních oznámení je míti za to, že tu takové pode-

zření bylo již v době, kdy se D. setkal s četníky na cestě. Jeť napověděno obsahem trestního oznámení, že četníci usuzovali již z E-ova sdělení — který vyjevil nejen, že byla osobami jím udanými hrána hra v karty, nýbrž i že dal hráčům současně s kartami také skleničku na karetě (pinku) — že byla hrána hra zakázaná, spatřující právě v tom, že šlo o hru, při níž dávali hráči »do pinky«, připuštění E-ovo a tím důvod k podezření, že byl hrán »ferbl«. Zda skutečnost právě uvedená svědčí o tom, že byla hrána tato zakázaná hra, a zda tu tedy bylo už na základě E-ova sdělení důvodné podezření a tím vědomí vrchnosti o spáchání přestupku zapovězené hry, se rozsudek nevyjadřuje, ač to bylo nutné pro posouzení v tom případě, že D. neučinil udání dříve na četnické stanici.

Rozhodl-li okresní soud tak, jak uvedeno v rozsudečném výroku, na podkladě tak kusém a nedostatečném, je patrné, že neměl na zřeteli uvedená právní hlediska. Pochybil tak v otázce, zda je tu okolnost, pro kterou přestává býti skutek trestným [§ 281, č. 9, písm b) tr. ř.]. Porušil tudíž zákon v ustanovení § 522 tr. z. a § 259, č. 2 tr. ř. tím, že:

1. nevyměřil obžalovanému D. jako udavači žádný trest, ač nezjistil, zda jsou u něho splněny všechny podmínky, na nichž závisí beztrestnost udavače,

2. pokládaje obžalovaného D. zřejmě za udavače uznal jej vinným, ač ho měl za tohoto předpokladu zprostiti podle § 259, č. 2 tr. ř.

Vytýkaná vadnost je takové povahy, že nelze rozhodnouti ihned ve věci samé. Podle toho, co bylo uvedeno, je možno, že se porušení zákona stalo na škodu D-ovu. Zmateční stížnosti na záštitu zákona bylo proto podle §§ 33 a 292 tr. ř. vyhověno a uznáno právem, jak uvedeno.

Podotýká se, že dospěje-li okresní soud k přesvědčení, že obžalovaný D. nebyl udavačem, bude se mu omeziti opět na to, že jej uzná vinným přestupkem podle § 522 tr. z., nebude mu však moci vyměřiti trest, neboť by toto opatření bylo k jeho škodě a odporovalo by tak zásadě vyslovené v § 292 tr. ř., že totiž výrok, učiněný podle tohoto zákonného ustanovení, nemá účinek na obžalovaného.

Čís. 6414.

Souhlasil-li obžalovaný s tím, aby bylo hlavní přeličení provedeno v jeho nepřítomnosti, nemá právo odporu proti kontumačnímu rozsudku.

Ve třídenní lhůtě, stanovené v § 427, odst. 3 tr. ř. (§ 284, odst. 1 tr. ř.), musí býti odpor též odůvodněn.

(Rozh. ze dne 5. prosince 1939, Zm II 263/39.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl odpor obžalovaného proti rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem podvodu podle §§ 197, 199, písm. a) tr. zák.

Důvody:

V přípise, došlém k nalézacímu soudu před hlavním líčením, žádal obžalovaný za jeho odročení z důvodu, že je svědek A. v Německu na

práci; oznámil, že se k líčení nedostaví, poněvadž má za to, že se konati nebude, a podotkl na konci, že »jestli se tak stane, je jist, že zákonitě se věc rozřeší i bez jeho přítomnosti«. Tím obžalovaný projevil souhlas, aby se hlavní líčení konalo v jeho nepřítomnosti a nepřísluší mu proto právo odporu proti kontumačnímu rozsudku (rozh. č. 2408 Sb. n. s.). Nad to není okolnost, uplatněná v odporu obžalovaného, že prý obžalovaný měl za to, že bude líčení vzhledem k onomu připsu odročeno, neodvratnou překážkou, která obžalovanému zabránila dostaviti se k hlavnímu líčení (§ 427, odst. 3 tr. z.). Nebylo proto odporu vyhověno.

Zrušovací soud nepřihlížel k odůvodnění odporu obhájcem chudých, poněvadž bylo podáno až po uplynutí třídenní lhůty od doručení kontumačního rozsudku obžalovanému; jeť odpor v této lhůtě též odůvodnitelný (rozh. č. 2512 Sb. n. s.).

Čís. 6415.

Obecnímu zřízení nelze upřítí ochranu podle § 68 tr. z. proto, že nebyl vzat do přísahy a že při výkonu služby neměl úřední šat nebo odznak.

Obecní ponocný, přijatý obecním zastupitelstvem a vzatý starostou do slibu, je osobou v § 101, odst. 2 tr. z. uvedenou a tedy veřejným úředníkem ve smyslu § 153 tr. z.

(Rozh. ze dne 6. prosince 1939, Zm II 182/39.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přestupkem podle §§ 312, 313, odst. 2 tr. z., vyhověl však zmateční stížnosti státního zastupitelství do téhož rozsudku, zrušil napačený rozsudek, pokud jím byl obžalovaný odsouzen pro přestupek podle § 312 tr. z. spáchaný skutkem, s nímž byly spojeny následky, v důsledku toho zrušil rozsudek i ve výroku o trestu jakož i ve výroci s tím souvisících a uznal obžalovaného vinným zločinem těžkého poškození na těle podle § 153 tr. z., jehož se dopustil tím, že dne 28. ledna 1939 v N. úmyslně na těle ublížil obecnímu strážníkovi a ponocnému P., tedy veřejnému úředníku, když vykonával své povolání.

Z důvodů:

Nalézací soud zjistil na základě výpovědi svědka P., že byl svědek přijat obecním zastupitelstvem v N. za obecního strážníka, že tuto službu nastoupil dne 1. ledna 1939 a dne 8. ledna 1939 že byl vzat starostou obce do slibu a že v noci konal službu ponocného, jako každý obecní strážník v N. Toto zjištění má plnou oporu ve výpovědi svědka P., který zejména výslovně udal, že v N., malé to obci o 450 obyvatelích, je zvykem, že obecní strážník dělá v noci od dvaceti dvou do dvou hodin

také službu ponocného. Rozsudek není proto neúplný, ani netrpí úplným nedostatkem jakýchkoliv nebo alespoň logických důvodů, jak mu to zmateční stížnost vytýká. Ke skutečnostem, že si obec N. obecního strážníka každoročně volí, že P. nebyl vzat do slibu okresním úřadem a konal službu v občanském šatě, nemusil nalézací soud přihlížeti, protože jsou nerozhodné pro posouzení viny obžalovaného. Ochranu podle § 68 tr. z. nelze totiž obecnímu zřízení odeprítí proto, že nebyl vzat do přísahy vůbec nebo příslušným politickým úřadem a že při konání své služby neměl úřední šat nebo odznak (rozh. č. 3212, 3414 Sb. n. s.).

Na základě výpovědi svědka P. zjistil nalézací soud dále, že ho obžalovaný znal a že svědek vyzval obžalovaného, když se na něho počal sápati, aby ho nechal v pokoji konati povinnost. Na základě těchto jakož i dalších zjištěných skutečností, že obecní strážník v N. koná vždy také službu ponocného a že P. již ve své funkci obecního strážníka doručoval obžalovanému různé úřední listiny, což v N. vykonává vždy obecní strážník, došel nalézací soud ke skutkovému závěru, že obžalovaný v době činu věděl, že P. koná službu obecního ponocného. Tento závěr proto netrpí úplným nedostatkem důvodů, vytýkaným zmateční stížností. Skutečnost, že byl P. v občanském šatě, nemá vzhledem ke zjištěným skutečnostem významu ani pro právě zmíněné vědomí obžalovaného. Okolnost, že P. neprováděl proti obžalovanému žádný služební výkon, je pro skutkovou podstatu přestupku podle § 312 tr. z. vůbec bez významu. Zmateční stížnost obžalovaného byla proto zamítnuta.

Naproti tomu jest odůvodněna zmateční stížnost státního zastupitelství, napadající pouze výrok odsuzující obžalovaného pro přestupek podle § 312 tr. z. spáchaný s k u t k e m a dovozující s hlediska zmatku podle § 281, č. 10 tr. ř., že zjištěné jednání obžalovaného tvoří v tomto směru skutkovou podstatu zločinu podle § 153 tr. z. Nalézací soud zjistil, že P. konal v době činu svoji službu jako obecním zastupitelstvem přijatý a obecním starostou do slibu vzatý obecní ponocný obce N. a že si toho byl obžalovaný vědom. Správně dovozuje zmateční stížnost, že P. patřil mezi osoby uvedené v § 101, odst. 2 tr. z., které mocí veřejného příkazu, přímo nebo nepřímo daného, ať jsou pod přísahou čili nic, jsou povinny obstarávat práci vlády, a že byl tudíž veřejným úředníkem ve smyslu § 153 tr. z. (rozh. č. 3414 Sb. n. s., č. 2303 víd. sb.). Nalézací soud dále zjistil, že obžalovaný P-a, když vykonával svou službu, chytil dvakrát pod krkem, povalil ho na zem obličejem k zemi, klekl si na něho a držel ho tak vždy chvíli na zemi a způsobil mu při tom poranění kvalifikované za lehké uškození na těle (pohmoždění obličeje, šíjové krajiny a pravé poloviny beder). Ze zjištěného děje je pak zřejmo, že obžalovaný ublížil P-ovi na těle úmyslně, to jest že proti němu jednal v úmyslu zle s ním nakládati. Tím jsou splněny všechny náležitosti skutkové podstaty zločinu podle § 153 tr. z. po stránce objektivní i subjektivní. Nalézací soud tím, že toto zjištěné jednání obžalovaného podřadil nesprávným výkladem zákona ustanovení § 312 tr. z., které se na ně při správném výkladu zákona nevztahuje, zatížil rozsudek zmatkem podle § 281, č. 10 tr. ř. Odůvodněné zmateční stížnosti bylo proto vyhověno, rozsudek byl zrušen v napadeném výroku a v důsledku toho i ve výroku

o trestu a ve výrocích s ním souvisících, bylo rozhodnuto hned ve věci samé (§ 288, odst. 2, č. 3 tr. ř.) a obžalovaný byl uznán vinným zločinem podle § 153 tr. z.

Čís. 6416.

Soud není povinen upozorniti svědka na dobrodini podle § 153 tr. ř.

Sankci podle § 199, písm. a) tr. z. podléhá i křivá výpověď osoby, která měla býti podle § 152 tr. ř. zproštěna povinností vydati svědectví nebo mohla odeprítí výpověď podle § 153 tr. ř.

Svědecká výpověď osoby, která byla již podle trestního oznámení podezřelá z trestného činu, o jehož rozhodných okolnostech vypovídala, nemůže býti pokládána za svědectví podle § 199, písm. a) tr. z.

Ustanovení § 10 zák. č. 48/1931 Sb. z. a n. se vztahuje vůbec na odsouzení za čin, spáchaný ve věku mladistvím.

(Rozh. ze dne 7. prosince 1939, Zm II 194/39.)

Napadený rozsudek zjistil tyto skutečnosti:

Proti Jarmile M. bylo u okresního soudu v N. zahájeno přípravné vyhledávání pro zločin vydírání podle § 98, písm. b) tr. z., jehož se podle trestního oznámení dopustila tím, že v roce 1935 posílala obžalovanému A. a jeho otci dopisy, v nichž obžalovaného A. označovala za otce svého nemanželského dítěte a žádala o peníze hrozcíc, že ho jinak udá soudu a věc veřejně vyhlásí. M-ová uvedla, jsouc slyšena jako obviněná, že s obžalovaným A. v roce 1934 vícekrát souložila, že z tohoto styku otěhotněla, že jí obžalovaný, když mu to sdělila, dal 100 K a nabádal ji, aby si dala provésti umělý potrat, že to odmítla, že jí pak po narození dítěte doručil neznámý muž (v němž byl později zjištěn obžalovaný B.) částku 400 K a udal, že peníze posílá A., a později že jí tentýž muž přinesl od obžalovaného A. ještě 250 K.

V přípravném vyhledávání proti M-ové byli slyšeni jako svědci oba obžalovaní. Obžalovaný A. tehdy jako svědek vypověděl, že s M-ovou vůbec nesouložil a že nikoho, zejména ani B-a, nepověřil, aby M-ové odevzdal nějaké peníze. Obžalovaný B. pak udal, že v lednu 1935 nalezl po dvakrát ve své schránce na dopisy dopis s penězi a se žádostí, aby peníze doručil M-ové, aniž bylo uvedeno, od koho a proč má M-ové peníze doručiti, že peníze doručil a že obžalovaného A. znal jen od vidění a nikdy s ním před tím nemluvil.

Obžalovaný A. byl rozsudkem okresního soudu v N. ze dne 16. listopadu 1937 uznán nemanželským otcem dítěte, narozeného dne 6. ledna 1935 z matky Jarmily M. a nevznesl proti němu opravných prostředků.

Ježto nalézací soud zjistil, že jsou uvedené svědecké výpovědi obžalovaných objektivně i subjektivně křivé, uznal oba obžalované vinnými zločinem podvodu podle §§ 197, 199, písm. a) tr. z. a obžalova-

ného A. kromě toho i zločinem nedokonaného svádění ke zločinu vyhnání plodu podle §§ 9, 144 tr. z.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací rozhodl o zmatečných stížnostech obou obžalovaných takto:

I. Zmateční stížnost obžalovaného A., pokud směřuje proti výroku o vině, odsuzujícímu tohoto obžalovaného pro zločin podle §§ 9, 144 tr. z., a zmateční stížnost obžalovaného B. se zamítají.

II. Vyhovuje se však zmateční stížnosti obžalovaného A., pokud směřuje proti výroku, odsuzujícímu tohoto obžalovaného pro zločin podle §§ 197, 199, písm. a) tr. z., napadený výrok se zrušuje a uznává se právem, že se obžalovaný A. zprošťuje podle § 259, č. 2 tr. ř. obžaloby vznesené naň pro zločin podvodu podle §§ 197, 199, písm. a) tr. z., jehož se měl dopustit tím, že dne 20. března 1936 před okresním soudem v N. v trestní věci proti Jarmile M. pro zločin podle § 98, písm. b) tr. z. vědomě křivě svědectví vydal.

V důsledku toho se zrušuje i výrok, odsuzující tohoto obžalovaného pro zločin podle §§ 9, 144 tr. z. ve výroku o kvalifikaci (označení) trestného činu, jakož i výrok o trestu a výroky s ním souvisící, až na výrok o povolení podmíněného odsouzení a výrok o povinnosti nahradit náklady trestního řízení a vyslovuje se, že se tento obžalovaný svým pod l. uvedeným činem dopustil provinění podle §§ 9, 144 tr. z. a § 3 zák. č. 48/1931 Sb. z. a n., a odsuzuje se za to podle § 145, prvá sazba tr. z. a § 8, odst. 3 zák. č. 48/1931 Sb. z. a n. za použití §§ 54, 55 tr. zák. do žaláře v trvání jednoho měsíce.

Z d ů v o d ů :

Zmateční stížnost obžalovaných namítá s hlediska zmatku podle § 281, č. 3, 9, písm. a), b), vlastně jen č. 3, 9, písm. a) tr. ř., že stíhaná svědecká výpověď obou obžalovaných nemůže zakládati zločin podvodu podle §§ 197, 199, písm. a) tr. z., protože oba měli býti před svědeckým výslechem poučeni, že mají právo odepřít svědectví, ježto se mohli cítiti obviněnými, obžalovaný A. též vzhledem k § 153 tr. ř., že oba měli právo odepřít z uvedeného důvodu svědectví, že to obžalovaný B. také učinil, odvolává se na ustanovení § 152, č. 2 tr. ř., že však soud neznal tento důvod zproštění povinnosti vydati svědectví. Pokud se zmateční stížnost odvolává na ustanovení § 152, č. 2 a § 153 tr. ř., nelze jí přisvědčiti. Zákon nenařizuje, že je soud pod zmatečností povinen upozorniti svědka na dobrodini podle § 153 tr. ř. Nezakládá proto opominutí onoho poučení zmatek podle § 281, č. 3 tr. ř. Výtka, že obžalovaný B. nebyl poučen o právu vzdáti se svědectví podle § 152, odst. 2 tr. ř., není důvodná, jak již nalézací soud správně odůvodnil. Sankci § 199, písm. a) tr. z. podléhá ostatně i křivá výpověď osoby, jež měla býti podle § 152 tr. ř. zproštěna povinností vydati svědectví, nebo mohla odepřít výpověď podle § 153 tr. ř. (rozh. č. 1618 Sb. n. s.). Pokud se týče obžalovaného B., není odůvodněna ani námitka zmateční

stížnosti, že se při svém svědeckém výslechu cítil nebo mohl cítiti obviněným, neboť zmateční stížnost neuvádí, jakého trestného činu se obžalovaný dopustil v době před složením své svědecké výpovědi a zjištěná skutečnost, že obžalovaný B. z příkazu obžalovaného A. dvakrát zanesl peníze M-ové pro její nemanželské dítě, nezakládá skutkovou povahu trestného činu. Zmateční stížnost obžalovaného B. byla proto zamítnuta jako neodůvodněná.

Nelze však upřít oprávnění zmateční stížnosti obžalovaného A. Trestní řízení okresního soudu v N., v němž tento obžalovaný složil stíhanou svědeckou výpověď, bylo zahájeno na podkladě trestního oznámení četnictva v N. ze dne 12. února 1936, v němž bylo též výslovně uvedeno, že M-ová při konfrontaci tvrdila obžalovanému do očí, že jí dal 100 K a naváděl ji, aby si dala plod odstraniti, což však ona neučinila. Třebas bylo trestní oznámení podle svého záhlaví učiněno pouze na M-ovou, a to pro zločin vydírání, obsahovalo podle svého znění i obvinění obžalovaného ze zločinu podle §§ 9, 144 tr. z. a vedlo skutečně k zavedení trestního řízení proti obžalovanému pro tento zločin a to v témže spise, a obžalovaný, který byl původně, dne 20. března 1936, slyšen v této trestní věci jako svědek, byl v téže trestní věci dne 25. srpna 1936 slyšen jako obviněný. Při tom byla skutečnost, zda obžalovaný udržoval s M-ovou pohlavní styky či nikoliv a zda jí poslal peníze na dítě, předmětem obou výslechnů a byla rozhodná pro posouzení, zda měl obžalovaný zájem na odstranění plodu M-ové a zda jí k němu sváděl. Z toho plyne, že obžalovaný v důsledku toho, že již v trestním oznámení bylo obsaženo, že M-ovou sváděl k vyhnání plodu a že tedy o tom vyslyšající soudce v době svědeckého výslechu věděl, neměl býti v oné trestní věci vůbec slyšen jako svědek, nýbrž jako obviněný, a že proto vpravdě nešlo o svědecký výslech, nýbrž o obhajobu obviněného co do skutečností tvořících souvislý děj. Je přirozeno, že se obviněný, dozvěděv se při konfrontaci, že je viněn ze svádění M-ové k vyhnání plodu, cítil při svém svědeckém výslechu obviněným a že svoji výpověď zařídil tak, aby byla jeho obhajobou a neškodila mu, t. j., že popřel zmíněné již okolnosti, které by ho mohly usvědčovati z trestného činu, ze kterého byl při konfrontaci obviněn a který popíral. Za tohoto stavu věci nelze stíhanou svědeckou výpověď obžalovaného pokládati za svědectví ve smyslu § 199, písm. a) tr. z. Nutiti obžalovaného v takovémto případě, aby jako svědek udal pravdu o okolnostech, které by jako obžalovaný ve svém zájmu popřel, znamenalo by porušení stěžejní zásady trestního řízení, že pachatel nesmí býti žádným způsobem donucován k doznání, která došla výrazu zejména v ustanovení § 202 tr. ř.

Odůvodněné zmateční stížnosti bylo proto v tomto bodě vyhověno, výrok odsuzující obžalovaného A. pro zločin podle §§ 197, 199, písm. a) tr. z. zrušen a obžalovaný zproštěn obžaloby vznesené naň pro tento zločin (§ 288, odst. 2, č. 3 tr. ř.). V důsledku toho byl zrušen nejen výrok o trestu tohoto obžalovaného a výroky s ním souvisící, až na výrok o povolení podmíněného odsouzení a výrok o povinnosti k náhradě nákladů trestního řízení, ale i výrok o kvalifikaci (označení) trestného činu za

zločin nedokonaného svádění ke zločinu vyhnání plodu podle §§ 9, 144 tr. z. — který podle zjištění napadeného rozsudku spadá do doby před dokonáním osmnáctým rokem obžalovaného a proto byl jen v důsledku odsuzujícího výroku pro zločin podle §§ 197, 199, písm. a) tr. z., spáchaný po dosažení osmnáctého roku a vzhledem k předpisu § 25, odst. 5 zákona č. 48/1931 Sb. z. a n. kvalifikován (označen) za zločin — a bylo uznáno, že je uvedené jednání obžalovaného proviněním podle §§ 9, 144 tr. z. a § 3 zák. č. 48/1931 Sb. z. a n.

Obžalovanému A. byl proto znovu vyměřen trest podle § 145, první sazba tr. z. a § 8, odst. 3 zák. č. 48/1931 Sb. z. a n. Na trest žaláře bylo uznáno vzhledem k ustanovení § 25, odst. 3 zákona č. 48/1931 Sb. z. a n. Na ztrátu práva volebního nemohlo být uznáno pro ustanovení § 10, odst. 1 zák. č. 48/1931 Sb. z. a n., které se vztahuje vůbec na odsouzení za čin, spáchaný ve věku mladistvém.

Čís. 6417.

S hlediska § 183 tr. z. rozhoduje jen trestněprávní pojem svěřeni, bez ohledu na civilněprávní pojmy, jemu odpovídající.

Věci, které byly pachateli odevzdány, aby je za úplatu propašoval přes hranice, jsou věci jemu svěřené. Nezáleží na tom, jak by měla být věc posouzena podle předpisů soukromoprávních.

(Rozh. ze dne 12. prosince 1939, Zm II 246/39.)

Podle zjištění napadeného rozsudku uprchl poškozený P., majitel klenotnického závodu v N., dne 14. března 1939 do Polska, zanechav u svého známého v N. dva kufrы s různými klenoty v ceně přes 60.000 K. Prostřednictvím svého plnomocníka R. hledal pak vhodnou osobu, která by klenoty dopravila přes hranice do Polska. R. poznal v druhé polovině března 1939 obžalovaného B., který se živil tím, že z Polska dopravoval zboží a valuty na území Protektorátu Čechy a Morava. Prostřednictvím svého důvěrníka S., jehož užíval jako posla ve styku s územím Protektorátu, oznámil B-ovi, že má P. v N. uloženy dva kufrы a že hledá někoho, kdo by mu je přenesl do Polska. B. se nabídl, že kufrы s S-em dopraví do Polska. Již tehdy však pojal úmysl, že si kufrы ponechá a sdělil svůj plán obžalovanému A., který mu za odměnu slíbil pomoc. Poškozený P. pak vydal B-ovi prostřednictvím R-a dopis, adresovaný schovateli kufrů v N. a vyzývající ho, aby kufrы vydal B-ovi. Obžalovaní A. a B. odjeli s dopisem do N., přijali oba kufrы a odvezli je do bytu obžalovaného A., kde je násilím otevřeli. Klenoty v nich uschované částečně rozprodali, částečně si ponechali nebo rozdali.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl v neveřejném zasedání zmáteční stížnost obžalovaného A. do rozsudku krajského soudu, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem spoluviny a účastenství na zpronevěře podle §§ 5, 183, 184 tr. z.

Důvody:

Zmateční stížnost obžalovaného uplatňuje pouze důvod zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a), b) [správně pouze č. 9, písm. a)] tr. ř. a snaží se dovodit, že zjištěné jednání obžalovaného nemůže naplnit skutkovou podstatu zločinu zpronevěry, správně spoluviny na zpronevěře, jímž byl obžalovaný uznán vinným (ani jiného trestného činu před soud příslušejícího), a to pro nedostatek objektivní skutkové podstaty tohoto zločinu. Podle názoru zmáteční stížnosti ztratil vlastník věci, které měly být propašovány do Polska, poškozený P., odevzdáním věcí spoluobžalovanému B. k tomuto nedovolenému účelu podle § 1174 obč. zák. jakékoli vlastnické a obligační nároky na vrácení věcí, věci se tím staly věcí ničí (res nullius) a B. nabyl k těmto věcem okupační právo vlastnické. Nešlo přitom o věci B-ovi pouze svěřené ve smyslu § 183 tr. z. Tento názor zmáteční stížnosti jest právně mylný. Nalézací soud zjistil, že klenotnické zboží v obou kufrech uložené bylo vlastnictvím poškozeného P. a že podle úmluvy mezi jeho plnomocníkem R. a B-em měl B. za úplatek propašovat oba kufrы do Polska. Rozhoduje zde jedině trestněprávní pojem svěřeni, upravený v § 183 tr. z. bez ohledu na civilněprávní pojmy, jemu odpovídající. Podle ustálené judikatury nejvyššího soudu (rozh. č. 5770, 6225 Sb. n. s.) záleží svěřeni v propůjčení skutečné disposiční moci nad věcí v předpokladu nebo důvěře, že s ní ten, jemuž byla svěřena, naloží určitým způsobem, nebo že jí použije jen k tomu účelu, za kterým mu byla disposiční moc dána. Posoudí-li se zjištěná skutečnost, že vlastník věcí, vlastně jeho plnomocník, učinil opatření, aby byly věci vydány B-ovi za tím účelem, aby je podle úmluvy dopravil vlastníkově do Polska, s tohoto právního hlediska, pak nemůže být pochybnosti o tom, že byly věci B-ovi pouze svěřeny ve smyslu § 183 tr. z. Pokud zmáteční stížnost, popírajíc to, pomíjí zjištěnou skutečnost, že měl B. podle úmluvy dopravit kufrы na určité místo a že je měl dopravit přes hranice společně s poslem a důvěrníkem P-ovým, vlastně R-ovým, S-em (a tam jim je zřejmě odevzdati), není provedena po zákonu (§ 288, odst. 2, č. 3 tr. ř.). Ježto byly věci B-ovi pouze svěřeny ve smyslu § 183 tr. z., aby je dopravil do Polska P-ovi, dopustil se B. tím, že si část věcí ponechal, část rozdál a prodal, zadrženi a přivlastnění ve smyslu § 183 tr. z. Nalézací soud proto nepochybil, když shledal ve zjištěném jednání B-ově skutkovou podstatu zločinu zpronevěry a ve zjištěném jednání obžalovaného A. skutkovou podstatu zločinu spoluviny na zpronevěře. Okolnost, zda bylo právem proti obžalovanému příslušnými finančními úřady zavedeno i trestní řízení důchodkové, nemá zde významu, rovněž i to, jak by věc měla být posuzována podle předpisů soukromoprávních.

Čís. 6418.

K subjektivní skutkové podstatě zločinu podle § 83 tr. z. věta druhá stačí pachatelovo vědomí, že do cizího příbytku vstupuje proti vyslovené nebo i jen předpokládané vůli oprávněné osoby. Není třeba, aby pacha-

tel již předem zamýšlel vykonati násilí; stačí, že bylo násilí po bezprávném vniknutí skutečně vykonáno. Účel a pohnutka činu nerozhoduje.

I manželka, žijící odloučeně od manžela a zároveň spolumajitelka domu, manželem obývaného, se může dopustiti zločinu podle § 83 tr. z. násilným vpádem do tohoto domu.

(Rozh. ze dne 15. prosince 1939, Zm I 520/39.)

Obžalovaná nežije se svým manželem P. ve společné domácnosti v domě, který je vlastnictvím obou manželů, neboť se z tohoto domu se všemi svými věcmi odstěhovala a domáhá se žalobou rozvodu manželství od stolu a lože. Dne 31. října 1938 přišla obžalovaná se svými dvěma bratry k domu, v němž nyní bydlí P. sám, aby na něm vymohla vydání hnacího řemene k mlátičce. P. je nepustil do domu a odepřel vydání řemen, dokud nepřijde obecní strážník. Obžalovaná s jedním ze svých bratrů sekerou vypáčila zamčené domovní dveře, vnikla se svými bratry do předsíně, kde se bratři obžalované vrhli na P-a a zlým nakládáním ho přiměli k vydání řemene.

Proti rozsudku, jimž byli všichni tři uznáni vinnými zločinem veřejného násilí podle § 83 tr. z., podala obžalovaná zmátečnickou stížnost, kterou nejvyšší soud zamítl.

Z d ů v o d ů:

Zmatečnická stížnost namítá s hlediska zmatku podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř., že byla obžalovaná uznána vinnou zločinem podle § 83 tr. z., ač nebylo zjištěno, že si byla vědoma, že ruší pokojnou držbu P-ovu, že se za tím účelem vědomě ozbrojila a že do domu vstoupila ve zlém úmyslu, vykonati tam násilí. Leč zmátečnická stížnost přehlíží, že byla obžalovaná uznána vinnou zločinem podle § 83, zřejmě druhé věty tr. z. — k němuž není po subjektivní stránce třeba vědomí rušení držby, nýbrž pouze pachatelovo vědomí, že vniká do cizího domu nebo příbytku (rozh. č. 3795 Sb. n. s.), to jest, že tam vstupuje proti vyslovené nebo i jen předpokládané vůli oprávněné osoby (rozh. č. 4017 Sb. n. s.) — spáchaným s více lidmi sebranými (stačí tři osoby, jednající ve vzájemném dorozumění — rozh. č. 4017 Sb. n. s.), aniž nalézací soud uvedl ve výroku rozsudku, že šlo o útok se zbraní a aniž vzal za přitěžující, že jest kvalifikace zločinu podle § 83 tr. z. splněna ve dvojím směru. Ke zločinu podle druhé věty § 83 tr. z. se také nevyžaduje, aby pachatel měl již předem zlý úmysl vykonati násilí, nýbrž stačí, bylo-li násilí po bezprávném (úmyslném) vniknutí skutečně vědomě vykonáno (rozhodnutí č. 3795, 4739 Sb. n. s.). Bylo-li násilí vykonáno jen částí vetřelců, odpovídají za ně ve smyslu § 83, druhé věty tr. z. i vetřelci, zůstavší po vniknutí nečinnými, bylo-li zjištěno jejich spolupachatelství na vniknutí (rozh. č. 4017 Sb. n. s.). Pokud zmátečnická stížnost buduje své vývody na skutečnosti, že obžalovaná se svými bratry vůbec nebyla, pokud se týče že na počátku bitky odešla, není provedena po zákonu, protože tyto

skutečnosti nebyly zjištěny nalézacím soudem a obžalovaná se jimi vůbec nehájila (§ 258, odst. 1, § 288, odst. 2, č. 3 tr. ř.). Pokud zmátečnická stížnost dovozuje, že obžalovaná neměla býti uznána vinnou zločinem podle § 83 tr. z., protože dům, do kterého vnikla, jest jejím spoluvlastnictvím, přehlíží předně, že obžalovaná byla ve smyslu § 83, druhá věta tr. z. uznána vinnou, že vnikla do domu a příbytku P-ova a pomíjí zjištění nalézacího soudu, že obžalovaná nebydlela v domku, do něhož vnikla (bydlela u své matky), a že tam ani neměla žádných svých věcí. Ostatně se i manželka, žijící odloučeně od manžela, a zároveň spolumajitelka domu jím obývaného, může násilným vpádem do tohoto domu dopustiti zločinu podle § 83 tr. z. (rozh. č. 2079 Sb. n. s.). Poněvadž jsou podle § 83 tr. z. účel pachatelem sledovaný a pohnutka činu nerozhodné (rozh. č. 3795 Sb. n. s.), nemá významu, že si obžalovaná šla pouze pro svůj řemen, který potřebovala.

Čís. 6419.

Okolnost, že bylo v nepřítomnosti obžalovaného provedeno hlavní přelíčení a vydán rozsudek i o sbíhajícím se přestupku, o němž obžalovaný nebyl v přípravném řízení vyslechnut, není důvodem zmátečnosti podle § 281, č. 3 tr. ř. (§ 427, odst. 1 tr. ř.), leda by byla obžaloba rozšířena na onen přestupek teprve při hlavním přelíčení.

(Rozh. ze dne 15. prosince 1939, Zm II 265/39.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmátečnickou stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jimž byl stěžovatel uznán vinným zločinem veřejného násilí nebezpečným vyhrožováním podle § 99 tr. z. a přestupkem proti bezpečnosti těla podle § 411 tr. z., pokud čelila proti výroku, odsuzujícímu obžalovaného pro zločin podle § 99 tr. z., vyhověl jí však, pokud čelila proti výroku, odsuzujícímu obžalovaného pro přestupek podle § 411 tr. z., zrušil napadený rozsudek v této části jako zmátečný ve výroku o vině a v důsledku toho i ve výroku o trestu a výrocích s ním souvisících a vrátil věc nalézacímu soudu, aby ji v rozsahu zrušení znovu projednal a rozhodl, dbaje při tom pravoplatně odsuzující části.

D ů v o d y:

Na stěžovatele byla podána obžaloba pro zločin podle § 99 tr. z.; při hlavním přelíčení, konaném v jeho nepřítomnosti, byla obžaloba rozšířena na přestupek podle § 411 tr. z. Stěžovatel byl pro oba činy odsouzen a napadá rozsudek z důvodu zmátečnosti podle § 281, č. 3 tr. ř.

S hlediska tohoto důvodu zmátečnosti namítá, že mu nebyla doručena obsílka k hlavnímu přelíčení, konanému v jeho nepřítomnosti a že mu tak byla znemožněna obhajoba; namítá tedy, že byly porušeny předpisy §§ 221, 427, odst. 1 tr. ř. Těto výtce však nelze přisvědčiti pokud

jde o zločin podle § 99 tr. z., neboť zpáteční lístek podepsaný obžalovaným dne 23. srpna 1939 dostatečně osvědčil, že obžalovaný toho dne přijal poštovní zásilku obsahující předvolání na den 26. září 1939, na který bylo určeno hlavní přelíčení o obžalobě pro zločin podle § 99 tr. z., zejména když je zjištěno výpovědí poštovního doručovatele, vyslechnutého nalézacím soudem, že dne 23. srpna 1939 doručil obžalovanému, jehož osobně dobře zná, obsílku do vlastních rukou.

Je proto tvrzení zmateční stížnosti, že obžalovaný nebyl o hlavním přelíčení vůbec vyrozuměn, zcela nesprávné. Jelikož byla obžalovanému obsílka osobně doručena, nebyl porušen předpis § 427, odst. 1 tr. ř. a poněvadž měl od doručení obsílky ku přípravě obhajoby třídní lhůtu, stanovenou v § 221 tr. ř., nebyl porušen ani tento předpis. Není proto rozsudek, pokud jde o zločin podle § 99 tr. z., zatížen vytykaným zmatkem.

Naproti tomu nelze zmateční stížnosti upříti oprávnění, pokud s hlediska téhož důvodu zmatečnosti napadá výrok, jímž byl stěžovatel uznán vinným přestupkem podle § 411 tr. z. Stěžovatel tu namítá, že nemělo býti v jeho nepřítomnosti konáno hlavní přelíčení pro uvedený přestupek a neměl býti vynesena rozsudek, ježto nebyl pro tento přestupek v přípravném řízení vyslechnut jako obviněný, že nebyl vůbec vyrozuměn o tom, že se bude konati hlavní přelíčení i pro tento přestupek, na který byla obžaloba rozšířena teprve při hlavním přelíčení, a že tím byl porušen předpis § 221 tr. ř., a poukazuje věcně i na porušení předpisu § 427, odst. 1 tr. ř.

Prvá námitka stěžovatelova není odůvodněna. Stěžovatel nebyl sice o přestupku podle § 411 tr. z. vyslechnut v přípravném řízení, ale tato okolnost nebránila provedení hlavního přelíčení a vynesení rozsudku v jeho nepřítomnosti, neboť v trestním řízení přestupkovém není zahájení řízení a vynesení rozsudku podle § 459 tr. ř. na závadu, že nebyl obžalovaný předběžně vyslechnut o obvinění, proti němu vzneseném.

V druhém směru je tu však důvod zmatečnosti podle § 281, č. 3 tr. ř., neboť bylo porušeno ustanovení § 427, odst. 1 tr. ř. Nalézací soud nebyl oprávněn jednati o obvinění, které nebylo předmětem obžaloby, pro které nebyl dán stěžovatel v obžalovanost a na které byla obžaloba rozšířena teprve při hlavním přelíčení, konaném v nepřítomnosti obžalovaného, neboť stěžovatel nebyl co do tohoto obvinění obžalovaným a nevztahovala se na ně obsílka k hlavnímu přelíčení.

Obsílka k hlavnímu přelíčení před sborovými soudy nemusí sice podle § 221 tr. ř. obsahovati podstatné skutečnosti trestného skutku, obžalovanému za vinu kladeného, jako je to předepsáno ustanovením § 454 tr. ř. pro řízení před okresními soudy, ježto hlavnímu přelíčení před sborovými soudy předchází řízení o vydání v obžalovanost podle hlavy XVI trestního řádu, takže se obsílka v souvislosti s tímto předcházejícím řízením vztahuje na činy, pro které byla připuštěna obžaloba a obžalovaný je obsílkou vyrozumíván o tom, že se bude konati hlavní přelíčení pro činy, které jsou předmětem obžaloby, jemu již známé. Byla-li však ob-

žaloba rozšířena teprve při hlavním přelíčení, nebyl obžalovaný vůbec vyrozuměn o tom, že se bude proti němu konati hlavní přelíčení i pro tento nový skutek a byl tím porušen předpis § 427, odst. 1 tr. ř. v ustanovení, nařizujícím, aby byla obsílka k hlavnímu přelíčení, zřejmě zákonu odpovídající, doručena obžalovanému osobně, neboť mu byla odňata možnost přípravy k hlavnímu přelíčení i pro tento nový skutek, na který se obsílka k hlavnímu přelíčení nevztahovala.

Bylo proto v této části vyhověno zmateční stížnosti a rozhodnuto tak, jak je uvedeno ve výroku.

Čís. 6420.

Předpis § 25 tr. z. byl zrušen § 14 nařízení o zacházení s cizinci ze dne 5. září 1939, říšský zák. I, str. 1667, s platností od 6. září 1939 a nebyl nahrazen obdobným předpisem.

Je zmatkem podle § 281, č. 11 tr. ř. vyslovil-li soud trest vypovězení z území Protektorátu Čechy a Morava po dni 5. září 1939.

(Rozh. ze dne 19. prosince 1939, Zm II 295/39.)

Nejvyšší soud uznal jako soud zrušovací o zmateční stížnosti generální prokuratury k zachování zákona do rozsudku krajského soudu v N., jímž byli obžalovaní A. a B. uznáni vinnými zločinem veřejného násilí podle § 81 tr. z., přečinem podle § 14 d) zák. č. 50/1923 Sb. z. a n., přečinem shluknutí podle § 279 tr. z. a přestupkem podle § 312 tr. z., a obžalovaný B. též zločinem podle § 99 tr. z., takto právem:

Rozsudkem krajského soudu v N., pokud jím bylo u obžalovaných A. a B. podle § 25 tr. z. vysloveno vypovězení navždy z území Protektorátu Čechy a Morava, byl v neprospěch obžalovaných porušen zákon v ustanovení §§ 32, 25 tr. z. (§ 14 nařízení o zacházení s cizinci ze dne 5. září 1939, říšský zák. I, str. 1667); tento výrok se jako zmatečný zrušuje a z rozsudku vylučuje.

Důvody:

Pravoplatným rozsudkem krajského soudu v N. bylo u obžalovaných A. a B., příslušníků slovenského státu, při odsouzení pro zločin podle § 81 tr. z. a další trestné činy vysloveno podle § 25 tr. z. vypovězení navždy z území Protektorátu Čechy a Morava. Tímto výrokem byl porušen zákon. Zákonný předpis § 25 tr. z. byl zrušen § 14 nařízení o zacházení s cizinci ze dne 5. září 1939, říšský zák. I, str. 1667 (Věstník nařízení Reichsprotektora in Böhmen und Mähren, ročník 1939, číslo 19, strana 130 a násl.) a to s platností od 6. září 1939. Krajský soud v N., vysloviv dne 27. října 1939 vypovězení obžalovaných A. a B. z území Protektorátu Čechy a Morava podle § 25 tr. z., který v té době již po-

zbyl účinnosti a nebyl nahrazen žádným obdobným předpisem, který by takovéto vypovězení připouštěl, nestanovil trest přesně podle zákona (§ 32 tr. z.), nýbrž uložil obžalovaným trest, jaký pro ně, jako cizince, není v trestním zákoně stanoven a vykročil tak ze své moci trestní (§ 281, č. 11 tr. ř.). Tím porušil zákon v ustanovení §§ 32, 25 tr. z. (§ 14 uved. nař.) v neprospěch obžalovaných, kteří mají na území Protektorátu Čechy a Morava své bydliště.

Bylo proto vyhověno zmateční stížnosti generální prokuratury k zachování zákona, vznesené podle § 33 tr. ř. a podle § 292 tr. ř. uznáno právem, jak uvedeno.

Čís. 6421.

Porotní soudní sbor je i bez návrhu stran povinen dáti porotcům eventuální otázky, vyšly-li při hlavním přelíčení na jevo skutečnosti, které by, kdyby byly pravdivé, podmiňovaly jiné právní posouzení činu, kladeného obžalovanému za vinu. Při tom má pouze zkoumat, mohou-li tyto skutečnosti odůvodnit onu jinou právní kvalifikaci, kdežto o otázce jejich pravdivosti rozhodují výhradně porotci.

Je zmátkem podle § 344, č. 6 tr. ř., nebyly-li porotcům dány vedle hlavní otázky na zločin loupeže podle §§ 190, 194, 195 tr. z., pokud se týče na provinění loupeže podle § 3 zák. č. 48/1931 Sb. z. a n. a §§ 190, 194, 195 tr. z. i eventuální otázky na zločin podle §§ 9, 171, 174 I, písm. c) tr. z., podle §§ 171, 174 I, písm. c) tr. z., podle §§ 185, 186, písm. a) tr. z. a podle § 157, odst. 2 tr. z. a na provinění podle § 3 zák. č. 48/1931 Sb. z. a n. a podle §§ 185, 186, písm. a) tr. z., ač byly obhajobou obžalovaných napověděny skutkové podstaty těchto trestných činů.

(Rozh. ze dne 21. prosince 1939, Zm I 510/39.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmatečným stížnostem obžalovaných A., B. a C., jakož i Marie D., matky mladistvé obviněné Valerie D. a jejího obhájce Dr. P., a Václava E., otce mladistvé obviněné Alžběty E., do rozsudku krajského soudu jako soudu porotního, jimž byli uznáni vinnými obžalovaní A., B. a C. zločinem loupeže podle §§ 190, 194, 195 tr. z., a mladistvé obviněné D. a E. proviněním loupeže podle §§ 190, 194, 195 tr. z. a § 3 zák. č. 48/1931 Sb. z. a n., zrušil výrok porotců a na něm se zakládající rozsudek ve výroku o vině a trestu a ve výroci s tím souvisejících a odkázal věc do příštího zasedání porotního soudu k novému projednání a rozhodnutí.

D ů v o d y:

Zmatečným stížnostem obžalovaných A., B. a C., jakož i zmatečným stížnostem zákonných zástupců mladistvých obviněných D. a E. a obhájce obviněné D., napadajícím rozsudek v celém rozsahu, nutno při-

znati oprávnění, pokud s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 344, č. 6 (nesprávně podle č. 5) tr. ř. namítají, že porotní soudní sbor porušil předpis § 320 tr. ř. tím, že nepoložil porotcům eventuální otázky na skutky, spadající pod jiný trestní zákon, než zákon uvedený v obžalovacím spise.

Podle § 320 tr. ř. je porotní soudní sbor povinen, aby sám od sebe, i kdyby tu nebylo návrhu stran, dal porotcům eventuální otázky, byly-li při hlavním přelíčení tvrzeny, to je vyšly-li při hlavním přelíčení na jevo skutečnosti, jež, kdyby byly pravdivy, by podmiňovaly jiné právní posouzení činu, z něhož byl obžalovaný obviněn. Zkoumaje otázku, zda tu jsou podmínky k položení eventuální otázky, má porotní soudní sbor rozhodovati pouze o tom, zda mohou tvrzené skutečnosti odůvodnit podstatu onoho trestného činu, při čemž o otázce, jsou-li tvrzené skutečnosti pravdivé, rozhodují výhradně porotci a nikoli porotní soudní sbor.

Porotní soudní sbor se však tímto v judikatuře a literatuře ustáleným právním výkladem ustanovení § 320 tr. ř. zřejmě neřídil, ba zamítl návrh obhájců obžalovaných A. a B. i obhájců mladistvých obviněných D. a E., aby byly porotcům dány eventuální otázky na trestné činy mírněji trestné a v návrhu blíže uvedené, jediné z toho důvodu, že podle výsledků hlavního přelíčení zůstává podezření, že všichni obžalovaní jednali jako spoluloupežníci — jak tvrdila obžaloba — a že obhajoba obžalovaného C. zůstává ničím nedoloženým tvrzením. Rozhodováním o pravdivosti tvrzených skutečností osobil si porotní soudní sbor právo příslušející výhradně porotcům, nezabýval se však otázkou, zda jsou tvrzené skutečnosti způsobily naplnit skutkovou podstatu trestných činů, spadajících pod jiný trestní zákon, který není přísnější než zákon uvedený v obžalovacím spise.

Přihlédne-li se však k výsledkům hlavního přelíčení a zejména k obhajobě obžalovaných, na kterou zmateční stížnosti částečně stručně, částečně obsírně poukazují, je zřejmo, že všichni pachatelé popírají, že se násilím zmocnili peněz a jiných věcí trafikanta N., nebo že se předem dohodli o takovémto činu — to jest o loupeži —. Tak udal obžalovaný A., že bylo pouze ujednáno, že D-ová vezme N-ovi peníze při souloži, a že on (A.) řekl D-ové, aby vzala trafikantovi peníze při souloži. Obžalovaný B. udal, že C. přišel s tím, aby se trafikantovi vzaly peníze z kapsy, a že C. říkal D-ové, aby je vzala trafikantovi z kapsy, až s ním bude souložiti, obžalovaný C. pak uvedl, že A. přišel na to, že by D-ová mohla trafikantovi vzít peníze, že mu A. a B. říkali, že se v hostinci smluvili, že vezmou trafikantovi peníze, a jednak že mu říkali A., B. a E-ová, že navedli D-ovou, aby šla s trafikantem a vytáhla mu peníze z kapsy a aby je hodila na zem, že je A. a B. seberou. Kdežto obviněná E-ová udala, že D-ová měla vzít trafikantovi tašku s penězi, že ji k tomu měl C. s A-em a že D-ová souhlasila, neuvádí obviněná D-ová nic, co by mluvílo o smluvené loupeži nebo krádeži. Z obhajoby jmenovaných obžalovaných však ani nplyne, že by snad aspoň později došlo k takové úmluvě, třeba mlčky; obžalovaní popírali, že by se ná-

silí, vykonané na trafikantu N., stalo za účelem zmocnění se jeho věci, tedy že by šlo o loupež. Tak udal obžalovaný A., že sledoval D-ovou s N-em a zůstal (pozadu) s B-em a C-em ze zvědavosti, jak to dopadne a zda se D-ové podaří vytáhnouti trafikantovi peníze. Obžalovaný B. se hájil v ten smysl, že se šel s E-ovou na hřiště dívat, co bude D-ová dělat s trafikantem, a že byl překvapen, že D-ová svolila k souloži, a dal se proto do ní. Z obhajoby obžalovaného C. plyne, že sledoval D-ovou s trafikantem ze zvědavosti a že B. volal, aby tam šli, že N. souloží s D-ovou. Obviněná D-ová udala, že B. odstrčil trafikanta, na ní ležícího, že ji zdvihl a dal jí několik facek. Obviněná E-ová pak uvedla, že B. dal D-ové několik facek za to, že ležela s trafikantem.

Pokud jde o jednání obžalovaných na hřišti, a to především o odnětí věci trafikantovi N., udal obžalovaný A., že C. řekl, že má tašku s penězi a že to rozdělí a že C-ovi řekl, aby mu poslal díl po D-ové, a že měl za to, že C. ukradl trafikantovi tašku se země. Obžalovaný B. udal, že C. říkal D-ové, aby šla a vzala trafikantovi peníze, že leží na zemi, že to D-ová nechtěla udělat a proto že C. šel znovu k trafikantovi a vzal mu peníze, dále že pak A. řekl C-ovi, aby to rozdělil a jeho podíl dal k cukráři, C. pak že peníze rozdělil po 350 K. Obžalovaný C. doznal, že vzal tašku s penězi a tašku na cigarety, které ležely vedle trafikanta, v úmyslu, že je vrátí, ale pak si je ponechal a peníze rozdělil. Obviněná D-ová doznala, že jí C. dal 350 K a říkal, že je vzal trafikantovi. Obviněná E-ová udala, že C. říkal, že vzal trafikantovi tašku, že peníze z ní rozdělil, a že A. odešel dříve a říkal D-ové, aby mu vzala od C-a podíl.

Pokud jde o zlé nakládání s trafikantem N. uvedl obžalovaný A., jsa slyšen jako obviněný, že B. řekl, že dal trafikantovi jednu pěknou; obžalovaný B. doznal, že dal trafikantovi facku a že C. trafikanta kopal. Obžalovaný C. nejprve udal, že trafikanta, ležícího na zemi, kopl do zad, pak to popřel s tím, že se tak jen chlubil, a dodal, že B. kopal trafikanta do obličeje. Obviněná D-ová uvedla, že B. trafikanta shodil a uhodil ho, a že C. trafikanta tloukl. Obviněná E-ová konečně udala, že B. kopl trafikanta do zad a dal mu facku, dále že C. přiskočil a kopal trafikanta do obličeje.

Právě uvedenými výsledky hlavního přelíčení bylo předně napověděno, že obžalovaný C. vzal sám trafikantovi N. tašku s penězi a tašku na cigarety, dále že se týž obžalovaný pokusil navést k odcizení peněz D-ovou; dále je napověděno, že ostatní obžalovaní, a to nejen B., D-ová a E-ová, nýbrž i A., který souhlasil s rozdělením peněz, C-em odcizených a učinil opatření o svém podílu, dostali část těchto peněz. Jelikož z ostatních výsledků hlavního přelíčení plyne, že byl poškozený N. v této době v bezvědomí, povstalém ze zlého nakládání s ním, tedy že byly uvedené věci odcizeny v čas nesnáze, potkavší okradeného, byla tím u obžalovaného C. napověděna skutková podstata zločinu podle §§ 9, 171, 174 I, písm. c) tr. z. a podle §§ 171, 174 I, písm. c) tr. z. a důsledkem toho u obžalovaných B. a A. skutková podstata zločinu podílnictví na krádeži podle §§ 185, 186, písm. a) tr. z. a u obviněných D-ové

a E-ové skutková podstata provinění podílnictví na krádeži podle § 3 zák. č. 48/1931 Sb. z. a n. a §§ 185, 186, písm. a) tr. z.

Pokud jde o zlé nakládání s trafikantem N., je napověděno, že na něho vložili ruku pouze obžalovaní B. a C. Jelikož N. utrpěl zlým nakládáním těžké poškození na těle a jelikož není jisto, kdo mu je způsobil, je u obžalovaných B. a C. napověděna skutková podstata zločinu podle § 157, odst. 2 tr. z.

Jelikož, jak z uvedeného plyne, byly u všech obžalovaných napověděny výsledky hlavního přelíčení skutkové podstaty trestných činů odchylných od oněch, na které zněla žaloba, a to vesměs trestných činů spadajících pod mírnější trestní zákon, porušil porotní soudní sbor zákon v ustanovení § 320 tr. ř., když nedal porotcům vedle hlavních otázek otázky eventuální.

Poněvadž nepoložení eventuálních otázek vůbec a zejména na trestné činy právě uvedené stačí k opodstatnění uplatňovaného důvodu zmatečnosti podle § 344, č. 6 tr. ř., nebylo třeba zkoumat, zda byly výsledky hlavního přelíčení napověděny ještě skutkové podstaty dalších trestných činů, na které jednotlivé zmateční stížnosti částečně poukazují nebo i jiných činů. Takovéto úvahy by byly nadbytečné i vzhledem k tomu, že nelze při novém projednání věci vyloučiti změny ve skutkovém ději, sloužícím za podklad rozhodování o tom, zda a jaké skutkové podstaty trestných činů budou jimi napověděny.

Ježto právem uplatňovaný důvod zmatečnosti podle § 344, č. 6 tr. ř. činí již v uvedeném rozsahu rozsudek zmatečným, bylo vyhověno všem zmatečným stížnostem, aniž bylo třeba se zabývatí dalšími jejich vývody, byl zrušen výrok porotců a na něm založený rozsudek ve výroku o vině a důsledkem toho i ve výroku o trestu a ve výroci s tím souvisejících a věc byla podle § 348 tr. ř. odkázána do příštího zasedání porotního soudu k novému přelíčení a rozhodnutí.

Na porotním soudním sboru bude, aby — řídě se uvedeným již právním výkladem ustanovení § 320 tr. ř. — rozhodl podle výsledků nového hlavního přelíčení, zda a jaké eventuální otázky bude třeba dáti.

Čís. 6422.

Ke skutkové podstatě zločinu podle § 209 tr. z.

Není třeba, aby byl udavač vymyšleného zločinu prvou osobou, od níž se vrchnost dovídá o domnělém zločinu (jeho pachateli).

Pozdější odvolání udání nevylučuje trestnost podle § 209 tr. z.

Stačí, že byly tvrzeny skutečnosti, které mohly odůvodniti předpoklad vrchnosti, že obviněný spáchal určitý zločin.

(Rozh. ze dne 21. prosince 1939, Zm II 277/39.)

Napadený rozsudek zjistil tyto skutečnosti: Obžalovaná měla známost s řezníkem P. Její rodiče této známosti nepřáli. Dne 7. května 1939

byla obžalovaná sama doma a vyrozuměla o tom telefonicky P. P. za ní přijel a oba šli na procházku do nedalekého lesa. V lese došlo mezi obžalovanou a P-em k souloži. Po nějaké době našli rodiče obžalované ve skříni její zakrvácené prádlo a roztržené kalhoty. Otec udeřil na obžalovanou a ta se mu doznala, že byla dne 7. května s P-em v lese, že jí P. počal líbat, pak že jí svalil a přes její odpor jí strhl kalhoty, které při tom roztrhl, že volala, aby ji nechal, že jí však P. znásilnil přes to, že mu odporovala. Když jí otec vyličil, co si o věci myslí a že si tak známost nepředstavuje, zahanbila se obžalovaná a napsala na lístek, že jí P. svalil, že volala, aby ji nechal, že jí strhl kalhoty a vykonal na ní soulož, při čemž jí kousl za krk. Lístek pak podepsala. Druhého dne opakovala před nevlastní matkou, že jí P. držel ruce, že jí řekl, že si jí zajistí, že křičela, aby ji nechal a že jí P. nejspíše prstem roztrhl kalhoty. Rodiče to neoznámili četnictvu. Dne 25. června 1939 byla obžalovaná zbita svým otcem. Četnictvo se o tom dovědělo a konalo proti otci obžalované šetření pro zlé nakládání s obžalovanou. Při tom otec obžalované četnictvu udal, že P. v květnu 1939 znásilnil obžalovanou v lese. Proto vyslyšali četníci obžalovanou o tomto násilném smilstvu. Obžalovaná se zdráhala vypovídati o věci a proto jí četníci vyzvali, aby to napsala do zápisníku. Obžalovaná napsala »On mne znásilnil, já jsem se mu poddala dobrovolně« a podepsala se. Více nepsala. Po chvíli řekla, že to není pravda, že nic psát nebude a že raději řekne, jak to bylo a počala líčiti, jak jí P. zavedl do lesa, kde chtěl, aby mu byla po vůli a že mu to odepřela, že však jí P. povalil na zem, že jí držel za ruce, že křičela, aby ji nechal, že však nikoho na pomoc nepřivolala. Že byla P-em znásilněna, opakovala i před starostou obce. P. byl na to zatčen a odevzdán do vazby okresního soudu v N. V trestním řízení, které bylo proti němu zahájeno, odvolala obžalovaná, jsouc slyšena jako svědkyně, svoje udání u četnictva a uvedla, že se P-ovi poddala dobrovolně.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalované do rozsudku krajského soudu, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou zločinem křivého obvinění podle § 209 tr. z.

Z d ů v o d ů:

Neprávem vytýká zmateční stížnost rozsudku neúplnost (§ 281, č. 5 tr. ř.). Okolnost, že též otec obžalované Josef A. u četnictva udal, že P. obžalovanou znásilnil, nemusil nalézací soud zvlášť hodnotiti, ježto je nerozhodná. Neboť skutková podstata zločinu křivého obvinění nevyžaduje, aby byl udavatel vymyšleného zločinu prvním, od něhož se vrchnost dovídá o domnělém zločinu (o pachateli); stačí, když úmyslným sdělováním nebo opakováním obvinění posiluje udání, učiněné již jinou osobou, pokud se týče posiluje podezření, vzbuzené u vrchnosti již jinými určitými skutečnostmi a čerpané z jiných pramenů (rozh. č. 3638 Sb. n. s.). Nalézací soud nezatížil rozsudek zmatečností ani tím, že neuvážil okolnost, že obžalovaná, jsouc slyšena jako svědkyně v trestní věci proti P-ovi pro násilné smilstvo, udala, že se P-ovi poddala dobrovolně, bez násilí a bez donucení, neboť pozdější odvolání udání určité

osoby z vymyšleného zločinu, učiněného pachatelem u vrchnosti, nevyklučuje jeho trestnou odpovědnost podle § 209 tr. z.

S hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. není zmateční stížnost provedena po zákonu (§ 288, odst. 2, č. 3 tr. ř.), namítá-li, že udala-li obžalovaná u četnictva, že jí P. znásilnil, opakující prý tímto výrazem jen názor svého otce, pokud se týče četnictva na P-ův skutek, jimi jí vštípený, netvrdila tím skutkové okolnosti, které opodstatňují podezření, že na ní P. spáchal zločin podle § 125 tr. z. Neboť nalézací soud zjistil nejen, že obžalovaná udala u četnictva to, že jí P. znásilnil, nýbrž — kromě tohoto údaje obžalované — zjistil dále, že obžalovaná na výzvu četnictva nejprve napsala, že jí P. znásilnil, že se mu poddala dobrovolně, že však po chvíli řekla, že to není pravda a udala, že jí P. zavedl do lesa, tam že na ní chtěl, aby mu byla po vůli a když mu to odepřela, že jí povalil na zem, držel jí za ruce, že obžalovaná marně křičela o pomoc, že jí P. násilím sundal kalhoty a vykonal soulož. Podle věcného obsahu těchto údajů byly jimi obžalovanou tvrzeny skutečnosti, které mohly opodstatnit předpoklad vrchnosti, že P. učinil obžalovanou skutečně vykonaným násilím neschopnou, aby mu činila odpor a že jí v tomto stavu bezbrannosti zneužil k mimomanželské souloži. Nepochybil proto nalézací soud, když ve zjištěné výpovědi obžalované u četnictva shledal naplnění pojmu udání P-a ze zločinu podle § 125 tr. z.

Čís. 6423.

Zákon o zahlazení odsouzení č. 111/1928 Sb. z. a n.:

Vyhovují-li odsouzení, o jejichž zahlazení jde, ustanovení § 4, odst. 3 zákona o zahlazení odsouzení, není třeba, aby mezi výkonem jednotlivých trestů a dalším odsouzením uplynula zkušební doba, nýbrž stačí, uplynula-li od výkonu posledního trestu.

(Rozh. ze dne 22. prosince 1939, Zm I 603/39.)

Nejvyšší soud uznal jako soud zrušovací o zmateční stížnosti generální prokuratury k zachování zákona do usnesení krajského soudu v N. ze dne 4. března 1939, jímž byla zamítnuta žádost Josefa A. o zahlazení odsouzení, takto právem:

Usnesením krajského soudu v N. ze dne 4. března 1939, jímž byla zamítnuta žádost Josefa A. o zahlazení odsouzení z rozsudku okresního soudu v O. ze dne 21. ledna 1926, a z trestního příkazu téhož soudu ze dne 8. listopadu 1926, byl porušen zákon č. 111/1928 Sb. z. a n. v ustanovení § 4, odst. 3; toto usnesení se zrušuje a soudu prvé stolice se ukládá, aby o žádosti Josefa A. o zahlazení uvedených odsouzení znovu podle zákona rozhodl.

D ů v o d y:

Ze spisů krajského soudu v N. lze seznati tento skutkový děj:

Josef A., narozený dne 10. prosince 1902, byl odsouzen okresním soudem v O.:

1. rozsudkem ze dne 21. ledna 1926 pro přestupek podle § 411 tr. z. k pokutě 50 K, v případě nedobytnosti k trestu vězení v trvání pěti dnů; uvedená pokuta byla zaplácena dne 17. února 1926,

2. trestním příkazem ze dne 8. listopadu 1926 pro přestupek podle § 430 tr. z. k pokutě 10 K, v případě nedobytnosti do vězení na 24 hodin; uvedená pokuta byla zaplácena dne 3. prosince 1926.

Žádost odsouzeného za zahlazení obou těchto odsouzení byla k návrhu státního zastupitelství v N. zamítnuta usnesením krajského soudu v N. ze dne 4. března 1939, které, nebyvši napadeno, nabylo právní moci, a to z toho důvodu, že mezi výkonem předcházejícího trestu a následujícím odsouzením neuplynula zkušební doba pěti let, takže není splněna jedna z podmínek, za kterých lze podle § 4 zák. č. 111/1928 Sb. z. a n. povolití zahlazení více odsouzení. Důsledkem toho se krajský soud nezbýval otázkou, zda a pokud jsou splněny i ostatní podmínky, stanovené pro zahlazení odsouzení zákonem č. 111/1928 Sb. z. a n.

Krajský soud v N. však zřejmě přehlédl ustanovení § 4, odst. 3 zák. č. 111/1928 Sb. z. a n., které stanoví výjimku z pravidla, že každé jednotlivé odsouzení musí vyhovovat podmínkám § 1, odst. 1 uvedeného zákona, totiž, že za předpokladů, uvedených v onom místě zákona, nemusí mezi výkony jednotlivých trestů uplynouti celá zkušební lhůta a že stačí, když ona lhůta uplynula od výkonu posledního trestu do podání žádosti.

Jelikož šlo v tomto případě o dvě odsouzení pro přestupky a od výkonu posledního trestu uplynula doba zkušební (t. j. doba pěti let), bylo povinností soudu, aby zkoumal žádost odsouzeného o zahlazení uvedených dvou odsouzení s hlediska ustanovení § 4, odst. 3 zák. č. 111/1928 Sb. z. a n. a řešil otázku, zda jsou splněny zmíněné další zákonné podmínky, a to zda odsouzený napravil podle možnosti škodu trestným činem způsobenou (§ 1, odst. 1) a je-li z chování odsouzeného po výkonu posledního trestu patrné, že se úplně polepšil, jakož i zda přestupky, pro které byl žadatel odsouzen, jsou nepatrného významu a nespočívají na nízké a nečestné pohnutce, a aby v tom směru učinil jemu příslušející zjištění.

Porušil proto krajský soud v N. zákon č. 111/1928 Sb. z. a n. v ustanovení § 4, odst. 3 tím, že zamítl žádost odsouzeného o zahlazení zmíněných dvou odsouzení pro přestupky jedině z toho důvodu, že mezi výkonem předcházejícího trestu a následujícím odsouzením neuplynula zkušební doba, nedbaje ustanovení § 4, odst. 3 zák. č. 111/1928 Sb. z. a n., stanovícího výjimku ze zásady, že každé odsouzení musí vyhovovat podmínkám § 1, odst. 1 cit. zák. o uplynutí celé zkušební doby, a neučiniv proto potřebných zjištění o tom, zda jsou splněny ještě další podmínky, předepsané zákonem pro zahlazení odsouzení, ač nebyl podle obsahu spisů vyloučen kladný závěr v tom směru.

Zamítavým usnesením krajského soudu v N. ze dne 4. března 1939 byl porušen zákon, a to ke škodě odsouzeného; proto bylo napadené usnesení zrušeno a nařizeno, aby soud prvé stolice o žádosti Josefa A. o zahlazení odsouzení znovu podle zákona rozhodl.

Dodatek.

Rozhodnutí nejvyššího soudu jako kárného soudu odvolacího v kárných věcech soudců, advokátů a notářů.

Čís. 379 dis.

I v soukromém životě je advokát povinen vystříhati se všeho, co by na něho mohlo vrhnouti podezření z nereelního nebo dokonce trestného jednání.

(Rozh. ze dne 14. ledna 1939, Ds I 96/38.)

Nejvyšší soud jako soud odvolací v kárných věcech advokátů a kandidátů advokacie zamítl odvolání obviněného advokáta z nálezu kárné rady advokátní komory, jímž byl odvolatel uznán vinným kárným přečinem zlehčení cti a vážnosti stavu.

Důvody:

Odvolání obviněného nelze přiznati oprávnění.

Podle nenapadeného zjištění nálezu potvrdil obviněný dne 27. března 1935 písemně L-ovi, že od něho téhož dne obdržel 3.000 K »na úplné vyrovnání směnečného závazku vůči panu R.«. Touto stvrzenkou potvrdil obviněný jednak, že skutečně na hotovost obdržel uvedenou částku, jednak že této částky použije k přímému zaplacení směnečné pohledávky R. za L-em.

Z vlastního přednesu odvolatele však vysvítá především, že obviněný vůbec neobdržel celou částku 3.000 K, nýbrž jen 2.000 K a na zbývajících 1.000 K toliko t. zv. bon, splatný až dne 1. července 1935. Dále doznal sám obviněný v trestní věci T II 2037/37 okresního soudu v B., že L. dostal od své nastávající manželky peníze na vyrovnání svých dluhů, že jí však zamlčel výši svých dluhů, zejména dluhu u R. a že k žádosti L. obviněný mu vydal potvrzení o přijetí 3.000 K, ačkoli ve skutečnosti obdržel od L. na zaplacení dluhu u R. aspoň prozatím pouze 2.000 K. Dále plyne z vlastního přednesu obviněného v podání č. ř. 11 a v odvolání, že mezi L., jeho bývalou manželkou roz. S. a obviněným

bylo ujednáno, že obviněný částku 2.000 K a bon znějící na 1.000 K předá uvedenému bývalému manželce L. za tím účelem, aby se pokusila směnečný dluh ve výši 3.000 K u R. vyrovnati částkou 2.000 K, načež by měl L. bon na 1.000 K dostat zpět. Tento bon obdržel obviněný od L. právě pro případ, že by R. trval na zaplacení celé směnečné pohledávky. Ze spisů plyne, že obviněný oněch 2.000 K odevzdal bývalému manželce L. a že tato částka byla — ovšem teprve po delší době — vyplacena R-ovi, který se prý s touto částkou uspokojil.

Z toho, co uvedeno, vyplývá, že zmíněná stvrzenka obviněného ze dne 27. března 1935 nejen objektivně neodpovídala skutečnosti, nýbrž že podle úmyslu L. a obviněného stvrzenka ta sloužila k tomu, aby bylo nastávající manželce L. proti pravdě předstíráno, že k zaplacení dluhu u R. bude použito 3.000 K, ačkoli ve skutečnosti mělo býti, a později bylo též dosaženo vyrovnání uvedeného dluhu pouhou částkou 2.000 K. Postup obviněného, který na rozdíl od obsahu uvedené stvrzenky vůbec neobdržel celých 3.000 K a ani obdržené částky 2.000 K nepoužil ihned a přímo k zaplacení dluhu u R., vedl dokonce k zavedení trestního řízení proti obviněnému pro zločin zpronevěry, v kterémžto řízení obviněný ani nebyl s to, aby věc hned vysvětlil uspokojivým způsobem, takže řízení v červnu 1937 zavedené bylo až dne 11. března 1938 podle § 90 tr. ř. zastaveno.

Právně má kárná rada za to, že vylíčený postup obviněného zakládá přečin zlehčení cti a vážnosti stavu, neboť směřoval k předstírání nepravdivé okolnosti vůči nastávající manželce L., přičil se tedy stavovské povinnosti odvolatele k bezelstnosti a poctivosti (§ 10, odst. 2 adv. ř.) a měl dokonce v zápětí trestní stíhání obviněného. Odvolatel se tedy uvedeným způsobem prohřešil proti své povinnosti, aby se vystříhal všeho, co by mohlo na něho vrhnouti podezření nebo dojem nereelního nebo dokonce trestného jednání (rozh. č. 146 dis. Sb. n. s.). Při tom je lhostejno, zda obviněný při převzetí zmíněných peněz vystupoval jako advokát nebo jen soukromě jako přítel bývalých manželů L., neboť uvedenou povinnost k poctivému a bezelstnému chování ukládá obviněnému zákon i pro jeho soukromý život. I zde se musí advokát vystříhati jakékoliv účasti na nekalém jednání jiné osoby (srov. Lohsing, Öst. Anwaltsrecht, str. 190). Že advokát musí cti a vážnosti svého stavu dbáti i mimo své povolání, vyplývá i z výslovného ustanovení § 2 kárn. stat.

Poněvadž okolnosti, které podle toho, co předesláno, zakládají uvedený kárný přečin, plynou po stránce skutkové celkem již z vlastního doznání obviněného, nebylo příčiny k provedení dalších důkazů, jejichž nepřipuštění odvolání vytýká s hlediska kusosti řízení.

Z předchozích vývodů vysvítá též bezvýznamnost námítky odvolatelovy, že trestní oznámení pro zpronevěru bylo proti němu učiněno bezdůvodně. Pro kárnou odpovědnost obviněného stačí, že svým postupem, odporujícím stavovskému závazku k poctivosti a bezelstnosti, při nejmenším, jak bylo již ukázáno, přispěl k tomu, že ono trestní řízení mohlo proti němu býti zavedeno, neboť kdyby obviněný nebyl potvrdil nic nepravdivého a kdyby se byl zachoval tak, jak by bylo odpovídalo

obsahu stvrzenky, o níž jde, místo aby pomohl L. k oklamání jeho nastávající manželky o stavu jeho dluhů, nebylo by zřejmě k trestnímu oznámení a k trestnímu řízení pro zpronevěru vůbec došlo. Bylo proto odvolání zamítnouti jako bezdůvodné.

Čís. 380 dis.

Advokát neporuší povinnost nejednati přímo s odpůrcem za zády jeho advokáta, když, odmítnuv jednati s odpůrcem, který ho navštívil z vlastního popudu, vyslechne jeho přání co do jeho nároků, k jehož vyslovení nedal podnět, a zároveň ho poukáže, aby učinil návrh prostřednictvím svého advokáta, jemuž též oznámí celou věc.

Příčí se cti a vážnosti stavu, aby advokát koncipoval pro odpůrce, zastoupeného jiným advokátem, podání na soud, jímž odpůrce bere zpět návrh na určení svého sporného nároku vůči jeho straně.

(Rozh. ze dne 14. ledna 1939, Ds I 97/38.)

Nejvyšší soud jako soud odvolací v kárných věcech advokátů a kandidátů advokacie vyhověl odvolání obviněného advokáta z nálezů kárné rady advokátní komory, pokud čelilo proti výroku, že obviněný jednal s odpůrcem svojí klientky, zastoupeným jiným advokátem, bez jeho vědomí o smírné vyřízení věci, a zprostil odvolatele obvinění, že se tímto jednáním dopustil kárného přečinu zlehčení cti a vážnosti stavu; jinak odvolání do výroku o vině zamítl.

Z d ů v o d ů:

Naříkaným nálezem byl obviněný uznán vinným kárným přečinem zlehčení cti a vážnosti stavu ve dvojím směru: 1. že jednal s odpůrcem své klientky, zastoupeným jiným advokátem, bez vědomí tohoto o smírné vyřízení záležitosti o určení věna a 2. že spolupůsobil při stylisaci příslušného prohlášení na zpětvzetí uplatňovaných nároků odpůrcových bez jakéhokoliv uvědomění jeho právního zástupce.

Ve směru činu na prvním místě uvedeného zjistila kárná rada, uvěřivši plně obviněnému, že se R. R., jenž se soudně domáhal na své matce výbavy, dostavil dne 11. května 1937 odpoledne bez jakéhokoliv pozvání do kanceláře obviněného, jenž ve zmíněné právní věci zastupoval R-ovu matku A. R-ovou, sám bez svého právního zástupce Dr. M., že ho obviněný přijal v přítomnosti svého koncipienta a když R. prohlásil, že přichází jednati o smírné vyřízení oné právní věci, obviněný odmítl s ním jednati s odůvodněním, že bez jeho právního zástupce nemůže nic ujednat; R. R. na to prohlásil, že by jen chtěl, aby mu matka vyplatila $\frac{1}{2}$ povinného dílu a $\frac{2}{3}$ zajistila pro jeho děti na vile. Obviněný řekl R., že tento jeho návrh je nepřijatelný, že by musil učiniti návrh rozumnější (prostřednictvím Dr. M.) a že o rozhovoru podá zprávu své klientce; dne

12. října 1937 obviněný uvědomil o této návštěvě R-ově jeho zástupce Dr. M. V nářikném nálezu není sice uvedeno, že obviněný R-ovi řekl, že návrh by musil učiniti prostřednictvím Dr. M., avšak se zřetelem k tomu, že kárná rada uvěřila úplně tomu, co obviněný a jeho koncipient o návštěvě R-ově po stránce skutkové uvedli, jest míti za to, že i tomuto údaji obviněného a jeho koncipienta uvěřila.

Odvolání důvodně namítá, že toto jednání obviněného podřadila kárná rada neprávem pod skutkovou podstatu zlehčení cti a vážnosti stavu, vidouc v něm neprávem vyjednávání obviněného s odpůrcem za zády jeho právního zástupce, advokáta, jenž byl obviněnému znám. Ze zjištění nahoře uvedených vysvítá, že R. přišel k obviněnému z vlastního popudu, že obviněný odmítl s ním jednati, zjistiv, proč přichází. Nelze pak s hlediska kárného nic závadného spatřovati v tom, že obviněný vyslechl přání R. stran jeho nároků, kdyžt obviněný k vyslovení tohoto přání nezavdal prázdného popudu, ani v tom, že o přání tom pronesl svůj úsudek, odkázav R., chce-li učiniti nějaký návrh, aby tak učinil prostřednictvím svého advokáta. Bezelstnost obviněného v tomto bodě vysvítá jasně ze skutečnosti, že obviněný hned následujícího dne zpravil Dr. M. o návštěvě R., takže tento měl možnost informovati se u svého klienta o účelu a výsledku jeho návštěvy. Není také bez významu, že při oné návštěvě nedošlo k žádné dohodě, ba ani ke sblížení stanovisek stran, takže dosavadní procesní postavení stran zůstalo nezměněno. Zjištěné jednání obviněného při oné návštěvě je s hlediska kárného nezavadné a bylo proto nutno vyhověti odvolání obviněného a v tomto bodě ho zprostiti.

Odvolání však není důvodné, pokud napadá výrok kárného nálezu v druhém bodě. V tomto směru je zjištěno, pokud se týče obviněným doznáno, že se obviněný dne 13. května 1937 dověděl od L. — zete své klientky —, že jeho klientka učinila dne 12. května 1937 se svým synem R. R. mimosoudní smír, podle něhož R. R. prohlásil, že se vzdá uplatňovaného nároku (na výbavu), zaplatí-li mu matka — klientka obviněného — kromě vyplacených 1.400 K do 31. května 1937 další částku 2.000 K, že obviněný na žádost L. nadiktoval podání na okresní soud v N., jímž R. R. oznamuje soudu, že odvolává svůj návrh na určení výbavy proti své matce, že toto podání dal doručiti prostřednictvím L. své klientce a že R. R. toto podání s podružnou změnou skutečně učinil; dále je zjištěno, že A. R. sdělila dne 19. května 1937 obviněnému, že svému synovi R. výše uvedenou částku 2.000 K vyplatila a že obviněný o celém tomto jednání Dr. M. vůbec neuvědomil, a to ani dne 20. května 1937 při společném jednání u okresního soudu v N.

Odvolání se marně snaží dovoditi, že tento postup obviněného odporuje požadavku bezelstnosti a kolegiality mezi advokáty. Tomuto požadavku se zajisté příčí, aby advokát koncipoval pro odpůrce, zastoupeného jiným advokátem, podání na soud, jímž odpůrce bere zpět návrh na určení sporného nároku. Námitka odvolání, že koncept onoho podání, pořízený obviněným, byl určen pro klientku obviněného, neobstojí, ježto podle obsahu onoho podání měl učiniti prohlášení o zpětvzetí návrhu na

určení výbavy R. R., takže klientka obviněného, pokud se týče její zeť L., pouze zprostředkovali doručení konceptu onoho podání, určeného ve skutečnosti R. R. Obviněný tímto činem, stejně jako tím, že neuvědomil advokáta druhé strany o smíru, projevil zřejmou nevážnost k činnosti kolegy advokáta, což stačí k naplnění skutkové podstaty zlehčení cti a vážnosti stavu (viz rozh. č. 128 a 274 dis. Sb. n. s.). V tomto bodě bylo odvolání jako bezdůvodné zamítnuto.

Čís. 381 dis.

Dvouletá praxe, požadovaná § 31, odst. 3 c. ř. s., pokud se týče § 6, odst. 2 zákona č. 40/1922 Sb. z. a n. jako předpoklad substitučního oprávnění kandidáta advokacie, počíná se teprve ode dne, kdy došlo výboru advokátní komory oznámení ve smyslu § 30 adv. ř.

Podati toto oznámení náleží advokátovi, u něhož vstoupil kandidát advokacie do praxe.

Je porušením povinností povolání, nepřesvědčí-li se advokát při tom, zda oznámení došlo výboru advokátní komory a zda byla oznámenému koncipientovi vyhotovena legitimace ve smyslu § 15 adv. ř., a zavínil-li tím, že za něho tento koncipient intervenoval u sborových soudů, nemaje oné legitimace a bez substitučního oprávnění.

Nezáleží na tom, že tomuto koncipientovi byla dodatečně uznána celá praxe u obviněného advokáta vykonaná.

S hlediska § 9 adv. ř. je bez významu, zda advokát ohrožuje nedbalostí zájmy klientů po stránce hmotněprávní, či po stránce procesuální.

(Rozh. ze dne 14. ledna 1939, Ds I 103/38.)

Nejvyšší soud jako soud odvolací v kárných věcech advokátů a kandidátů advokacie zamítl odvolání obviněného advokáta z nálezu kárné rady advokátní komory, jímž byl odvolatel uznán vinným kárnými přechyby porušení povinností povolání a zlehčení cti a vážnosti stavu.

D ů v o d y:

Odvolání obviněného nelze v žádném směru přiznati oprávnění.

Obviněnému se klade za vinu, že se po dobu několika let nepostaral o substituční legitimaci pro svého koncipienta Dr. L., že ho posílal neoprávněně jako substituta ke sborovým soudům a že mu dovoloval bez substitučního oprávnění intervenovati za sebe i za svého společníka.

Obviněný doznává v odvolání, že sice podepsal přihlášku jmenovaného koncipienta pro výbor advokátní komory, ale že pak ne dbal o to, zda a jak byla přihláška advokátní komorou vyřízena. Poněvadž mu Dr. L. nehlásil, že jeho přihláška nebyla výborem advokátní komory vyřízena, spoléhal prý na to, »že věc je v pořádku«. Z těchto vlastních údajů odvolatelových plyne, že nedbalostí zavínil, že Dr. L. intervenoval

u sborových soudů beze substitučního oprávnění, ba vůbec bez oné legitimace výboru advokátní komory, již se měl podle § 15 adv. ř. před soudy vykázati. Obviněný přehlíží, že podati oznámení ve smyslu § 30 advokátního řádu, náleží, jak plyne nanejmen z 2. odst. § 30 adv. ř., advokátovi, u něhož kandidát advokacie vstoupí do praxe (rozh. ze dne 7. prosince 1892, čís. 14.080, Gerichtszeitung 1893, str. 76 a rozh. ze dne 1. května 1902, čís. 5500, Gerichtszeitung 1903, str. 16, Lohsing, Öst. Anwaltsrecht, str. 327), a přehlíží dále, že tímto oznámením musí býti též prokázáno, že u kandidáta advokacie jsou splněny určité podmínky, ustanovené pro zápis do seznamu kandidátů advokacie, takže v záporném případě výbor advokátní komory nebere oznámení na vědomí. Nelze tudíž tvrditi, že by ono oznámení bylo jen úkonem rázu formálního. Za těchto okolností nedostal obviněný své nahoře uvedené povinnosti, pokud podle svého vlastního udání oznámení sice podepsal, ale pak se vůbec nepostaral o to, zda výboru advokátní komory došlo a zda byla Dr. L-ovi legitimace vyhotovena, zvláště když se koncipientská praxe podle § 30 adv. ř. počítá teprve ode dne, kdy oznámení došlo výboru advokátní komory. Uvedené opominutí zakládá proto samo o sobě nedbalost a je tudíž lhostejno, že se napadený nález nevypořádává s otázkou, zda obviněný oznámení, o něž jde, podepsal čili nic. Je též bez významu, čím nedošlo ke skutečnému zapsání Dr. L. v seznamu kandidátů advokacie, a záleží jen na tom, že se obviněný vůbec nepřesvědčil, zda k onomu zapsání došlo čili nic.

Odvolání je též na omylu, pokud dovozuje, že pro předpoklady substitučního oprávnění ve smyslu § 31, odst. 3 c. ř. s., pokud se týče § 6, odst. 2 zák. č. 40/1922 Sb. z. a n. záleží jen na trvání skutečné praxe u advokáta a nikoli na vyhotovení legitimace jakožto průkazu prý jen formálního. Je sice pravda, že § 6, odst. 2 uved. zákona jen praví, že, pokud je ve věcech občanských zákony nařízeno zastoupení stran advokátem, může se advokát dáti zastoupiti kandidátem advokacie, který má hodnost doktora práva a nejméně dva roky praxe u advokáta. Je dále připustiti, že tento posléz uvedený zákonný předpoklad má svou příčinu v tom, že se pro uvedené věci vyžaduje určitý stupeň praktické zkušenosti. Leč s druhé strany plyne z uvedeného již předpisu § 30, odst. 1 adv. ř., že se zmíněná dvouletá praxe počítá teprve ode dne, kdy oznámení o vstoupení kandidáta advokacie do praxe u advokáta došlo výboru advokátní komory (viz Lohsing, Öst. Anwaltsrecht, str. 327 a zmíněné již rozhodnutí v Gerichtszeitung 1893, str. 76), což má, hledíc k určitým podmínkám, uvedeným v cit. ustanovení, význam nejen formální, nýbrž i věcný. Je tedy jasno, že v podání uvedeného oznámení a v opatření příslušné legitimace naprosto nelze spatřovati pouhou formalitu, zvláště když tato legitimace musí býti koncipientem při zakročení u soudu předložena (§ 15 adv. ř.), a že je proto nahoře vyřčený názor odvolatelův pochybený. Tím, co uvedeno, padá i námitka, že Dr. L. dříve, než dovršil dvouletou skutečnou praxi u advokáta, intervenoval prý u sborového soudu jen jednou, neboť nerozhoduje trvání skutečného zaměstnání u advokáta, nýbrž jen praxe, krytá oznámením ve smyslu § 30 adv. ř.

Nesprávný je však i další názor odvolatelův, že prý nemůže býti řeči o kárném přečinu porušení povinností povolání, poněvadž usnesením vrchního soudu ze dne 29. dubna 1937 byla celá praxe Dr. L. dodatečně uznána za započítatelnou. Nezáleží na tom, zda byly dotčené intervence Dr. L. v soudních sporech »neplatné a zmatečné«, pokud se týče zda a do jaké míry byla původní procesuální vada uvedeným usnesením vrchního soudu zhojena, nýbrž záleží jen na tom, že v době uvedených intervencí vystupoval Dr. L. jako osoba k zastoupení stran neoprávněná, která v uvedené funkci neměla býti soudem připuštěna a nebyla by bývala připuštěna, kdyby byla soudům zmíněná vada bývala známa. Je zjevno, že zastoupení stran takovou osobou vážně ohrožovalo jejich práva a zájmy, a je v souvislosti s tím, co předesláno, stejně zjevno, že odvolatel, pokud toto ohrožení zavínil z nedbalosti, nehájil zájmy svých stran s onou svědomitostí, již mu ukládá ustanovení § 9 adv. ř. S hlediska tohoto ustanovení je bez významu, zda advokát ohrožuje zájmy klientů nedbalostí po stránce hmotněprávní, nebo — jako v souzeném případě — po stránce procesuální. Opačný názor stěžovatelův nemá v zákoně sebe menší oporu.

Došlo-li provinění odvolatelovo vztahující se na tak dlouhou dobu, k vědomosti soudu, je dále nepochybné, že mohlo vyvolati nepříznivé úsudky nejen o obviněném jakožto příslušníkovi advokátního stavu, nýbrž i o tomto stavu vůbec, při čemž je nerozhodné, zda se vrchní soud o tom dověděl jakožto stolice opravná či dohlédací. Kárná rada proto ani nepochybila, pokud v jednání, pokud se týče opominutí odvolatelově spatřovala též kárný přečin zlehčení cti a vážnosti stavu.

Čís. 382 dis.

Záměrné využití knihovního stavu k uzavření a knihovnímu provedení smlouvy zasahující nedopatřením nezapsané neknihovní vlastnictví třetího za jeho zády a s úmyslným jeho opominutím přiči se povinnosti advokátova povolání, voliti k obhájení a prosazení práv své strany jen cestu zákonnou, i když by snad byla nákladná a svízelná.

(Rozh. ze dne 14. ledna 1939, Ds II 26/38.)

Nejvyšší soud jako soud odvolací v kárných věcech advokátů a kandidátů advokacie zamítl odvolání obviněného advokáta z nálezu kárné rady advokátní komory, jímž byl obviněný uznán vinným kárným přečinem porušení povinností povolání a zlehčení cti a vážnosti stavu.

Důvody:

Vývody odvolání zůstávají nedotčena tato skutková zjištění napadeného nálezu:

J. Ř. uzavřel dne 29. srpna 1931 se svou manželkou F. Ř. směnnou smlouvu, již si tito manželé vzájemně postoupili ideální polovinu svých

nemovitostí; smlouva byla sepsána ve formě notářského spisu notářem V. v M. Na to nastaly mezi manžely Ř. rozbroje; J. Ř. se dopustil vůči své manželce násilí, pro něž byl rozsudkem krajského soudu pravoplatně odsouzen, F. Ř. se obrátila na obviněného advokáta, aby ji dopomohl k tomu, aby dostala zpět polovinu usedlosti, postoupenou smlouvou z 29. srpna 1931 J. Ř. Obviněný, zjistiiv nahlédnutím do pozemkové knihy, že smlouva z 29. srpna 1931 není knihovně provedena, nepátral vůbec a zejména ne u notáře V., ač mu bylo známo, že zmíněnou smlouvu sepsal, po příčině, proč smlouva nebyla zavtělena, a poradil F. Ř., že tato postoupila smlouvou z 27. srpna 1932, sepsanou obviněným, celou usedlost, tedy i polovinu postoupenou notářským spisem ze dne 29. srpna 1931 J. Ř., svému synovi z prvního manželství J. F. za kupní cenu 60.000 K, na niž J. F. hotově nezaplatil ničeho, vyhradivši si do smrti bezplatné právo hospodaření na postoupených nemovitostech. Nenapadenými zůstávají dále skutková zjištění učiněná kárnou radou na základě spisů krajského soudu v J. — — —

Z uvedených zjištění je vlastním předmětem posouzení s hlediska kárného jen zjištění, že obviněný, ač od F. Ř. věděl, že již před rokem postoupila úplatně ideální polovici svých nemovitostí J. Ř. notářským spisem sepsaným notářem obviněnému známým, zjistiiv, že smlouva ta není knihovně provedena, nevyžádal si vysvětlení, proč k zavtělení smlouvy nedošlo, a pohnul svou klientku F. Ř. k tomu, že prodala J. F-ovi celou usedlost, ač již před rokem její ideální polovici postoupila svému manželu J. Ř. Shledala-li kárná rada v tomto jednání obviněného kárný přečin porušení povinností povolání a zlehčení cti a vážnosti stavu, posoudila věc po stránce právní správně a opačnému názoru odvolání nelze přisvědčiti.

Obviněný jako advokát věděl, že povinností notáře V. bylo, aby smlouvu manželů Ř. o směně nemovitostí neprodleně zavtělil, a že nesplnění této povinnosti mohlo mít pro notáře velmi nepříznivé důsledky stavovské i majetkové — poslednější v případě, že by J. Ř. na něm vymáhal náhradu škody. Proto právem neuvěřila kárná rada obhajobě obviněného, že se domníval, že notář V. nezavtělil smlouvu z 29. srpna 1931 úmyslně vzhledem k nepřátelství mezi manžely Ř. později nastalému a notáři známému. Okolnost obviněným zjištěná, že notář V. do roka smlouvu nezavtělil, jakož i další okolnost vysvítající z informace ústně i písemně obviněnému F. Ř-ovou dané, že Ř. sama a nikoliv i její manžel usilovala o zrušení smlouvy (čemuž by byla nasvědčovala i okolnost, kterou obviněný hodlal dokázatí svědky, že Ř. notáře V. žádala, aby vzhledem k chování J. Ř. smlouvu nezavtěloval), měla býti obviněnému nutkavou pobídkou, aby se obrátil na notáře V. o vysvětlení, proč smlouvu nezavtělil a zda snad se tak stalo jen nedopatřením notáře V. nebo jeho kanceláře. To měl obviněný učiniti tím spíše, když mu byly známy, jak uvádí v odvolání, i jiné případy, v nichž si notář V. počínal liknavě. Nevyžádal-li si obviněný potřebné vysvětlení, je nasnadě závěr, že tak učinil záměrně, ježto se obával, jak sám naznačuje v odvolání, že by notář V. byl dodatečně směnnou smlouvu zavtělil a tím zmařil prove-

dení záměru obviněného, došedšího pak výrazu a uskutečnění ve smlouvě ze dne 27. srpna 1932 o postoupení usedlosti F. Ř-vou J. Ř-ovi, jejímž knihovním provedením přišla smlouva ze dne 29. srpna 1931, o jejíž zrušení F. Ř-ové šlo, úplně vnivět. Záměrné využití knihovního stavu k uzavření a knihovnímu provedení smlouvy zasahující neknihovní vlastnictví osoby třetí s úmyslným opominutím této osoby a za jejími zády je zajisté jednáním svrchovaně záluďným a úskočným. Advokátovi je uloženo § 10 adv. ř., aby přímostí, poctivostí a čestností ve svém jednání chránil čest a vážnost svého stavu, a přímost a nezáludnost jednání je tímto předpisem prohlášena za povinnost advokátního stavu. Advokát je povinen podle § 9 adv. ř. voliti k obhájení a prosazení práv svého klienta jen takovou cestu, která je ve shodě s platným právním řádem (viz rozh. č. 95, 149, 210, 223 a 347 dis. Sb. n. s.). Došel-li obviněný k přesvědčení, jak tvrdí, z informace F. Ř., že tato byla k uzavření směnné smlouvy z 29. srpna 1931 pohnuta dolo malo, pokud se týče, že tato smlouva byla pro její vnitřní obsah neplatná, bylo na něm, aby se cestou zákonnou, t. j. buď dohodou stran nebo sporem pokusil o její odstranění. Namítá-li obviněný v odvolání, že by cesta sporu byla bývala svízelná a nákladná, a že je pochybno, zda by byla vedla k výsledku pro jeho klientku žádoucím, sluší mu odvětit, že představa o svízelnosti a nákladnosti, jakož i o nejistém výsledku zákonné cesty k prosazení domnělého práva jeho klientky neměla v něm potlačiti smysl pro povinnost ulouženou mu §§ 9 a 10 adv. ř.

Obviněný podle své obhajoby opětovně zdůrazňované i v odvolání z informace F. Ř. seznať, že Ř-ová směnnou smlouvou z 29. srpna 1931 učinila svého manžela J. Ř. postoupením ideální polovice své usedlosti účastna nepoměrně velikých majetkových výhod; musil si býti vědom, že kupní smlouvou, kterou F. Ř-ové doporučil a která svým praktickým důsledkem znamenala jednostranné zrušení směnné smlouvy z 29. srpna 1931, bude J. Ř. o tyto výhody připraven a že se bude této nepříznivé změně ve svých právech brániti všemi prostředky, které mu právní řád poskytuje. Odvolání marně brojí proti závěru kárného nálezu, že smlouva z 27. srpna 1932 byla J. Ř-ovi podnětem jednak k podání trestního oznámení, na základě něhož bylo zavedeno proti Ř-ové, F-ovi i obviněnému trestní řízení pro zločin podvodu, jednak k žalobě o 19.082.75 K a že smírem z 8. dubna 1933 byl poškozen nejen J. Ř., nýbrž i klientka obviněného F. Ř. Obsah příslušných spisů a uvedeného smíru jiný závěr ani nepřipouští. Porušil proto obviněný povinností povolání tím, že uvedl své klienty v nebezpečí trestního stíhání (viz rozh. č. 344 dis. Sb. n. s.).

Pokud odvolatel namítá, že se trestní řízení omezilo na přípravné vyhledávání, které je tajné, a že proto nedošlo k porušení cti a vážnosti stavu, miji se námitka cíle již proto, že i v přípravném vyhledávání došlo závažné jednání obviněného na vědomí celé řady osob soudních a že se s ním obeznámila veřejnost při projednávání mnoha sporů civilních, majících přímý či nepřímý vztah ke smlouvě z 27. srpna 1932. Odvolání obviněného je ve všech směrech bezdůvodné a bylo proto zamítnuto.

Čís. 383 dis.

Je porušením povinností povolání (§ 9 adv. ř., § 79 konk. ř.), zavázal-li se advokát jako správce konkursní podstaty za výhodu hmotného rázu nadřizovatí zájmům jednoho věřitele; nezáleží na tom, zda potom skutečně došlo ke zkrácení práv a nároků té či oné strany; stačí, že to nebylo vyloučeno.

(Rozh. ze dne 11. února 1939, Ds I 105/38.)

Kárná rada advokátní komory uznala vinými:

a) advokáta Dr. A. kárným přečinem porušení povinností povolání a zlehčení cti a vážnosti stavu, jehož se dopustil tím, že jakožto správce konkursní podstaty přes svou povinnost a přes poukaz udělený mu konkursním komisařem podal návrh na dražbu nemovitosti, patřící do konkursní podstaty, teprve tehdy, když se byl dohodl s hypotekárním věřitelem o odměně za to, že při rozvrhovém roku uzná pohledávku tohoto věřitele a že odmítne vůči třetím osobám jakoukoli radu, která by se přičila zájmům tohoto věřitele;

b) advokáta Dr. B. kárným přečinem zlehčení cti a vážnosti stavu, jehož se dopustil tento advokát tím, že při hájení zájmů svého klienta — výše zmíněného hypotekárního věřitele — ujednal se správcem konkursní podstaty — spoluobviněným advokátem Dr. A. — závadnou dohodou nastíněnou výše pod bodem a).

Nejvyšší soud jako kárný soud odvolací zamítl odvolání obviněného Dr. A.

D ů v o d y:

Odvolání obviněného se nemůže setkat s úspěchem v žádném směru.

Návrh na slyšení soudního rady Dr. M. o tom, že (jako konkursní komisař) věděl o ujednání mezi odvolatelem a Dr. B., zástupcem pojišťovny N., byl kárnou radou právem zamítnut. Byl jednak nezávažný, neboť ani vědomí konkursního komisaře o dotčeném ujednání nebylo by toto ujednání zbavilo jeho závadnosti, jednak zbytečný, když obviněný v trestní věci u krajského soudu sám doznal, že ujednání, o němž jde, konkursnímu komisaři neoznámil, a když Dr. M. v téže věci jako svědek seznal, že se o věci, a to o pouhém úmyslu, uzavřítí s odvolatelem ujednání o náhradě jeho útrat, dověděl od Dr. B. (nikoli tedy od odvolatele), při čemž Dr. M. od takového ujednání zrazoval.

Nutno uvážiti, jak dlouho obviněný váhal, pokud se týče se vzpíral, sám navrhnouti dražbu nemovitosti úpadkyně a že se zejména ještě dne 17. října 1936 vyjádřil vůči soudu, aby k návrhu oddělených věřitelů nebylo přihlíženo, jak to plyne z nenapadených zjištění kárné rady. Najednou se pak dopisem ze dne 26. října 1936 zavázal pojišťovně N. se vztahem na předběžné jednání mimo jiné, že »ještě během tohoto týdne podá jako správce konkursní podstaty návrh na exekuční dražbu ... a

učiní potřebné zákroky, aby tato dražba byla povolena, a přes případné námitky úpadkyně i třetích osob, kterým bude všemi prostředky a co nejdůrazněji ve srozumění s Vámi, resp. s Vaším právním zástupcem ... čeliti, co nejdříve ke konci dovedena tak, aby došlo k pravoplatnému udělení příklepu vydražiteli nejpozději do 31. března 1937«. V tomto dopisu přislíbil dále, že při rozvrhovém řízení nebude proti přihlášené pohledávce pojišťovny ani proti jejímu příslušenství činiti námitky jakéhokoli druhu a že po celou dobu od tohoto ujednání až do úplného skončení konkursu nebude ani úpadkyni ani jejím příslušníkům vůči třetím osobám (tedy ani ostatním věřitelům) ani radou ani jiným způsobem nápomocen tak, aby tím byly zájmy N. jakýmkoliv způsobem dotčeny. Pro případ, že budou tyto podmínky odvolatelem přesně dodrženy, zavázala se pojišťovna N., že odvolateli vyplatí po pravoplatném udělení příklepu 30.000 K jako odměnu za jeho spolupůsobení při nucené dražbě dotčené nemovitosti. Dále plyne z nenapadených zjištění nálezu, že odvolatel pak dne 30. října 1936 konečně podal návrh na dražbu nemovitosti.

Při tomto stavu věci nelze — byť i to odvolání popírá — pochybovati o tom, že šlo o »junktim« mezi zmíněnou dohodou a návrhem správce podstaty na dražbu.

S hlediska výroku o vině je bez významu, zda odvolatel měl beztak nárok na uvedenou částku jako na útraty privilegované, neboť kárná závadnost ujednání, o němž jde, záleží v tom, že si obviněný zajistil útraty způsobem naprosto odporujícím povinností, jež mu ukládá ustanovení § 79 konk. ř. Podle druhého odstavce tohoto ustanovení je správce konkursní podstaty povinen, aby proti zvláštním zájmům jednotlivých účastníků hájil zájmy společné. Proti této povinnosti se prohřešil obviněný, pokud se za nadějí na zabezpečení svých útrat, tedy z pohnutky sobecké postavil zmíněnou dohodou jednostranně a stranicky do služeb jednoho věřitele. Jest uvážiti, že pohledávka pojišťovny N. nebyla, pokud jde o výši příslušenství, úpadkyni uznána: Pokud pak se odvolatel jako správce konkursní podstaty zavázal k podání exekučního návrhu za účelem vydobyti pohledávky společnosti N. bez věcného zkoumání nanejvýš v příčině příslušenství, dbaje tímto způsobem výlučně zájmů N., zavázal se takto třeba i k porušení zvláštní povinnosti pečovati o zjištění dluhů úpadcových (roz. ve skutečné jejich výši) ve smyslu § 79, odst. 1 konk. ř.

Je zjevno, že obviněný tímto postupem jednal proti povinností svého povolání, jaké mu ukládá zmíněný § 79 konk. ř. a tím i § 9 adv. ř. (srov. Lohsing, Öst. Anwaltsrecht, str. 82, 83). Při tom je nezávažné, zda měly veškeré jednotlivosti uvedené dohody praktický význam čili nic. Netřeba se proto zabývatí otázkami, zda obviněný byl při rozvrhovém řízení k odporu proti pohledávce, o níž jde, legitimován a zda a do jaké míry byl oprávněn k poskytování rad nebo pomoci. Proto je též lhostejno, že uvedená částka měla být vyplacena již před rozvrhovým řízením. Rovněž je bez významu, že exekuční soud musil beztak z povinností úřední zkoumatí oprávněnost či neoprávněnost vznesených ná-

roků a že partnerem odvolatelovým byl taktéž advokát, zvláště když i tento byl pro zmíněnou dohodu kárně odsouzen. Rozhoduje toliko, že se obviněný za určitou výhodu hmotného rázu zavázal k tomu, že jednostranně, tudíž stranicky bude nadržovati zájmům jednoho věřitele, že se tedy zavázal k porušení povinností uložených mu podle § 79 konk. ř.

Nezáleží na tom, zda došlo důsledkem toho ke skutečnému zkrácení určitých práv a nároků té či oné strany; stačí, že ohrožení práv a zájmů svěřených obviněnému jakožto správci konkursní podstaty naprosto nebylo vyloučeno, což plyne z toho, co již nahore uvedeno.

Stala-li se uvedená dohoda, příkře se přičící povinností odvolatele jako správce konkursní podstaty, i předmětem trestního řízení proti Dr. A., čímž se dostala k vědomosti většího počtu osob mimo stav advokátní, shledala kárná rada v jednání odvolatelově právem nejen kárný přečin porušení povinností povolání, nýbrž i kárný přečin zlehčení cti a vážnosti stavu.

Čís. 384 dis.

Je příčina ke kárnému stíhání advokáta pro kárný přečin porušení povinností povolání tím, že, žádaje o zápis do listiny advokátů se sídlem v určitém místě, neoznámil výboru advokátní komory, že je — byl i jen zatímně — zároveň úředníkem zaměstnaným jinde a že nebude bydlet v sídle své advokátní kanceláře.

(Rozh. ze dne 22. dubna 1939, Ds II 14/39.)

Nejvyšší soud jako kárný soud odvolací ve věcech advokátů a kandidátů advokacie usnesl se o stížnosti návladního komory do usnesení kárné rady advokátní komory, pokud jím bylo vysloveno, že není důvodu ke kárnému stíhání Dr. A., advokátního koncipienta v S., a pokud kárná rada nevyslovila, že je příčina kárně stíhati Dr. B., advokáta v S., též proto, že propůjčil svoje jméno k vedení advokátní kanceláře v S. a že takto kryl Dr. A. v neoprávněném výkonu advokacie, a také proto, že Dr. B. neoznámil výboru advokátní komory, když žádal o zápis do seznamu advokátů se sídlem v S., že je úředníkem Úrazové pojišťovny dělnické a že nebude bydlet v S., takto:

Stížnosti se v y h o v u j e, pokud napadenému usnesení vytyká, že v něm nebylo vysloveno, že je příčina kárně stíhati Dr. B., advokáta v S., také proto, že neoznámil výboru advokátní komory, když žádal o zápis do seznamu advokátů se sídlem v S., že je úředníkem Úrazové pojišťovny dělnické a že nebude bydlet v S., a vyslovuje se, že je příčina ke kárnému stíhání Dr. B., advokáta v S., pro kárný přečin porušení povinností povolání i proto, že výboru advokátní komory neoznámil uvedené okolnosti. Jinak se stížnost zamítá.

D ů v o d y:

Z dekretu Úrazové pojišťovny dělnické ze dne 1. května 1935, který je založen u kárných spisů, plyne, že se Dr. B. stal dne 1. května 1935 konceptním úředníkem Úrazové pojišťovny dělnické, a to zatímně na dobu jednoho roku s ročním základním platem 19.800 K, s příbytečným a vedlejšími požitky a s nadějí na trvalé ustanovení, osvědčil-li se v době zatímního ustanovení. Úrazová pojišťovna dělnická sdělila advokátní komoře přípisem ze dne 15. prosince 1938, že její úřední hodiny jsou od 8 do 14 hod., že se vztahují i na Dr. B., který je také dodržuje, a že ředitelství ústavu ve smyslu § 19 služ. řádu, podle něhož je možno zaměstnanci ústavu povolití vedlejší výdělečné zaměstnání, ničeho nemítalo proti tomu, aby Dr. B. vykonával vedle své úřední činnosti i advokátní praxi nejprve v B. a od 1. srpna 1935 v S. Dr. B. uvedl ve svém vyjádření, že dne 13. února 1935 přijal jako substitut vedení advokátní kanceláře po zemřelém Dr. C. v S., že tuto kancelář vedl jako substitut až do 1. srpna 1935, kdy ji koupil, že tímto dnem zrušil svoji dosavadní advokátní kancelář v B. a přesídlil ji do S., že však má své bydliště v B., že kancelář v S. navštěvuje pravidelně v pátek odpoledne a že mu mimo to jeho koncipient Dr. A. vždy počátkem týdne referuje v B. o věcech této kanceláře.

Tyto z kárných spisů plynoucí okolnosti poukazují k tomu, že Dr. B. v době, kdy oznamoval výboru advokátní komory, že chce svoji advokátní kancelář přesídliti z B. do S. — oznámení toto učinil podle sdělení advokátní komory dne 17. května 1935 — byl zatímním konceptním úředníkem Úrazové pojišťovny dělnické, že jako úředník tohoto ústavu musel dodržovati úřední hodiny od 8 do 14 hodin, že se (zřejmě právě proto) nehodlal sám přestěhovati a že se též nepřestěhoval do S., že celou agendu jeho kanceláře v S. měl vésti a vedl jeho koncipient Dr. A. a že Dr. B., jak sám uvedl, dojížděl do kanceláře jen jednou týdně, a to ještě jen odpoledne.

Stížnost tu právem vytyká, že se takovýto způsob provozu advokátní kanceláře nesrovnává s povahou advokacie a že bylo povinností Dr. B., aby uvedené okolnosti ohlásil výboru advokátní komory, když mu 17. května 1935 oznamoval zamýšlené přesídlení z B. do S., a že, ježto tak neučinil, je dán důvod k jeho kárnému stíhání pro kárný přečin porušení povinností povolání.

Povolání advokátovo je založeno na důvěře klientů k advokátovi a k advokátnímu stavu. Nemá-li tato důvěra býti zklamána nebo otřesena, musí advokát věnovati svému povolání všechny své síly a schopnosti a vésti zastoupení, která na sebe vzal, pilně, věrně a svědomitě, jak mu to ukládá § 9 adv. ř. S tím nutně souvisí i požadavek, aby advokát vedl věci jemu svěřené osobně, aby byl s klienty v bezprostředním styku, který je nutným předpokladem řádného plnění povinností, uložených advokátovi § 9 adv. ř., a aby, svěří-li provedení některých úkonů svému koncipientovi, činnost tohoto koncipienta osobně řídil, na ni bezprostředně a stále dohlížel a ji kontroloval. Na tuto osobní povahu advo-

kátské činnosti poukazuje zejména i ustanovení § 2, písm. e) zák. č. 40/1922 Sb. z. a n., podle něhož nemůže advokacie dosáhnouti ten, kdo provozuje zaměstnání, které se nesrovnává s výkonem advokacie, a poukazuje na ni i ustanovení § 3, písm. e) téhož zákona, z něhož vyplývá, že advokát je normálně povinen zdržovati se ve svém úředním sídle.

Je proto zřejmo, že by takový provoz advokátní kanceláře, na jaký poukazují zmíněné okolnosti, neodpovídal povaze advokacie jako činnosti osobní a že by také neskýtal předpoklady pro řádný výkon předběžné praxe kandidáta advokacie Dr. A., neboť ten vyžaduje, aby kandidát advokacie konal zákonem předepsanou praxi pod stálým dozorem a odpovědností svého šéfa, což nutně předpokládá stálý osobní styk obou.

Není proto pochyby o tom, že by uvedené okolnosti, kdyby je byl výbor advokátní komory znal, měly rozhodný vliv na jeho rozhodnutí o tom, má-li být Dr. B. zapsán jako advokát v S.

Ježto pak je v povaze věci požadavek, aby advokát, který žádá u svého nadřízeného stavovského úřadu o zápis do listiny advokátů se sídlem v určitém místě, uvedl v žádosti podle pravdy všechny okolnosti, které by mohly mít význam při rozhodování o ní, bylo povinností Dr. B., oznámiti zmíněné okolnosti výboru advokátní komory, aby výbor mohl posouditi, může-li za těchto okolností povolit jeho zápis do seznamu advokátů se sídlem v S.

Na této povinnosti Dr. B. nemohla nic změnit okolnost, že jeho zaměstnání u Úrazové dělnické pojišťovny bylo tehdy jen zatímní, když přece s tímto zatímním zaměstnáním byly spojeny právě zmíněné důležité překážky řádného osobního výkonu advokacie a řádného provádění přípravné praxe advokátního koncipienta Dr. A. Rovněž bylo zcela nerozhodné, že Úrazová pojišťovna dělnická nic nenamítala proti tomu, aby Dr. B. vykonával advokacii v S. jako vedlejší zaměstnání.

Pro kárnou odpovědnost Dr. B. je též nerozhodné, zda si uvědomil kárnou závadnost svého postupu, ježto podle stálého rozhodování nejvyššího soudu jako soudu odvolacího v kárných věcech advokátů a kandidátů advokacie stačí ke skutkové podstatě kárného přečinu po stránce subjektivní, že si advokát neuvědomil kárnou závadnost svého jednání nebo opominutí proto, že neuvažoval o svém jednání a o jeho dosahu s pečlivostí, která byla nutná a možná, tedy že jednal nedbale.

Bylo proto vyhověno stížnosti, pokud napadenému usnesení vytýká, že v něm nebylo vysloveno, že je příčina kárně stíhati Dr. B. také proto, že výboru advokátní komory neoznámil, že je úředníkem Úrazové pojišťovny dělnické a že nebude bydlet v S., a bylo vysloveno, že je příčina k jeho kárnému stíhání pro kárný přečin porušení povinností povolání i proto, že výboru advokátní komory neoznámil uvedené okolnosti.

Čís. 385 dis.

Advokátova účast ve spolku, který se podle svých stanov zabývá zastupováním stran a zprostředkováním jejich zastoupení advokátem, není slučitelná se stavovskými zájmy advokátního stavu.

Je kárným přečinem zlehčení cti a vážnosti stavu, vzbudil-li advokát tím, že vstoupil do takového spolku a že vystupoval na venek jako jeho předseda, ve veřejnosti důvodné podezření, že je spolek jeho náhončím a že do spolku vstoupil proto, aby získal klienty.

Odpověděl-li advokát na vyzvání advokátní komory, aby se vyjádřil o podané stížnosti, způsobem neslušným a posměšným, provinil se proti své povinnosti advokáta, odpovídati na dotazy svého nadřízeného stavovského orgánu způsobem slušným a věcným, a jde proto o kárný přečin porušení povinností povolání.

(Rozh. ze dne 13. května 1939, Ds I 6/39.)

Nejvyšší soud jako kárný soud odvolací v kárných věcech advokátů a kandidátů advokacie zamítl odvolání obviněného advokáta z nálezu kárné rady advokátní komory, jímž byl odvolatel uznán vinným kárnými přečiny zlehčení cti a vážnosti stavu a porušení povinností povolání.

Z d ů v o d ů:

V odkazovacím usnesení bylo obviněnému přičítáno za kárné provinění, že vstoupil do spolku »Poplatnická Kooperativa« a přijal funkci předsedy v tomto spolku, který se podle svých stanov zabývá zastupováním stran a zprostředkováním spolkových zastoupení advokátem, za tím účelem, aby si tím získal hromadný příliv klientů z řad Kooperativy, aneb že se při nejmenším vydal v podezření, že vstupem do spolku sledoval tento cíl. Kárná rada uvěřila obhajobě obviněného, že nevstoupil do zmíněného spolku za účelem získání klientely a že ani v jednom případě nepřevzal jako advokát zastoupení člena spolku, a vyloučivši u obviněného zmíněný jím udánlivě sledovaný cíl, uznala ho vinným kárným přečinem zlehčení cti a vážnosti stavu, jehož se dopustil tím, že vstoupiv do zmíněného spolku a přijav v něm funkci předsedy, vydal se v podezření, že tím sledoval cíl získati klientelu, z kteréhožto činu byl obviněný již v odkazovacím usnesení vinným. Z toho, co uvedeno, je zjevné, že kárná rada uznala obviněného vinným v mezích odkazovacího usnesení a že je nepřekročila.

Není žádného podstatného rozporu mezi vylíčením děje ve výroku napadeného nálezu pod 1. a v rozhodovacích důvodech. Tu i tam je vylíčen děj v podstatě stejně, při čemž volena jiná dikce, vyjadřující však totéž.

Právní posouzení skutkového děje pod 1. kárnou radou je bezvadné. S hlediska kárného je nerozhodné, že šlo o spolek, jehož činnost byla úředně povolena. Jádrem věci spočívá v tom, zdali účast obviněného ve zmíněném spolku byla slučitelná se stavovskými zájmy advokátského stavu, jehož obviněný je příslušníkem, či nikoliv.

Na tuto otázku je odpověděti v neprospěch obviněného, uváží-li se účel spolku, vytyčený v § 2 stanov a v kárném nálezu správně uvedený, dále že členové spolku jsou podle zmíněného paragrafu stanov odkazování, pokud jde o úkony, vyhrazené advokátům, na spolkového advokáta a že dokonce v přípise spolku ve spisech založeném je uvedeno plné jméno předsedy spolku — obviněného — s připojením jeho povolání jako advokáta a s udáním jeho přesné adresy. Názor kárné rady, že obviněný vstupem do spolku a tím, že vystupoval na venek jako předseda, mohl vzbuditi v širší veřejnosti důvodné podezření, že spolek je jeho náhončím, že se takto obviněný vydal v podezření, že vstupem do spolku sledoval cíl získati klientelu, je správný a nelze právnímu podřadění zjištěného děje skutkové podstatě kárného přečinu poškození cti a vážnosti stavu důvodně vytkati žádný právní omyl.

Pokud jde o kárné provinění pod 2., je třeba především zdůrazniti, že podle výroku nebyl obviněný uznán vinným inkriminovaným kárným přečinem proto, že nepředložil stanov spolku, nýbrž proto, že vyzván výborem komory, aby stanovy předložil a vyjádřil se o obsahu podání zmíněného spolku, neodpověděl a na opětne urgence a po pohrůzce pokutou odpověděl způsobem neslušným a posměšným.

Odpověď obviněného, jak jest její znění správně reprodukováno v opisu nálezu, vybočovala z mezí slušného styku příslušníka stavu advokátského s jeho nadřízeným stavovským orgánem, je nesena tónem posměšným, což ke skutkové podstatě inkriminovaného přečinu stačí bez ohledu na to, zdali šlo u obviněného o úmyslné zesměšňování nebo zlehčování výboru komory či nikoli. Jde o porušení povinnosti advokáta, odpovídati na dotazy příslušného nadřízeného stavovského orgánu způsobem slušným a věcným, a není proto právně pochybené podřadění jeho činu skutkové podstatě kárného přečinu porušení povinnosti povolání, jak uznala kárná rada.

Čís. 386 dis.

Je porušením povinnosti povolání, podal-li advokát žalobu jménem strany, kterou osobně neznal, spokojiv se s údaji třetí osoby a s plnou mocí strany, odevzdanou mu touto třetí osobou, aniž se přesvědčil, zda strana plnou moc skutečně podepsala, a pokračoval-li ve sporu po delší dobu bez jakéhokoli styku se stranou.

(Rozh. ze dne 13. května 1939, Ds I 15/39.)

Nejvyšší soud jako soud odvolací v kárných věcech advokátů a kandidátů advokacie zamítl odvolání obviněného advokáta z nálezu

kárné rady advokátní komory, jimž byl odvolatel uznán vinným kárným přečinem porušení povinností povolání a zlehčení cti a vážnosti stavu.

Důvody:

Věc je po názoru kárného soudu odvolacího dostatečně objasněna a není třeba řízení doplňovati výsledkem svědka K. o okolnostech, uvedených v odvolání.

I kdyby bylo pravda, že K. prohlásil vůči obviněnému, že ho S. zmocnil k vydání příkazu podati žalobu jeho jménem, dále že K. obviněnému sdělil, že mezi ním a S. bylo ujednáno, že zprávy o průběhu sporu budou podávány přímo K-ovi a ne S-ovi, ježto S. je stále na obchodních cestách, a i kdyby bylo pravda, že S. byl K-em jak o podání žaloby, tak i o průběhu sporu informován, nebyly by tyto okolnosti, o nichž je v odvolání nabídnut důkaz výsledkem svědka K., s to, aby přivodily jiné právní posouzení věci ve prospěch odvolatelův. K tomu, aby někdo mohl jako zmocněnec strany ve sporu jednati, vyžaduje se vždy projev vůle strany nebo jejího zákonného zástupce. Při tomto projevu vůle dlužno lišiti dvojí složku: jednu vnitřní, druhou zevní. Strana, chtějící použití osoby třetí jako zmocněnce, vejde s ní nejprve v jistý poměr soukromoprávní a sjedná s ní zpravidla smlouvu (mandátní). Ale taková smlouva sama o sobě ještě neopravňuje tuto třetí osobu k tomu, aby vůči soudu a odpůrci ve sporu jednala za stranu, nýbrž dotýká se jen vnitřního poměru mezi stranou a osobou třetí. K tomu, aby osoba třetí mohla ve sporu za stranu jednati s účinkem proti soudu i proti odpůrci, tedy aby mohla jako procesní zmocněnec skutečně ve sporu vystupovati, je zapotřebí zvláštní listiny (plné moci), již se prokazuje (dosvědčuje), že je tato třetí osoba stranou zmocněna k tomu, aby za ni ve sporu jednala, kteroužto listinu je soudu předložiti (srov. § 30 c. ř. s.). Obviněným je doznáno, že S. osobně neznal, že s ním o podání žaloby nejednal, nýbrž že jednal jen s K. Za tohoto stavu věci nesměl se obviněný spokojiti s údaji K., naopak bylo jeho povinností, plynoucí z povahy věci i z řádného výkonu advokacie, aby se dotázal S., zdali plná moc, předložená K-em obviněnému, skutečně pochází od S., zdali tento ji podepsal, a aby si takto (rozuměj obviněný) zjednal zákonné předpoklady pro podání žaloby v zastoupení mandantově a pro jednání za něho ve sporu s účinkem proti soudu i proti odpůrci, aneb aby ho aspoň uvědomil po podání žaloby a vyžádal si vyjádření. Obviněný této samozřejmě opatrnosti nedbal, žalobu podal jménem S., aniž s ním jednal, soudu předložil plnou moc, vykazující sice podpis S., jenž však nepocházel z ruky S., aniž si v tomto směru zjednal jasno, což bylo nutně vzhledem k tomu, že vůbec nejednal s S., nýbrž jen s osobou třetí, a za tohoto nevyjasněného stavu pokračoval obviněný ve sporu po delší dobu bez jakéhokoli styku se svým domnělým mandantem, jenž pak prohlásil u soudu při posledním stání, že obviněného k vedení sporu nezmocnil a plnou moc nepodepsal.

Jde o čin porušující povinnosti advokátského povolání, který je podřaditi i pod skutkovou podstatu přečinu zlehčení cti a vážnosti stavu,

neboť závadné jednání obviněného dostalo se při zmíněném soudním roku k vědomosti osobám, které nejsou příslušníky stavu advokátského a u kterých by mohlo býti nebezpečí, že by mohli ze závadného jednání jednoho člena stavu advokátského nepříznivě usuzovati o členech ostatních.

Pro subjektivní odpovědnost s hlediska kárných přečinů, jimiž byl obviněný uznán vinným, pak stačí, že byla prokázána jeho nedbalost. Bylo proto odvolání obviněného z výroku o vině zamítnouti.

Čís. 387 dis.

Kárný přečin zlehčení cti a vážnosti stavu, spáchaný tím, že se advokát pouštěl do odvážných obchodů, kupuje směnky dlužníků v neutěšených majetkových poměrech za podstatně nižší částku, než na kterou zněly, a že je pak vymáhal plnou částkou, a to způsobem, v němž se zračila bezohledná ziskuchtivost.

(Rozh. ze dne 10. června 1939, Ds I 19/39.)

Nejvyšší soud jako soud odvolací v kárných věcech advokátů a kandidátů advokacie zamítl odvolání obviněného advokáta z nálezu disciplinární rady pro advokáty a kandidáty advokacie, jímž byl odvolatel uznán vinným kárným přečinem zlehčení cti a vážnosti stavu.

Z d ů v o d ů:

Výrok kárného nálezu, že obviněný je vinen disciplinárním přečinem zlehčení cti a vážnosti stavu spáchaným tím, že kupoval opětně směnky za podstatně nižší částku a pak je vymáhal plným penizem buď jménem vlastním nebo jménem svých příbuzných a touto činností obohacoval buď sebe nebo své příbuzné, napadá obviněný odvoláním jen v otázce právního posouzení. Základem tohoto odsuzujícího výroku jsou po stránce skutkové nenapadená zjištění kárné rady, že obviněný koupil od B. směnku vystavenou MUDr. P-em a znějící na 15.000 K za 12.000 K a dále dvě směnky podepsané notářem J., a to jednu znějící na 30.000 K za 17.000 K a druhou znějící na 5.000 K za 2.500 K, tyto směnky převedl na svou manželku a pak je vymáhal plnou částkou.

Toto jednání shledala kárná rada závadným proto, že obviněný hleděl obchodem se směnkami získati nepřiměřeně vysoký zisk a že si při vymáhání směnečného dluhu plnou částkou počínal způsobem vyvolávajícím ve veřejnosti odpor a nelibost, že totiž vyvolal dojem, že advokát i ve své vlastní věci postupuje tak, aby si mohl napočítati co nejvíce útrat.

Toto právní posouzení věci kárnou radou nejvyšší soud jako soud odvolací schvaluje. Namítá-li obviněný, že směnky koupil za částky přiměřené proto, ježto koupě směnek, o něž šlo, byla spojena s nebezpečím

vzhledem k neutěšeným majetkovým poměrům směnečných dlužníků, poukazuje tím na okolnost, která kárnou závadnost jeho jednání ještě zveličuje, neboť není slučitelné se ctí a vážností stavu advokátského, aby se příslušník stavu pouštěl do obchodů velmi odvážných, při nichž možný neúspěch může podryti jeho hospodářskou základnu a otrásti i důvěrou veřejnosti v advokáta takovými obchody se zabývajícího. Kárná závadnost a zavržitelnost jednání obviněného spočívá i v tom, že obviněný, ač směnky koupil za částku daleko nižší, nežli na jakou zněla směnečná částka, vymáhal na směnečných dlužnících směnečnou částku plnou přes to, že, jak sám uvádí, znal neutěšené majetkové poměry směnečných dlužníků, a to způsobem, v němž se zračí bezohledná ziskuchtivost obviněného. Proti notáři J. vedl, pokud ze spisů lze zjistiti, celkem 49 exekucí, mnohé na pohledávky za provedení pozůstalostního řízení, a většinu z nich již poté, kdy částku, kterou za směnku zaplatil, měl již uhrazenou, ač musil věděti, že vedením takových exekucí podrývá důvěru, již notář u obecnstva musí požívat. Pokud odvolatel poukazuje na to, že kárná rada spatřovala kárně závadným jednání, které výbor advokátní komory, skládající se ze stejně stavovské cti dbalých příslušníků stavu, původně neuznal za kárně závadné, stačí odvětit, že výboru kárné rady nebyl znám případ koupě směnky Dr. P. a zejména ani způsob, jakým obviněný směnečné pohledávky vymáhal. Odvolání je v obou bodech neopodstatněno a bylo proto zamítnuto.

Čís. 388 dis.

Jde o kárný přečin ve smyslu § 157 not. řádu a nikoli o pouhou nepořádnost po rozurnu § 155 téhož zákona, sepsal-li notář jako soudní komisař v pozůstalostním řízení nepravdivý zápis, dosvědčující, že se jednání zúčastnil a návrhy při něm učinil účastník, který ve skutečnosti nebyl přítomen a teprve později (jiného dne) zápis podepsal; je nerozhodné, že účastníci jednání neměli námitek proti postupu notářovu a že z něho nevznikla žádná škoda.

Po stránce subjektivní stačí ke kárné odpovědnosti, že se porušení povinností stalo z pouhé nedbalosti.

(Rozh. ze dne 19. června 1939, Ds I 99/38.)

Nejvyšší soud jako kárný soud odvolací ve věcech notářů a notářských kandidátů zamítl odvolání obviněného notáře z nálezu vrchního soudu jako kárného soudu pro notáře, jímž byl odvolatel uznán vinným nepořádností ve smyslu § 155 not. ř., vyhověl však odvolání vrch. prokurátora z výroku o kvalifikaci jednání obviněného a změnil napadený nále v tomto výroku a v důsledku toho i ve výroku o trestu tak, že obviněný je vinen kárným přečinem ve smyslu § 157 not. ř. a že se podle § 158, písm. a) not. ř. odsuzuje ke kárnému trestu písemné důtky.

Z d ů v o d ů:

Kárný soud prvě stolice zjistil, že obviněný projednával jako soudní komisař pozůstalost po A. (D 54/37 okresního soudu v P.) a že v proto-

kole sepsaném jím jako soudním komisařem o projednání pozůstalosti dne 8. dubna 1937 uvedl, že se mezi zákonnými dědici pod následky § 120 nesp. pat. obeslanými dostavil také J., že tento přítomný J. prohlašuje, že dílu povinného neřádá a že neřádá ani odkaz 18.000 K (což blíže vysvětlil a odůvodnil) a že přihlašuje do pozůstalosti na dlužných úrocích 2.200 K. Konečně zjistil kárný soud, že tento protokol je podepsán také J.

Kárný soud první stolice zjistil dále, že se J. ve skutečnosti k projednání pozůstalosti dne 8. dubna 1937 nedostavil, jeho se nezúčastnil a v protokole uvedená prohlášení tenkrát nečinil, nýbrž že se k obviněnému dostavil teprve druhého dne a protokol podepsal až při této příležitosti.

V tomto zjištěném jednání obviněného shledal kárný soud první stolice porušení povinností uložených obviněnému jako notáři v § 186 not. ř. č. 94/1855 ř. z. a v § 30 zák. č. 100/1931 Sb. z. a n., které však vzhledem k tomu, že vzešla prý jen újma vážnosti a cti povolání obviněného, kvalifikoval jako pouhou nepořádnost ve smyslu § 155 not. ř. č. 75/1871 ř. z., poněvadž nemá za prokázáno, že obviněný měl při sepisování protokolu nějaký vedlejší úmysl, poněvadž šlo o místopřisežné seznání jmění, obviněný byl odkázán na vlastní udání stran a škoda stranám nevznikla.

Odvolání obviněného z výroku o vině se snaží dovoditi, že jednání obviněného nezakládá porušení nějaké povinnosti jemu jako notáři uložené a je kárně zcela nezávadné, pokud se týče že je obviněný za takové pokládal.

Odvolání vrchního prokurátora z výroku o vině (kvalifikaci) dovozuje naopak, že zjištěné jednání obviněného nutno kvalifikovati jako kárný přečin ve smyslu § 157 not. ř., ba s použitím ustanovení § 159, odst. 2 not. ř. — — —

Podle § 186 zák. z 21. května 1855, č. 94 ř. z. a § 30 zákona č. 100/1931 Sb. z. a n. bylo povinností obviněného, aby v protokole, který sepsal jako soudní komisař, uvedl vedle místa a času jednání, jakož i osob přítomných krátce, ale výstižně obsah jednání, jeho běh a učiněné návrhy.

Tuto povinnost porušil obviněný svým zjištěným jednáním nahoře uvedeným, které plně doznal a které doznává i v odvolání, takže zde není vytýkané neshody se skutečností a spisového rozporu, pokud jde o toto skutkové zjištění kárného nálezu. Ježto kárné zavinění záleží již v pouhém porušení této povinnosti, totiž v tom, že obviněný v protokole o projednání pozůstalosti jím jako soudním komisařem sepsaném uvedl, že se J. dostavil k projednání pozůstalosti dne 8. dubna 1937 a při tom učinil nahoře zmíněné prohlášení, ač se to stalo teprve dodatečně dne 9. dubna 1937, je nerozhodné, proč obviněný tak učinil a že z toho nevznikla škoda: že by pak obviněný byl uvedl v protokole něco, co se nesrovnávalo s vůlí J. neb ostatních stran na věci zúčastněných, kárný nález nevrhá a obviněného proto neodsuzuje. Sám nález zdůrazňuje, že se ne-

správnosti v protokole obsažené a obviněným zaviněné netýkaly věci samé. Všechny vývody a průvodní návrhy odvolatelovy v tomto směru mohou proto zůstatí stranou. Okolnost, že na projednání pozůstalosti zúčastněné osoby, zejména J., nemají proti postupu obviněného námitek a obviněného neobviňují, nemůže obviněného zbavit viny, protože je výlučně věcí kárného soudu, aby posoudil, zda jednání obviněného jako notáře je kárně závadné či nikoli.

Po stránce subjektivní stačí ke kárné odpovědnosti, že se porušení povinností stalo z pouhé nedbalosti (rozhodnutí č. 288 dis. Sb. n. s.), tudíž, že si obviněný neuvědomil, že se prohřešuje proti § 30 zák. č. 100/1931 Sb. z. a n. a § 186 zák. č. 94/1855 ř. z., ačkoli si to mohl uvědomiti při patřičné pozornosti. Při takové pozornosti se nemohlo zřejmě státi, že by svůj postup pokládal za správný vzhledem k ustanovení § 151 nesp. pat., neboť byl by si musil uvědomiti, že ani tento předpis, ani výnos ministerstva spravedlnosti z 12. prosince 1881, č. 9040 nezabavuje notáře některé z povinností, které má zachovati jako soudní komisař (§ 186 zák. č. 94/1855 ř. z.). Uvedené předpisy tedy obviněného naprosto neopravňovaly, aby ve zmíněném protokole potvrdil proti pravdě, že J. byl při jednání dne 8. dubna 1938 přítomen a při této příležitosti učinil určitá prohlášení. Uvedené předpisy jsou tak jasné a samozřejmé, že, i kdyby byl obviněný býval k svému postupu sveden skutečně jen jejich nesprávným výkladem a nikoli jejich zanedbáním, šlo by i v tomto případě o nedostatek obezřetnosti, za nějž kárně odpovídá.

Pro základní otázku pravdivosti či nepravdivosti zmíněného protokolu je samozřejmě též bez významu, v jaké vlastnosti se J. řízení účastnil, zejména zda snad jako pouhý věřitel.

Pokud odvolatel konečně na svou obranu poukazuje k různým předpisům § 2 cis. pat. čís. 208/1854 ř. z., stačí připomenouti, že uvedený § 2 byl ustanovením § 53 zákona čís. 100/1931 Sb. z. a n. zrušen. Má-li snad obviněný zejména na mysli bývalé ustanovení § 2, čís. 10 uved. zák., nyní § 17 zákona čís. 100/1931 Sb. z. a n., podle něhož nemá býti působena škoda účastníkům zbytečnou pochybovačností a úzkostlivostí, nebyl obviněný ani tímto ustanovením oprávněn sepsati nepravdivý protokol. Ani s hlediska tohoto ustanovení nemohla tedy obviněnému při patřičné pozornosti ujíti nepřipustnost a vadnost jeho postupu.

Okolnost, že obviněný v jiných případech pracoval jako soudní komisař bezvadně, je pro posouzení kárného zavinění v tomto případě rovněž nerozhodná.

Bylo tedy odvolání obviněného z výroku o vině zamítnouti jako bezdůvodné.

Naproti tomu nutno přesvědčiti odvolání vrchního prokurátora, pokud napadá úsudek kárného soudu první stolice o právní kvalifikaci zjištěného a, jak uvedeno, i doznaného jednání obviněného. Důvody, o něž kárný soud opírá tento úsudek, jsou nerozhodné. To platí nanejvýš o úvahách o tom, jaký úmysl sledoval obviněný a zda stranám vznikla škoda či nikoli. Z toho, co předesláno, plyne, že obviněný porušil povinnost uloženou mu § 30 zák. čís. 100/1931 Sb. z. a n. a § 186 zák. čís. 94/1855 ř. z.,

jejíž porušení je podle čl. II, posl. odst. uvoz. zák. k not. ř. stíhati rovněž podle ustanovení X. hlavy not. řádu. Šlo tu však o porušení hrubšího rázu, uváží-li se, jak osudné může za určitých předpokladů býti, bylo-li proti pravdě potvrzeno ve veřejné listině úřední osobou (notářem jako soudním komisařem), že J. byl dne 8. dubna 1937 v kanceláři obviněného (tedy nikoli jinde) a že tam učinil určitá prohlášení. Za těchto okolností bylo provinění obviněného podřaditi pod pojem kárného přečinu podle § 157 not. ř. a nikoli pod pojem pouhé nepřístojnosti ve smyslu § 155 not. ř. Do té míry bylo proto odvolání vrchního prokurátora vyhověti.

Při tom nelze ovšem sdíleti názor tohoto odvolání, že na souzený případ dopadá i ustanovení § 159, odst. 2 not. ř. Druhý případ tohoto ustanovení má na mysli notáře, který porušil svou povinnost tím, že v notářské listině potvrdil o nějaké skutečnosti, že se před ním stala, ačkoli se za jeho přítomnosti nepříhoda. V souzeném případě se nedotýká zjištěná neshoda mezi skutečností a tím, co bylo notářem v protokolu potvrzeno, otázky, zda se událost stala v jeho přítomnosti; neníť popřeno, že J. podal svoje prohlášení dne 9. dubna 1937 v přítomnosti obviněného. Neshoda se tu dotýká jen otázky, jakým způsobem se skutečnost přihodila (nejmě po stránce časové). Kvalifikační ustanovení § 159, odst. 2 not. ř. nedopadá tedy na souzený případ již z těchto důvodů a netřeba proto zkoumati, zda protokol o projednání pozůstalosti, sepsaný obviněným dne 8. dubna 1937 je notářskou listinou podle §§ 2 a 38 not. řádu. Obdobné použití § 159, odst. 2 not. ř., jehož se odvolání domáhá, je podle zásad trestního, tudíž i kárného práva, v neprospěch obviněného vyloučeno.

Čís. 389 dis.

Funkce vyrovnacího správce není slučitelná se zastupováním jednotlivých věřitelů, funkce konkursního správce s postavením konkursního věřitele.

Advokát, který jako vyrovnací správce nabízí vyrovnacím věřitelům zastupování při hlasování a který jako konkursní správce spolupůsobí při zjištění a uznání své palmární pohledávky, porušuje povinnosti povolání a zlehčuje čest a vážnost stavu.

Nezáleží na pohnutce činu, ani na tom, zda jím byl někdo poškozen, nebo zda byla palmární pohledávka přiměřená a zda ji věřitelé uznali při zkušebním roku.

Je kárným přečinem zlehčení cti a vážnosti stavu, pojme-li advokát do soudního podání nevěcné a zbytečné útoky proti kolegovi, i když pro ně má objektivní podklad a byl k tomu vyprovokován kolegovým jednáním.

(Rozh. ze dne 2. prosince 1939, Ds I 33/39.)

Obviněný podal jménem dlužníka P. návrh na zahájení vyrovnacího řízení, za který účtoval odměnu 20.000 K. Tuto pohledávku přihlásil k vyrovnacímu řízení. Byl jmenován vyrovnacím správcem, psal v této funkci dlužníkovým věřitelům a uváděl, že byl dlužníkovým právním zástupcem a že proto dobře zná stav jeho jmění, nabízel 100% kvotu, splatnou v určitých lhůtách a přiložil plnou moc, žádaje, aby ho věřitelé zmocnili k zastoupení ve vyrovnacím řízení. Vyrovnání bylo přijato, lhůty však nebyly dodrženy a na jmění dlužníkově byl na návrh obviněného uvalen konkurs. Obviněný, který byl ustanoven správcem konkursní podstaty, přihlásil svoji palmární pohledávku a při zkušebním roku ji sám zjistil.

Obviněný podal na Dr. M. soukromou obžalobu. Na obhajovací spis Dr. M. odpověděl přípravným spisem, v němž ho zlehčoval a zeměšňoval.

Nejvyšší soud jako kárný soud odvolací v kárných věcech advokátů a kandidátů advokacie zamítl odvolání obviněného z nálezu kárné rady advokátní komory, jímž byl obviněný uznán vinným kárným přečinem porušení povinností povolání a kárnými přečiny zlehčení cti a vážnosti stavu.

Z d ů v o d ů:

Kárná rada správně dovodila, že je funkce vyrovnacího správce neslučitelná se zastupováním některých věřitelů a že se obviněný v rozporu se stavovskými zásadami obracel jako vyrovnací správce o plné moci na vyrovnací věřitele, nabízejí jim tak zastoupení při hlasování o přijetí vyrovnacího návrhu (rozh. čís. 110, 116, 158 dis. Sb. n. s.), a že obviněný neměl jako konkursní správce spolupůsobiti při zjištění a uznání své vlastní palmární pohledávky, ježto je funkce konkursního správce neslučitelná s postavením konkursního věřitele. Obviněný měl totiž podle zákona (§§ 33, 34 vyr. ř.) zastupovati zájmy všech vyrovnacích věřitelů a měl co do své palmární pohledávky navrhnouti, aby mu byl za tím účelem zřízen náměstek podle § 83 konk. ř. Nelze též přehlédnouti, že si obviněný tím, že jako konkursní správce uznal svou vlastní pohledávku, vytvořil ve své vlastní věci exekuční titul, což odporuje předpisům §§ 63 a 111 konk. ř. Při tom je nerozhodné, zda byla zjištěným nepřipustným postupem obviněného někomu způsobena škoda, zda tak obviněný jednal proto, aby P-ovou zachránil před konkursním řízením a zda byla palmární pohledávka obviněného úměrná jeho pracem či nikoliv; stejně je při posouzení viny obviněného s hlediska kárného bez významu, zda věřitelé při zkušebním roku uznali pohledávku obviněného či nikoliv. Svým závadným jednáním se obviněný prohřešil proti povinnostem, uloženým mu § 10, odst. 2 adv. ř., neboť advokát dbalý cti a vážnosti stavu musí své jednání zaříditi tak, aby nevzniklo ani zdání, že není bezvadné (srov. rozh. č. 37 dis. Sb. n. s.). Nelze popřít, že si obviněný jako advokát mohl, ba musel při náležitě pozornosti a bedlivosti býti vědom toho, že jeho jednání může vzbuditi na venek nanejvýš nepříznivý dojem nejen o něm samém, nýbrž i o celém stavu, k němuž náleží. Nepochybila proto kárná rada, uznala-li obvině-

ného vinným kárným přečinem porušení povinností povolání a zlehčení cti a vážnosti stavu.

K udržení cti a vážnosti stavu nepřispívají nevěcné a zbytečné útoky advokáta na kolegu advokáta v soudních podáních. Obviněný se měl ve své soukromožalobní věci proti kandidátu advokacie Dr. M. omeziti jen na věcné námítky, nesměl však použití projednání tohoto sporu k osobním útokům na Dr. M. a uváděti o něm skutečnosti, které nemohly míti význam pro rozhodnutí sporu a které byly způsobily vzbuditi u osob, nenáležících ke stavu advokátskému, pro závadné údaje jednoho člena tohoto stavu nepříznivý dojem o celém advokátském stavu. I kdyby snad obviněný měl pro svoje nepřístojné údaje objektivní podklad, nestačí tato okolnost k tomu, aby s hlediska kárného zprostita viny odvolatele, který bez oprávněné příčiny přednesl závadné výroky o kolegově i v soudním podání, jakkoli mohl a směl užití prostředku zcela nezávadného. Zmíněným postupem porušil obviněný povinnost, uloženou mu § 10, odst. 2 adv. ř., chovati se vždy tak, aby netrpěla čest a vážnost advokátského stavu.

Poněvadž zjištěné okolnosti, zakládající u obviněného kárný přečin zlehčení cti a vážnosti stavu, plynou po stránce skutkové celkem již z vlastního doznání obviněného, nebylo důvodu k provedení dalších důkazů, jichž nepřipuštění vytyká odvolání s hlediska kusosti řízení, zejména důkazu spisy o tom, že výrazy, jichž obviněný použil, byly vyprovokovány předchozím vyzývavým chováním Dr. M., nehledíc ani k tomu, že v souzené soukromožalobní věci nemůže býti řeči o vyprovokování, když nešlo o ústní výroky, nýbrž o výroky, použité v písemném podání.

Pokud konečně odvolání namítá, poukazujíc na dva články, uveřejněné v časopisech o uvedeném konkursním řízení, že snad jen tyto články naplňují skutkovou podstatu výrazu, že jednání obviněného vzbudilo pohoršení a bylo veřejně přetřásáno, přehlíží, že obviněný již tím, že volil v soudním podání cestu, přičící se cti a vážnosti stavu advokátského, způsobil, že se o jeho jednání mohly dověděti třetí osoby, nepřislušející ke stavu advokátskému, a tak si utvořiti nepříznivý úsudek o celém advokátském stavu.

Čís. 390 dis.

Do usnesení, jímž kárná rada nevyhověla žádosti obviněného, aby mu bylo dovoleno nahlédnouti do spisů, není přípustná stížnost.

Třetí osoby nejsou oprávněny ke stížnosti do usnesení, jímž kárná rada neshledala důvodu ke stíhání pro kárný přečin zlehčení cti a vážnosti stavu.

(Rozh. ze dne 2. prosince 1939, Ds II 39/38.)

Nejvyšší soud jako soud odvolací v kárných věcech advokátů a kandidátů advokacie odmítl stížnost Dr. P., advokáta v N., do usnesení

kárné rady advokátní komory, jímž bylo vysloveno, že není důvodu kárně stíhati Dr. A., advokáta v N., a jeho stížnost do usnesení kárné rady téže advokátní komory, jímž nebylo vyhověno jeho žádosti za nahlédnutí do spisů.

D ů v o d y:

Podle čtvrtého oddílu kárného statutu, pojednávajícího o opravných prostředcích proti usnesením a nálezům kárné rady, lze si ovšem proti nálezům kárné rady stěžovati odvoláním a proti jiným usnesením stížností (§ 46 kárného statutu), ale podle § 53, čís. 3 téhož statutu přísluší stížnost tomu, kdo je ve svých právech zkrácen, je n proti usnesení, že není důvodu ke kárnému řízení proti obviněnému (§ 29). Usnesení kárné rady, jímž nebylo vyhověno žádosti Dr. P., aby mu bylo dovoleno nahlédnouti do spisů, není však takovým usnesením, a není proto stížnost proti němu přípustná (rozh. čís. 134 dis. Sb. n. s.).

Skutek, Dr. A. za vinu kladený, totiž že prý se nabídl stěžovatelu klientovi, že ho bude zastupovati za určitý paušál a že ho takto získal za svého klienta a přiměl k tomu, aby stěžovateli vypověděl plnou moc, a že se v jiném případě rovněž ucházel o získání klienta jiného advokáta, mohl naplniti, jak ostatně i stěžovatel sám ve svém oznámení připouští, jen zlehčení cti a vážnosti stavu advokátského.

Podle ustálené judikatury nejvyššího soudu ve věcech advokátských (rozh. čís. 85 dis., 93 dis. Sb. n. s.) přísluší právo chrániti stavovskou čest jediné zastupci komory a kárné radě; třetí osoby mohou ovšem oznámiti povolaným orgánům skutečnosti, kterými byla podle jejich názoru zlehčena stavovská čest a vážnost, nemají však práva ke stížnosti, neshledala-li kárná rada důvodu ke kárnému stíhání. Byly proto stížnosti odmítnuty jako nepřipustné.

Čís. 391 dis.

Opatření ve smyslu § 17 kárného statutu (zastavení výkonu advokacie) může býti učiněno jen v pilných případech, ale pak vždy, v každém stadiu trestní věci.

Jsou-li tu pro ně předpoklady, může se na něm kárná rada usnesti, i když je před tím na jiném podkladě odmítla učiniti.

Odpadnou-li tyto předpoklady, může se obviněný domáhati jeho zrušení.

Jde o pilný případ, byl-li advokát odsouzen pro zločin křivého svědectví.

Při rozhodování o stížnosti do usnesení podle § 17 kárného statutu nelze řešiti otázku oprávněnosti zmateční stížnosti, podané obviněným do odsuzujícího rozsudku.

(Rozh. ze dne 2. prosince 1939, Ds II 39/39.)

Nejvyšší soud jako kárný soud odvolací v kárných věcech advokátů a kandidátů advokacie zamítl stížnost obviněného advokáta do usnesení kárné rady advokátní komory, jímž byl obviněnému zastaven výkon advokacie podle § 17 kárného statutu, a to až do skončení trestního řízení, vedeného proti němu u krajského soudu v N.

D ů v o d y:

Nejvyšší soud, přezkoumaj spis, shledal, že napadené usnesení odpovídá stavu věci i zákonu.

Stížnosti nelze přisvědčiti, že tu nejde o pilný případ podle § 17 kárného statutu. Pojmový znak »pilnosti případu« snaží se stížnost marně vyloučiti poukazem na to, že se kárná rada dověděla o zavedení trestního řízení již 7. ledna 1938 a že po tak dlouhé době je prý jistě těžko mluvíti o případu pilném, zvláště když prý se skutková podstata nijak nezměnila a zejména nezhoršila. Ze spisů vychází najevo, že se kárná rada po dojití sdělení krajského soudu v N. ze dne 7. ledna 1938 o zavedení trestního řízení proti obviněnému (bližších údajů ve zmíněném sdělení nebylo), několikrát obrátila na krajský soud v N. se žádostí o zaslání trestních spisů, kteréžto žádosti nebylo vyhověno, poněvadž spisy byly nepostrádatelné. Přípisem státního zastupitelství v N. ze dne 2. března 1939 bylo kárné radě sděleno, že byla proti obviněnému podána obžaloba pro zločin spoluviny na zločinu křivé přísahy podle §§ 5, 197, 199, písm. a) tr. z. Po dojití tohoto sdělení vydala kárná rada na podkladě popisu trestního oznámení, zasláného jí krajským soudem v N. 18. února 1938, dále dokladů, předložených Josefem K., a na podkladě skutečnosti, že byla proti obviněnému podána obžaloba pro zmíněný zločin, usnesení z 8. března 1939 o zastavení provozování advokacie až do skončení trestního řízení. Proti tomuto usnesení podal obviněný rozklad, jemuž bylo usnesením kárné rady z 15. dubna 1939, potvrzeným nejvyšším soudem rozhodnutím ze dne 27. května 1939, vyhověno v ten rozum, že bylo zrušeno usnesení kárné rady z 8. března 1939. Stížností nyní napadené usnesení z 2. září 1939 o zastavení provozování advokacie se stalo na širším podkladě, neboť byl proti obviněnému vyneseno krajským soudem v N. rozsudek ze dne 24. června 1939, jímž byl obviněný odsouzen pro zločin křivé svědectví podle §§ 197, 199, písm. a) tr. z. k trestu žaláře v trvání tří měsíců, zostřeného postem měsíčně podmíněně na tři roky, při čemž byla vyslovena ztráta práva volebního. Rozsudek není pravoplatný; obviněný podal zmáteční stížnost a odvolání a také státní zastupitelství podalo odvolání z výroku o podmíněném odsouzení. V době, kdy bylo vydáno usnesení kárné rady z 15. dubna 1939 a kdy o stížnosti návladního komory proti tomuto usnesení rozhodoval nejvyšší soud, nebylo ještě v trestní věci konáno hlavní přelíčení, nebyl tu ještě odsuzující rozsudek trestního soudu, a ani kárné radě, ani nejvyššímu soudu nebylo známo rozhodnutí vrchního soudu z 31. března 1939, jímž bylo na odpor obviněného vydáno usnesení, že se obžaloba připouští.

Opatření po rozumu § 17 kárného statutu může býti učiněno jen v případech pilných, ale pak v každém procesuálním stavu trestní věci (srov. Lohsing: Österreichisches Anwaltsrecht, str. 379). Jde o případ pilný, což plyne z povahy těžkého zločinu, jímž byl obviněný uvedeným trestním rozsudkem uznán vinným, neboť jde o delikt, jenž otrásá základy, na nichž je vybudováno řádné vykonávání spravedlnosti. K založení zákonného předpokladu pilnosti případu stačí zmíněná těžká povaha trestního činu, pro nějž byl obviněný odsouzen.

Nejvyšší soud nemůže při rozhodování o stížnosti do usnesení podle § 17 kárného statutu řešiti otázku oprávněnosti zmáteční stížnosti, podané obviněným do odsuzujícího rozsudku. To je úkol nejvyššího soudu jako soudu zrušovacího při rozhodování o opravných prostředcích. Odpadá proto také potřeba zabývat se vývody stížnosti, poukazujícími na to, že prý je trestní rozsudek krajského soudu v N. formálně vadný a právně pochybený a bude prý s největší pravděpodobností zrušen nejvyšším soudem.

Po vydání odsuzujícího trestního rozsudku je skutkový děj pro zjednaní podkladu pro učiněné opatření dostatečně objasněn, a neobstojí proto ani poukaz stížnosti na vývody nejvyššího soudu v jeho usnesení ze dne 27. května 1939. Okolnost, zdůrazňovaná ve stížnosti, že prý se sám předseda trestního senátu vyslovil, že bude zmáteční stížnosti vyhověno, je pro posouzení věci zcela nerozhodná.

Opatření ve smyslu § 17 kárného statutu může býti učiněno, jak již bylo podotčeno, jen v případech pilných, ale pak vždy v každém procesuálním stadiu trestní věci. Opatření tomu nemůže býti na závalu usnesení z 15. dubna 1939, učiněné na jiném podkladě, než napadené usnesení, zakládající se na odsuzujícím rozsudku. Ustanovení § 16, odst. 2 kárného statutu, na něž stížnost poukazuje, se na případ zastavení provozování advokacie, normovaný v § 17 téhož statutu, vůbec nevztahuje.

Právě tak, jako se může obviněný advokát i po vydání usnesení, zastavujícího výkon advokacie podle § 17 kárného statutu, s úspěchem domáhati zrušení tohoto i pravoplatného usnesení, odpadnou-li zákonné předpoklady jeho vydání, může kárná rada i po vydání pravoplatného usnesení, jímž na takové opatření nebylo uznáno, učiniti takové opatření, jsou-li splněny zákonné předpoklady, totiž, jde-li o případ pilný, jak jej má na mysli uvedené zákonné ustanovení. Poměry osobní a rodinné, na něž pak stížnost poukazuje, tu vůbec nerozhodují.

Čís. 392 dis.

Zákaz podvojného zastupování je absolutní.

Nesejde na tom, že si zájmy stran v určitém případě zastupování nebo rady neodporují, stačí, že jde o věc — ať již spornou či nespornou — v níž se mohou střetnouti.

Rovněž nerozhoduje, zda byly zájmy stran činem obviněného porušeny a zda poměr obviněného k jedné ze stran již zanikl nebo byl omezen jen na určitý úkon.

(Rozh. ze dne 9. prosince 1939, Ds I 36/39.)

Nejvyšší soud jako kárný soud odvolací v kárných věcech advokátů a kandidátů advokacie zamítl odvolání obviněného advokáta z nálezu kárné rady advokátní komory, pokud jím byl uznán vinným kárným přečinem porušení povinností povolání a zlehčení cti a vážnosti stavu.

D ů v o d y:

Odvolání obviněného, napadající kárný náleze ve výroku o vině, nelze přiznati důvodnost.

Zákaz podvojného zastupování, který se vztahuje na jakoukoli činnost advokáta, tedy nikoli jen na případy, kdy byla advokátovi stranou udělena všeobecná plná moc, sleduje netoliko účel, aby advokát nevystupoval formálně za sporu nebo v jiném řízení jako zástupce obou stran, nýbrž i účel, aby advokát, kterému klient věnuje důvěru a jemuž v takové důvěře svěří věc za účelem zastoupení, nevyužil klientovy důvěry v neprospěch klientův pro druhou stranu. Něco takového by se přičilo zásadě zástupcovy poctivosti, stanovené v § 1009 obč. zák. a v § 10, odst. 2 adv. ř. Proto také nařizuje první odstavec § 10 adv. ř., aby advokát vůbec odepřel zastoupení a radu, když již zastupoval druhou stranu v téže věci nebo ve věci souvislé, a aby v téže věci neudílel rady oběma stranám. Tento zákaz je absolutní a nezáleží na tom, zda tu v určitém případě zastoupení nebo rady ani není rozporu v zájmech stran a zda vskutku již nastalo porušení zájmů jednoho z klientů. Zákonodárci stačilo, že by vůbec mohlo dojít ke zneužití klientovy důvěry, a proto stanovil zákaz bezpodmínečně, aniž rozeznává, zda se již advokát vzdal zastoupení jedné strany v téže věci, zda jeho poměr k jedné straně, plynoucí z příkazu, již přestal, zda bylo zastoupení příkazem omezeno jen na určitý úkon a zda skutečně dojde k nějaké újme jednoho z klientů. Stačí, že jde o věc, kde se zájmy stran mohou střetnouti, ať již jde o spor nebo o věc nespornou (rozh. č. 104 dis., 110 dis., 116 dis. Sb. n. s.).

Jakmile vznikly mezi Dr. M., právně zastoupeným obviněným, a mezi N-ovou, která obviněnému udělila speciální plnou moc k tomu, aby opatřil pro hospodářskou sanaci Dr. M. úvěr do 200.000 K, neshody o rozdělení a použití opatřené zápůjčky, nebyl již obviněný oprávněn vystupovati jako zástupce Dr. M. proti N-ové, byť i již nebyla jeho klientkou (rozh. čís. 148 dis. Sb. n. s.). Učinil-li tak přes to, prohřešil se proti povinnostem, uvedeným jak v § 9, odst. 1, tak i v § 10, odst. 2 adv. ř. Právem shledala proto kárná rada ve zjištěném jednání obviněného kárný přečin porušení povinností povolání a zlehčení cti a vážnosti stavu.

Čís. 393 dis.

Na neprodlužitelné lhůtě k ohlášení po případě i k provedení odvolání z nálezu kárné rady, stanovené v § 48 kár. stat., nemůže nic změnit žádost obviněného, aby mu byly zaslány k nahlédnutí spisy a udělena lhůta k provedení odvolání.

Nejvyšší soud jako kárný soud odvolací přezkoumá kárný náleze k odvolání byť i jen (včas) ohlášenému.

(Rozh. ze dne 9. prosince 1939, Ds II 26/39.)

Nejvyšší soud jako soud odvolací v kárných věcech advokátů a kandidátů advokacie nevyhověl odvolání obviněného advokáta z nálezu kárné rady advokátní komory, jímž byl obviněný uznán vinným kárným přečinem zlehčení cti a vážnosti stavu.

O d ů v o d n ě n í:

Obviněný ohlásil v neprodlužitelné lhůtě § 48 kárného statutu odvolání, opominul však v této lhůtě uvést také skutečnosti, které by je mohly opodstatnit; na věci nemění ničeho, že obviněný žádal zároveň o zaslání spisů k nahlédnutí a o udělení lhůty k provedení odvolání. Poněvadž nejvyšší soud jako soud odvolací v kárných věcech advokátů a kandidátů advokacie rozhoduje podle § 50, první odstavec kárného statutu o odvolání, které podal obviněný z nálezu, uloživšího mu jen peněžitou pokutu, bez ústního přeličení, nemá obviněný již možnosti, aby toto své opominutí napravil. Leč to nemá pro obviněného nepříznivých následků, poněvadž kárný soud odvolací přezkoumává kárný náleze podle obsahu spisů (§ 50, první odstavec kárného statutu), jakmile mu byly podle § 48, druhý odstavec kárného statutu po uplynutí lhůty stanovené k provedení odvolání předloženy kárnou radou k rozhodnutí. Přezkoumav napadený náleze, vychází kárný soud odvolací ze skutkových zjištění kárné rady, která splnila povinnost uloženou jí v § 38 kárného statutu, nemá příčiny na těchto zjištěních něco měnit a neshledává, že by posouzení kárné rady bylo vadné a neodpovídalo zákonu. Odvolání nemohlo proto býti vyhověno.

Čís. 394 dis.

Advokát, který nevzdav se advokacie přijme a zastává stále, s pevným platem spojené místo tajemníka velké firmy, při jehož nastoupení se zavázal, že věnuje firmě všechny své síly, že nepřijme nových věcí, a že neodmítne provést právní věci, které firma určí, porušuje povinnosti povolání a zlehčuje čest a vážnost stavu.

(Rozh. ze dne 16. prosince 1939, Ds I 17/39.)

Nejvyšší soud jako soud odvolací v kárných věcech advokátů a kandidátů advokacie uznal o odvolání obviněného advokáta z nálezu kárné rady advokátní komory, jímž byl obviněný uznán vinným kárným přečinem porušení povinností povolání a zlehčení cti a vážnosti stavu a odsouzen za to podle § 12, písm. d) kárného statutu k trestu škrtnutí z listiny advokátů, takto právem:

Odvolání z výroku o vině se zamítá.

Naproti tomu se vyhovuje odvolání z výroku o trestu a kárný trest uložený obviněnému kárným soudem první stolice se mění tak, že se mu podle § 12, písm. c) kárného statutu ukládá trest zastavení výkonu advokacie na tři měsíce.

Důvody:

Odvoláním zůstává nedotčeno zjištění kárného nálezu, že obviněný, ačkoliv je dosud zapsán (od 2. ledna 1937) v listině advokátů a výkonu advokacie se nevzdal, je současně od 1. září 1937 v trvalém služebním poměru u n-ských akciových pivovarů jako tajemník za pevný měsíční plat a novoroční, že jeho služební povinností je vyřizovati přidělenou právní agendu firmy jejím jménem a na její účet v kancelářských místnostech firmy a s pomocí jejích zaměstnanců, při čemž jest též povinen dodržovati úřední hodiny.

Pokud odvolání napadá další zjištěný děj, že se obviněný přihlásil do služeb pivovaru na insert, že podle ujednání nesmí přijímat nových klientů a že při vyřizování správních a právních věcí firmy je nucen se řídit příkazy svého zaměstnavatele, jsou výtky odvolání bezdůvodné. Nehledíc k vlastnímu doznání obviněného, že akciové pivovary hledaly inserátem právníka s advokátní zkouškou k vyřizování své právní agendy, opírají se uvedená zjištění, odvoláním napadená, vesměs o svědeckou výpověď vedoucího ředitele n-ských akciových pivovarů P., jak je zapsána v protokole o ústním řízení, že se na uveřejněný insert hlásilo třiačtyřicet uchazečů, mezi nimi také obviněný, s nímž pak bylo jednáno, a že s ním bylo po udělení uvedeného tajemnického místa podle instrukcí předsedy správní rady dohodnuto, že nyní věnuje veškeré své síly pivovaru; bylo mu sice dovoleno, aby dokončil staré, již rozdělané svoje věci (t. j. případy vedené jím jako advokátem), nesmí však již přijímat věci nových a není též podle onoho ujednání oprávněn odmítnouti provedení právní věci, na které se usnesla správní rada. Dospívá-li proto kárná rada za tohoto stavu věci ke konečnému skutkovému závěru, že je obviněný advokát přijetím onoho tajemnického místa za zjištěných podmínek v závislém podřízeném služebním postavení, jest to jen logickým zhodnocením skutečností, které byly potvrzeny svědkem P., a které nejsou odvoláním nikterak vyvráceny.

Bezvadné jsou však též právní závěry kárného nálezu, že postavení toho druhu zabraňuje obviněnému vykonávati a uplatňovati práva, která advokátovi přiznává advokátní řád v §§ 8 a násl. a že jest též v rozporu s jeho povinnostmi. Jest podstatný rozdíl mezi odvoláním zdůrazňova-

ným právem advokáta (§ 10 adv. ř.) na svobodnou volbu klientů, právem odmítnouti právní zastupování určité věci, a mezi smluvním jeho závazkem, jímž se výslovně vzdává práva zastupovati podle svého povolání kteroukoliv stranu ve věcech soudních a mimosoudních, veřejných i soukromých kromě strany jediné, to jest oné, u níž právě přijal své služební postavení a pro niž vyhrazuje veškeré svoje síly; stejně mezi jistou závislostí advokáta na každém klientovi, jehož rozhodnutí je v podstatě vždy směrodatné v otázce, zda ta která věc a zda vůbec nějaká má býti svěřena tomu či onomu projednávání — závislostí ovlivněnou ovšem a upravenou stavovskými povinnostmi, jak jsou vytýčeny v předpisech §§ 9 až 11 adv. ř. a proti nimž se advokát nesmí prohřešovati ani na výslovné přání nebo rozkaz klientův — a mezi závislostí, již se smluvně plně podřizuje svému zaměstnavateli (§§ 1151 a násl. všeob. obč. zák.) a vzdává se též práva odmítnouti provedení právní věci, na které se zaměstnavatel (správní rada) usnesl, byť i nedbal jeho odborného právního posudku.

Je nepochybné, že v takové osobní závislosti a služební podřízenosti, do jaké smluvně vstoupil obviněný podle vyličení svědka P, vykonává ve své tajemnické funkci trvale úkoly právního konsultanta velké akciové společnosti pro její potřeby, není s hlediska morálního, právního i společenského závady. Pro osobu advokáta je však za zjištěných podmínek zaměstnání toho druhu, vyřazující jej trvale z jeho vlastního povolání, jak je upraveno předpisy advokátního řádu a z vlastního rozhodování, zcela nepřijatelné, neboť se přikře rozchází s povahou a výkonem advokacie samotné. Na věci tu nic nemění obsah předpisu § 3 zák. ze dne 31. ledna 1922 č. 40 Sb. z. a n., který na rozdíl od ustanovení § 2, písm. e) téhož zákona neuvádí výkon zaměstnání, které se nesrovnává s povahou a výkonem advokacie, jako zákonný předpoklad přímého zániku práva vykonávati advokacii; rozlišování mezi překážkami zápisu do seznamu advokátů a mezi předpoklady zániku práva vykonávati advokacii nevyklučuje, aby byl jednotlivý konkrétní případ advokátova zaměstnání mimo vlastní výkon advokacie posuzován speciálně s hlediska předpisů kárných, zda se vůbec srovnává s povahou a výkonem advokacie a zda se advokát, zvolivši si toto jiné trvalé zaměstnání, neprohřešuje v konkrétním případě jak proti svým stavovským povinnostem, tak i proti cti a vážnosti advokátního stavu.

Tu pak je ve případě obviněného charakteristickým znakem jeho smluvního poměru k n-ským akciovým pivovarům jednak, že souhlasil se smluvní podmínkou druhé strany, že nesmí přijímat vůbec žádné jiné nové věci, aby takto mohl věnovati veškeré svoje síly jen pivovaru, jednak, že na se vzal závazek provésti každým způsobem ty právní věci, na kterých se usnese správní rada pivovaru, bez hledu na to, zda se tak děje v soulase s jeho právním posudkem nebo proti němu. Tímto obsahem své služební smlouvy se však vůči svému zaměstnavateli vzdal svých základních práv a povinností plynoucích z jeho advokátského povolání: práva na svobodnou volbu klientely (§§ 8 a 10 adv. ř.) a povinnosti hájiti práv své strany (zde práv svého zaměstnavatele) proti každému ne pouze pilně a věrně, nýbrž též svědomitě, t. j. v plném souladu s vlast-

ním svým právním přesvědčením a odbornými znalostmi (§ 9 adv. ř.: ... »užití všech prostředků, pokud to není jeho svědomí a zákonům na odpor«).

Takové rozhodnutí advokáta předpokládá však jako souběžný skutek vzdání se advokacie. Zde nesejde na tom, zda se advokát v důsledku smluvního ujednání se zvoleným zaměstnavatelem dostal in concreto do rozporu s předpisy advokátského řádu, ať již co do skutečného odmítání nových přicházejících klientů, ať co do svědomitého právního zastupování zaměstnavatele, t. j. zastupování v plném souladu s vlastním právním přesvědčením a odbornými znalostmi. Podstatným zůstává, že ho může ujednaná smlouva kdykoliv postavit před rozhodnutí: buď poruší zvláštní povinnosti povolání nebo závazky dobrovolně smluvně přijaté. Odvolatel se zde nemůže dovolávat rozhodnutí nejvyššího správního soudu ze dne 6. září 1929, Bohuslavova sb. č. 4891, řešivšího otázku stálého služebního poměru advokáta k určitému klientu jediné s hlediska předpisů daňových, zejména když se vůbec ani nepokouší tvrdit, že by uvedený případ, rozhodovaný nejvyšším správním soudem, vykazoval kromě přenechání advokátovy pracovní síly k zaměstnatelově dispozici, ještě i tatáž další smluvní ujednání, jaká byla shora zdůrazněna a jež mají právě pro tuto kárnou věc rozhodný význam.

Nevyvodil-li proto obviněný, uzavřevší s n-skými akciovými pivovary zmíněnou již smlouvu, již vstoupil k tomuto svému zaměstnavateli v tak závislý služební poměr, že mu vůbec znemožňoval svobodný výkon advokacie, jediný možný důsledek tohoto svého rozhodnutí, t. j. nedal-li se současně vymazati ze seznamu advokátů, pak kárná rada správně usoudila, že se odvolatel svým jednáním, totiž tím, že vešel ve smluvní závislost uvedeného již rozsahu, že se vzdal základních advokátských práv a že se zavázal nedbat po případě ani předních povinností stavu, prohřešil jak proti povinnostem svého povolání, tak i proti cti a vážnosti stavu. Pro subjektivní otázky jeho provinění zůstává nerozhodným, že si náležitě neuvědomil závadnost svého postupu, neboť kdyby byl pečlivě uvážil všechny možné důsledky uzavírané smlouvy, nemohl nevidět, že mu svědomité zastávání funkce tajemníka s omezeními smluvně zdůrazněnými zabraňuje vůbec provozovati dále advokacii. Proto bylo odvolání obviněného z výroku o vině zamítnuto jako bezdůvodné.

Naproti tomu bylo vyhověno odvolání z výroku o trestu. Bylo již uvedeno, že je nadále nemyslitelný výkon advokacie, zastává-li obviněný současně místo tajemníka n-ských akciových pivovarů se smluvními závazky, které na sebe vzal, a že obstarávání služeb tajemníka je vzhledem na uvedený obsah služební smlouvy zaměstnáním, které se nesrovnává s povahou a výkonem advokacie (§ 2, písm. e) zák. č. 40/1922 Sb. z. a n.). Z toho však nplyne, že by zde bylo nutno uložiti obviněnému, zvolivšímu si takto povolání čistě úřednické, jediné trest škrnutí z listiny advokátů vůbec, jak usuzovala kárná rada. Kárný trest jest v každém případě vyměřiti jen na podkladě úvah (§ 12, posl. odst. disc. stat.) o velikosti provinění a podle škody z toho vzešlé. V souzené věci byl by trest,

napadeným nálezem vyslovený, nepochybně neúměrný odvolatelově vině, když odvolatel dosud ještě vůbec nebyl kárně trestán, zejména hledí-li se na právní důsledky takového nejvyššího kárného trestu (§ 14, druhý odst. disc. stat.) a na skutečnost, že tajemnické zaměstnání, jež si nyní zvolil, nemusí býti povahy naprosto trvalé. Poněvadž lze očekávat, že obviněný, poučen nyní o své vině, sám po bedlivé úvaze učiní konečné rozhodnutí, jak se má v budoucnosti dále zachovati, uznal nejvyšší soud vzhledem k závažnosti odvolatelova kárného provinění, vyhověv jeho odvolání z výroku o trestu, pouze na trest zastavení advokacie na dobu tří měsíců ve smyslu § 12, písm. c) disc. stat.

Čís. 395 dis.

Dospěl-li určitý konkrétní případ k projednávání před kárnou radou, je jejím úkolem zkoumati veškeré jeho podstatné okolnosti s hlediska, zda se obviněný nějak v onom směru neprovinil.

Je kárným přečinem zlehčení cti a vážnosti stavu, přivodil-li advokát tím, že si pro dobu své dvouměsíční dovolené nezřídil substituta podle § 14 adv. ř., že jeho úřednice uzavřela v jeho nepřítomnosti hromadnou smlouvu o zastupování klientů osoby, zabývající se po živnostensku ochranou pojištěnců za odměnu deseti procent z vyplacené náhrady, a nevypověděl-li klientům, přijatým podle této smlouvy, plnou moc, když se vrátil z dovolené, nýbrž zastupoval-li je dále.

Advokát nesmí, nechce-li zlehčiti čest a vážnost stavu, vymáhati zaplacení svého palmárního účtu vyhrůžkou trestním oznámením.

(Rozh. ze dne 16. prosince 1939, Ds I 32/39.)

Nejvyšší soud zamítl jako soud odvolací v kárných věcech advokátů a kandidátů advokacie odvolání obviněného advokáta z nálezu kárné rady advokátní komory, pokud jím byl odvolatel uznán vinným kárným přečinem zlehčení cti a vážnosti stavu.

Z d ů v o d ů:

Není opodstatněna námitka odvolání, že kárná rada, uznavši obviněného vinným kárným přečinem zlehčení cti a vážnosti stavu spáchaným tím, že zanedbav v době své nepřítomnosti náležitý dozor na svou kancelář, přivodil, že jeho kancelářská úřednice uzavřela smlouvu o hromadném zastupování osoby, zabývající se po živnostensku ochranou pojištěnců za odměnu deseti procent z vyplacené náhrady, odsoudila prý obviněného pro skutek, pro něž prý nebyl stíhán a jenž nebyl předmětem jednání před kárnou radou.

V odkazovacím usnesení ze dne 22. září 1938 bylo obviněnému kladeno za vinu, že jsa ve spojení s osobou zabývající se po živnostensku ochranou pojištěnců za honorář deseti procent z vyplacené náhrady, při-

jal prostřednictvím této osoby zastoupení strany ve věci automobilového úrazu a aniž ji upozornil, že musí kromě smluvených deseti procent odměny zaplatiti ještě jeho palmární účet, vymáhal zaplacení tohoto účtu vyhrůžkou trestním oznámením. Podle protokolu o ústním jednání před kárnou radou ze dne 9. ledna 1939 upravil nákladní komory bez odporu obviněného stihací návrh obsažený v odkazovacím usnesení tak, že jej rozložil na pět bodů; v prvním bodě byl uveden skutek obviněného spočívající v tom, že vstoupil v spojení s osobou zabývající se po živnostensku ochranou pojištěnců za honorář deseti procent z vyplacené náhrady. Zjistivši, že dohodu s P-em o zastupování jeho klientů uzavřela kancelářská úřednice obviněného bez jeho vědomí a za jeho nepřítomnosti, byla kárná rada oprávněna zkoumati, zda obviněný nezavinil svým jednáním nebo opominutím, že došlo k uzavření zmíněné dohody. Neboť dospěl-li určitý konkrétní případ k projednání před kárnou radou, jest jejím úkolem zkoumati veškeré jeho podstatné okolnosti s hlediska, zda se obviněný nějak v onom směru neprovinil (viz rozh. č. 151 dis. Sb. n. s.). Kárná rada se ve svém nálezu odchýlila od odkazovacího usnesení, vlastně od návrhu nákladní komory, učiněného při ústním jednání, jen ve zjištění příčiny, z níž došlo k uzavření nepřipustné úmluvy o zastupování, a nelze proto důvodně vytýkati, že překročila obžalobu.

Odvolání se míjí cíle, pokud dovozuje, že není příčinné spojitosti mezi vzdálením se obviněného z jeho sídla na dobu dvou měsíců a nezřízením substituta po tuto dobu a mezi skutečností, že vedoucí úřednice jeho kanceláře, M-ová, uzavřela v jeho nepřítomnosti smlouvu s P-em o zastupování jeho klientů. Neboť kdyby byl obviněný přítomen, nebo kdyby byl za jeho nepřítomnosti vedl jeho advokátní kancelář substitut zřízený ve smyslu § 14 adv. ř., nemohla býti úmluva s P-em dojednána. I kdyby byla M-ová vyjednávala s P-em potají a chtěla obviněného překvapiti získáním klientely, nemohlo dojíti k perfekci smlouvy a k jejímu provádění bez vědomí a schválení obviněného nebo jeho substituta. Podstata a závadnost ujednání s P-em by byla vyšla najevo již při prvním zastupování některého P-ova klienta. Opatřování substitucí pro jednotlivé určité případy nejsou v souvislosti s ujednáním uzavřeným s P-em, nemohlo nahraditi všestranné vedení kanceláře obviněného substitutem zřízeným ve smyslu § 14 adv. ř. a zabrániti nepřipustnému ujednání kancelářské úřednice s P-em, již obviněný, jak plyne z jeho odvolání, ponechal ve vedení kanceláře úplně volnou ruku. Nebylo proto potřebné doplňovati řízení výsledkem M-ové a svědků advokátů o tom, že zastupovali obviněného v době jeho nepřítomnosti, nebo byli ochotni ho zastupovati, pokud toho nutnost vyžadovala (ad hoc), a dále výsledkem M-ové o tom, z jakého popudu uzavřela smlouvu s P-em. Neboť i kdyby uvedení svědci potvrdili okolnosti, o nichž jsou nabízení, nebyly by tyto okolnosti rozhodné pro posouzení, zda obviněný zanedbal náležitý dozor na svou kancelář a zda tím přivodil, že jeho kancelářská úřednice uzavřela s P-em smlouvu o zastupování jeho klientů.

Zastupování, jaké bylo ujednáno kanceláří obviněného s P-em, je advokátům zapověděno usnesením valné hromady advokátní komory ze dne 20. března 1932. Podle stálé judikatury nejvyššího soudu jako

soudu odvolacího v kárných věcech advokátů a kandidátů advokacie je kárným proviněním, nedbá-li advokát usnesení advokátní komory, pokud neodporují platným zákonům. Že zmíněné usnesení odporuje zákonům, odvolání netvrdí. P-ovy názory na podstatu jeho živnostenského podniku a zastupování jeho klientů nemožou ovšem býti směrodatné pro posouzení, zda je zastupování jeho klientů advokátem podle smlouvy, jakou uzavřel s kanceláří obviněného, kárně závadné. Není proto třeba odpovídati na tu část odvolání, v níž jsou tyto P-ovy názory obšírně rozvedeny.

Neprávem napadá odvolání výrok kárné rady, že obviněný setrval po svém návratu z dovolené ve spojení s P-em, tvrdíc, že tento výrok neodpovídá pravému stavu věci. Neboť výrok ten je plně opodstatněn doznáním obviněného, opakovaným i v odvolání, že po svém návratu z dovolené sice P-ovi sdělil, že ujednání o zastupování jeho klientů je pro něho nepřijatelné a že nebude dále pokračovati ve smlouvě, že však si ponechal a dokončil ona zastupování P-ových klientů, která byla přijata jeho kanceláří v době jeho dovolené. Nesměl-li obviněný vůbec uzavřít smlouvu o zastupování P-ových klientů, bylo jeho povinností ihned vypovědět plnou moc udělenou mu v závadných případech a nepokračovati v zastupování. Zaujala-li kárná rada toto stanovisko, nedala tím najevo, že klade čest a vážnost advokátského stavu nad povinnosti povolání, nýbrž projevila tím jen správný názor, že má advokát podle § 10, odst. 2 adv. řádu dbáti vždy cti a vážnosti stavu.

Napadajíc výrok kárného nálezu odsuzující obviněného pro kárný přečin zlehčení cti a vážnosti stavu spáchaný tím, že se domáhal na své klientce N-ové zaplacení svého palmáru vyhrůžkou trestním oznámením, odvolání namítá, opakujíc tak obhajobu obviněného před kárnou radou, že obviněný byl názoru, že se N-ová dopustila podvodu, když za jeho zády vyrovnala spor, v němž byla obviněným zastupována, a odmítla zaplatiti jeho palmár za zastupování v tomto sporu, a že proto byl oprávněn působiti na ni pohrůžkou trestním oznámením, aby jeho palmár vyrovnala. Kárná rada právem odmítla tuto obhajobu poukávajíc na to, že obviněnému, jako osobě práva znalé, musilo býti docela jasné, že nezaplacení palmáru netvoří samo o sobě žádnou trestnou skutkovou podstatu. Rovněž mu musilo býti jasno, že není trestné, nesplní-li klient advokátovi slib, že za jeho zády nevyrovná spor se svým odpůrcem. Obviněný sám uvádí, že se jeho klientka N-ová dala teprve v poslední chvíli přemluvití naléháním zástupců pojišťovny, aby vyrovnala spor s pojišťovnou za zády obviněného, tvrdě tak sám, že N-ová neměla zlého úmyslu poškoditi obviněného, když s ním uzavírala smlouvu o zastupování. Kromě toho odůvodnila N-ová obviněnému, proč se necítí povinnou platiti mu za jeho zastupování, poukávajíc na ujednání s R-ovou, že jí se zastupováním obviněného nevzejdou žádné výlohy. Bylo na obviněném, aby jí dokázal věcnými důvody, že její stanovisko není správné, a že se na ní bude domáhati zaplacení palmáru žalobou, nesměl jí však, aniž porušil čest a vážnost stavu, hroziti, že na ni učiní trestní oznámení pro podvod, nezplatí-li mu účet během krátké lhůty čtyř dnů.

Čís. 396 dis.

Je kárným přečinem zlehčení cti a vážnosti stavu, uplatňuje-li advokát neplatnost smíru, k němuž straně radil, ač nebyl přesvědčen o jeho právní účinnosti, a při jehož uzavření spolupůsobil jako její zástupce.

Nezáleží na tom, zda znal již v době ujednání smíru okolnosti, které jej činily neplatným, nebo se o nich dověděl až později.

(Rozh. ze dne 16. prosince 1939, Ds II 40/39.)

Nejvyšší soud uznal jako soud odvolací v kárných věcech advokátů a kandidátů advokacie o odvolání obviněného advokáta z nálezu kárné rady advokátní komory, jímž byl odvolatel uznán vinným kárnými přečiny porušení povinností povolání a zlehčení cti a vážnosti stavu, právem:

Odvolání se částečně vyhovuje a napadený kárný nálezn se změňuje tak, že se obviněný tím, že poradil svému klientu P., aby uzavřel soudní smír, o jehož právní účinnosti nebyl přesvědčen a jímž se P. druhé straně zavázal vykliditi pod exekucí byt, a že při sepisu tohoto smíru spolupůsobil jako P-ův právní zástupce, avšak povolení exekuce na základě tohoto smíru napadl jménem svého klienta rekusem a žalobou o nepřipustnost exekuce, v nichž uplatňoval právní závady tohoto smíru, dopustil kárného přečinu zlehčení cti a vážnosti stavu.

Důvody:

Odvolání není důvodné, pokud napadá podřadění skutku obviněného, záležejícího v tom, že se domáhal rekusem a žalobou zrušení exekuce vyklizením bytu, vedené proti P-ovi a jeho manželce, povolené na základě soudního smíru, při jehož uzavření sám spolupůsobil jako P-ův právní zástupce. Obviněný jak v rekursu tak i v žalobě o nepřipustnost exekuce odporoval soudnímu smíru hlavně námitkou, že je smír neplatný, poněvadž byl uzavřen o soukromoprávních nárocích před soudcem trestním, jemuž nebylo propůjčeno votum ve věvech civilních, a že smír uzavřel pouze P., ač spolunájemkyni bytu, k jehož vyklizení se pod exekucí zavázal, byla i jeho manželka, od níž neměl zmocnění k uzavření smíru. Podle stálé judikatury nejvyššího soudu jako soudu odvolacího v kárných věcech advokátů a kandidátů advokacie (rozh. čís. 14 dis., 46 dis., 57 dis., 77 dis., 222 dis., 234 dis., 275 dis., 320 dis., 360 dis. Sb. n. s.) jest nepřipustné, aby advokát, jenž spolupůsobil jako zástupce obou nebo jedné ze stran při uzavírání smlouvy (smíru), uplatňoval později neplatnost této smlouvy (smíru). Nesejde na tom, zda byly advokátovi okolnosti, které činily smlouvu (smír) neplatnou, známy již v době, kdy smlouva byla uzavírána, či zda se o nich dověděl teprve později. I kdyby tedy obviněnému nebyly původně známy okolnosti, jimiž později dokazoval neplatnost smíru, bylo přec závadné uplatňovati onu námitku. Neboť i v tomto případě, jak správně uvedla kárná rada, porušil obvi-

něný všeobecně uznanou zásadu, že advokát nesmí bráti v pochybnost platnost svého díla. Kárná rada posoudila věc správně, shledala-li v tomto jednání obviněného skutkovou podstatu kárného přečinu zlehčení cti a vážnosti stavu.

Odvolání však nelze upřiti oprávnění, pokud namítá, že kárná rada shledala neprávem kárný přečín porušení povinností povolání v tom, že obviněný poradil svému klientovi P., aby uzavřel soudní smír, o jehož právní účinnosti nebyl obviněný přesvědčen. Smírem, o nějž jde, bral na sebe klient obviněného jen závazky, které, byl-li smír neplatný, nebyl povinen plniti. Neplatnost smíru byla v podstatě výhodou pro klienta obviněného a nevýhodou jen pro jeho odpůrce, jehož zájmy nebyl obviněný povinen chrániti, ježto byl odpůrce při uzavírání smíru zastoupen právním zástupcem. Neprovínil se proto obviněný tím, že poradil svému klientovi uzavřiti smír, o jehož platnosti nebyl přesvědčen, proti povinnostem advokátského stavu, najmě proti povinnostem plynoucím z ustanovení § 9 advokátního řádu, při čemž není zjištěno, že v době uzavření smíru věděl o jeho neplatnosti. Tento skutek obviněného je nerozlučnou součástí jeho skutku spočívajícího v tom, že napadal později platnost smíru, uzavřeného za jeho spoluúčasti. Sluší proto posuzovati oba skutky jako celek a sice jako kárný přečín zlehčení cti a vážnosti stavu.

Seznamy vypracoval
Dr. LUMÍR LELEK,
soudní rada
přidělený sekretariátu nejvyššího soudu.

Věcný seznam abecední.

Absorpční zásada viz trest.

Advokát (obhájce): zákon předpisuje v § 221, odst. 1 tr. ř. pod neplatnosti jen obeslání obžalovaného k hlavnímu přelíčení, nikoliv i jeho obhájce čís. 6391.

— advokát je oprávněn svěditi solicitorovi odesláním opovědi opravných prostředků, nemá-li důvodu k pochybnostem o jeho schopnosti provést tento úkon běžné kancelářské agendy, aniž se musí, nemá-li k tomu důvodu, včas přesvědčovati, že jej provedl čís. 6397.

— **(zástupce):** zástupce chudých může býti obviněnému zřízen, jen když o to obviněný žádá a jen pro určité úkony, uvedené výčetmo v § 41, odst. 3 tr. ř.; k opovědi opravného prostředku nemůže býti zřízen, ani když o to obviněný žádá čís. 6342.

— zmocnění zástupce chudých, zřízeného pro hlavní přelíčení, pomíjí ukončením hlavního přelíčení čís. 6342.

— zástupce chudých lze podle § 41 tr. ř. zříditi jen obviněnému, nikoli i jiným osobám, i když jsou oprávněny jednati v jeho prospěch; zákon o trestním soudnictví nad mládeží nestanoví výjimku z této zásady. čís. 6370.

— **(disciplinární rozhodnutí):** i v soukromém životě je advokát povinen vystříhati se všeho, co by na něho mohlo vrhnouti podezření z nereálného nebo dokonce trestného jednání čís. 379 dis.

— advokát neporuší povinnost nejednatí přímo s odpůrcem za zády jeho advokáta, když, odmítnuv jednati s odpůrcem, který ho navštívil z vlastního popudu, vyslechně jeho přání co do jeho nároků, k jehož vyslovení nedal podnět, a zároveň ho poukáže, aby učinil návrh prostřednictvím svého advokáta, jemuž též oznámí celou věc čís. 380 dis.

— přiči se cti a vážnosti stavu, aby advokát koncipoval pro odpůrce, zastoupeného jiným advokátem, podání na soud, jímž odpůrce bere zpět návrh na určení svého sporného nároku vůči jeho straně čís. 380 dis.

— dvouletá praxe, požadovaná § 31, odst. 3 c. ř. s., pokud se týče § 6, odst. 2 zákona čís. 40/1922 Sb. jako předpoklad substitučního oprávnění kandidáta advokacie, počíná se teprve ode dne, kdy došlo výboru advokátní komory oznámení ve smyslu § 30 adv. ř.; podati toto oznámení máleží advokátovi, u něhož vstoupil kandidát advokacie do praxe čís. 381 dis.

— je porušením povinností povolání, nepřesvědčili-li se advokát při tom, zda oznámení došlo výboru advokátní komory a zda byla oznámenému koncipientovi vyhotovena legitimace ve smyslu § 15 adv. ř., a zavini-li tím, že za něho tento koncipient intervenoval u sborových soudů, nemaje oné legitimace a bez substitučního oprávnění; nezáleží na tom, že tomuto koncipientovi byla dodatečně uznána celá praxe u obviněného advokáta vykonaná čís. 381 dis.

- s hlediska § 9 adv. ř. je bez významu, zda advokát ohrožuje nedbalostí zájmy klientů po stránce hmotněprávní, či po stránce procesuální č. 381 dis.
- záměrné využití knihovního stavu k uzavření a knihovnímu provedení smlouvy zasahující nedopatřením nezapsané neknižovní vlastnictví třetího za jeho zády a s úmyslným jeho opominutím přiči se povinností advokátova povolání, voliti k obhájení a prosazení práv své strany jen cestu zákonnou, i když by snad byla nákladná a svízelná č. 382 dis.
- je porušením povinností povolání (§ 9 adv. ř., § 79 konk. ř.), zavázal-li se advokát jako správce konkursní podstaty za výhodu hmotného rázu nadřazovatí zájmům jednoho věřitele; nezáleží na tom, zda potom skutečně došlo ke zkrácení práv a nároků té či oné strany; stačí, že to nebylo vyloučeno č. 383 dis.
- je příčina ke kárnému stíhání advokáta pro kárný přečin porušení povinností povolání spáchaný tím, že, žádaje o zápis do listiny advokátů se sídlem v určitém místě, neoznámil výboru advokátní komory, že je — byť i jen zatím — zároveň úředníkem zaměstnaným jinde a že nebude bydlet v sídle své advokátní kanceláře č. 384 dis.
- advokátova účast ve spolku, který se podle svých stanov zabývá zastupováním stran a zprostředkováním jejich zastoupení advokátem, není slučitelná se stavovskými zájmy advokátního stavu č. 385 dis.
- je kárným přečinem zlehčení cti a vážnosti stavu, vzbudil-li advokát tím, že vstoupil do takového spolku a že vystupoval na venek jako jeho předseda, ve veřejnosti důvodné podezření, že je spolek jeho náhončím a že do spolku vstoupil proto, aby získal klienty č. 385 dis.
- odpověděl-li advokát na vyzvání advokátní komory, aby se vyjádřil o podané stížnosti, způsobem neslušným a posměšným, provinil se proti své povinnosti advokáta, odpovídati na dotazy svého nadřízeného stavovského orgánu způsobem slušným a věcným, a jde proto o kárný přečin porušení povinností povolání č. 385 dis.
- je porušením povinností povolání, podal-li advokát žalobu jménem strany, kterou osobně neznal, spokojiv se s údaji třetí osoby a s plnou mocí strany, odevzdanou mu touto třetí osobou, aniž se přesvědčil, zda strana plnou moc skutečně podepsala, a pokračoval-li ve sporu po delší dobu bez jakéhokoliv styku se stranou č. 386 dis.
- kárný přečin zlehčení cti a vážnosti stavu, spáchaný tím, že se advokát pouštěl do odvážných obchodů, kupuje směnky dlužníků v neutěšených majetkových poměrech za podstatně nižší částku, než na kterou zněly, a že je pak vymáhal plnou částkou, a to způsobem, v němž se zračila bezohledná ziskuchtivost č. 387 dis.
- funkce vyrovnacího správce není slučitelná se zastupováním jednotlivých věřitelů, funkce konkursního správce s postavením konkursního věřitele č. 389 dis.
- advokát, který jako vyrovnací správce nabízí vyrovnacím věřitelům zastupování při hlasování a který jako konkursní správce spolupůsobí při zjištění a uznání své palmární pohledávky, porušuje povinnosti povolání a zlehčuje čest a vážnost stavu č. 389 dis.
- nezáleží na pohnutce činu, ani na tom, zda jím byl někdo poškozen, nebo zda byla palmární pohledávka přiměřená a zda jí věřitelé uznali při zkušebním roku č. 389 dis.
- je kárným přečinem zlehčení cti a vážnosti stavu, pojme-li advokát do soudního podání nevěcné a zbytečné útoky proti kolegovi, i když pro ně má objektivní podklad a byl k tomu vyprovokován kolegovým jednáním č. 389 dis.

- zákaz podvojného zastupování jest absolutní; nesejde na tom, že si zájmy stran v určitém případě zastupování nebo rady neodporují, stačí, že jde o věc — ať již spornou či nespornou — v níž se mohou střetnouti; rovněž nerozhoduje, zda byly zájmy stran činem obviněného porušeny a zda poměr obviněného k jedné ze stran již zanikl nebo byl omezen jen na určitý úkon č. 392 dis.
 - advokát, který nevzdav se advokacie přijme a zastává stále, s pevným platem spojené místo tajemníka velké firmy, při jehož nastoupení se zavázal, že věnuje firmě všechny své síly, že nepřijme nových věcí, a že neodmítne provést právní věci, které firma určí, porušuje povinnosti povolání a zlehčuje čest a vážnost stavu č. 394 dis.
 - dospěl-li určitý konkrétní případ k projednávání před kárnou radou, jest jejím úkolem zkoumati veškeré jeho podstatné okolnosti s hlediska, zda se obviněný nějak v onom směru neprovinil č. 395 dis.
 - je kárným přečinem zlehčení cti a vážnosti stavu, přivodil-li advokát tím, že si pro dobu své dvouměsíční dovolené nezřídil substituta podle § 14 adv. řádu, že jeho úřednice uzavřela v jeho nepřítomnosti hromadnou smlouvu o zastupování klientů osoby, zabývající se po živnostensku ochranou pojištěnců za odměnu deseti procent z vyplacené náhrady, a nevyověděl-li klientům, přijatým podle této smlouvy, plnou moc, když se vrátil z dovolené, nýbrž zastupoval-li je dále č. 395 dis.
 - advokát nesmí, nechce-li zlehčiti čest a vážnost stavu, vymáhati zaplacení svého palmárního účtu vyhrůžkou trestním oznámením č. 395 dis.
 - je kárným přečinem zlehčení cti a vážnosti stavu, uplatňuje-li advokát neplatnost smíru, k němuž straně radil, ač nebyl přesvědčen o jeho právní účinnosti, a při jehož uzavření spolupůsobil jako její zástupce; nezáleží na tom, zda znal již v době ujednání smíru okolnosti, které jej činily neplatným, nebo se o nich dověděl až později č. 396 dis.
- Advokátní praxe:** dvouletá praxe, požadovaná § 31, odst. 3 c. ř. s., pokud se týče § 6, odst. 2 zákona č. 40/1922 Sb. jako předpoklad substitučního oprávnění kandidáta advokacie, počíná se teprve ode dne, kdy došlo výboru advokátní komory oznámení ve smyslu § 30 adv. ř.; podání toto oznámení náleží advokátovi, u něhož vstoupil kandidát advokacie do praxe č. 381 dis.
- je porušením povinností povolání, nepřesvědčil-li se advokát při tom, zda oznámení došlo výboru advokátní komory a zda byla oznámenému koncipientovi vyhotovena legitimace ve smyslu § 15 adv. ř., a zavínil-li tím, že za něho tento koncipient intervenoval u sborových soudů, nemaje oné legitimace a bez substitučního oprávnění; nezáleží na tom, že tomuto koncipientovi byla dodatečně uznána celá praxe u obviněného advokáta vykonaná č. 381 dis.
 - s hlediska § 9 adv. ř. je bez významu, zda advokát ohrožuje nedbalostí zájmy klientů po stránce hmotněprávní, či po stránce procesuální č. 381 dis.
- Amnestie:** amnestie prominutím trestu podle čl. IV rozhodnutí vlády ze dne 7. října 1938 předpokládá jen, že obžalovaný nastoupil vojenskou službu, k níž byl povolán 20. května 1938 nebo později; nevyžaduje se, aby službu skutečně konal, nebo aby vykonal určitý druh služby č. 6357.
- amnestie podle čl. II rozhodnutí vlády ze dne 7. října 1938 neodstraňuje úplně odsouzení a nevrací vinníku předešlou bezúhonnost č. 6380.
 - odsouzení pro čin, uvedený v § 2, odst. 2 zákona o podmíněném odsouzení, vylučuje pozdější podmíněný odklad výkonu trestu, i když bylo amnestováno č. 6380.
 - okolnost, že byl pachatel prominut předchozí trest amnestií s účinky § 1 zákona o podmíněném odsouzení, nebrání soudu, aby k němu přihlédl při zkoumání předpokladů § 1 zákona o podmíněném odsouzení č. 6395.

Automobil: řidiče automobilu neomlouvá skutečnost, že jel přípustnou jinak nejvyšší rychlostí, neměl-li přehled na všechny strany; je povinen věnovati pozornost oběma stranám silnice, ne jen té, po níž jede; míjí-li v uzavřené osadě povoz, jedoucí opačným směrem, má počítati s tím, že se za povozem může objeviti nějaká překážka (osoba) a má podle toho upravití rychlost své jízdy č. 6368.

Autorské právo viz právo původské.

Berní vykonavatel: ochranu podle § 81 tr. zák. nevylučuje ta okolnost, že berní vykonavatel nešetřil přesně formálních předpisů upravujících postup berních vykonavatelů při jejich úředním výkonu č. 6380.

— — berní vykonavatel je formálně oprávněn provésti (i bez souhlasu majitele bytu) výkon exekuce v bytě, v němž bydlí dlužník jako podnájemník, druh nebo příslušník domácnosti majitele bytu č. 6389.

Bezpečnostní policie: obecní strážník jest oprávněn zastaviti v katastrálním obvodu obce osobu podezřelou z polního pychu nebo polní krádeže a prohlédnouti obsah rance, který nese č. 6330.

— — přesvědčením podezřelé osoby, byl i mylným, že strážník proti ní zakročuje mimo uvedený obvod obce, je vyloučeno její vědomí o tom, že strážník je ve výkonu své služby, které je nezbytným předpokladem subjektivní skutkové podstaty § 81 i § 312 tr. zák. č. 6330.

— — vrchnostenská povaha obecních zřízenců (strážníků), určených obcí k výkonu bezpečnostní péče, není závislá na nošení určitého oděvu, ani není omezena na určitou dobu; obecní strážník jest i během obstarávání svých soukromých záležitostí oprávněn i povinen ujmouti se z vlastního popudu bezpečnostní služby, přistihne-li v obvodu obce pachatele při porušování statků, k jejich ochraně jest ustanoven (při polním pychu) č. 6377.

— — obecnímu zřízenci nelze upřít ochranu podle § 68 tr. z. proto, že nebyl vzat do přislahy a že při výkonu služby neměl úřední šat nebo odznak č. 6415.

Beztrestnost (§ 2 tr. zák.): z okolnosti, že byl pachatel částečně zbaven svéprávnosti, ještě neplyne, že spáchal čin ve stavu uvedeném v § 2, písm. a), b) nebo c) tr. z. č. 6388.

— — jde o skutkový omyl, vylučující zlý úmysl potřebný k subjektivní skutkové podstatě přečinnosti podle § 23 zákona o ochraně známek, pokládá-li se pachatel za faktického spolumajitele chráněné známky, oprávněného prodávati zboží opatřené ochrannou známkou soukromého žalobce č. 6316.

— — dozorcí orgánové »Obilní společnosti« jsou co do trestněprávní ochrany postaveni na roveň veřejným orgánům (§ 68 tr. z.); omyl o jejich vrchnostenském postavení jest omylem trestněprávním, který neomlouvá (§ 3 tr. z.) č. 6390.

— — přesvědčením podezřelé osoby, byl i mylným, že strážník proti ní zakročuje mimo obvod obce, je vyloučeno její vědomí o tom, že strážník je ve výkonu své služby, které je nezbytným předpokladem subjektivní skutkové podstaty § 81 i § 312 tr. zák. č. 6330.

— — o stavu nouze ve smyslu § 2, písm. g) tr. zák. lze mluvití jen tehdy, bylo-li jedinou pohnutkou pachatelova jednání přítomné nebezpečí, hrozící bezprostředně nějakému právnímu statku, které nebylo lze odvrátiti jinak, než spáchaním trestného činu, neměl-li pachatel právní povinnost snášeti hrozící poruchu, ani se do stavu nouze úmyslně nepřivedl, a je-li zároveň hodnota zachráněného statku vyšší, než hodnota statku dotčeného trestným činem č. 6358.

— — nejde o nutnou obranu, chtěl-li napadený svým jednáním (výstřelem) pouze zastrašiti útočníky č. 6327.

— (§ 187 tr. zák.): ustanovení trestního zákona o beztrestnosti pro účinnou lítost se vztahují jen na ony trestné činy, u nichž zákon výslovně připouští účinnou lítost jako podmínku zániku trestnosti; při jiných trestných činech jich nelze užití č. 6344.

— — zákon nerozeznává v § 187 tr. z., z čí majetku byla dána náhrada; je přípustné, aby ji za pachatele dala i jiná osoba, třeba i z vlastního jmění, jen když se pachatel činně zúčastnil nápravy škody tím, že ji sám k tomu přiměl č. 6378.

— — k pojmu časové určitosti závazku nahraditi škodu ve smyslu § 188, písm. b) tr. z. č. 6378.

— — k otázce včasnosti nápravy škody ve smyslu § 187 tr. z. č. 6399.

— — vrchnost ví o pachatelově provinění, nejen když ho (nepochybně) zná jako pachatele trestného činu, nýbrž již když má pouhé podezření, že je pachatelem, byl je toto podezření opřeno jen o pouhé pátahy č. 6399.

— — v pouhém udání, kde jsou odcizené věci (prozrazení jejich úkrytu), nelze spatřovati skutečnou náhradu škody podle § 187 tr. z. č. 6399.

— (§ 522 tr. zák.): udavači zakázané hry (§ 522 tr. z.) nepromíjí zákon jenom trest, nýbrž mu poskytuje úplnou beztrestnost č. 6413.

— (§ 6 zákona o ochraně cti): zdařilý důkaz pravdy (§ 6, odst. 2, písm. a) zákona o ochraně cti) činí obžalovaného beztrestným bez ohledu na subjektivní stránku trestných činů podle §§ 1, 2 zákona o ochraně cti; nezáleží tedy na tom, v jakém úmyslu obžalovaný učinil závadný projev č. 6323.

— — důkaz pravdy a omluvitelného omylu nepřichází v úvahu, jde-li o vydávání v posměch č. 6324.

— — ke vzájemnému poměru jednotlivých důvodů vylučujících trestnost podle § 6, odst. 1 a odst. 2, písm. a) zákona o ochraně cti č. 6329.

— — »jinými podobnými výkony« ve smyslu § 6, odst. 1 zákona o ochraně cti je rozuměti i řeči poslanců ve sněmovně č. 6334.

— — beztrestné jest jen věcné posuzování výkonu, které se obírá věcí a týká se přímo samého výkonu č. 6334.

— — věcnost posuzování není vyloučena tím, že se projev dotýká i osoby jeho původce, pokud je to nevyhnutelné při posuzování výkonu samého, ani tím, že bylo použito též ironických obrátů, mají-li pouze zdůrazniti posouzení věci č. 6334.

— — jde-li o zanedbání povinné péče, je důkaz omluvitelného omylu považovati za provedený, dokáže-li odpovědný redaktor okolnosti, které stačí pro objektivní úsudek, že lze tvrzené skutečnosti pokládati za pravdivé; není třeba, aby mu tyto skutečnosti byly v době činu známy, ale stačí, že v této době existovaly č. 6341.

— — týká-li se článek správy divadla a jejího vlivu na hmotné úspěchy představení, nejde o posuzování vědeckého, uměleckého nebo jiného podobného výkonu, nýbrž o novinářskou kritiku, o jejíž beztrestnosti lze uvažovati jen s hlediska důkazu pravdy nebo omluvitelného omylu [§ 6, odst. 2, písm. a), b) zák. o ochraně cti] č. 6371.

— — byl-li někdo nazván obecně podvodníkem, není k důkazu pravdy třeba dokazovati všechny skutkové podstaty zločinu podvodu; podvodníkem rozumí obecná mluva již toho, kdo chce někoho lstivým jednáním přiměti k jednání, k němuž by se jinak neodhodlal č. 6396.

— — k důkazu pravdy při výčte, že soukromý žalobce okrádá zákazníky na váze chleba č. 6400.

— — není třeba, aby skutečnosti, jimiž byl proveden důkaz pravdy, byly pachateli známy již v době činu č. 6400.

- (§ 2 zákona čís. 124/1924 Sb.): k tomu, aby zpráva mohla být pokládána za zprávu státního úřadu ve smyslu § 2, odst. 1 zákona čís. 124/1924 Sb., stačí, že byla po obsahové stránce vydána státním úřadem; nemusí být podepsána tímto úřadem nebo jeho zástupcem čís. 6379.
- — »věrným otištěním« není jen otištění doslovné, nýbrž i stručná zpráva (výťah), která vystihuje podstatu úřední zprávy; nevadí, že nebyly otištěny podrobnosti, které na obsahu zprávy nic nemění čís. 6379.
- — k uvedení pramene zprávy stačí, je-li v těsné souvislosti s ní odkázáno na úřad, od něhož vyšla čís. 6379.

Bezvýsledné svádění viz nedokonané svádění.

Boleta punčovní viz punčovní boleta.

Braní darů ve věcech úředních viz zneužití úřední moci.

Cena věci: při krádeži podle §§ 173, 174 II a 176 II tr. zák. musí být i cena pojata do zlého úmyslu pachatele čís. 6402.

- — pachatelův předpoklad, že najde jen nepatrnou částku peněz, nevylučuje ještě při pokusu krádeže úmysl odciziti částku vyšší; ten by byl vyloučen jen zjištěním, že se pachatel rozhodl odciziti výhradně menší částku, takže by více neodcizil, ani kdyby nebyl vyrušen a kdyby na místě činu skutečně bylo více čís. 6402.

Cenné papíry: listiny znějící na nějakou hodnotu, tedy i cenné papíry, jsou co do této hodnoty předmětem zpronevěry jen pokud jsou samy o sobě jejím nositelem a předmětem; při řešení otázky, jde-li o takovou listinu čili nic, je rozhodné, zda se zavázaný honorováním cenného papíru vůči doručiteli zbavuje závazků vůči osobě oprávněné čís. 6320.

- šek znějící na jméno není způsobilým předmětem zpronevěry čís. 6320.

Cizinci: Předpis § 25 tr. z. byl zrušen § 14 nařízení o zacházení s cizinci ze dne 5. září 1939, říšský zák. I, str. 1667, s platností od 6. září 1939 a nebyl nahrazen obdobným předpisem čís. 6420.

- je zmatkem podle § 281, č. 11 tr. ř., vyslovil-li soud trest vypovědění z území Protektorátu Čechy a Morava po dni 5. září 1939 čís. 6420.

Demarkační čára viz ochrana hraničních mezníků.

Disciplinární řízení viz řízení kárné.

Dohled policejní: k § 7 zákona čís. 108/1873 ř. z. a k § 21 zákona čís. 29/1938 Sb.: trestní soud vyřkne jen přípustnost policejního dohledu nad odsouzeným; dáti ho pod policejní dohled přísluší úřadům politickým čís. 6364.

Dokonání činu: použije-li pachatel k ucházení se o křivé svědectví posla, je čin dokonán, jakmile svědek dojde žádost o křivé svědectví čís. 6392.

Dolus eventualis viz úmysl.

Donucení neodolatelné: o stavu nouze ve smyslu § 2, písm. g) tr. zák. lze mluvit jen tehdy, bylo-li jedinou pohnutkou pachatele jednání přítomné nebezpečí, hrozící bezprostředně nějakému právnímu statku, které nebylo lze odvrátiti jinak, než spácháním trestného činu, neměl-li pachatel právní povinnost snášeti hrozící poruchu, ani se do stavu nouze úmyslně nepřivedl, a je-li zároveň hodnota zachráněného statku vyšší, než hodnota statku dotčeného trestným činem čís. 6358.

Donucovací pracovní: k § 7, odst. 3 zákona čís. 89/1885 ř. z.: při rozhodování o přípustnosti zadržení v donucovací pracovní nelze hleděti na tresty, od jejichž výkonu uplynulo do spáchání činu pět let; výkonem trestu je tu rozuměti výkon trestu soudního (na př. nikoli výkon zabezpečovacích opatření) čís. 6365.

Doznání skutečnosti: polehující okolnosti jest i doznání skutečnosti; nerovná se ovšem svou vahou úplnému doznání podle § 46, písm. h) tr. zák. čís. 6318.

Držba: držitel, který chrání svoji držbu, ježto by soudní pomoc přišla pozdě (§ 344 obč. zák.), tím, že přiměřeným násilím odstraní překážku jejího výkonu a působí na rušitele, aby nebránil jejímu výkonu, se nedopouští ani přestupku podle § 468 tr. z., ani útisku čís. 6410.

Držitel viz držba.

Důchodková kontrola: úředník důchodkové kontroly jest oprávněn zakročiti i mimo svůj služební obvod, zjistí-li, že je tam páchán důchodkový přestupek; smí se — zejména postřehne-li takový čin — z vlastního podnětu ujmouti výkonu služby i v době, kdy podle služebního rozvrhu nevykonává právě službu čís. 6363.

Důkaz omluvitelného omylu: důkaz pravdy a omluvitelného omylu nepřichází v úvahu, jde-li o vydávání v posměch čís. 6324.

- — jde-li o zanedbání povinné péče, je důkaz omluvitelného omylu považovati za provedený, dokáže-li odpovědný redaktor okolnosti, které stačí pro objektivní úsudek, že lze tvrzené skutečnosti pokládati za pravdivé; není třeba, aby mu tyto skutečnosti byly v době činu známy, ale stačí, že v této době existovaly čís. 6341.
- — týká-li se článek správy divadla a jejího vlivu na hmotné úspěchy představení, nejde o posuzování vědeckého, uměleckého nebo jiného podobného výkonu, nýbrž o novinářskou kritiku, o jejíž beztestnost lze uvažovati jen s hlediska důkazu pravdy nebo omluvitelného omylu [§ 6, odst. 2, písm. a), b) zák. o ochraně cti] čís. 6371.

— **pravdy:** k pojmu plagiátu čís. 6319.

- — jde-li o návrh zákona, není ještě plagiátem, pojme-li do něho navrhovatel — neudav pramen — znění jiného zákona; o plagiát by šlo teprve tehdy, kdyby záměrně tvrdil, že to je výsledek jeho vlastní duševní práce čís. 6319.

— — zdařilý důkaz pravdy (§ 6, odst. 2, písm. a) zákona o ochraně cti) činí obžalovaného beztestným bez ohledu na subjektivní stránku trestných činů podle §§ 1, 2 zákona o ochraně cti; nezáleží tedy na tom, v jakém úmyslu obžalovaný učinil závadný projev čís. 6323.

- — při řešení otázky důkazu pravdy v případech, kdy byl někdo obviněn z trestného činu, není soud vázán pravoplatným zprošťujícím rozsudkem čís. 6323.

— — důkaz pravdy a omluvitelného omylu nepřichází v úvahu, jde-li o vydávání v posměch čís. 6324.

— — byl-li někdo nazván obecně podvodníkem, není k důkazu pravdy třeba dokazovati všechny znaky skutkové podstaty zločinu podvodu; podvodníkem rozumí obecná mluva již toho, kdo chce někoho lstivým jednáním přiměti k jednání, k němuž by se jinak neodhodlal čís. 6396.

— — týká-li se článek správy divadla a jejího vlivu na hmotné úspěchy představení, nejde o posuzování vědeckého, uměleckého nebo jiného podobného výkonu, nýbrž o novinářskou kritiku, o jejíž beztestnost lze uvažovati jen s hlediska důkazu pravdy nebo omluvitelného omylu [§ 6, odst. 2, písm. a), b) zák. o ochraně cti] čís. 6371.

— — k důkazu pravdy při výtce, že soukromý žalobce okrádá zákazníky na váze chleba čís. 6400.

— — není třeba, aby skutečnosti, jimiž byl proveden důkaz pravdy, byly pachatelem známy již v době činu čís. 6400.

Eventuální otázky viz otázky porotcům.

Falšování veřejné listiny: vkladní knížka poštovní spořitelny je veřejnou listinou ve smyslu § 199, písm. d) tr. zák. čís. 6314.

- — Obilní společnost je veřejným ústavem ve smyslu § 199, písm. d) tr. zák.; její kontrolní známky požívají ochrany podle § 199, písm. d) tr. zák. čís. 6350.

- — puncovní boleta je jak ve svém celku, tak i ve svých oddělitelných částech veřejnou listinou ve smyslu § 199, písm. d) tr. zák. č. 6332.
- — svémocně vyplnění i jen jednotlivých jejích útržků je napodobením veřejné listiny ve smyslu § 199, písm. d) tr. zák., je-li jeho účelem uvést jiného v omyl, jímž má někdo trpěti škodu na majetku nebo právech č. 6332.
- — okolnost, že útržek nebyl opatřen úředním razítkem, nezabývá její povahy úřední listiny, nýbrž má význam jen pro posouzení konkrétní způsobilosti napodobeniny k oklamání č. 6332.

Granát ruční viz ozbrojování nedovolené.

Hazardní hra viz hra zakázaná.

Hlavní přelíčení: okolnost, že soud, dav obžalovaného předvedl z vazby, provedl hlavní přelíčení před dobou v obsílce mu oznámenou, nezakládá zmatek podle § 281, č. 3 tr. ř., byla-li přes to zachována lhůta uvedená v § 221 tr. ř. č. 6391.

- — zákon předpisuje v § 221, odst. 1 tr. ř. pod neplatností jen obeslání obžalovaného k hlavnímu přelíčení, nikoliv i jeho obhájce č. 6391.
- — není zmatkem podle § 281, č. 1 tr. ř., konalo-li se hlavní přelíčení bez účasti kmetů, když se k němu nedostavil ani kmet stranou zvolený, ani jeho náhradník, a když se druhá strana zřekla účasti kmetů č. 6400.
- — nastane-li změna v obsazení senátu, musí strana, chce-li si zajistití uplatnění důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 4 tr. ř., opakovatí návrhy, které přednesla před původním senátem č. 6400.
- — souhlasil-li obžalovaný s tím, aby bylo hlavní přelíčení provedeno v jeho nepřítomnosti, nemá právo odporu proti kontumačnímu rozsudku č. 6414.

- — okolnost, že bylo v nepřítomnosti obžalovaného provedeno hlavní přelíčení a vydán rozsudek i o sbíhajícím se přestupku, o němž obžalovaný nebyl v přípravném řízení vyslechnut, není důvodem zmatečnosti podle § 281, č. 3 tr. ř. (§ 427, odst. 1 tr. ř.), leda by byla obžaloba rozšířena na onen přestupek teprve při hlavním přelíčení č. 6419.

Hospodářská policie: dozorní orgány hospodářské policie jsou vrchnostenskými osobami ve smyslu § 68 tr. z. č. 6381.

- — konají svoji službu, zakročují-li proti osobě, již mají v podezření, že neoprávněně dováží smetanu do dodávkového obvodu č. 6381.

Hra zakázaná, hazardní: hazardní a zakázané hry jsou trestné, jen jsou-li hrány ze ziskovosti, nebo mají-li ráz hospodářsky zhoubný nebo jinak se přičítající mravnosti č. 6388.

- — nezbytným předpokladem pro vyslovení ziráty práva volebního je odsouzení pro trestný čin, u něhož může tento účinek podle platných ustanovení nastati; tomu tak není ani u činů trestných podle zákona č. 178/1924 Sb. (o úplatkářství) ani u přestupku podle § 522 tr. z. č. 6409.

- — udavači zakázané hry (§ 522 tr. z.) nepromíjí zákon jenom trest, nýbrž mu poskytuje úplnou beztrestnost č. 6413.

- — udavačem je účastník zakázané hry, který, ať z jakéhokoli podnětu nebo pohnutí, oznámí místo, dobu a účastníky hry vrchnosti; jež o těchto skutečnostech dosud neví, ani v tom směru nemá podezření, byl i opřen o pouhé pítahy č. 6413.

Hranice státní: zákon ze dne 30. června 1921, č. 254 Sb. (o ochraně hraničních mezníků a trigonometrických značek) nerozlišuje mezi hranicemi konečnými, ústavně schválenými, a hranicemi jen prozatímními; chrání proto i dřevěný mezník, vsazený na demarkační čáře vytýčené plnomočníky dvou států za společnou, třebaž jen prozatímní hranici obou států č. 6344.

Ironie viz ochrana cti.

Jméno viz užívání jména.

Kárné řízení viz řízení kárné.

Kmeti: není zmatkem podle § 281, č. 1 tr. ř., konalo-li se hlavní přelíčení bez účasti kmetů, když se k němu nedostavil ani kmet stranou zvolený, ani jeho náhradník, a když se druhá strana zřekla účasti kmetů č. 6400.

Knížka vkladní: vkladní knížka poštovní spořitelny je veřejnou listinou ve smyslu § 199, písm. d) tr. zák. č. 6314.

- — heslem vázaná vkladní knížka dlužníková není pro věřitele bezcennou věcí č. 6382.

Kolektivita: čest kolektivity a čest jedinců v ní sdružených, pokud se týče za ni jednajících, jsou dvěma podstatně různými právními statky; v útoku na jednotlivce — třebaž by se vztahoval na jeho činnost a působení v rámci kolektivity — nelze spatřovati zároveň útok na kolektivitu, pokud tu nejsou zvláštní okolnosti poukazující na to, že stíhaný projev směřoval i proti ní č. 6337.

Kontrolní známky obilní společnosti viz veřejná listina.

Korporace: K § 16, odst. 2 zákona o ochraně cti; za korporace vykonávají právo k žalobě osoby, které jsou povolány zastupovati je ve sporech před civilním soudem; lhůta k podání žádosti za stíhání tu počíná dnem, kdy se oprávněná osoba, a je-li jich více, první z nich dověděla o trestném činu a o osobě vinníkově; při tom je nerozhodné, zvěděla-li o tom jen soukromě nebo při výkonu své funkce v korporaci č. 6322.

Krádež (§ 171 a násl. tr. zák.): k rozlišení skutkových podstat krádeže a zlomyslného poškození cizího majetku č. 6375.

- — k pojmu »odněti pro svůj užitek« ve smyslu § 171 tr. z. č. 6375, 6388.

- — předpokladem kvalifikace podle § 174 I, písm. b) tr. z. je násilí vykonané po odnětí věci a za účelem zachování se v jejím držení; je proto vyloučena u nedokonané krádeže, pokud věc nebyla odňata č. 6402.

- — je zmatkem podle § 344, č. 6 tr. ř., nebyly-li porotcům dány vedle hlavní otázky na zločin loupeže podle §§ 190, 194, 195 tr. z., pokud se týče na provinění loupeže podle § 3 zák. č. 48/1931 Sb. a §§ 190, 194, 195 tr. z. i eventuální otázky na zločin podle §§ 9, 171, 174 I, písm. c) tr. z., podle § 171, 174 I, písm. c) tr. z., podle §§ 185, 186, písm. a) tr. z. a podle § 157, odst. 2 tr. z. a na provinění podle § 3 zák. č. 48/1931 Sb. a podle §§ 185, 186, písm. a) tr. z., ač byly obhajobou obžalovaných napověděny skutkové podstaty těchto trestných činů č. 6421.

- — při krádeži podle §§ 173, 174 II a 176 II tr. z. musí být i cena pojata do zlého úmyslu pachatelova č. 6402.

- — pachatelův předpoklad, že najde jen nepatrnou částku peněz, nevylučuje ještě při pokusu krádeže úmysl odciziti částku vyšší; ten by byl vyloučen jen zjištěním, že se pachatel rozhodl odciziti výhradně menší částku, takže by více neodcizil, ani kdyby nebyl vyrušen a kdyby na místě činu skutečně bylo více č. 6402.

- — spoluzlodějství ve smyslu § 174 II, písm. a) tr. z. předpokládá účast více (aspoň dvou) osob na provedení krádeže ve společném zlém úmyslu na místě činu nebo aspoň v takové jeho blízkosti, že mohou při provedení spolupůsobiti; stačí, je-li pachatelem pouze jeden z spoluzlodějů, kdežto ostatní spolupůsobí jen jako pomocníci č. 6375.

Křivá přísaha vyjevovací viz svědectví křivé.

Křivé obvinění: ke skutkové podstatě zločinu podle § 209 tr. z. č. 6422.

- — není třeba, aby byl udavač vymyšleného zločinu pravou osobou, od níž se vrchnost dovidá o domnělém zločinu (jeho pachateli) č. 6422.

- — pozdější odvolání udání nevyklučuje trestnost podle § 209 tr. z. č. 6422.
- — stačí, že byly tvrzeny skutečnosti, které mohly odůvodnit předpoklad vrchnosti, že obviněný spáchal určitý zločin č. 6422.

Křivé svědectví viz svědectví křivé.

Kumulační zásada viz trest při souběhu.

Legitimace k žalobě viz ochrana cti.

- Lhůta:** za korporace vykonávají právo k žalobě osoby, které jsou povolány zastupovatí je ve sporech před soudem civilním; lhůta k podání žádosti za stíhání se počíná v takových případech teprve dnem, kdy se oprávněná osoba — a je-li takových více, kdy se první z nich — dověděla o trestném činu a osobě vinníkově; je při tom nerozhodné, zda se osoba povolána k vykonávání práva žalobního dověděla o trestném činu a osobě vinníkově jen soukromě nebo při výkonu své funkce v dotčené korporaci č. 6322.
- za podmínek druhého odstavce § 17 zákona o ochraně cti může být podána soukromá žaloba jen pro čin, který je již stíhán veřejnou žalobou podle jiného zákona než zákona o ochraně cti; lze jí podat i před vynesením rozsudku o uvedené veřejné žalobě č. 6372.
 - pro čin, u něhož není uvedených podmínek, nutno podat soukromou žalobu ve lhůtě stanovené v prvním odstavci téhož paragrafu č. 6372.
 - okolnost, že soud, dav obžalovaného předvésti z vazby, provedl hlavní přelíčení před dobou v obsílce mu oznámenou, nezakládá zmatek podle § 281, č. 3 tr. ř., byla-li přes to zachována lhůta uvedená v § 221 tr. ř. č. 6391.
 - ve třídění lhůtě, stanovené v § 427, odst. 3 tr. ř. (§ 284, odst. 1 tr. ř.), musí být odpor též odůvodněn č. 6414.

Listina veřejná viz veřejná listina.

Litost účinná: ustanovení trestního zákona o beztrestnosti pro účinnou litost se vztahují jen na ony trestné činy, u nichž zákon výslovně připouští účinnou litost jako podmínku zániku trestnosti; při jiných trestných činech jich nelze užití č. 6344.

- — zákon nerozeznává v § 187 tr. z., z čí majetku byla dána náhrada; je přípustné, aby jí za pachatele dala i jiná osoba, třeba i z vlastního jmění, jen když se pachatel činně zúčastnil nápravy škody tím, že jí sám k tomu přiměl č. 6378.
- — k pojmu časové určitosti závazku nahradit škodu ve smyslu § 188, písm. b) tr. z. č. 6378.
- — k otázce včasnosti nápravy škody ve smyslu § 187 tr. z. č. 6399.
- — vrchnost ví o pachatelově provinění, nejen když ho (nepochybně) zná jako pachatele trestného činu, nýbrž již když má pouhé podezření, že je pachatelem, byť je toto podezření opřeno jen o pouhé pŕtahy č. 6399.
- — v pouhém udání, kde jsou odcizené věci (prozrazení jejich úkrytu) nelze spatřovatí skutečnou náhradu škody podle § 187 tr. z. č. 6399.

Loupež: bezprostředně a okamžitě — jak to předpokládá skutková podstata loupeže — se odnímá věc i tehdy, zmocňují-li se jí pachatelé v souvislosti se zlým nakládáním třeba v jiné místnosti, zejména zabezpečují-li si přístup k věci a její odnětí tím, že zbavují napadenou osobu zlým nakládáním možnosti bránit jí v přístupu k věcem a v jejich odnětí č. 6321.

- k naplnění subjektivní skutkové podstaty podílnictví na loupeži stačí, že jsou pachateli známy skutečnosti, které činí skutek toho, jemuž nadřazuje, zločinem loupeže; není třeba, aby též věděli, že tyto skutečnosti kvalifikují onen čin jako zločin loupeže č. 6321.
- je zmatek podle § 344, č. 6 tr. ř., nebyly-li porotcům dány vedle hlavní otázky na zločin loupeže podle §§ 190, 194, 195 tr. z., pokud se týče na provinění loupeže podle § 3 zák. č. 48/1931 Sb. a §§ 190, 194, 195 tr. z.

i eventuální otázky na zločin podle §§ 9, 171, 174 I, písm. c) tr. z., podle §§ 171, 174 I, písm. c) tr. z., podle §§ 185, 186, písm. a) tr. z. a podle § 157, odst. 2 tr. z. a na provinění podle § 3 zák. č. 48/1931 Sb. a podle §§ 185, 186, písm. a) tr. z., ač byly obhajobou obžalovaných napověděny skutkové podstaty těchto trestných činů č. 6421.

Majitel živnosti: za porušení právních statků v § 335 tr. z. uvedených, způsobené zařízeními (stroji) při provozování živnosti, odpovídá trestně především majitel živnosti č. 6385.

- — rozsah zaměstnavatelovy povinnosti zabezpečití dělníka, jehož používá k pracem, které jsou nutně neb aspoň pravidelně spojeny s nebezpečím pro jeho život, zdraví nebo tělesnou bezpečnost č. 6346.
- — majitel podniku po továrensku provozovaného nezbavuje se všech povinností k ochraně života, zdraví a bezpečnosti dělníků tím, že ustanoví odborníky pro technické vedení podniku, zejména ne těch povinností, které mu osobně ukládá živnostenský řád č. 6346.

Manželka: osoby uvedené v § 282 tr. ř. mají samostatné právo podati zmateční stížnost ve prospěch obžalovaného, nejsouce při jeho výkonu závislé na vůli obžalovaného; jen projevený nesouhlas obžalovaného by jim bránil vykonati toto právo; za takový projev nelze považovati prohlášení obžalovaného před podáním zmateční stížnosti, že se vzdává opravných prostředků a přijímá trest č. 6355.

Maření exekuce (zákon ze dne 25. května 1883, č. 78 ř. z.): paragraf 2 zákona o maření exekuce, věta prvá stanoví jednotnou trestní sazbu, rozpadající se ve dva stupně č. 6315.

- — k subjektivní skutkové podstatě přečinu maření exekuce (§ 1 zák.) se nevyžaduje úmysl poškodití nebo zkrátití věřitele, stačí úmysl zmařití jejich uspokojení cestou, již se ho domáhají nebo chystají domáhati č. 6384.
- — věřitel, jenž od dlužníka přijme zajištění nebo zaplacení své pohledávky, se nedopouští spoluviny na přečinu maření exekuce, který tím páse dlužník č. 6384.

Mezníky hraniční: zákon ze dne 30. června 1921, č. 254 Sb. (o ochraně hraničních mezníků a trigonometrických značek) nerozeznává mezi hranicemi konečnými, ústavně schválenými, a hranicemi jen prozatímnými; chrání proto i dřevěný mezník, vsazený na demarkační čáře vytyčené plnomocníky dvou států za společnou, třeba jen prozatímní hranici obou států č. 6344.

Mladiství provinilci viz provinilci mladiství.

Náhrada škody viz litost účinná.

Náhradní trest viz trest.

Nakladatel ve smyslu §§ 1, odst. 2, 13, písm. a) zákona č. 124/1924 Sb.: k rozlišení jednotlivých činností zakládajících dolosní skutkové podstaty § 1 a § 13, písm. a) zákona č. 124/1924 Sb. a subsidiární kulposní skutkovou podstatu § 4 téhož zákona č. 6360.

Narovnání viz litost účinná.

Násilí: přiměřené viz držba.

- **psychické:** násilím na osobě ve smyslu § 83 tr. z. je i násilí psychické (zvláště vyhrůžky) č. 6388.
- **veřejné (podle § 81 tr. zák.):** obecní strážník je oprávněn zastavit v katastrálním obvodu obce osobu podezřelou z polního pychu nebo polní krádeže a prohlédnoutí obsah rance, který mese č. 6330.
- — přesvědčením podezřelé osoby, byť i mylným, že strážník proti ní zakrojuje mimo uvedený obvod obce, je vyloučeno její vědomí o tom,

že strážník je ve výkonu své služby, které je nezbytným předpokladem subjektivní skutkové podstaty § 81 i § 312 tr. zák. č. 6330.

- — do smlouvy vzati revizní orgánové »Československé obilní společnosti« jsou osobami vrchnostenskými ve smyslu § 68 tr. zák. a přísluší jim trestněprávní ochrana veřejných orgánů č. 6340.
- — »Československá obilní společnost« existovala po právu již ode dne účinnosti vládního nařízení č. 137/1934 Sb. (t. j. od 14. července 1934) č. 6340.
- — úředník důchodkové kontroly jest oprávněn zakročiti i mimo svůj služební obvod, zjistí-li, že je tam páchan důchodkový přestupek; smí se — zejména postřehnouti takový čin — z vlastního popudu ujmouti výkonu služby i v době, kdy podle služebního rozvrhu nevykonává právě službu č. 6363.
- — do samostatné působnosti obce v Čechách náleží i péče o bezpečnost osob a majetku v celém jejím katastrálním území č. 6377.
- — vrchnostenská povaha obecních zřízenců (strážníků), určených obcí k jejímu výkonu, není závislá na nošení určitého oděvu, ani není omezena na určitou dobu; obecní strážník jest i během obstarávání svých soukromých záležitostí oprávněn i povinen ujmouti se z vlastního popudu bezpečnostní služby, přistihne-li v obvodu obce pachatele při porušování statků, k jejich ochraně jest ustanoven (při polním puchu) č. 6377.
- — »vztažení ruky« jako fyzické násilí podle § 81 tr. z. č. 6380.
- — ochranu podle § 81 tr. z. nevyklučuje ta okolnost, že berní vykonavatel nešetřil přesně formálních předpisů upravujících postup berních vykonavatelů při jejich úředním výkonu č. 6380.
- — dozorčí orgánové hospodářské policie jsou vrchnostenskými osobami ve smyslu § 68 tr. z.; konají svoji službu, zakročují-li proti osobě, již mají v podezření, že neoprávněně dováží smetanu do dodávkového obvodu č. 6381.
- — s hlediska § 81 tr. z. stačí, že je úřední osoba formálně oprávněna k úřednímu výkonu, k jehož zmaření směřuje násilné jednání pachatele; nezáleží na tom, zda je úřední výkon i věcně oprávněn č. 6381.
- — berní vykonavatel je formálně oprávněn provést (i bez souhlasu majitele bytu) výkon exekuce v bytě, v němž bydlí dlužník jako podnájemník, druh nebo příslušník domácnosti majitele bytu č. 6389.
- — dozorčí orgánové »Obilní společnosti« jsou co do trestněprávní ochrany postaveni na roveň veřejným orgánům (§ 68 tr. z.) č. 6390.
- — omyl o jejich vrchnostenském postavení jest omylem trestněprávním, který neomlouvá (§ 3 tr. zák.) č. 6390.
- — strážník trati jest oprávněn zjistiti toho, kdo jízdou na špatně osvětleném motocyklu ohrožuje bezpečnost železniční dopravy, a opustiti za tím účelem těleso dráhy č. 6407.
- — okolnost, že se vůči němu neslušně choval nebo ho urazil, opravňuje uraženého ke stížnosti, nikoli však k tomu, aby strážníka trati urážel nebo aby mařil jeho služební výkon č. 6407.
- — obecnímu zřízenci nelze upřiti ochranu podle § 68 tr. z. proto, že nebyl vzat do přísahy a že při výkonu služby neměl úřední šat nebo odznak č. 6415.
- — obecní ponocný, přijatý obecním zastupitelstvem a vzatý starostou do smlouvy, jest osobou v § 101, odst. 2 tr. z. uvedenou a tedy veřejným úředníkem ve smyslu § 153 tr. z. č. 6415.
- — (podle § 83 tr. zák.): skutková podstata podle druhé věty § 83 tr. z. nepředpokládá násilný vpád; stačí již vniknutí ozbrojeného jednotlivce nebo více (aspoň tří) osob neozbrojených č. 6388.

- — násilím na osobě ve smyslu § 83 tr. z. jest i násilí psychické (zvláště vyhrůžky) č. 6388.
- — k subjektivní skutkové podstatě zločinu podle § 83 tr. z., věta druhá stačí pachatelovo vědomí, že do cizího přibytí vstupuje proti vyslovené nebo i jen předpokládané vůli oprávněné osoby; není třeba, aby pachatel již předem zamýšlel vykonati násilí; stačí, že bylo násilí po bezprávném vniknutí skutečně vykonáno; účel a pohnutka činu nerozhoduje č. 6418.
- — i manželka, žijící odloučeně od manžela a zároveň spolumajitelka domu, manželem obývaného, se může dopustiti zločinu podle § 83 tr. z. násilným vpádem do tohoto domu č. 6418.
- — (podle § 85, písm. b) tr. zák.): skutková podstata podle § 85, písm. b) tr. zák. nevyžaduje ani nebezpečí zvláště kvalifikovaného, ani nebezpečí ohrožujícího větší počet lidí; stačí, mohlo-li býti činem přivoděno jakékoli nebezpečí pro život, zdraví nebo tělesnou bezpečnost bytí i jen jediné osoby; po stránce subjektivní stačí, že si pachatel uvědomil povšechnou nebezpečnost svého jednání, i když nevěděl, jakým určitým způsobem vzejde skutečné ohrožení ze známé mu možnosti nebezpečí č. 6388.
- — (podle § 98 tr. zák.): zločinu veřejného násilí vydíráním se dopouští nejen ten, kdo použije násilí nebo vyhrůžky, kvalifikovaných podle § 98 tr. zák., k vynucení nějakého plnění, dopuštění (snášení) neb opominutí, na které nemá nárok, nýbrž i ten, kdo k vynucení nějakého plnění, dopuštění (snášení) neb opominutí, na které nárok má, použije násilí nebo vyhrůžky, kvalifikované podle zmíněného místa zákona, bezprávným způsobem, jsa si v prvním případě vědom protiprávnosti svého nároku, v druhém pak protiprávnosti prostředku a jeho použití č. 6353.
- — s hlediska skutkové podstaty podle § 98, písm. b) tr. zák. je nerozhodné, že bylo ve vyhrůžce opověděno zlo jen podmíněně pro případ, že ohrožený nesplní podmínku, nebyl-li ohrožený povinen podmínku splniti a nebyl-li pachatel oprávněn domáhati se jejího splnění tím, čím hrozil č. 6388.
- — ideální souběh zločinu podle § 152 tr. z. se zločinem podle § 98, písm. a) tr. z. je možný č. 6402.
- — (podle § 99 tr. zák.): způsobit vyhrůžky vzbuditi důvodnou obavu jest posuzovati objektivně jednak podle důležitosti zla, jímž bylo hroženo, jednak podle toho, zda má ohrožený při objektivním uvážení všech okolností důvod míti za to, že bude splněna č. 6412.
- — takovou vyhrůžkou může býti i hrozba trestním udáním u policie, i když se ohrožený cítí nevinným č. 6412.
- — je nerozhodné, zda pachatel míní vyhrůžku vážně a je-li s to ji provést č. 6412.

Násilné smilstvo viz smilstvo násilné.

Násilný vpád do domu viz násilí veřejné podle § 83 tr. zák.

Návod (§ 5 tr. zák.): k návodu, pokud se týče k nastrojení ve smyslu § 5 tr. z. se nevyžaduje, aby návodce určoval do všech podrobností zlý skutek, k jehož spáchání směřuje jeho vůle a jeho působení na pachatele; stačí i všeobecné vybidnutí k trestné činnosti určitého druhu č. 6381.

— — návodce neodpovídá za činnost, kterou pachatel překročil příkaz, v návodu obsažený, a šel dále, než návodce zamýšlel č. 6381.

Navrácení v předešlý stav (§ 364 tr. ř.): navrácení v předešlý stav pro zmeškání lhůty k opovědi opravných prostředků č. 6397.

— — advokát jest oprávněn svěřiti sollicitátorovi odesláni opovědi opravných prostředků, nemá-li důvodu k pochybnostem o jeho schopnosti provést tento úkon běžné kancelářské agendy, aniž se musí, nemá-li k tomu důvodu, včas přesvědčovati, že jej provedl č. 6397.

Návrh průvodní: nastane-li změna v obsazení senátu, musí strana, chce-li si zajistit uplatnění důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 4 tr. ř., opakovatí návrhy, které přednesla před původním senátem čis. 6400.

Návrh stíhací viz obžaloba soukromá.

Nebezpečné vyhrožování viz vyhrožování nebezpečné.

— — viz též násilí veřejné podle § 99 tr. zák.

Nedbalost vědomá: její rozlišení od eventuálního úmyslu čis. 6336.

Nedokonané svádění (§ 9 tr. zák.): nedokonaným sváděním ve smyslu § 9 tr. zák. je jakékoli svádění k trestnému činu, které zůstalo bez výsledku ať již proto, že se sváděný nedal svést (nezdařené svádění), nebo proto, že čin neprovedl (bezvýsledné svádění), nebo proto, že byl již před sváděním odhodlán k činu (alias iam facturus) čis. 6333.

Nedostatek důvodů viz zmatek podle § 281, čis. 5 tr. ř.

Nedovolené ozbrojování: s hlediska skutkové podstaty podle § 13, č. 1, odst. 1 zákona čis. 50/1923 Sb. nezáleží na době, po kterou je přechováván předmět tam uvedený, ani na podnětu a účelu přechovávání čis. 6404.

— — není však přechováváním, přijal-li někdo od jiného ruční granát, aby jej zničil, a měl-li jej u sebe jen po dobu k tomu potřebnou čis. 6404.

Nedovolený úcel: s hlediska § 183 tr. z. rozhoduje jen trestněprávní pojem svěření, bez ohledu na civilněprávní pojmy, jemu odpovídající čis. 6417.

— — věci, které byly pachateli odevzdány, aby je za úplatu propašoval přes hranice, jsou věci jemu svěřené; nezáleží na tom, jak by měla být věc posouzena podle předpisů soukromoprávních čis. 6417.

Nejasnost viz zmatek podle § 281, čis. 5 tr. ř.

Nekalá soutěž viz soutěž nekalá.

Neodolatelné donucení viz donucení neodolatelné.

Neosvětlený povoz viz povoz.

Nepříslušnost: výrok o ní podle § 261 tr. ř.: otázku, jak dalece musí býtji zjištěny skutečnosti sloužící za podklad výroku podle § 261 tr. ř., je posuzovatí jen s hlediska požadavků kladených na obžalovací spis; není třeba plného soudcovského přesvědčení o nich čis. 6312.

Nepřítomnost obžalovaného viz hlavní přelíčení.

Nevlastní dcera nezletilá: nezletilá nevlastní dcera je svěřena dohledu a výchově svého nevlastního otce, v jehož domácnosti žije čis. 6393.

— — s hlediska zločinu podle § 132 III tr. z. je nerozhodné, zda na ni nevlastní otec skutečně též dozirá a ji vychovává čis. 6393.

Nezdařené svádění viz nedokonané svádění.

Nezletilý: jakmile nezletilý dosáhne osmnácti let, vykonává žalobní právo podle § 16, odst. 1 zákona o ochraně cti samostatně a jeho zákonný zástupce nemá již právo podatí soukromou žalobu, leda by ho k tomu nezletilý zmocnil čis. 6324.

Nezpůsobilost k povolání stálá (§ 156, písm. c) tr. zák.): o »stálé nezpůsobilosti k povolání« ve smyslu § 156, písm. c) tr. zák. možno mluvití jen tenkráté, nemůže-li poškozený vykonávatí své povolání, k němuž byl vychován, nebo jemuž se věnoval čis. 6361.

Noc: podle § 13 vyhlášky moravského místodržitele ze dne 4. března 1892, čis. 29 z. z. mají být povozy za noci opatřeny rozžatou svítlnou z daleka viditelnou čis. 6374.

— — nocí se rozumí doba, kdy není denního světla čis. 6374.

Notář (disciplinární rozhodnutí): jde o kárný přečin ve smyslu § 157 not. řádu a nikoli o pouhou nepořádnost po rozumu § 155 téhož zákona, sepsal-li notář jako soudní komisař v pozůstalostním řízení nepravdivý zápis, dosvědčující, že se jednání zúčastnil a návrhy při něm učinil účastník, který ve skutečnosti nebyl přítomen a teprve později (jiného dne) zápis podepsal; je ne-

rozhodné, že účastníci jednání neměli námitek proti postupu notářovu a že z něho nevznikla žádná škoda čis. 388 dis.

— — po stránce subjektivní stačí ke kárné odpovědnosti, že se porušení povinností stalo z pouhé nedbalosti čis. 388 dis.

Novinářská kritika viz beztrestnost (§ 6 zák. o ochraně cti).

Nový zákon: ustanovení § 14 d) zák. čis. 50/1923 Sb. (ve znění vládního nařízení čis. 20/1939 Sb. I.) je přísnější než ustanovení § 14, čis. 5 zákona čis. 50/1923 Sb., na jehož místo nastoupilo čis. 6348.

— — nelze ho proto podle zásady vyslovené v čl. IX uvoz. pat. k trestnímu zákonu (platné pro všechny předpisy hmotného trestního práva, pokud nový zákon neustanovuje jinak) užití na čin spáchaný před tím, než nabylo účinnosti čis. 6348.

Nutná obrana (§ 2, písm. g) a § 335 tr. zák.): nejde o nutnou obranu, chtěl-li napadený svým jednáním (výstřelem) útočníky pouze zastrašiti čis. 6327.

— — na napadeném, který jest ohrožován v době noční nebezpečnými osobami na životě a majetku, nelze žádatí takovou míru opatrnosti a obezřetnosti, jako na osobě jednající za stavu méně nebezpečného čis. 6327.

Obec: do samostatné působnosti obce v Čechách náleží i péče o bezpečnost osob a majetku v celém jejím katastrálním území čis. 6377.

— — obec obstarává tuto péči — nehledě ke starostovi a členům obecního představenstva — obecními zřízenci (strážníky) čis. 6377.

Obecní strážník viz násilí veřejné podle § 81 tr. zák.

— — zřízenec viz úředník veřejný.

— — viz též násilí veřejné podle § 81 tr. zák.

Obhájce viz advokát.

Obilní společnost: do slibu vzatí revisní orgánové »Československé obilní společnosti« jsou osobami vrchnostenskými ve smyslu § 68 tr. zák. a přísluší jim trestněprávní ochrana veřejných orgánů čis. 6340, 6390.

— — »Československá obilní společnost« existovala po právu již ode dne účinnosti vládního nařízení čis. 137/1934 Sb. (t. j. od 14. července 1934) čis. 6340.

— — Obilní společnost je veřejným ústavem ve smyslu § 199, písm. d) tr. zák.; její kontrolní známky požívají ochrany podle § 199, písm. d) tr. zák. čis. 6350.

Obrana nutná: Nejde o nutnou obranu, chtěl-li napadený svým jednáním (výstřelem) útočníky pouze zastrašiti čis. 6327.

— — na napadeném, který jest ohrožován v době noční nebezpečnými osobami na životě a majetku, nelze žádatí takovou míru opatrnosti a obezřetnosti jako na osobě, jednající za situace méně nebezpečné čis. 6327.

Obsílka k hlavnímu přelíčení: zákon nařizuje v § 221, odst. 1 tr. ř. pod neplatností jen obesílání obžalovaného k hlavnímu přelíčení, nikoliv i jeho obhájce, a jen pro obžalovaného je stanovena přípravná lhůta třídenní, pokud se týče osmidenní čis. 6391.

Obvinění křivé viz křivé obvinění.

Obžaloba soukromá: pokračuje-li pachatel přečinu zneužívání podnikových značek (§ 29 zákona proti nekalé soutěži) ve své činnosti i po podání stíhacího návrhu, může býtí pro tuto činnost odsouzen pouze tehdy, byl-li podán včas (§ 34 uvedeného zákona) nový stíhací návrh čis. 6326.

— — čest kolektivity a čest jedinců v ní sdružených, pokud se týče za ní jednajících, jsou dvěma podstatně různými právními statky; v útoku na jednotlivce — třebas by se vztahoval na jeho činnost a působení

v rámci kolektivity — nelze spatřovati zároveň útok na kolektivitu, pokud tu nejsou zvláštní okolnosti, poukazující na to, že stíhaný projev směřoval i proti ní č. 6337.

— — za podmínek druhého odstavce § 17 zákona o ochraně cti může být podána soukromá žaloba jen pro čin, který je již stíhán veřejnou žalobou podle jiného zákona než zákona o ochraně cti; lze ji podat i před vynesením rozsudku o uvedeném veřejném žalobě č. 6372.

— — pro čin, u něhož není uvedených podmínek, nutno podat soukromou žalobu ve lhůtě stanovené v prvním odstavci téhož paragrafu č. 6372.

Odklad trestu podmíněný (zákon ze dne 17. října 1919 č. 562 Sb.): okolnost, že byl pachatel prominut předchozí trest amnestií s účinky § 1 zákona o podmíněném odsouzení, nebrání soudu, aby k němu přihlédl při zkoumání předpokladů § 1 zákona o podmíněném odsouzení č. 6395.

— — — uvažuje o tom, zda je podmíněný odklad výkonu trestu vyloučen podle § 2 zákona o podmíněném odsouzení, je jak nalézací, tak i zrušovací soud vázán pravoplatným výrokem dřívějšího rozsudku o ztrátě práva volebního, v němž je zahrnut i výrok, že byl čin spáchán z pohrutek nízkých a nečestných č. 6366.

— — — takové předchozí odsouzení vylučuje pozdější podmíněné odsouzení, i když se odsouzený osvědčil č. 6366.

— — — nepovolil-li nalézací soud podmíněný odklad výkonu trestu s odůvodněním, že je vyloučen podle § 2 zákona o podmíněném odsouzení, nutno výrok ten napadati zmatečnými stížnostmi (§ 281, č. 11 tr. ř.), a nikoli odvoláním č. 6376.

— — — amnestie podle čl. II rozhodnutí vlády ze dne 7. října 1938 neodstraňuje úplně odsouzení a nevrací vinníku přešlou bezúhonnost č. 6380.

— — — odsouzení pro čin, uvedený v § 2, odst. 2 zákona o podmíněném odsouzení, vylučuje pozdější podmíněný odklad výkonu trestu, i když bylo amnestováno č. 6380.

— — — předpis § 6, č. 4 zákona o podmíněném odsouzení se vztahuje jen na případy, v nichž byl předchozí trest uložen podmíněně; případ, kdy předchozí trest byl nepodmíněný, neřeší, a nepatří proň zásada, že oba tresty sdílejí co do podmíněnosti nebo nepodmíněnosti stejného osud; otázku podmíněnosti nebo nepodmíněnosti pozdějšího trestu tu nutno řešiti podle ustanovení § 1 nebo § 2 zákona o podmíněném odsouzení č. 6383.

Odpor (§ 427, odst. 3 tr. ř.): souhlasil-li obžalovaný s tím, aby bylo hlavní přelíčení provedeno v jeho nepřítomnosti, nemá právo odporu proti kontumacnímu rozsudku č. 6414.

— — ve třídenní lhůtě, stanovené v § 427, odst. 3 tr. ř. (§ 284, odst. 1 tr. ř.), musí být odpor též odůvodněn č. 6414.

Odvolání: odvoláním se lze domáhati přezkoumání výroku o trestu jen v mezích trestní sazby, které soud použil č. 6369.

— — navrhuje-li však opravný prostředek, aby bylo na čin použito trestní sazby, která se naň skutečně vztahuje, provádí zmatečnou stížnost (§ 281, č. 11 tr. ř.) č. 6369.

— — je zmatkem podle § 281, č. 11 tr. ř., neuložil-li soud při souběhu trestních činů (proti předpisu §§ 32, 34, 35, 267 tr. z.) trest podle toho z nich, na který jest uložen trest ostřejší č. 6369.

— — nepovolil-li nalézací soud podmíněný odklad výkonu trestu s odůvodněním, že je vyloučen podle § 2 zákona o podmíněném odsouzení, nutno výrok ten napadati zmatečnými stížnostmi (§ 281, č. 11 tr. ř.), a nikoli odvoláním č. 6376.

— udání: pozdější odvolání udání nevyklučuje trestnost podle § 209 tr. zák. č. 6422.

— v kárném řízení ve věcech advokátů: na neprodlužitelné lhůtě k ohlášení po případě i k provedení odvolání z nálezu kárné rady, stanovené v § 48 kár. stat., nemůže nic změnit žádost obviněného, aby mu byly zaslány k nahlédnutí spisy a udělena lhůta k provedení odvolání č. 393 dis.

— — nejvyšší soud jako kárný soud odvolací přezkoumá kárný nálezn k odvolání byl i jen (včas) ohlášenému č. 393 dis.

Ozdnak úřední viz násilí veřejné podle § 81 tr. zák.

Ochrana cti (zákon ze dne 28. června 1933, č. 108 Sb.): § 1: jde-li o vydávání v posměch, nepřicházejí v úvahu ustanovení zákona o ochraně cti, týkající se důkazu pravdy a důkazu omluvitelného omylu č. 6324.

— — satira, ironie a pouhé humorné vylíčení případu nespádá pod pojem zesměšňování, pokud nejde o takové svým obsahem hanlivé a svou formou zesměšňující uvádění v nevážnost, jež je způsobitelné snížení vážnosti a úcty napadeného v očích jiných lidí č. 6324.

— § 2: k pojmu plagiátu č. 6319.

— — jde-li o návrh zákona, není ještě plagiátem, pojme-li do něho navrhovatel — neudav pramen — znění jiného zákona; o plagiát by šlo teprve tehdy, kdyby záměrně tvrdil, že to je výsledek jeho vlastní duševní práce č. 6319.

— — k výkladu pojmu »teror« s hlediska průměrného čtenáře č. 6329.

— — pouhé upozornění pořadatelstva, že má veřejnost zájem na tom, aby jí bylo sděleno, jaký čistý výtěžek byl nebo bude odevzdán na sociální účel z jeho dobročinného podniku, na němž měla veřejnost zájem, není způsobitelné vydati pořadatele v opovržení nebo ho snížit v obecném mínění č. 6386.

— § 6: zdařilý důkaz pravdy činí obžalovaného beztrestným bez ohledu na subjektivní stránku trestných činů podle §§ 1, 2 zákona o ochraně cti; nezáleží tedy na tom, v jakém úmyslu obžalovaný učinil závadný projev č. 6323.

— — při řešení otázky důkazu pravdy v případech, kdy byl někdo obviněn z trestného činu, není soud vázán pravoplatným zprošťujícím rozsudkem č. 6323.

— — ke vzájemnému poměru jednotlivých důvodů vylučujících trestnost podle § 6, odst. 1 a odst. 2, písm. a) zákona o ochraně cti č. 6329.

— — »jinými podobnými výkony« ve smyslu § 6, odst. 1 zákona o ochraně cti je rozuměti i řeči poslanců ve sněmovně č. 6334.

— — beztrestné jest jen věcné posuzování výkonu, které se obírá věcí a týká se přímo samého výkonu č. 6334.

— — věcnost posuzování není vyloučena tím, že se projev dotýká i osoby jeho původce, pokud je to nevyhnutelné při posuzování výkonu samého, ani tím, že bylo použito též ironických obrátů, mají-li pouze zdůraznit posouzení věci č. 6334.

— — veřejným zájmem ve smyslu § 6, odst. 4 zákona o ochraně cti není jen zájem všech občanů, nebo zájem počtem neomezeného okruhu jejich, nýbrž i zájem jednotlivé složky společnosti č. 6338.

— — jen při hájení soukromého zájmu se vyžaduje, aby jeho hájení bylo pojato do pachatelova úmyslu; jde-li však o zájem veřejný, stačí již jeho objektivní existence, aniž je třeba, aby pachatel jednal v úmyslu jej hájiti č. 6338.

— — týká-li se článek správy divadla a jejího vlivu na hmotné úspěchy představení, nejde o posuzování uměleckého ani jiného podobného výkonu, nýbrž o »novinářskou« kritiku, o jejíž beztrestnosti lze uvažovati jen

- s hlediska důkazu pravdy nebo omluvitelného omylu podle § 6, odst. 2, písm. a), b) zák. o ochraně cti č. 6371.
- — byl-li někdo nazván obecně podvodníkem, není k důkazu pravdy třeba dokazovat všechny znaky skutkové podstaty zločinu podvodu; podvodníkem rozumí obecná mluva již toho, kdo chce někoho lstivým jednáním přimět k jednání, k němuž by se jinak neodhodlal č. 6396.
 - — k důkazu pravdy při výtce, že soukromý žalobce okrádá zákazníky na váze chleba č. 6400.
 - — není třeba, aby skutečnosti, jimiž byl proveden důkaz pravdy, byly pachateli známy již v době činu č. 6400.
 - § 8: obsahuje-li závadný článek dvě samostatné myšlenky, nezáleží na tom, zda má jedna z nich podřadnější význam než druhá, pokud nejde o podřadnost takového rázu, že by jedna z nich pozbyla zcela své samostatnosti č. 6324.
 - — k § 8, odst. 3 zákona o ochraně cti č. 6335.
 - — výklad obsahu, smyslu a dosahu projevu jest otázkou právní; proto může býti jeho správnost posuzována jen s hlediska zmatku podle § 281, č. 9 a) tr. ř. č. 6335.
 - — s hlediska § 8, odst. 3 zákona o ochraně cti nerozhoduje, jak projev pojímá určitý čtenář, nýbrž jak jej pojímá průměrný čtenář při rozumném výkladu jeho obsahu č. 6386.
 - § 15: tímto předpisem nebylo stanoveno pořadí uvnitř každé z obou skupin, takže osoby uvedené v téže skupině jsou oprávněny k podání soukromé žaloby vedle sebe č. 6319.
 - — čest kolektivity a čest jedinců v ní sdružených, pokud se týče za ni jednajících, jsou dvěma podstatně různými právními statky; v útoku na jednotlivce — třeba by se vztahoval na jeho činnost a působení v rámci kolektivity — nelze spatřovati zároveň útok na kolektivitu, pokud tu nejsou zvláštní okolnosti poukazující na to, že stíhaný projev směřoval i proti ní č. 6337.
 - § 16: za korporace vykonávají právo k žalobě osoby, které jsou povoleny zastupovat je ve sporech před civilním soudem; lhůta k podání žádosti za stíhání tu počíná dnem, kdy se oprávněná osoba, a je-li jich více, první z nich dověděla o trestném činu a o osobě vinníkové; při tom je nerozhodné, zvěděla-li o tom jen soukromě nebo při výkonu své funkce v korporaci č. 6322.
 - — jakmile nezletilý dosáhne osmnácti let, vykonává žalobní právo samostatně a jeho zákonný zástupce nemá již právo podat soukromou žalobu, leda by ho k tomu nezletilý zmocnil č. 6324.
 - — za podmínek druhého odstavce § 17 zákona o ochraně cti může býti podána soukromá žaloba jen pro čin, který je již stíhán veřejnou žalobou podle jiného zákona než zákona o ochraně cti, lze ji podat i před vynesením rozsudku o uvedených veřejných žalobách č. 6372.
 - — pro čin, u něhož není uvedených podmínek, nutno podat soukromou žalobu ve lhůtě stanovené v prvním odstavci téhož paragrafu č. 6372.
 - — o příslušnosti zrušovacího soudu jako opravné stolice ve věcech tiskových (zák. č. 124/1924 Sb.) nerozhoduje výrok odsuzujícího rozsudku, nýbrž řízení, na jehož základě k němu došlo č. 6324.
 - **hraničních mezníků (zákon ze dne 30. června 1921, č. 254 Sb.):** zákon ze dne 30. června 1921, č. 254 Sb. (o ochraně hraničních mezníků a trigonometrických značek) nerozeznává mezi hranicemi konečnými, ústavně schválenými a mezi hranicemi jen prozatímními č. 6344.
 - — chrání proto i dřevěný mezník, vsazený na demarkační čáře, vytýčené

- plnomocníky dvou států za společnou, třeba jen prozatímní hranici obou států č. 6344.
- **oběhu zákonných platidel (vládní nařízení ze dne 4. července 1939, č. 157 Sb.):** při odsouzení pro přešupek podle § 5 vlád. nař. č. 157/1939 Sb. (o ochraně oběhu zákonných platidel) nelze vysloviti propadnutí platidel, jejichž zadržováním nebo uschováváním byl čin spáchán č. 6408.
 - **republiky (zákon ze dne 19. března 1923, č. 50 Sb.):** s hlediska skutkové podstaty podle § 13, č. 1, odst. 1 zákona č. 50/1923 Sb. nezáleží na době, po kterou je přechováván předmět tam uvedený, ani na podnětu a účelu přechovávání č. 6404.
 - — není však přechováváním, přijal-li někdo od jiného ruční granát, aby jej zničil, a měl-li jej u sebe jen po dobu k tomu potřebnou č. 6404.
 - — ustanovení § 14 d) zákona č. 50/1923 Sb. (ve znění vládního nařízení č. 20/1939 Sb. I.) je přísnější než ustanovení § 14, č. 5 zákona č. 50/1923 Sb., na jehož místo nastoupilo č. 6348.
 - — nelze ho proto podle zásady vyslovené v čl. IX uvov. pat. k trestnímu zákonu (platné pro všechny předpisy hmotného trestního práva, pokud nový zákon neustanovuje jinak) užití na čin spáchaný před tím, než nabylo účinnosti č. 6348.
 - — ustanovení § 35 zákona na ochranu republiky (č. 50/1923 Sb.) se nevztahuje na přešupek zanedbání povinné péče podle čl. III, č. 3 a 5 zákona č. 142/1868 ř. z. ve znění § 42 zákona č. 50/1923 Sb., který není přestupkem podle zákona na ochranu republiky č. 6345.
 - **známek (zákon ze dne 6. ledna 1890, č. 19 ř. z.):** ochrany práva k vylučnému používání známky jest úcasten i ten, kdo si ji dal zapsati, ač jí nezamýšlí používat a neuzívá jí č. 6316.
 - — majitelem známky je držitel podniku, pro který byla určena č. 6316.
 - — zákon o ochraně známek nerozlišuje mezi skutečným a formálním majitelem známky č. 6316.
 - — jde o skutkový omyl, vylučující zlý úmysl potřebný k subjektivní skutkové podstatě přečinu podle § 23 zákona o ochraně známek, pokládá-li se pachatel za faktického spolumajitele chráněné známky, oprávněného prodávati zboží opatřené ochrannou známkou soukromého žalobce č. 6316.
 - **Okolnosti polehčující a přitěžující:** zákon uvádí polehčující okolnosti v § 46 tr. zák. a přitěžující okolnosti v § 44 tr. zák. jen příkladmo č. 6318.
 - — polehčující okolnosti jest i doznání skutečnosti; nerovná se ovšem svou vahou úplnému doznání podle § 46, písm. h) tr. zák. č. 6318.
 - — okolnost, že vražedný čin byl spáchán manželem na manželce, je okolností přitěžující č. 6318.
 - **prítěžující viz též výrok rozsudkový.**
 - **Omyl skutkový viz beztrestnost podle § 2 tr. zák.**
 - **omluvitelný viz ochrana cti.**
 - — viz též beztrestnost podle § 6 zákona o ochraně cti.
 - **právní viz beztrestnost podle § 2 tr. zák.**
 - **Opominutí:** k otázce trestnosti opominutí č. 6346.
 - střelní mistr, který proti bezpečnostnímu předpisu připustil, aby dělník pracoval se sbíjecím kladivem v blízkosti selhavší nálož, a který tím přivodil situaci, ohrožující statky v § 335 tr. z. uvedené, odpovídá za nastalý výsledek svého jednání (opominutí), neodvrátil-li hrozící nebezpečí přiměřenými opatřeními, která mohl učiniti č. 6373.
 - viz též uškození na těle z nedbalosti.
 - **zabezpečení dělníka viz uškození na těle z nedbalosti.**
 - **Orgán veřejný viz násilí veřejné podle § 81 tr. zák.**

Osoba úřední viz úředník veřejný.

— viz též násilí veřejné podle § 81 tr. zák.

— **vrchnostenská viz násilí veřejné podle § 81 tr. zák.**

Osoby oprávněné vznést zmáteční stížnost (§ 282 tr. ř.): osoby uvedené v § 282 tr. ř. mají samostatné právo podati zmáteční stížnost ve prospěch obžalovaného, nejsouce při jeho výkonu závislé na vůli obžalovaného č. 6355.

— — — jen projevený nesouhlas obžalovaného by jim bránil vykonati toto právo; za takový projev nelze považovati prohlášení obžalovaného před podáním zmáteční stížnosti, že se vzdává opravných prostředků a přijímá trest č. 6355.

— — — zástupce chudých lze podle § 41 tr. ř. zříditi jen obviněnému, nikoli i jiným osobám, i když jsou oprávněny jednati v jeho prospěch; zákon o trestním soudnictví nad mládeží nestanoví výjimku z této zásady č. 6370.

Otázka eventuální viz otázky porotcům.

— **kontrolní viz otázky porotcům**

— **právní:** výklad obsahu, smyslu a dosahu projevu jest otázkou právní; proto může býti jeho správnost posuzována jen s hlediska zmatku podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. č. 6335.

— — formální zmatky podle § 281, č. 5 tr. ř. se mohou vztahovati jen na skutkové podklady onoho posouzení, t. j. na okolnosti a zjevy vnějšího života, za nichž došlo k projevu č. 6335.

— — nezbytnou složkou subjektivní skutkové podstaty zločinu zpronevěry je vědomí hmotné protiprávnosti zadržetí nebo přivlastnění cizí svěřené věci č. 6406.

— — otázka, zda je pachatel měl či nikoliv, jest otázkou právní č. 6406.

Otázky porotcům: k § 320, odst. 1 a § 323, odst. 3, věta 2 tr. ř.: předpoklady pro dání dodatkové, kontrolní a eventuální otázky porotcům č. 6351.

— — porotní soudní sbor je i bez návrhu stran povinen dáti porotcům eventuální otázky, vyšly-li při hlavním přelíčení najevo skutečnosti, které by, kdyby byly pravdivé, podmiňovaly jiné právní posouzení činu, kladaného obžalovanému za vinu; při tom má pouze zkoumati, mohou-li tyto skutečnosti odůvodniti onu jinou právní kvalifikaci, kdežto o otázce jejich pravdivosti rozhodují výhradně porotci č. 6421.

— — je zmatkem podle § 344, č. 6 tr. ř., nebyly-li porotcům dány vedle hlavní otázky na zločin loupeže podle §§ 190, 194, 195 tr. z., pokud se týče na provinění loupeže podle § 3 zák. č. 48/1931 Sb. a §§ 190, 194, 195 tr. z. i eventuální otázky na zločin podle §§ 9, 171, 174 I, písm. c) tr. z., podle §§ 171, 174 I, písm. c) tr. z., podle §§ 185, 186, písm. a) tr. z. a podle § 157, odst. 2 tr. z. a na provinění podle § 3 zák. č. 48/1931 Sb. a podle §§ 185, 186, písm. a) tr. z., ač byly obhajobou obžalovaných napověděny skutkové podstaty těchto trestných činů č. 6421.

Ozbrojování nedovolené (§ 13, č. 1 zák. na ochranu republiky): s hlediska skutkové podstaty podle § 13, č. 1, odst. 1 zákona č. 50/1923 Sb. nezáleží na době, po kterou je přechováván předmět tam uvedený, ani na podnětu a účelu přechovávání č. 6404.

— — není však přechováváním, přijal-li někdo od jiného ruční granát, aby jej zničil, a měl-li jej u sebe jen po dobu k tomu potřebnou č. 6404.

Padělání veřejné listiny (§ 199, písm. d) tr. zák.): puncovní boleta je jak ve svém celku, tak i ve svých oddělitelných částech veřejnou listinou ve smyslu § 199, písm. d) tr. zák. č. 6332.

— — svémocně vyplnění i jen jednotlivých jejích útržků je napodobením veřejné listiny ve smyslu § 199, písm. d) tr. zák., je-li jeho účelem uvést

jiného v omyl, jímž má někdo trpěti škodu na majetku nebo právech č. 6332.

— — okolnost, že útržek nebyl opatřen úředním razítkem, nezabavuje jej povahy úřední listiny, nýbrž má význam jen pro posouzení konkrétní způsobilosti napodobeniny k oklamání č. 6332.

— — Obilní společnost je veřejným ústavem ve smyslu § 199, písm. d) tr. zák.; její kontrolní známky požívají ochrany podle § 199, písm. d) tr. zák. č. 6350.

Pachatel přímý: přímého pachatele nelze kromě pro zločin, jehož se dopustil, stíhati ještě zvlášť pro další činnost, směřující k zabezpečení zisku nebo užítku, i kdyby snad vykazovala všechny náležitosti skutkové podstaty zločinu podílnictví podle §§ 185, 186 tr. zák. č. 6354.

Péče povinná viz tisk (zákon ze dne 30. května 1924, č. 124 Sb.).

Plagiát: jeho pojem č. 6319.

Platidla viz ochrana oběhu zákonných platidel.

Podílnictví: k naplnění subjektivní skutkové podstaty podílnictví na loupeži stačí, že jsou pachatelé známy skutečnosti, které čini skutek toho, jemuž nadřazuje, zločinem loupeže; není třeba, aby též věděl, že tyto skutečnosti kvalifikují onen čin jako zločin loupeže č. 6321.

— — přímého pachatele nelze kromě pro zločin, jehož se dopustil, stíhati ještě zvlášť pro další činnost, směřující k zabezpečení zisku nebo užítku, i kdyby snad vykazovala všechny náležitosti skutkové podstaty zločinu podílnictví podle §§ 185, 186 tr. zák. č. 6354.

Podmíněné odsouzení viz odklad trestu podmíněný.

Podnikatel podle § 29 zákona proti nekalé soutěži: ochranu podle § 29 zákona nelze přiznati podnikateli, jemuž byl podnik zakázán z důvodů veřejného zájmu odepřením předepsaného povolení č. 6313.

Podnikové značky viz zneužívání podnikových značek.

Podvod: krivá svědecká výpověď před vojenským prokurátorem není zločinem podle §§ 197, 199, písm. a) tr. zák.; je přestupkem podle § 205, 461 tr. zák., podléhá-li pachatel pravomocí občanských trestních soudů; kdyby jí však pachatel zamýšlel způsobiti škodu 2.000 K přesahující, byla by zločinem podle §§ 197, 200 tr. zák. č. 6349.

— — spolupachatel podvodu musí v poškozovacím úmyslu spolupůsobiti při listivé činnosti ostatních pachatelů, věda, že i oni jednají v témž úmyslu č. 6401.

— — **(podle § 199, písm. a) tr. zák.):** krivá svědecká výpověď před vojenským prokurátorem není zločinem podle §§ 197, 199, písm. a) tr. zák.; je přestupkem podle § 205, 461 tr. zák., podléhá-li pachatel pravomocí občanských trestních soudů; kdyby jí však pachatel zamýšlel způsobiti škodu 2.000 K přesahující, byla by zločinem podle §§ 197, 200 tr. zák. č. 6349.

— — pro skutkovou podstatu zločinu podle §§ 197, 199, písm. a) tr. zák. je nerozhodné, zda dlužník, skládající vyjevovací přísahu, měl ve své době věc, jejíž vlastnictví popřel č. 6382.

— — heslem vázaná vkladní knížka dlužníková není pro věřitele bezcennou věcí č. 6382.

— — při vyjevovací přísaze musí dlužník uvést své správné jméno č. 6387. přísahou, že jsou jeho údaje správné a úplné, potvrzuje dlužník správnost a úplnost celého seznamu jmen, tedy i správnost podpisu (údaje dlužníková jména), který je jeho podstatnou součástí č. 6387.

— — nezáleží na tom, že byl dlužník žalován a že proti němu byla vedena exekuce pod nesprávným jménem č. 6387.

— — po stránce subjektivní se ke skutkové podstatě podle § 199, písm. a) tr. z., spáchané vyjevovací přísahou, nevyžaduje úmysl zatajiti nebo krivě vypovídati nebo dokonce poškoditi věřitele č. 6387.

- — prostředkem ucházení se o křivé svědectví ve smyslu § 199, písm. a) tr. z. může býti i pouhá žádost nebo prosba č. 6392.
- — použije-li pachatel k ucházení se o křivé svědectví posla, je čin dokonán, jakmile svědka dojde žádost o křivé svědectví č. 6392.
- — není třeba, aby ten, jemuž žádost svědčí, byl již k soudu obeslán jako svědek, nebo aby již byla u soudu zahájena věc, v níž má svědčeti; stačí, že je jeho výslech u soudu pravděpodobný a že to pachatel ví č. 6392.
- — soud není povinen upozorniti svědka na dobrodini podle § 153 tr. ř. č. 6416.
- — sankci podle § 199, písm. a) tr. z. podléhá i křivá výpověď osoby, která měla býti podle § 152 tr. ř. zproštěna povinnosti vydati svědectví nebo mohla odepřiti výpověď podle § 153 tr. ř. č. 6416.
- — svědecká výpověď osoby, která byla již podle trestního oznámení podezřelá z trestného činu, o jehož rozhodných okolnostech vypovídala, nemůže býti pokládána za svědectví podle § 199, písm. a) tr. z. č. 6416.
- **podle § 199, písm. b) tr. zák.:** ke skutkové podstatě zločinu podvodu podle § 199, písm. b) tr. z.: je nerozhodné, zda by veřejný úředník, za něhož se pachatel vydával, měl podle zákona právo k tomu, co pachatel žádal na poškozeném (úplatek za upuštění od předvedení), stačí, že se pachatel vydával za veřejného úředníka, uplatňujícího právo k výkonu určitého zákroku (zatčení a předvedení poškozeného), chtěje tak poškozenému způsobiti škodu č. 6367.
- **podle § 199, písm. c) tr. zák.:** je zmatkem podle § 281, č. 11 tr. ř., uložil-li soud trest těžkého žaláře za zločin podvodu podle §§ 197, 199, písm. c) tr. z., aniž zjistil některou z přitěžujících okolností, uvedených jmenovitě v § 203 tr. z. č. 6394.
- **podle § 199, písm. d) tr. zák.:** vkladní knížka poštovní spořitelny je veřejnou listinou ve smyslu § 199 d) tr. z. č. 6314.
- — puncovní boleta je jak ve svém celku, tak i ve svých oddělitelných částech veřejnou listinou ve smyslu § 199, písm. d) tr. z. č. 6332.
- — svědoměné vyplnění i jen jednotlivých jejích útržků je napodobením veřejné listiny ve smyslu § 199, písm. d) tr. z., je-li jeho účelem uvést jiného v omyl, jímž má někdo trpěti škodu na majetku nebo na právech č. 6332.
- — okolnost, že útržek nebyl opatřen úředním razítkem, nezabývá jej povahy úřední listiny, nýbrž má význam jen pro posouzení konkrétní způsobilosti napodobeniny k oklamání č. 6332.
- — Obilní společnost je veřejným ústavem ve smyslu § 199, písm. d) tr. zák.; její kontrolní známky požívají ochrany podle § 199, písm. d) tr. zák. č. 6350.

Podvodný úpadek viz úpadek podvodný.

Podvojně zastupování viz advokát (disciplinární rozhodnutí).

Pokus podle § 9 tr. zák.: nedokonaným sváděním ve smyslu § 9 tr. zák. je jakékoliv svádění k trestnému činu, které zůstalo bez výsledku ať již proto, že se sváděný nedal svést (nezdařené svádění), nebo proto, že čin neprovedl (bezvýsledné svádění), nebo proto, že byl již před sváděním odhodlán k činu (alias iam facturus) č. 6333.

Policie bezpečnostní viz bezpečnostní policie.

— **hospodářská** viz hospodářská policie.

Policejní dohled: k § 7 zákona č. 108/1873 ř. z. a k § 21 zákona č. 29/1936 Sb.: trestní soud vyřkne jen přípustnost policejního dohledu nad odsouzeným; dává ho pod policejní dohled přísluší úřadům politickým č. 6364.

Ponocný obecní: obecní ponocný, přijatý obecním zastupitelstvem a vzatý sta-

rostou do slibu, jest osobou v § 101, odst. 2 tr. z. uvedenou a tedy veřejným úředníkem ve smyslu § 153 tr. z. č. 6415.

Porušení povinnosti povolání viz advokát (disciplinární rozhodnutí).

Posuzování věcné (§ 6, odst. 1 zákona o ochraně cti): beztrestným je jen věcné posuzování výkonu, které se obírá věcí a týká se přímo samého výkonu č. 6334.

— — věcnost posuzování není vyloučena tím, že se projev dotýká i osoby jeho původce, pokud je to nevyhnutelné při posuzování výkonu samého, ani tím, že bylo použito též ironických obrátů, mají-li pouze zdůrazniti posouzení věci č. 6334.

Poškození zlomyslné cizího majetku: k rozlišení skutkových podstat krádeže a zlomyslného poškození cizího majetku č. 6375.

— — skutková podstata podle § 85, písm. b) tr. z. nevyžaduje ani nebezpečí zvláště kvalifikovaného, ani nebezpečí ohrožujícího větší počet lidí; stačí, mohlo-li býti činem přivoděno jakékoli nebezpečí pro život, zdraví nebo tělesnou bezpečnost bytí jen jediné osoby; po stránce subjektivní stačí, že si pachatel uvědomil povšechnou nebezpečnost svého jednání, i když nevěděl, jakým určitým způsobem vzejde skutečné ohrožení ze známé mu možnosti nebezpečí č. 6388.

— — držitel, který chrání svoji držbu, ježto by soudní pomoc přišla pozdě (§ 344 obč. zák.), tím, že přiměřeným násilím odstraní překážku jejího výkonu a působí na rušitele, aby nebránil jejímu výkonu, se nedopouští ani přestupku podle § 468 tr. z., ani útisku č. 6410.

— **na těle** viz uškození na těle.

Povoz: podle § 13 vyhlášky moravského místodržitele ze dne 4. března 1892, č. 29 z. z. mají býti povozy za noci opatřeny rozžatou svítilnou z daleka viditelnou; noci se rozumí doba, kdy není denního světla č. 6374.

Práce vládní (§ 101, odst. 2 tr. zák.): vládními pracemi ve smyslu § 101, odst. 2 tr. z. jsou všechny veřejné věci, obstarávané jménem státu v zájmu veřejnosti; nezáleží na tom, zda jde o manipulační opatření, nebo o výkon úřední č. 6405.

Pracovní donucovací: k § 7, odst. 3 zákona č. 89/1885 ř. z.: při rozhodování o přípustnosti zadržení v donucovací pracovně nelze hleděti na tresty, od jejichž výkonu uplynulo do spáchání činu pět let č. 6365.

— výkonem trestu je tu rozuměti výkon trestu soudního (na př. nikoli výkon zabezpečovacích opatření) č. 6365.

Pracovní útvary viz příslušnost soudů vojenských.

Pramen: jeho uvedení podle § 2, odst. 1 zákona č. 124/1924 Sb. č. 6379.

Právo původské (zákon ze dne 24. listopadu 1926, č. 218 Sb.): zpracování původního díla (§ 7 původského zákona) jest uměleckým dílem, požívajícím ochrany, jeví-li se jako výsledek svérázně a osobitě tvůrčí činnosti, nezávislé na cizím díle, jež mu bylo předlohou č. 6331.

— — nejde o takovou tvůrčí činnost, nýbrž o pouhé technické provedení původního díla bez tvůrčího prvku, byly-li k původnímu sochařskému dílu (pomníku) připojeny dodatky, které se často dělají č. 6331.

— **volební (zákon ze dne 31. ledna 1919, č. 75 Sb.):** uvažuje o tom, zda je podmíněný odklad výkonu trestu vyloučen podle § 2 zákona o podmíněném odsouzení, je jak nalézací, tak i zrušovací soud vázán pravoplatným výrokem dřívějšího rozsudku o ztrátě práva volebního, v němž je zahrnut i výrok, že byl čin spáchán z poháněk nízkých a nečestných č. 6366.

— — takové předchozí odsouzení vylučuje pozdější podmíněné odsouzení, i když se odsouzený osvědčil č. 6366.

— — ztrátu práva volebního lze vysloviti i u osoby, která ho pro svůj věk ještě ani nemá, nikoli však u osoby mladistvé č. 6366.

- — nezbytným předpokladem pro vyslovení ztráty práva volebního jest odsouzení pro trestný čin, u něhož může tento účinek podle platných ustanovení nastati; tomu tak není ani u činů trestných podle zákona č. 178/1924 Sb. (o úplatkářství) ani u přestupku podle § 522 tr. zák. č. 6409.
- — ustanovení § 10 zák. č. 48/1931 Sb. se vztahuje vůbec na odsouzení za čin, spáchaný ve věku mladistvém č. 6416.

Právo zaměňovací viz trest.

Promlčení práva k soukromé obžalobě viz obžaloba soukromá.

Propadnutí: při odsouzení pro přestupek podle § 5 vlád. nař. č. 157/1939 Sb. (o ochraně oběhu zákonných platidel) nelze vysloviti propadnutí platidel, jejichž zadržováním neb uschováváním byl čin spáchan č. 6408.

Prospěch zvláštní (podle § 486 b), č. 3 tr. zák.): zvláštním prospěchem ve smyslu § 486 b), č. 3 tr. zák. je každá hmotná výhoda, kterou se zmenšuje újma hrozící věřiteli z vyrovnání, ať již byla poskytnuta přímo nebo zastřené (u příležitosti jiné, jinak dovolené smlouvy); nemusí záležeti v poskytnutí úplaty v hotovosti nebo záruky č. 6347.

— **nepatrný viz úplatkářství.**

Protiprávnost hmotná viz zpronevěra.

Provinilci mladiství (zákon ze dne 11. března 1931 č. 48 Sb.): ustanovení § 10 zák. č. 48/1931 Sb. se vztahuje vůbec na odsouzení za čin, spáchaný ve věku mladistvém č. 6416.

Překročení návodu (příkazu): návodce neodpovídá za činnost, kterou pachatel překročil příkaz, v návodu obsažený, a šel dále, než návodce zamýšlel č. 6381.

Přerušení výkonu služby: strážník trati jest oprávněn zjistiti toho, kdo jízdou na špatně osvětleném motocyklu ohrožuje bezpečnost železniční dopravy, a opustiti za tím účelem těleso dráhy č. 6407.

- — okolnost, že se vůči němu neslušně choval nebo ho urazil, opravňuje uraženého ke stížnosti, nikoli však k tomu, aby strážníka trati urážel nebo aby mařil jeho služební výkon č. 6407.

Příčinná řada viz příčinná souvislost.

- **souvislost:** k otázce příčinné souvislosti mezi jednáním a výsledkem č. 6346.
- — ke skutkové podstatě podle § 335 tr. zák. stačí po stránce subjektivní, že pachatel mohl postřehnouti, že svým jednáním (opominutím) může přivoditi ohrožení statků uvedených v § 335 tr. zák.; není třeba, aby předvídal sám výsledek, nebo aby si uvědomil (mohl uvědomiti), jakým způsobem nastane č. 6346.
- — k otázce příčinné souvislosti mezi jednáním (opominutím) a výsledkem č. 6373.
- — střelní mistr, který proti bezpečnostnímu předpisu připustil, aby dělník pracoval se sbíjecím kladivem v blízkosti selhavší nálože, a který tím přivodil situaci, ohrožující statky v § 335 tr. z. uvedené, odpovídá za nastalý výsledek svého jednání (opominutí), neodvratil-li hrozící nebezpečí přiměřenými opatřeními, která mohl učiniti č. 6373.
- — nestačí, že dělníku zakázal nebezpečný způsob práce, nepostaral-li se všemi prostředky, které měl po ruce, aby jeho zákazu též dbal č. 6373.
- — dělníkova neposlušnost neruší příčinnou řadu č. 6373.
- — ku příčinné souvislosti není třeba, aby pachatelovo jednání bylo výhradnou, hlavní nebo bezprostřední podmínkou nastalého výsledku, stačí, že bylo aspoň jednou z jeho příčin, takže by výsledek bez něho nebyl nastal č. 6374.

Primý pachatel viz pachatel primý.

Přísaha vyjevovací křivá viz svědectví křivé.

Příslušnost: otázku, jak dalece musí býti zjištěny skutečnosti sloužící za podklad výroku podle § 261 tr. ř., je posuzovati jen s hlediska požadavků klade-
ných na obžalovací spis; není třeba plného soudcovského přesvědčení o nich č. 6312.

- o příslušnosti zrušovaciho soudu jako opravné stolice ve věcech tiskových (zákon č. 124/1924 Sb.) nerozhoduje výrok odsuzujícího rozsudku, nýbrž řízení, na jehož základě k němu došlo č. 6324.

— **soudů vojenských:** příslušníci pracovních útvarů (vládní nařízení č. 223/1938 Sb.) podléhají, jsou-li splněny i ostatní podmínky příslušnosti vojenského trestního soudu, zejména podmínky ustanovení § 12, odst. 1, a § 16, odst. 1 voj. tr. ř., vojenské soudní pravomoci, pokud jde o soudně trestné činy, které spáchali v době od presentace do pracovního útvaru až do ukončení poměru založivšího vojenskou soudní pravomoc č. 6359.

Pseudonym: i pseudonym může býti jménem ve smyslu § 29 zákona proti nekalé soutěži, požívajícím zákonné ochrany, pokud ho není užíváno proti zákonu nebo proti zápovědi úřadu č. 6313.

Puncovní boleta: je jak ve svém celku, tak i ve svých oddělitelných částech veřejnou listinou ve smyslu § 199, písm. d) tr. zák. č. 6332.

- — svémocně vyplnění i jednotlivých útržků bolety je napodobováním veřejné listiny ve smyslu § 199, písm. d) tr. zák., je-li jeho účelem uvésti jiného v omyl, jímž někdo má utrpěti škodu na svém majetku nebo na svých právech; neoznačení útržku puncovní bolety razítkem úřadu nestírá s něho charakter úřední listiny, nýbrž má význam jen pro posouzení konkrétní okolnosti, zda listina byla způsobila jiného oklamati č. 6332.

Redaktor hlavní viz tisk.

- **zvláštní viz tisk.**

Revisní orgán »Obilní společnosti«: do slibu vzati revisní orgánové Obilní společnosti jsou osobami vrchnostenskými ve smyslu § 68 tr. zák. a přísluší jim trestněprávní ochrana veřejných orgánů č. 6340.

Rozsudek: ve výroku rozsudku (§ 260, č. 1 tr. ř.) nutno pod neplatností uvésti jen přitěžující okolnosti v zákoně jmenovitě uvedené, které zakládají po zákonu změnu trestní sazby nebo druhu trestu a podmiňují tak určitou trestní sazbu (§ 281, č. 11, §§ 322, 344, č. 12 tr. ř.) č. 6315.

- přitěžující okolnosti všeobecně označené třeba uvésti jen v rozhodovacích důvodech (§ 270, č. 5, věta druhá tr. ř.) č. 6315.

— okolnost, že bylo v nepřítomnosti obžalovaného provedeno hlavní přelíčení a vydán rozsudek i o sbíhajícím se přestupku, o němž obžalovaný nebyl v přípravném řízení vyslechnut, není důvodem zmatečnosti podle § 281, č. 3 tr. ř. (§ 427, odst. 1 tr. ř.), leda by byla obžaloba rozšířena na onen přestupek teprve při hlavním přelíčení č. 6419.

Rozšiřování tiskopisu: ustanovení § 35 zákona na ochranu republiky (č. 50/1923 Sb.) se nevztahuje na přestupek zanedbání povinné péče podle čl. III. č. 3 a 5 zákona č. 142/1868 ř. z. ve znění § 42 zákona č. 50/1923 Sb., který není přestupkem podle zákona na ochranu republiky č. 6345.

Řízení disciplinární viz řízení kárné.

Řízení kárné ve věcech advokátů: do usnesení, jímž kárná rada nevyhověla žádosti obviněného, aby mu bylo dovoleno nahlédnouti do spisů, není přípustná stížnost č. 390 dis.

- — třetí osoby nejsou oprávněny ke stížnosti do usnesení, jímž kárná rada neshledala důvody ke stíhání pro kárný přečin zlehčení cti a vážnosti stavu č. 390 dis.

— — opatření ve smyslu § 17 kárného statutu (zastavení výkonu advokacie) může býti učiněno jen v pilných případech, ale pak vždy v každém stadiu trestní věci č. 391 dis.

- — jsou-li tu pro ně předpoklady, může se na něm kárná rada usnésti, i když je před tím na jiném podkladě odmítla učiniti; odpadnou-li tyto předpoklady, může se obviněný domáhati jeho zrušení čis. 391 dis.
- — jde o pílňý případ, byl-li advokát odsouzen pro zločin křivého svědectví; při rozhodování o stížnosti do usnesení podle § 17 kárného statutu nelze řešiti otázku oprávněnosti zmateční stížnosti, podané obviněným do odsuzujícího rozsudku čis. 391 dis.
- — na neprodlužitelné lhůtě k ohlášení po případě i k provedení odvolání z nálezů kárné rady, stanovené v § 48 kár. stat., nemůže nic změnit žádost obviněného, aby mu byly zaslány k nahlédnutí spisy a udělena lhůta k provedení odvolání čis. 393 dis.
- — nejvyšší soud jako kárný soud odvolací přezkoumá kárný nález k odvolání byl i jen (včas) oblašenému čis. 393 dis.
- — dospěl-li určitý konkrétní případ k projednávání před kárnou radou, je jejím úkolem zkoumati veškeré jeho podstatné okolnosti s hlediska, zda se obviněný nějak v onom směru neprovinil čis. 395 dis.

Satira: satira, ironie a pouhé humorné vyličení případu nespádá pod pojem zesměšňování, pokud nejde o takové svým obsahem hamlivé a svou formou zesměšňující uvádění v nevážnost, jež je způsobil snížit vážnost a úctu napadeného v očích jiných lidí čis. 6324.

Sazba trestní: paragraf 2 zákona o maření exekuce (čis. 78/1883 ř. z.), věta prvá, stanoví jednotnou trestní sazbu, rozpadající se ve dva stupně čis. 6315.

- — odvoláním se lze domáhati přezkoumání výroku o trestu jen v mezích trestní sazby, které soud použil čis. 6369.
- — navrhuje-li však opravný prostředek, aby bylo na čin použito trestní sazby, která se na skutečně vztahuje, provádí zmateční stížnost (§ 281, čis. 11 tr. ř.) čis. 6369.

Sčítací zásada (§ 173 tr. zák.): v oblasti zákona o úplatkářství neplatí sčítací zásada § 173 tr. z. všeobecně, nýbrž jen ve případě mlčky nebo výslovně uzavřené dohody mezi osobou uplácenou a osobou prospěch poskytující čis. 6403.

Shluknutí: spoluviny na shluknutí připojením se k vybizitelům (§ 280 tr. zák.) se dopouštějí všichni účastníci zástupu, který uposlechl výzvy ve smyslu § 279 tr. zák. a hnul se proti četníkům čis. 6328.

Smilstvo násilné: skutečně vykonané násilí musí býti sice takové, že se od napadené nelze nadíti, aby odporovala, není však třeba, aby odpor byl vůbec nemožný; stačí, když žena upustí od odporu vidouc jeho marnost čis. 6351.

- — poranění ve smyslu § 411 tr. zák., které pachatel zločinu podle § 125 tr. z. způsobil napadené ženě při násilí, jimž se jí snažil učiniti neschopnou odporu, je součástí vykonaného násilí a nelze je vedle odsouzení pro zločin podle § 125 tr. zák. samostatně hodnotiti jako přestupek podle § 411 tr. zák. čis. 6370.

- — svedení k němu viz svedení ke smilstvu.

Souběh: ideální souběh zločinu podle § 152 tr. zák. se zločinem podle § 98, písm. a) tr. zák. je možný čis. 6402.

- — trest při souběhu viz trest.

Soud vojenský: příslušníci pracovních útvarů (vládní nařízení čis. 223/1938 Sb.) podléhají, jsou-li spíněny i ostatní podmínky příslušnosti vojenského trestního soudu, zejména podmínky ustanovení § 12, odst. 1 a § 16, odst. 1 voj. tr. ř., vojenské soudní pravomoci, pokud jde o soudně trestné činy, které spáchali v době od presentace do pracovního útvaru až do ukončení poměru založivšího vojenskou soudní pravomoc čis. 6359.

Soukromá obžaloba viz obžaloba soukromá.

Soukromý zájem viz ochrana cti.

Soutěž nekalá (zákon ze dne 15. července 1927, čis. 111 Sb.): platné svoření oprávněného k činnosti uvedené v § 29 zákona proti nekalé soutěži vylučuje její bezprávnost i trestnost, pokud ovšem nebylo oprávněné odvoláno čis. 6313.

- — užívání jména pachatelé jinak po právu příslušejícího je neoprávněné ve smyslu § 29 uvedeného zákona, je-li jim založeno nebezpečí záměny, jemuž lze čeliti způsobem uvedeným v § 11 téhož zákona čis. 6313.
- — při posuzování způsobilosti přivoditi záměnu záleží jen na objektivní zaměnitelnosti s hlediska průměrného zákazníka, nikoli na subjektivním úsudku stran čis. 6313.

- — ustanovení § 29 zákona předpokládá soutěžitelský poměr mezi stranami čis. 6313.

- — k pojmu soutěžitelského poměru; je to pojem rázu hospodářského, který nelze vykládati restriktivně; stačí, že jde o podniky příbuzného oboru hospodářského s hlediska pojímání průměrného zákazníka; nerozhoduje, že oba podniky neukájejí touž potřebu zákaznictva a že jsou jejich činnosti administrativně různě upraveny čis. 6313.

- — ochranu podle § 29 zákona nelze přiznati podnikatelé, jemuž byl podnik zakázán z důvodů veřejného zájmu odepřením předepsaného povolení čis. 6313.

- — i pseudonym může býti jménem ve smyslu § 29 zákona, požívajícím zákonné ochrany, pokud ho není užíváno proti zákonu nebo proti zá-povědi úřadu čis. 6313.

- — s hlediska § 27 zákona proti nekalé soutěži není třeba, aby se zlehčující údaje vztahovaly jen na podnik soukromého žalobce; stačí, jsou-li k jeho podniku v objektivně poznatelném vztahu a je-li si pachatel vědom toho, že jsou způsobilé poškoditi i tento podnik čis. 6317.

- — pokračuje-li pachatel přečinu zneužívání podnikových značek (§ 29 zákona proti nekalé soutěži) ve své činnosti i po podání stíhacího návrhu, může býti pro tuto činnost odsouzen pouze tehdy, byl-li podán včas (§ 34 uvedeného zákona) nový stíhací návrh čis. 6326.

- — označuje-li pachatel přečinu podle § 29 zákona proti nekalé soutěži svůj kolébkový rozmnožovač ochrannou slovní známkou, již užívá soukromý žalobce pro svůj rotační rozmnožovač, není u obvyčejného kupce, neznalého rozdílů obou rozmnožovačů, vyloučena možnost záměny ani tím, že pachatel připojí k uvedenému slovní značce své jméno a vyobrazení svého kolébkového rozmnožovače čis. 6326.

- — přečin zlehčování podle § 27 zákona proti nekalé soutěži může býti spáchán jen dolosně, nikoli z nedbalosti ať již vědomě nebo nevědomě; nestačí, že si pachatel mohl nebo měl uvědomiti nepravdivost svých údajů čis. 6336.

Soutěžitelský poměr viz soutěž nekalá.

Souvislost příčinná viz příčinná souvislost.

Spolupachatelství: k pojmu spolupachatelství čis. 6388.

- — každý ze spolupachatelů odpovídá za celý výsledek vědomě společného jednání, nikoli jen za výsledek své vlastní činnosti čis. 6388.

- — při spolupachatelství nemusí býti činnost spolupachatelů stejnorodá a rovnocenná, stačí, že jeden z pachatelů vědomě podporuje druhého v jeho zlém úmyslu, byl i jen přítomností na místě činu čis. 6388.

- — spolupachatelství nepředpokládá ani předchozí dohodu, ani výslovné do-rozumění; stačí nahodilá, ovšem vědomá a záměrná spolupinnost; není třeba stejnoměrné a rovnocenné účasti společníků na provedení trestného činu; stačí, že je činnost každého z nich objektivně i subjektivně složkou děje, tvořícího v celku trestné jednání čis. 6401.

- — spolupachatel podvodu musí v poškozovacím úmyslu spolupůsobiti při listivé činnosti ostatních pachatelů, věda, že i oni jednají v témž úmyslu čis. 6401.

- Spoluvina:** spoluviny na shluknutí připojením se k vybízitelům (§ 280 tr. zák.) se dopouštějí všichni účastníci zástupu, který uposlechl výzvy ve smyslu § 279 tr. zák. a hnul se proti četníkům čís. 6328.
- spoluvinníka a účastníka (§ 5 tr. zák.) jest posuzovati s hlediska trestního zákona stejně jako přímého pachatele čís. 6354.
 - přímého pachatele nelze kromě pro zločin, jehož se dopustil, stíhati ještě zvlášť pro další činnost, směřující k zabezpečení zisku nebo užtku, i kdyby snad vykazovala všechny náležitosti skutkové podstaty zločinu podílnictví podle §§ 185, 186 tr. z. čís. 6354.
 - nelze tak proto učiniti ani u účastníka podle § 5, odst. 1, posl. věta tr. zák. čís. 6354.
 - v tom, že někdo koupil dlužníkův majetek a zaplatil mu jej, nelze ještě spatřovati spoluvinu (§ 5 tr. zák.) na zločinu podle § 205 a) tr. zák., leda by to učinil, aby tím dlužníka podporoval (navedl) v činnosti, již mělo býti zmařeno uspokojení věřitelů čís. 6362.
 - návodce neodpovídá za činnost, kterou pachatel překročil příkaz, v návodu obsažený, a šel dále, než návodce zamýšlel čís. 6381.
 - věřitel, jenž od dlužníka přijme zajištění nebo zaplacení své pohledávky, se nedopouští spoluviny na přečinu maření exekuce, který tím páše dlužník čís. 6384.

Spoluzavinění poškozeného viz uškození na těle z nedbalosti.

Spoluzloději (§ 174 II, písm. a) tr. zák.): spoluzlodějství ve smyslu § 174 II, písm. a) tr. zák. předpokládá účast více (aspoň dvou) osob na provedení krádeže ve společném zlém úmyslu na místě činu nebo aspoň v takové jeho blízkosti, že mohou při provedení spolupůsobiti; stačí, je-li pachatelem pouze jeden ze spoluzlodějí, kdežto ostatní spolupůsobí jen jako pomocníci čís. 6375.

Státní hranice viz hranice státní.

Stíhací nárok viz obžaloba soukromá.

Stížnost v kárném řízení viz řízení kárné.

Strážník trati: strážník trati jest oprávněn zjistiti toho, kdo jízdou na špatně osvětleném motocyklu ohrožuje bezpečnost železniční dopravy, a opustí ji za tím účelem těleso dráhy čís. 6407.

- okolnost, že se vůči němu neslušně choval nebo ho urazil, opravňuje uraženého ke stížnosti, nikoli však k tomu, aby strážníka trati urážel nebo aby mařil jeho služební výkon čís. 6407.

— **obecní viz násilí veřejné** podle § 81 tr. zák.

Střelníkův důlní: střelníkův, který proti bezpečnostnímu předpisu připustil, aby dělník pracoval se sbíjecím kladivem v blízkosti selhavší nálože, a který tím přivodil situaci, ohrožující statky v § 335 tr. zák. uvedené, odpovídá za nastalý výsledek svého jednání (opominutí), neodvrátil-li hrozící nebezpečí přiměřenými opatřeními, která mohl učiniti čís. 6373.

- nestačí, že dělníku zakázal nebezpečný způsob práce, nepostaral-li se všemi prostředky, které měl po ruce, aby jeho zákazu též dbal čís. 6373.

— **dělníkova neposlušnost neruší příčinnou řadu** čís. 6373.

Substituční oprávnění: dvouletá praxe, požadovaná § 31, odst. 3 c. ř. s., pokud se týče § 6, odst. 2 zákona čís. 40/1922 Sb. jako předpoklad substitučního oprávnění kandidáta advokacie, počíná se teprve ode dne, kdy došlo výboru advokátní komory oznámení ve smyslu § 30 adv. ř.; podati toto oznámení náleží advokátovi, u něhož vstoupil kandidát advokacie do praxe čís. 381 dis.

Svádění nedokonané: nedokonaným sváděním ve smyslu § 9 tr. zák. je jakékoli svádění k trestnému činu, které zůstalo bez výsledku, ať již proto, že se sváděný nedal svěsti (nezdařené svádění), nebo proto, že čin neprovedl (bezvýsledné svádění), nebo proto, že byl již před sváděním k činu odhodlán (alias iam facturus) čís. 6333.

Svedení ke smilstvu (§ 132 III tr. zák.): nezletilá nevlastní dcera je svěřena dohledu a výchově svého nevlastního otce, v jehož domácnosti žije; s hlediska zločinu podle § 132 III tr. zák. je nerozhodné, zda na nevlastního otce skutečně též dozírá a ji vychovává čís. 6393.

- k pojmu svedení ve smyslu § 132 III tr. zák. čís. 6393.
- ustanovení § 132 III tr. zák. chrání za předpokladů v něm uvedených i osobu mravně nebo pohlavně porušenou čís. 6393.

Svědecká výpověď viz svědectví křivé.

- **křivá před vojenským prokurátorem:** křivá svědecká výpověď před vojenským prokurátorem není zločinem podle §§ 197, 199, písm. a) tr. zák.; je přestupkem podle § 205, 461 tr. zák., podléhá-li pachatel pravomoci občanských trestních soudů; kdyby jí však pachatel zamýšlel způsobiti škodu 2.000 K přesahující, byla by zločinem podle §§ 197, 200 tr. zák. čís. 6349.

Svědectví křivé: pro skutkovou podstatu zločinu podle §§ 197, 199, písm. a) tr. zák. je nerozhodné, zda dlužník, skládající vyjevovací přísahu, měl ve své držbě věc, jejíž vlastnictví popřel čís. 6382.

- heslem vázaná vkladní knížka dlužníková není pro věřitele bezcennou věcí čís. 6382.

— při vyjevovací přísaze musí dlužník uvést své správné jméno čís. 6387.

- přísahou, že jsou jeho údaje správné a úplné, potvrzuje dlužník správnost a úplnost celého seznamu jmen, tedy i správnost podpisu (údaje dlužníková jména), který je jeho podstatnou součástí; nezáleží na tom, že byl dlužník žalován a že proti němu byla vedena exekuce pod nesprávným jménem čís. 6387.

— po stránce subjektivní se ke skutkové podstatě podle § 199, písm. a) tr. zák., spáchané vyjevovací přísahou, nevyžaduje úmysl zatajiti nebo křivě vypovídati nebo dokonce poškoditi věřitele čís. 6387.

- prostředkem ucházení se o křivé svědectví ve smyslu § 199, písm. a) tr. zák. může býti i pouhá žádost nebo prosba čís. 6392.

— použije-li pachatel k ucházení se o křivé svědectví posla, je čin dokonán, jakmile svědka dojde žádost o křivé svědectví čís. 6392.

- není třeba, aby ten, jemuž žádost svědčí, byl již k soudu obeslán jako svědek, nebo aby již byla u soudu zahájena věc, v níž má svědčiti; stačí, že je jeho výslech u soudu pravděpodobný, a že to pachatel ví čís. 6392.

— soud není povinen upozorniti svědka na dobrodini podle § 153 tr. ř. čís. 6416.

- sankci podle § 199, písm. a) tr. z. podléhá i křivá výpověď osoby, která měla býti podle § 152 tr. ř. zproštěna povinnosti vydati svědectví nebo mohla odepřít výpověď podle § 153 tr. ř. čís. 6416.

— svědecká výpověď osoby, která byla již podle trestního oznámení podezřelá z trestného činu, o jehož rozhodných okolnostech vypovíдалa, nemůže býti pokládána za svědectví podle § 199, písm. a) tr. z. čís. 6416.

Svědék: k § 151, čís. 3 tr. ř.; je-li duševní stav slabomyslného svědka takový, že je u něho pouhá možnost (náhodnost) pravdivé výpovědi, je odůvodněn závěr, že svědek není pro svůj duševní stav schopen vypověděti pravdu čís. 6356.

- soud není povinen upozorniti svědka na dobrodini podle § 153 tr. ř. čís. 6416.

— sankci podle § 199, písm. a) tr. z. podléhá i křivá výpověď osoby, která měla býti podle § 152 tr. ř. zproštěna povinnosti vydati svědectví nebo mohla odepřít výpověď podle § 153 tr. ř. čís. 6416.

Svěření (ve smyslu § 183 tr. zák.): s hlediska § 183 tr. z. rozhoduje jen trestněprávní pojem svěření, bez ohledu na civilněprávní pojmy, jemu odpovídající čís. 6417.

- **dohledu, výchově viz svedení ke smilstvu.**

— k účelu nedovolenému: věci, které byly pachatelem odevzdány, aby je za úplatu propašoval přes hranice, jsou věci jemu svěřené; nezáleží na tom, jak by měla být věc posouzena podle předpisů soukromoprávních č. 6417.

Svolení oprávněného: nekalá soutěž (zák. č. 111/1928 Sb.): platné svolení oprávněného k činnosti uvedené v § 29 zákona proti nekalé soutěži vylučuje její bezprávnost i trestnost, pokud ovšem nebylo oprávněně odvoláno č. 6313.

Šek: šek znějící na jméno není způsobilým předmětem zpronevěry č. 6320.

Teror: k výkladu tohoto pojmu s hlediska průměrného čtenáře č. 6329.

Tisk (zákon ze dne 15. října 1868, č. 142 ř. z.): ustanovení § 35 zákona na ochranu republiky č. 50/1923 Sb. se nevztahuje na přestupek zanedbání povinné péče podle čl. III, č. 3 a 5 zákona č. 142/1868 ř. z. ve znění § 42 zákona č. 50/1923 Sb., který není přestupkem podle zákona na ochranu republiky č. 6345.

— (zákon ze dne 30. května 1924, č. 124 Sb. ve znění vyhlášky č. 145/1933 Sb.): o příslušnosti zrušovacího soudu jako opravné instance v řízení o trestných činech, spáchaných obsahem tiskopisu, nerozhoduje výrok odsuzujícího rozsudku, nýbrž řízení, na jehož podkladě došlo k rozsudku č. 6324.

— — pro zanedbání povinné péče může být uznán vinným buď hlavní redaktor periodického tiskopisu, nebo redaktor jeho zvláštní části, nelze však uznati vinnými oba zároveň č. 6341.

— — zvláštní části tiskopisu musí tvořiti zvláštní oddíly a musí býti v tiskopise zřetelně vyznačeny; není-li tomu tak, ručí za obsah zprávy v nich uveřejněné hlavní redaktor č. 6341.

— — jde-li o zanedbání povinné péče, je důkaz omluvitelného omylu považovati za provedený, dokáže-li odpovědný redaktor okolnosti, které stačí pro objektivní úsudek, že lze tvrzené skutečnosti pokládati za pravdivé; není třeba, aby mu tyto skutečnosti byly v době činu známy, ale stačí, že v této době existovaly č. 6341.

— — k rozlišení jednotlivých činností zakládajících dolosní skutkové podstaty § 1 a § 13, písm. a) zákona č. 124/1924 Sb. a subsidiární kulposní skutkovou podstatu § 4 téhož zákona č. 6360.

— — k tomu, aby zpráva mohla býti pokládána za zprávu státního úřadu ve smyslu § 2, odst. 1 zákona č. 124/1924 Sb., stačí, že byla po obsahové stránce vydána státním úřadem; nemusí býti podepsána tímto úřadem nebo jeho zástupcem č. 6379.

— — »věrným otištěním« není jen otištění doslovné, nýbrž i stručná zpráva (výťah), která vystihuje podstatu úřední zprávy; nevadí, že nebyly otištěny podrobnosti, které na obsahu zprávy nic nemění č. 6379.

— — k uvedení pramene zprávy stačí, je-li v těsné souvislosti s ní odkázáno na úřad, od něhož vyšla č. 6379.

— — netvoří-li obsah článku, uveřejněného v periodickém tiskopise, skutkovou podstatu zločinu nebo přečinu, uvedeného v § 1 zák. č. 124/1924 Sb., nelze odpovědného redaktora vůbec stíhati pro přestupek podle § 4 téhož zákona č. 6386.

Trest: ustanovení § 260, písm. b) tr. zák. neukládá soudu, aby, použije-li ho, sešel pod nejnižší hranici zákonné trestní sazby, nýbrž ponechává to jeho volné úvaze; není proto zmatkem podle § 281, č. 11 tr. ř. (vykročení z trestní moci), nesešel-li soud pod nejnižší zákonnou sazbu, ač použil ustanovení § 260, písm. b) tr. z. č. 6315.

— zostření trestu je při použití § 260 písm. b) tr. zák. předeepsáno i pro případ, že soud nevyměřil trest pod nejnižší zákonnou sazbu č. 6315.

— je zmatkem podle § 281, č. 11 tr. ř., uložil-li soud trest těžkého žaláře za zločin podvodu podle §§ 197, 199, písm. c) tr. z., aniž zjistil některou z přitěžujících okolností, uvedených jmenovitě v § 203 tr. z. č. 6394.

— udavači zakázané hry (§ 522 tr. z.) nepromíjí zákon jenom trest, nýbrž mu poskytuje úplnou beztrestnost č. 6413.

— **náhradní:** k § 8, odst. 3 zák. č. 31/1929 Sb.; doba náhradního trestu na svobodě za nedobytý trest peněžitý, uložený za přečin, nesmí přesahovati šest týdnů č. 6364.

— **při souběhu:** je zmatkem podle § 281, č. 11 tr. ř., neuložil-li soud při souběhu trestných činů (proti předpisu §§ 32, 34, 35, 267 tr. z.) trest podle toho z nich, na který je uložen trest ostřejší č. 6369.

— — k otázce ukládání trestu při souběhu trestných činů č. 6409.

— — ustanovení § 35, odst. 2 a § 267, odst. 2 tr. z. uvádí výjimky z absorpční zásady, stanovené v §§ 34, 35, odst. 1 a § 267 tr. z., ve prospěch zásady kumulační; tato platí zejména, je-li mezi sbíhajícími se trestnými činy čin, na který je uložen některý z trestů, uvedených v § 35, odst. 2 a § 267, odst. 2 tr. z.; tu se má uložit vedle trestu na svobodě za přísnější trestný čin též tento trest č. 6409.

Trestní sazba viz sazba trestní.

Trestní soudnictví nad mládeží viz provinilci mladiství.

Traskaviny (zákon ze dne 27. května 1885, č. 134 ř. z.): ustanovení §§ 2 a 3 zákona o traskavinách (z 27. května 1885, č. 134 ř. z.) se nevztahují na traskaviny, které jsou předmětem státního monopolu č. 6343.

— rozsah ustanovení §§ 1 až 3 uvedeného zákona byl vládními nařízeními č. 615/1920 a č. 166/1922 Sb. zúžen a omezen na ony výbušné látky, jež nejsou ani podle těchto vládních nařízení předmětem státního monopolu č. 6343.

Turbína nepatrného rozsahu není vodním dílem ve smyslu § 85, písm. c) tr. zák. (§ 337 tr. zák.) č. 6385.

Účastník podle § 5 tr. zák.: spoluvinníka a účastníka (§ 5 tr. zák.) jest posuzovati s hlediska trestního zákona stejně jako přímého pachatele č. 6354.

— přímého pachatele nelze kromě pro zločin, jehož se dopustil, stíhati ještě zvlášť pro čin směřující k zabezpečení zisku nebo užítku, i kdyby snad jeho činnost po činu vykazovala všechny náležitosti skutkové podstaty zločinu podílnictví podle §§ 185, 186 tr. z. č. 6354.

— nelze tak proto učiniti ani u účastníka podle § 5, odst. 1, poslední věta tr. zák. č. 6354.

Účinná lítost viz lítost účinná.

Udavači zakázané hry: se podle § 522 tr. zák. nepromíjí jen trest, nýbrž mu zákon poskytuje úplnou beztrestnost č. 6413.

— udavačem je účastník zakázané hry, který, ať z jakéhokoliv podnětu nebo pohnutí, oznámí místo, dobu a účastníky hry vrchnosti, jež o těchto skutečnostech dosud neví, ani v tom směru nemá podezření, byť i opřen o pouhé půtahy č. 6413.

Ucházení se o křivé svědectví viz svědectví křivé.

Ukládání trestu viz trest.

Umělecké dílo: zpracování původního díla (§ 7 původského zákona) je uměleckým dílem, požívajícím ochrany, jeví-li se jako výsledek svérázně a osobitě tvůrčí činnosti, nezávislé na cizím díle, jež mu bylo předlohou č. 6331.

— nejde o takovou tvůrčí činnost, nýbrž o pouhé technické provedení původního díla bez tvůrčího prvku, byly-li k původnímu sochařskému dílu (pomníku) připojeny dodatky, které se často dělají č. 6331.

Úmysl: zdařilý důkaz pravdy (§ 6, odst. 2, písm. a) zákona o ochraně cti) čini obžalovaného beztrestným bez ohledu na subjektivní stránku trestných činů podle §§ 1, 2 zákona o ochraně cti; nezáleží tedy na tom, v jakém úmyslu obžalovaný učinil závadný projev č. 6323.

— k pojmu úmyslu eventuálního a k jeho rozlišení od vědomé nedbalosti č. 6336.

- jen při hájení soukromého zájmu se vyžaduje, aby jeho hájení bylo pojato do pachatelova úmyslu; jde-li však o zájem veřejný, stačí již jeho objektivní existence, aniž je třeba, aby pachatel jednal v úmyslu jej hájiti č. 6338.
- spolupachatel podvodu musí v poškozovacím úmyslu spolupůsobiti při listivé činnosti ostatních pachatelů, věda, že i oni jednájí v témž úmyslu č. 6401.
- při krádeži podle §§ 173, 174 II a 176 II tr. z. musí být i cena pojata do zlého úmyslu pachatelova č. 6402.
- pachatelův předpoklad, že najde jen nepatrnou částku peněz, nevylučuje ještě při pokusu krádeže úmysl odciziti částku vyšší; ten by byl vyloučen jen zjištěním, že se pachatel rozhodl odciziti výhradně menší částku, takže by více neodcizil, ani kdyby nebyl vyrušen a kdyby na místě činu skutečně bylo více č. 6402.
- Úpadek podvodný:** zcizení dlužníkovu majetku netvoří skutkovou podstatu podle § 205 a) tr. zák., dostala-li se do dlužníkovu majetku rovnocenná protihodnota zcizených věcí č. 6362.
- — v tom, že někdo koupil dlužníkův majetek a zaplatil mu jej, nelze ještě spatřovati spoluvinu (§ 5 tr. zák.) na zločinu podle § 205 a) tr. zák., leda by to učinil, aby tím dlužníka podporoval (navedl) v činnosti, již mělo býti zmařeno uspokojení věřitelů č. 6362.
- z **nedbalosti:** přečin podle § 486 b), č. 3 tr. zák., druhý případ, je dokonán již tím, že pachatel úmyslně přislíbí věřiteli zvláštní prospěch za souhlas s vyrovnáním; nezáleží na tom, zda věřitel slib přijal, zda souhlasil s vyrovnáním vůbec, nebo zda s ním souhlasil jen na základě slibu nebo jiných pohůtek č. 6347.
- — zvláštním prospěchem ve smyslu § 486 b), č. 3 tr. zák. je každá hmotná výhoda, kterou se zmenšuje újma hrozící věřiteli z vyrovnání, ať již byla poskytnuta přímo nebo zastřené (u příležitosti jiné, jinak dovolené smlouvy); nemusí záležeti v poskytnutí úplaty v hotovosti nebo záruky č. 6347.
- — s hlediska skutkové podstaty podle § 486, č. 2 tr. z. je nerozhodné — na rozdíl od skutkové podstaty podle č. 1 téhož zákonného ustanovení — proč došlo k úpadku a zda jej dlužník zavinil č. 6398.
- — zákon tu spatřuje trestnou nedbalost již v tom, že dlužník, věda že je neschopen platiti, jedná způsobem v § 486, č. 2 tr. z. naznačeným, místo aby, zdržuje se takového jednání, navrhl vyrovnací řízení nebo zahájení konkursu; není třeba, aby jednal v poškozovacím úmyslu č. 6398.
- Úplatkářství (zákon ze dne 3. července 1924, č. 178 Sb.):** účelem zákona č. 178/1924 Sb. je vymýtití jakýkoliv hmotný vztah třetích osob k funkci veřejného činitele, i když je jinak vykonávána bezvadně č. 6403.
- — s hlediska přečinu podle § 3, odst. 1 uvedeného zákona stačí, že si dá veřejný činitel poskytnouti prospěch nikoliv nepatrný z důvodu své služby a ve vztahu ke svým služebním úkonům; je-li osobou v § 104 tr. z. uvedenou a činí-li výkon svého úřadu závislým na poskytnutí daru nebo se dá darem svěsti ke stranictví, jde již o zločin podle § 104 tr. z. č. 6403.
- — majetkové poměry osoby úplatek poskytující jsou nerozhodné pro posouzení otázky, jde-li o prospěch nepatrný či nikoliv č. 6403.
- — v oblasti zákona o úplatkářství neplatí sčítací zásada § 173 tr. z. všeobecně, nýbrž jen ve případě mlčky nebo výslovně uzavřené dohody mezi osobou uplácenou a osobou prospěch poskytující č. 6403.
- — nezbytným předpokladem pro vyslovení ztráty práva volebního je odsouzení pro trestný čin, u něhož může tento účinek podle platných ustanovení nastati; tomu tak není ani u činů trestných podle zákona č. 178/1924 Sb. (o úplatkářství) ani u přestupku podle § 522 tr. z. č. 6409.

- Urážka tiskem** viz tisk (zákon ze dne 30. května 1924, č. 124 Sb.).
- Úředník veřejný:** úředník důchodkové kontroly je oprávněn zakročiti i mimo svůj služební obvod, zjistí-li, že je tam páčán důchodkový přestupek; smí se (zejména postřehne-li takový čin) z vlastního podnětu ujmouti výkonu služby i v době, kdy podle služebního rozvrhu nevykonává právě službu č. 6363.
- — ochranu podle § 81 tr. zák. nevylučuje ta okolnost, že berní vykonavatel nešetřil přesně formálních předpisů, upravujících postup berních vykonavatelů při jejich úředním výkonu č. 6380.
- — obecní ponocný, přijatý obecním zastupitelstvem a vzatý starostou do slibu, je osobou v § 101, odst. 2 tr. z. uvedenou a tedy veřejným úředníkem ve smyslu § 153 tr. zák. č. 6415.
- Ushovávání platidel** viz ochrana oběhu zákonných platidel.
- Ústav veřejný:** »Obilní společnost« je veřejným ústavem ve smyslu § 199, písm. d) tr. zák.; její kontrolní známky požívají ochrany podle § 199, písm. d) tr. zák. č. 6350.
- Uškození na těle: úmyslné:** »ztrátou« ve smyslu ustanovení § 156, písm. a) tr. zák. je rozuměti skutečné oddělení některého údu; »jiným patrným zmrzačením« není pouhá — byť i úplná a trvalá — neschopnost použití postiženého údu č. 6361.
- — — o »stálé nezpůsobilosti k povolání« ve smyslu § 156, písm. c) tr. zák. možno mluvit jen tenkrát, nemůže-li poškozený vykonávati své povolání, k němuž byl vychován, nebo jemuž se věnoval č. 6361.
- — — poranění ve smyslu § 411 tr. z., které pachatel zločinu podle § 125 tr. z. způsobil napadené ženě při násilí, jímž se jí snažil učiniti neschopnou odporu, je součástí vykonaného násilí a nelze je vedle odsouzení pro zločin podle § 125 tr. z. samostatně hodnotiti jako přestupek podle § 411 tr. z. č. 6370.
- — — ideální souběh zločinu podle § 152 tr. z. se zločinem podle § 98, písm. a) tr. z. je možný č. 6402.
- — — obecní ponocný, přijatý obecním zastupitelstvem a vzatý starostou do slibu je osobou v § 101, odst. 2 tr. zák. uvedenou a tedy veřejným úředníkem ve smyslu § 153 tr. zák. č. 6415.
- — — je zmatek podle § 344, č. 6 tr. ř., nebyly-li porotcům dány vedle hlavní otázky na zločin loupeže podle §§ 190, 194, 195 tr. zák., pokud se týče na provinění loupeže podle § 3 zák. č. 48/1931 Sb. a §§ 190, 194, 195 tr. zák. i eventuální otázky na zločin podle §§ 9, 171, 174 I, písm. c) tr. zák., podle §§ 171, 174 I, písm. c) tr. zák., podle §§ 185, 186, písm. a) tr. zák. a podle § 157, odst. 2 tr. zák. a na provinění podle § 3 zák. č. 48/1931 Sb. a podle §§ 185, 186, písm. a) tr. zák., ač byly obhajobou obžalovaných napověděny skutkové podstaty těchto trestných činů č. 6421.
- — z **nedbalosti:** k otázce příčinné souvislosti mezi jednáním a výsledkem č. 6346, 6373.
- — — ke skutkové podstatě podle § 335 tr. zák. stačí po stránce subjektivní, že pachatel mohl postřehnouti, že svým jednáním (opominutím) může přivoditi ohrožení statků uvedených v § 335 tr. zák.; není třeba, aby předvídal sám výsledek, nebo aby si uvědomil (mohl uvědomiti), jakým způsobem nastane č. 6346.
- — — k otázce trestnosti opominutí č. 6346.
- — — rozsah zaměstnavatelských povinností zabezpečiti dělníka, jehož používá k pracem, které jsou nutně neb aspoň pravidelně spojeny

s nebezpečím pro jeho život, zdraví nebo tělesnou bezpečnost č. 6346.

— — — majitel podniku po továrenském provozovaném nezbavuje se všech povinností k ochraně života, zdraví a bezpečnosti dělníků tím, že ustanoví odborníky pro technické vedení podniku, zejména ne těch povinností, které mu osobně ukládá živnostenský řád č. 6346.

— — — povinnost zabezpečení dělníka znamená učiniti taková opatření, kterými se omezuje nebezpečí na nejmenší míru, která je s prací, o níž jde, spojena a do které možno a dlužno spoléhati na to, že nebezpečí čelí sám dělník osvědčením pozornosti a opatrností náležející mu stejně jako podnikateli č. 6346.

— — — řidiče automobilu neomlouvá skutečnost, že jel přípustnou jinak nejvyšší rychlostí, neměl-li přehled na všechny strany; je povinen věnovati pozornost oběma stranám silnice, ne jen té, po níž jede; míjeli v uzavřené osadě povoz, jedoucí opačným směrem, má počítati s tím, že se za povozem může objeviti nějaká překážka (osoba) a má podle toho upravit rychlost své jízdy č. 6368.

— — — střelní mistr, který proti bezpečnostnímu předpisu připustil, aby dělník pracoval se sbíjecím kladivem v blízkosti selhavší nálože, a který tím přivodil situaci, ohrožující statky v § 335 tr. zák. uvedené, odpovídá za nastalý výsledek svého jednání (opominutí), neodvrátil-li hrozící nebezpečí přiměřenými opatřeními, která mohl učiniti; nestačí, že dělníku zakázal nebezpečný způsob práce, nepostaral-li se všemi prostředky, které měl po ruce, aby jeho zákazu též dbal č. 6373.

— — — dělníkova neposlušnost neruší příčinnou řadu č. 6373.

— — — podle ustanovení § 13 vyhlášky moravského místodržitele ze dne 4. března 1892 č. 29 zem. zákona mají býti povozy opatřeny za noci rozžatou svítilnou, zdaleka viditelnou č. 6374.

— — — pojem »noc« ve smyslu uvedeného předpisu se rovná době, kdy není denního světla č. 6374.

— — — za porušení právních statků v § 335 tr. z. uvedených, způsobených zařízeními (stroji) při provozování živnosti, odpovídá trestně především majitel živnosti č. 6385.

— — — zaviničení majitele mlýna nepostaravšího se o řádné zakrytí soukolí turbíny č. 6385.

— — — spoluzavinění poškozeného nečiní pachatele beztrestným č. 6385.

— — — k pojmu vodního díla ve smyslu § 85, písm. c) tr. z. (§ 337 tr. zák.) č. 6385.

— — — není jím turbína nepatrného rozsahu č. 6385.

— — — **příčinná souvislost:** k otázce příčinné souvislosti mezi jednáním (opominutím) a výsledkem č. 6346, 6373.

— — — ku příčinné souvislosti není třeba, aby pachatelovo jednání bylo výhradnou, hlavní nebo bezprostřední podmínkou nastalého výsledku, stačí, že bylo aspoň jednou z jeho příčin, takže by výsledek bez něho nebyl nastal č. 6374.

Útisk (zákon ze dne 12. srpna 1921, č. 309 Sb.): držitel, který chrání svoji držbu, ježto by soudní pomoc přišla pozdě (§ 344 obč. z.), tím, že přiměřeným násilím odstraní překážku jejího výkonu a působí na rušitele, aby nebránil jejímu výkonu, se nedopouští ani přestupku podle § 468 tr. z., ani útisku č. 6410.

Užitek (ve smyslu § 171 tr. zák.): k pojmu »odněti pro svůj užitek« ve smyslu § 171 tr. z. č. 6375, 6388.

— — — výraz tento neznačí jenom užitek majetkový; stačí, že pachatel odňal věc z držení jiného, aby s ní nakládal jako s vlastní. Užitek tu spočívá ve skut-

tečném přivlastnění si věci, v možnosti uvedeného nakládání; nesejde na tom, jak pachatel s věcí naložil a že snad se jí neobohatil č. 6388.

Užívání jména neoprávněné: užívání jména pachatele jinak na právu příslušejícího je neoprávněné ve smyslu § 29 zákona proti nekalé soutěži, je-li jím založeno nebezpečí záměny, jemuž lze čeliti způsobem uvedeným v § 11 téhož zákona č. 6313.

— § 29 uved. zák. předpokládá, že žalobce užíval jako soutěžitel jména, firmy nebo zvláštního označení podniku nebo závodu pro právu č. 6313.

Vázanost soudu: uvažuje o tom, zda je podmíněný odklad výkonu trestu vyloučen podle § 2 zákona o podmíněném odsouzení, je jak nalézací tak i zrušovací soud vázán pravoplatným výrokem dřívějšího rozsudku o ztrátě práva volebního, v němž je zahrnut i výrok, že byl čin spáchán z po-
hnutek nízkých a nečestných č. 6366.

— — — (§ 293 tr. ř.): soud, jemuž byla věc přikázána podle § 293 tr. ř. k novému přelíčení, není vázán skutkovými zjištěními soudu, který původně ve věci rozhodl, a může průvodní materiál — třeba nezmeněný — hodnotiti jinak než onen soud č. 6325.

— — — právním názorem zrušovacího soudu je vázán, jen pokud se skutkový základ nezmění tou měrou, že by tím věc nabyla nové tvárnosti, kterou by se změnilo i její právní posouzení č. 6325.

Veřejná listina: je jí vkladní knížka poštovní spořitelny č. 6314.

— — — punčovní boleta je jak ve svém celku, tak i ve svých oddělitelných částech veřejnou listinou ve smyslu § 199, písm. d) tr. zák. č. 6332.

— — — kontrolní známky »Obilní společnosti« požívají ochrany podle § 199, písm. d) tr. zák. č. 6350.

— — — veřejná listina neztrácí charakter platné veřejné listiny, uplynula-li doba, pro kterou se v ní dává jisté oprávnění (na př. nositi zbraň) osobě v ní uvedené nebo vůbec jejímu držiteli č. 6376.

— — — viz též podvod podle § 199, písm. d) tr. zák.

Veřejné násilí viz násilí veřejné.

Veřejný ústav viz ústav veřejný.

— — — **zájem:** otázka, zda uveřejnění článku bylo ve veřejném zájmu, má význam jen s hlediska důkazu omluvitelného omylu (§ 6, odst. 3 zák. č. 108/1933 Sb. z. a n.), nikoli i s hlediska důkazu pravdy č. 6323.

— — — veřejným zájmem ve smyslu § 6, odst. 4 zákona o ochraně cti není jen zájem všech občanů, nebo zájem počtem neomezeného okruhu jejich, nýbrž i zájem jednotlivé složky společnosti č. 6338.

— — — jen při hájení soukromého zájmu se vyžaduje, aby jeho hájení bylo pojato do pachatelova úmyslu; jde-li však o zájem veřejný, stačí již jeho objektivní existence, aniž je třeba, aby pachatel jednal v úmyslu jej hájiti č. 6338.

Věrné otištění (§ 2, odst. 1 zák. č. 124/1924 Sb.): »věrným otištěním« není jen otištění doslovné, nýbrž i stručná zpráva (výťah), která vystihuje podstatu úřední zprávy; nevedí, že nebyly otištěny podrobnosti, které na obsahu zprávy nic nemění č. 6379.

Věřitel: jenž od dlužníka přijme zajištění nebo zaplacení své pohledávky, se nedopouští spoluviny na přečinu maření exekuce, který tím páše dlužník č. 6384.

Vkladní knížka viz knížka vkladní.

Vládní práce viz práce vládní.

Vodní dílo: jeho pojem ve smyslu § 85, písm. c) tr. zák. (§ 337 tr. zák.) č. 6385.

— — — není jím turbína nepatrného rozsahu č. 6385.

Vojenský prokurátor: krivá výpověď před vojenským prokurátorem nezakládá podle platného práva zločin podle §§ 197, 199, písm. a) tr. z., nýbrž,

je-li pachatelem osoba podléhající pravomoci trestních soudů občanských, přešůpek podle §§ 205, 461 tr. z. a jen kdyby úmysl pachatelův čelil ke způsobení škody 2.000 K převyšující, zločin podle §§ 197, 200 tr. z. čís. 6349.

Volební právo viz právo volební.

Vozka: podle § 13 vyhlášky moravského místodržitele ze 4. března 1892 čís. 29 z. z. mají být povozy za noci opatřeny rozžatou svítilnou zdaleka viditelnou; noci se rozumí doba, kdy není denního světla čís. 6374.

Vražda: okolnost, že vražedný čin byl spáchán manželem na manželce, je okolností přitěžující čís. 6318.

Vrchnost: do slibu vztá revisioní orgánové »Obilní společnosti« jsou vrchnostenskými osobami ve smyslu § 68 tr. zák. čís. 6340, 6390.

— dozorcí orgánové hospodářské policie jsou vrchnostenskými osobami ve smyslu § 68 tr. zák. čís. 6381.

— obecnímu zřizenci nelze upřít ochranu podle § 68 tr. z. proto, že nebyl vzat do přísahy a že při výkonu služby neměl úřední šat nebo odznak čís. 6415.

Vydávání se za veřejného úředníka: ke skutkové podstatě zločinu podvodu podle § 199, písm. b) tr. z.; je nerozhodné, zda by veřejný úředník, za něhož se pachatel vydával, měl podle zákona právo k tomu, co pachatel žádal na poškozeném (úplatek za upuštění od předvedení), stačí, že se pachatel vydával za veřejného úředníka, uplatňujícího právo k výkonu určitého zákroku (zatčení a předvedení poškozeného), chtěje tak poškozenému způsobiti škodu čís. 6367.

Vydávání v posměch viz ochrana cti.

Vydavatel ve smyslu § 1, odst. 2 a § 13, písm. a) zák. čís. 124/1924 Sb.: k rozlišení jednotlivých činností, zakládajících dolosní skutkové podstaty § 1 a § 13 a) zák. čís. 124/1924 Sb. a subsidiární kulposní skutkovou podstatu § 4 téhož zákona čís. 6360.

Vydrání: k § 98 tr. zák.; zločinu veřejného násilí vydráním se dopouští nejen ten, kdo použije násilí nebo vyhrůžky, kvalifikovaných podle § 98 tr. zák., k vynucení nějakého plnění, dopuštění (snášení) nebo opominutí, na které nemá nárok, nýbrž i ten, kdo k vynucení nějakého plnění, dopuštění (snášení) nebo opominutí, na které nárok má, použije násilí nebo vyhrůžky, kvalifikované podle zmíněného místa zákona, bezprávným způsobem, jsa si v prvním případě vědom protiprávnosti svého nároku, v druhém pak protiprávnosti prostředku a jeho použití čís. 6353.

— s hlediska skutkové podstaty podle § 98, písm. b) tr. z. je nerozhodné, že bylo ve vyhrůžce opověděno zlo jen podmíněně pro případ, že ohrožený nesplní podmínku, nebyl-li ohrožený povinen podmínku splnit a nebyl-li pachatel oprávněn domáhati se jejího splnění tím, čím hrozil čís. 6388.

— ideální souběh zločinu podle § 152 tr. zák. se zločinem podle § 98, písm. a) tr. zák. je možný čís. 6402.

Výhrada vlastnictví viz zpronevěra.

Vyhrožování nebezpečné: k ustanovení § 99 tr. z.; způsobilost vyhrůžky vzbuditi důvodnou obavu je posuzovati objektivně jednak podle důležitosti zla, jímž bylo hroženo, jednak podle toho, zda má ohrožený při objektivním uvážení všech okolností důvod míti za to, že bude splněna; takovou vyhrůžkou může býti i hrozba trestním udáním u policie, i když se ohrožený cti nevinným; je nerozhodné, zda pachatel míní vyhrůžku vážně a je-li to jí provést čís. 6412.

Vyhrůžka: násilím na osobě ve smyslu § 83 tr. z. je i násilí psychické (zášťe vyhrůžky) čís. 6388.

— viz i vyhrožování nebezpečné.

— podmíněná viz vydrání.

Vyjevovací přísaha krivá viz svědectví krivé.

Výklad projevu viz ochrana cti.

Výkon advokacie: jeho zastavení: opatření ve smyslu § 17 kárného statutu (zastavení výkonu advokacie) může býti učiněno jen v pilných případech, ale pak vždy, v každém stadiu trestní věci; jsou-li tu pro ně předpoklady, může se na něm kárná rada usnésti, i když je před tím na jiném podkladě odmítla učiniti; odpadnou-li tyto předpoklady, může se obviněný domáhati jeho zrušení čís. 391 dis.

— — — jde o pilný případ, byl-li advokát odsouzen pro zločin krivého svědectví čís. 391 dis.

— — — při rozhodování o stížnosti do usnesení podle § 17 kárného statutu nelze řešiti otázku oprávněnosti zmateční stížnosti, podané obviněným do odsuzujícího rozsudku čís. 391 dis.

— služební viz násilí veřejné podle § 81 tr. zák.

— ve smyslu § 6, odst. 1 zákona o ochraně cti (zák. čís. 108/1933 Sb.): jinými podobnými výkony ve smyslu § 6, odst. 1 zákona o ochraně cti je rozuměti i řeči poslanců ve sněmovně čís. 6334.

Vykoření z mezi nutné obrany: na napadeném, který je ohrožován v době noční nebezpečnými osobami na životě a majetku, nelze žádati takovou míru opatrnosti a obezřetnosti, jako na osobě jednající za stavu méně nebezpečného čís. 6327.

— z moci trestní viz zmatek podle § 281 čís. 11 tr. ř.

Vypovězení ze země: předpis § 25 tr. z. byl zrušen § 14 nařízením o zacházení s cizinci ze dne 5. září 1939, říšský zák. I, str. 1667, s platností od 6. září 1939 a nebyl nahrazen obdobným předpisem čís. 6420.

— — je zmatekem podle § 281, č. 11 tr. ř. vyslovil-li soud trest vypovězení z území Protektorátu Čechy a Morava po dni 5. září 1939 čís. 6420.

Výrok rozsudkový: ve výroku rozsudku (§ 260, čís. 1 tr. ř.) nutno pod neplatností uvést jen přitěžující okolnosti v zákoně jmenovitě uvedené, které zakládají po zákonu změnu trestní sazby nebo druhu trestu a podmiňují tak určitou trestní sazbu (§ 281, čís. 11, §§ 322, 344, čís. 12 tr. ř.) čís. 6315.

— — přitěžující okolnosti všeobecně označené třeba uvést jen v rozhodovacích důvodech (§ 270, čís. 5, věta druhá tr. ř.) čís. 6315.

Vztažení ruky: jako fyzické násilí podle § 81 tr. zák. čís. 6380.

— vztažení ruky se tu nemíní doslovně, nýbrž stačí, když se fyzické násilí dotklo vrchnostenské osoby samé buď přímo (úderem, odstrčením), nebo aspoň nepřímo (taháním se o nějaký předmět) čís. 6380.

Zadržování platidel viz ochrana oběhu zákonných platidel.

Zahlázení odsouzení (zákon ze dne 14. června 1928, čís. 111 Sb.): k otázce zahlázení několika odsouzení z doby před účinností zákona čís. 111/1928 Sb. se zřetelem k ustanovení § 13, odst. 2 tohoto zákona čís. 6339.

— — vyhovují-li odsouzení, o jejichž zahlázení jde, ustanovení § 4, odst. 3 zákona o zahlázení odsouzení, není třeba, aby mezi výkonem jednotlivých trestů a dalším odsouzením uplynula zkušební doba, nýbrž stačí, uplynula-li od výkonu posledního trestu čís. 6423.

Zajištění pohledávky viz maření exekuce.

Zakázaná hra viz hra zakázaná.

Zákon nový: zásada vyslovená v čl. IX uvozovacího patentu k trestnímu zákonu platí pro všechny předpisy hmotného práva, není-li v novém zákoně výslovně jinak nařízeno; nového zákona má se užití i o činech spáchaných před jeho účinností jen potud, pokud tento nový zákon není přísnější, než zákon předchozí čís. 6348.

Zanedbání povinné péče viz tisk (zákon ze dne 30. května 1924, čís. 124 Sb.).

Záměna: trestu viz trest.

- ve smyslu § 29 zákona proti nekalé soutěži: při posuzování způsobilosti přivodití záměnu záleží jen na objektivní zaměnitelnosti s hlediska průměrného zákazníka, nikoli na subjektivním úsudku stran čís. 6313.

Zaměstnavatel: rozsah zaměstnavatelské povinnosti zabezpečení dělníka, jehož používá k pracím, které jsou nutně nebo aspoň pravidelně spojeny s nebezpečím pro jeho život, zdraví nebo tělesnou bezpečnost; majitel podniku po továrensku provozovaného nezabývá se všech povinností k ochraně života, zdraví a bezpečnosti dělníků tím, že ustanoví odborníky pro technické vedení podniku, zejména me těch povinností, které mu osobně ukládá živnostenský řád čís. 6346.

- za porušení právních statků v § 335 tr. zák. uvedených, způsobené zařízeními (stroji) při provozování živnosti, odpovídá trestně především majitel živnosti čís. 6385.
- zavinění majitele mlýna nepostaravšího se o řádné zakrytí soukolí turbíny čís. 6385.

Zaplacení pohledávky viz maření exekuce.

Zastavení výkonu advokacie viz výkon advokacie.

Zástupce chudých viz advokát.

Zastupování podvojně viz advokát (disciplinární rozhodnutí).

Zbavení svéprávnosti: z okolnosti, že byl pachatel částečně zbaven svéprávnosti, ještě neplyne, že spáchal čin ve stavu uvedeném v § 2, písm. a), b) nebo c) tr. z. čís. 6388.

Zcizení: dlužníková majetku netvoří skutkovou podstatu podle § 205 a) tr. zák., dostala-li se do dlužníkovy majetku rovnocenná protihodnota zcizených věcí čís. 6362.

Zlehčení cti a vážnosti stavu viz advokát (disciplinární rozhodnutí).

Zlehčování (§ 27 zák. čís. 111/1927 Sb.): s hlediska § 27 zákona proti nekalé soutěži není třeba, aby se zlehčující údaje vztahovaly jen na podnik soukromého žalobce; stačí, jsou-li k jeho podniku v objektivně poznatelném vztahu a je-li si pachatel vědom toho, že jsou způsobilé poškodit i tento podnik čís. 6317.

- přečin zlehčování podle § 27 zákona proti nekalé soutěži může býti spáchán jen dolosně, nikoli z nedbalosti ať již vědomé nebo nevědomé; nestačí, že si pachatel mohl nebo měl uvědomit nepravdivost svých údajů čís. 6336.

Zlý úmysl viz úmysl.

Zmateční stížnost: osoby uvedené v § 282 tr. ř. mají samostatné právo podati zmateční stížnost ve prospěch obžalovaného, nejsouce při jeho výkonu závislé na vůli obžalovaného; jen projevený nesouhlas obžalovaného by jim bránil vykonati toto právo; za takový projev nelze považovati prohlášení obžalovaného před podáním zmateční stížnosti, že se vzdává opravných prostředků a přijímá trest čís. 6355.

- odvoláním se lze domáhati přezkoumání výroku o trestu jen v mezích trestní sazby, které soud použil čís. 6369.
- navrhuje-li však opravný prostředek, aby bylo na čin obžalovaného použito trestní sazby, která se na skutečně vztahuje, provádí zmateční stížnost (§ 281, čís. 11 tr. ř.) čís. 6369.
- nepovolil-li nalézací soud podmíněný odklad výkonu trestu s odůvodněním, že je vyloučen podle § 2 zákona o podmíněném odsouzení, nutno výrok ten napadati zmateční stížností (§ 281, čís. 11 tr. ř.) a nikoli odvoláním čís. 6376.

- předpokladem zmateční stížnosti obžalovaného je možnost docílení uplatňovanými výtkami rozhodnutí pro příznivějšího čís. 6402.
- k zachování zákona (rozhodnutí podle §§ 33, 292 tr. ř.): čís. 6339, 6345, 6357, 6365, 6394, 6408, 6409, 6413, 6420, 6423.

Zmatek: podle § 281, čís. 1 tr. ř.: není zmatkem podle § 281, čís. 1 tr. ř., konalo-li se hlavní přelíčení bez účasti kmetů, když se k němu nedostavil ani kmet stranou zvolený, ani jeho náhradník, a když se druhá strana zřekla účasti kmetů čís. 6400.

- podle § 281, čís. 3 tr. ř.: okolnost, že soud, dav obžalovaného předvésti z vazby, provedl hlavní přelíčení před dobou v obsílce mu oznámenou, nezakládá zmatek podle § 281, čís. 3 tr. ř., byla-li přes to zachována lhůta uvedená v § 221 tr. ř. čís. 6391.

- zákon předpisuje v § 221, odst. 1 tr. ř. pod neplatnosti jen obeslání obžalovaného k hlavnímu přelíčení, nikoliv i jeho obhájce čís. 6391.
- okolnost, že bylo v nepřítomnosti obžalovaného provedeno hlavní přelíčení a vydán rozsudek i o sbíhajícím se přestupku, o němž obžalovaný nebyl v přípravném řízení vyslechnut, není důvodem zmatečnosti podle § 281, čís. 3 tr. ř. (§ 427, odst. 1 tr. ř.), leda by byla obžaloba rozšířena na onen přestupek teprve při hlavním přelíčení čís. 6419.

- podle § 281, čís. 4 tr. ř.: formálním předpokladem pro uplatňování důvodu zmatečnosti podle § 281, čís. 4 tr. ř. je návrh stěžovatelův, který byl nalézacím soudem zamítnut, nebo o němž nebylo rozhodnuto čís. 6380.
- nastane-li změna v obsazení senátu, musí strana, chce-li si zajistiti uplatnění tohoto důvodu zmatečnosti, opakovati návrhy, které přednesla před původním senátem čís. 6400.

- podle § 281, čís. 5 tr. ř.: výklad obsahu, smyslu a dosahu projevu jest otázkou právní čís. 6335.
- proto může být jeho správnost posuzována jen s hlediska zmatku podle § 281, čís. 9 a) tr. ř. čís. 6335.

- formální zmatky podle § 281, čís. 5 tr. ř. se mohou vztahovati jen na skutkové podklady onoho posouzení, t. j. na okolnosti a zjevy vnějšího života, za nichž došlo k projevu čís. 6335.

- podstata výtek nejasnosti a nedostatku důvodů. činěných s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, čís. 5 tr. ř. čís. 6380.

- podle § 281, čís. 6 tr. ř.: otázku, jak dalece musí být zjištěny skutečnosti, sloužící za podklad výroku podle § 261 tr. ř., je posuzovati jen s hlediska požadavků činěných na obžalovací spis; není třeba plného soudcovského přesvědčení o nich čís. 6312.

- podle § 281, čís. 9—11 tr. ř.: hmotněprávní zmatky (§ 281, č. 9—11 tr. ř.) lze doličovati jen srovnáváním skutkového děje, rozsudkem zjištěného, se zákonnými znaky čís. 6388.

- podle § 281, čís. 9, písm. a) tr. ř.: výklad obsahu, smyslu a dosahu projevu jest otázkou právní; proto může býti jeho správnost posuzována jen s hlediska zmatku podle § 281, čís. 9, písm. a) tr. ř. čís. 6335.

- podle § 281, čís. 11 tr. ř.: ustanovení § 260, písm. b) tr. zák. neukládá soudu, aby, použije-li ho, sešel pod nejnižší hranici zákonné trestní sazby, nýbrž ponechává to jeho volné úvaze; není proto zmatkem podle § 281, čís. 11 tr. ř. (vykročení z trestní moci), nesešel-li soud pod nejnižší zákonnou sazbu, ač použil § 260, písm. b) tr. zák. čís. 6315.

- je zmatkem podle § 281, čís. 11 tr. ř., neuložil-li soud při souběhu trestních činů (proti předpisu §§ 32, 34, 35, 267 tr. z.) trest podle toho z nich, na který jest uložen trest ostřejší čís. 6369.

- nepovolil-li nalézací soud podmíněný odklad výkonu trestu s odůvodněním, že je vyloučen podle § 2 zákona o podmíněném odsouzení, nutno výrok ten napadati zmateční stížností (§ 281, čís. 11 tr. ř.), a nikoli odvoláním čís. 6376.

- — je zmatkem podle § 281, čís. 11 tr. ř., uložil-li soud trest těžkého žaláře za zločin podvodu podle §§ 197, 199, písm. c) tr. z., aniž zjistil některou z přitěžujících okolností, uvedených jmenovitě v § 203 tr. z. čís. 6394.
- — předpis § 25 tr. z. byl zrušen § 14 nařízení o zacházení s cizinci ze dne 5. září 1939, říšský zák. I, str. 1667 s platností od 6. září 1939 a nebyl nahrazen obdobným předpisem čís. 6420.
- — je zmatkem podle § 281, čís. 11 tr. ř., vyslovil-li soud trest vypovědění z území Protektorátu Čechy a Morava po dni 5. září 1939 čís. 6420.
- **podle § 364, čís. 6 tr. ř.:** je tímto zmatkem, nebyly-li porotcům dány vedle hlavní otázky na zločin loupeže podle §§ 190, 194, 195 tr. zák., pokud se týče na provinění loupeže podle § 3 zák. čís. 48/1931 Sb. a §§ 190, 194, 195 tr. zák. i eventuální otázky na zločin podle §§ 9, 171, 174 I, písm. c) tr. zák. podle §§ 171, 174 I, písm. c) tr. zák., podle §§ 185, 186, písm. a) tr. zák. a podle § 157, odst. 2 tr. zák., ač byly obhajobou obžalovaných napověděny skutkové podstaty těchto trestných činů čís. 6421.
- Zmeškání lhůty** viz navrácení v předešlý stav.
- Zmocnění** viz advokát.
- Zmrzačení patrné (§ 156, písm. a) tr. zák.):** »jiným patrným zmrzačením« není pouhá — byť i úplná a trvalá — neschopnost použití postiženého údu čís. 6361.
- Znalec:** věcné správnosti znaleckého posudku nelze odporovati ve zrušovacím řízení čís. 6388.
- Známky** viz ochrana známek.
- **kontrolní Obilní společnosti** viz veřejná listina.
- Zneužití úřední moci:** k §§ 101, 102 tr. zák.; zločinu zneužití moci úřední se může úředník dopustit nejen jednáním spadajícím do úseku služby mu přiřazené, nýbrž i jednáním, které je s to vykonati jen v důsledku svého úřadu; tomu je tak, měl-li pachatel zločinu podle § 102, písm. c) tr. zák. přístup ke spisům právě jen proto, že byl zaměstnán ve spisovně, v níž měl na starosti část spisů čís. 6352.
- — s hlediska přečinu podle § 3, odst. 1 uvedeného zákona stačí, že si dá veřejný činitel poskytnouti prospěch nikoliv nepatrný z důvodu své služby a ve vztahu ke svým služebním úkonům; je-li osobou v § 104 tr. z. uvedenou a činí-li výkon svého úřadu závislým na poskytnutí daru nebo se dá darem svést ke stranictví, jde již o zločin podle § 104 tr. z. čís. 6403.
- — k rozlišení skutkových podstat podle § 104 tr. z. případ první a druhý čís. 6405.
- — v prvním případě trestá zákon pachatelovu činnost, jen když spadá do určitých oborů úředních činností, ve druhém případě prohlašuje jeho činnost za trestnou, ať jde o jakýkoliv úřední výkon čís. 6405.
- — vládními pracemi ve smyslu § 101, odst. 2 tr. z. jsou všechny veřejné věci, obstarávané jménem státu v zájmu veřejnosti; nezáleží na tom, zda jde o manipulační opatření, nebo o výkon úřední čís. 6405.
- Zneužívání podnikových značek (§ 29 zákona proti nekalé soutěži čís. 111/1927 Sb.):** platné svolení oprávněného k činnosti uvedené v § 29 zákona proti nekalé soutěži vylučuje její bezprávnost i trestnost, pokud ovšem nebylo oprávněně odvoláno čís. 6313.
- — užívání jména pachatelů jinak po právu příslušejícího je neoprávněné ve smyslu § 29 zákona proti nekalé soutěži, je-li jím založeno nebezpečí záměny, jemuž lze čelit způsobem uvedeným v § 11 téhož zákona čís. 6313.

- — při posuzování způsobilosti přivoditi záměnu záleží jen na objektivní zaměnitelnosti s hlediska průměrného zákazníka, nikoli na subjektivním úsudku stran čís. 6313.
- — ustanovení § 29 zákona proti nekalé soutěži předpokládá soutěžitelský poměr mezi stranami čís. 6313.
- — k pojmu soutěžitelského poměru čís. 6313.
- — je to pojem rázu hospodářského, který nelze vykládati restriktivně; stačí, že jde o podniky příbuzného oboru hospodářského s hlediska pojímání průměrného zákazníka; nerozhoduje, že oba podniky neukájejí touž potřebu zákaznictva a že jsou jejich činnosti administrativně různě upraveny čís. 6313.
- — ochranu podle § 29 zákona nelze přiznati podnikateli, jemuž byl podnik zakázán z důvodů veřejného zájmu odepráním předepsaného povolení čís. 6313.
- — i pseudonym může býti jménem ve smyslu § 29 zákona, poživajícím zákonnou ochranu, pokud ho není užíváno proti zákonu nebo proti zá-povědi úřadu čís. 6313.
- — pokračuje-li pachatel přečinu zneužívání podnikových značek (§ 29 zák. proti nekalé soutěži) ve své činnosti i po podání stíhacího návrhu, může býti pro tuto další činnost odsouzen pouze tehdy, byl-li podán včas (§ 34 zákona proti nekalé soutěži) nový stíhací návrh čís. 6326.
- — označuje-li pachatel přečinu podle § 29 zákona proti nekalé soutěži svůj kolébkový rozmnožovač ochrannou slovní známkou, již soukromý ža-lobce užívá pro svůj rotační rozmnožovač, není u obyčejného kupce, neznalého rozdílů obou rozmnožovačů, vyloučena možnost záměny ani tím, že pachatel připojí k uvedené slovní známce své jméno a vyobra-zení svého kolébkového rozmnožovače čís. 6326.
- Zostření trestu** je při použití § 260, písm. b) tr. zák. předepsáno i pro případ, že soud nevyměřil trest pod nejnižší zákonnou sazbou čís. 6315.
- Zpracování původního díla** viz právo původské.
- Zpráva státního úřadu (§ 2, odst. 1 zák. čís. 124/1924 Sb. ve znění vyhlášky čís. 145/1933 Sb.):** k tomu, aby zpráva mohla být pokládána za zprávu státního úřadu ve smyslu § 2, odst. 1 zákona čís. 124/1924 Sb. stačí, že byla po obsahové stránce vydána státním úřadem; nemusí být podepsána tímto úřadem nebo jeho zástupcem čís. 6379.
- Zpronevěra:** listiny znějící na nějakou hodnotu, tedy i cenné papíry, jsou co do této hodnoty předmětem zpronevěry jen pokud jsou samy o sobě jejím no-sitelem a předmětem; při řešení otázky, jde-li o takovou listinu čili nic, je rozhodné, zda se zavázaný honorováním cenného papíru vůči doručiteli zba-vuje závazku vůči osobě oprávněné čís. 6320.
- šek znějící na jméno není způsobilým předmětem zpronevěry čís. 6320.
- nezbytnou složkou subjektivní skutkové podstaty zločinu zpronevěry je vě-domí hmotné protiprávnosti zadržetí nebo přivlastnění cizí svěřené věci; otázka, zda je pachatel měl či nikoliv, jest otázkou právní čís. 6406.
- výhrada vlastnictví k prodané věci do zaplacení tržové ceny nezaniká ani cesí pohledávky na zaplacení tržové ceny, ani zažalováním této pohledávky čís. 6411.
- s hlediska § 183 tr. zák. rozhoduje jen trestněprávní pojem svěřeni, bez ohledu na civilněprávní pojmy, jemu odpovídající čís. 6417.
- věci, které byly pachatelé odevzdány, aby je za úplatu propašoval přes hra-nice, jsou věci jemu svěřené; nezáleží na tom, jak by měla být věc posou-zena podle předpisů soukromoprávních čís. 6417.

Zrušovací soud: vázanost nalézacího soudu jeho názorem: je vázán, jen pokud se skutkový základ nezmění tou měrou, že by tím věc nabyla nové tvářnosti, kterou by se změnilo i její právní posouzení čis. 6325.

Zřízenec obecní viz úředník veřejný.

Ztráta: práva volebního viz právo volební.

— ve smyslu § 156, písm. a) tr. zák.: »ztrátou« ve smyslu ustanovení § 156, písm. a) tr. zák. je rozuměti skutečné oddělení některého údu čis. 6361.

Zvláštní prospěch viz úpadek z nedbalosti.

Seznam ustanovení zákonných, jež byla v tomto svazku vyložena.

I. Trestní zákon.

	Čís.		Čís.
čl. IX uvoz. pat. k tr. zák.	6348	§ 134	6346, 6373
§ 2, písm. a)	6388	§ 152	6402
— písm. b), c)	6388	§ 153	6415
— písm. e)	6316, 6390	§ 156, písm. a), c)	6361
— písm. g)	6327, 6358	§ 171	6375, 6388
§ 3	6387, 6390	§ 173	6402, 6403
§ 5	6354, 6362, 6381, 6384	§ 174 I, písm. b)	6402
§ 6	6354	— I, písm. c)	6421
§ 9	6333	§ 174 II	6402
§ 25	6420	— II, písm. a)	6375
§ 32	6369, 6420	§ 176 II	6402
§ 34	6369, 6409	§ 178	6369
§ 35	6369, 6409	§ 179	6402
§ 44	6318	§ 182	6369
— písm. a), b)	6409	§ 183	6320, 6411, 6417
§ 46	6318	§ 185	6354, 6421
— písm. h)	6318	§ 186	6354
§ 68	6340, 6377, 6380, 6381, 6389, 6390, 6415	— písm. a)	6354, 6421
§ 81	6330, 6340, 6363, 6377, 6380, 6381, 6389, 6390, 6407	§ 187	6378, 6399, 6413
§ 82	6377	§ 188	6399, 6413
§ 83	6388, 6418	— písm. b)	6378
§ 85, písm. b)	6388	§ 190	6321, 6421
— písm. c)	6373, 6385	§ 194	6421
§ 87	6373	§ 195	6421
§ 93	6351, 6402	§ 196	6321, 6354
§ 98, písm. a)	6353, 6377, 6402	§ 197	6349, 6401
— písm. b)	6327, 6353, 6383	§ 199, písm. a)	6349, 6382, 6387, 6392, 6416
§ 99	6412	— písm. b)	6367
§ 101	6352, 6405	— písm. c)	6394
— odst. 2	6415	— písm. d)	6314, 6332, 6350
§ 102	6352	§ 202	6394
— písm. c)	6352	§ 203	6394
§ 104	6403, 6405	§ 205	6349
§ 125	6351, 6370, 6422	§ 205 a)	6362
§ 126	6370	§ 209	6422
§ 132 III	6393	§ 214	6354
		§ 217	6354

	Čís.		Čís.
§ 233	6384	§ 336, písm. g)	6373
§ 238	6374	§ 337	6373, 6385
§ 253	6315	§ 411	6370
§ 260, písm. a)	6409	§ 432	6373
— písm. b)	6315	§ 461	6349
§ 263	6409	§ 464	6354
§ 267	6369, 6409	§ 468	6375, 6410
§ 307	6354	§ 485	6384
§ 312	6330, 6407, 6415	§ 486	6347, 6384, 6398
§ 320, písm. f)	6376	§ 522	6388, 6409, 6413
§ 335	6327, 6346, 6368, 6374, 6385		

II. Trestní řád.

	Čís.		Čís.
§ 41	6342, 6370	— čís. 6	6312
§ 77	6391	— čís. 8	6313
§ 134	6388	— čís. 9, písm. a)	6335, 6337, 6344
§ 151, čís. 3	6356	— čís. 11	6315, 6364, 6369, 6376, 6394, 6420
§ 152	6416	§ 282	6355
§ 153	6416	§ 293	6325
§ 202	6349, 6416	§ 295	6369
§ 221	6391, 6419	§ 319	6358
§ 258	6325	§ 320	6351, 6421
§ 260	6315, 6369	§ 323	6351
§ 261	6312, 6361	§ 344, čís. 6	6421
§ 263	6361	§ 364	6397
§ 265	6383	§ 427, odst. 1	6419
§ 270, odst. 2, čís. 5	6315, 6380	— odst. 3	6414
§ 281, čís. 1	6400	§ 454	6419
— čís. 3	6315, 6391, 6419	§ 459	6419
— čís. 4	6380, 6400		
— čís. 5	6335, 6380		

III. Ostatní zákony a nařízení.

	Čís.		Čís.
1811 červen 1., čís. 946 Sb. z. s. (obecný zákoník občanský)		(obecní zřízení pro Čechy)	
§ 43	6313	§ 28, čís. 2	6330, 6377
§ 1009	392 dis.	1868 červenec 6., čís. 96 ř. zák. (advokátní řád)	
§ 1151	394 dis.	§ 8	394 dis.
1854 srpen 9., čís. 208 ř. z. (nepsorné řízení)		§ 9	381 dis., 382 dis., 383 dis., 384 dis., 386 dis., 392 dis., 394 dis., 396 dis.
§ 151	388 dis.	§ 10, odst. 1	392 dis., 394 dis.
1864 duben 16., čís. 7 zem. zák.			

	Čís.		Čís.
odst. 2	379 dis., 380 dis., 382 dis., 386 dis., 387 dis., 389 dis., 392 dis., 395 dis.		
§ 15	381 dis.		
§ 30	381 dis.		
— říjen 15., čís. 142 ř. zák. (tisková novela)			
čl. III, čís. 3	6345		
— čís. 5	6345		
1871 červenec 25., čís. 75 ř. zák. (notářský řád)			
§ 155	388 dis.		
§ 157	388 dis.		
§ 159	388 dis.		
§ 186	388 dis.		
1872 duben 1., čís. 40 ř. z. (disciplinární statut advok.)			
§ 2	379 dis.		
§ 12, písm. d)	394 dis.		
§ 12, posl. odst.	394 dis.		
§ 14	395 dis.		
— odst. 2	394 dis.		
§ 16, odst. 2	391 dis.		
§ 17	391 dis.		
§ 46	390 dis.		
§ 48	393 dis.		
§ 50, odst. 1	393 dis.		
§ 53, čís. 3	390 dis.		
1873 květen 10., čís. 108 ř. zák. (policejní dozor)			
§ 7	6364		
1883 květen 25., čís. 78 ř. zák. (maření exekuce)			
§ 1	6384		
§ 2	6315		
1885 květen 24., čís. 89 ř. zák. (žebrota a tuláctví)			
§ 7, odst. 2	6365		
— odst. 3	6365		
— květen 27., čís. 134 ř. zák. (tráskaviny)			
§ 1	6343		
§ 2	6343		
§ 3	6343		
1890 leden 6., čís. 19 ř. zák. (ochrana známek)			
§ 9	6316		
§ 23	6316, 6350		
1895 srpen 1., čís. 112 ř. zák. (civilní řád soudní)			
§ 30	386 dis.		
§ 31, odst. 3	381 dis.		
1896 květen 27., čís. 79 ř. zák. (exekuční řád)			
§ 47	6387		
§ 49	6387		
1905 listopad 23., čís. 176 ř. zák. (předpisy pro ochranu života a zdraví pomocných dělníků)			
§ 1	6346		
1906 duben 3., čís. 84 ř. zák. (o šeku)			
§ 6	6320		
1907 srpen 16., čís. 199 ř. zák. (živnostenský řád)			
§ 25	6346		
§ 46	6313		
§ 55	6346		
§ 74	6346, 6385		
Vojenský trestní řád (zákon z 5. července 1912, čís. 131 ř. zák.)			
§ 12, odst. 1	6359		
§ 16, odst. 1	6359		
§ 17, odst. 1	6359		
1918 březen 21., čís. 108 ř. zák. (shlazení následků odsouzení)			
§ 1	6339		
§ 2	6339		
§ 3	6339		
1919 leden 31., čís. 75 Sb. (volební právo)			
§ 3	6366, 6409		
— duben 15., čís. 414 Sb. (státní monopol výbušných látek)			
§ 1	6343		
— říjen 17., čís. 562 Sb. (podmíněné odsouzení)			
§ 1	6380, 6383, 6395		
§ 2	6366, 6376, 6380, 6383		
§ 6, čís. 4	6383		
1920 březen 4., čís. 157 Sb. (reorganizace finanční stráže)			
§ 1	6363		
— září 20., čís. 516 Sb. (zásobování obyvatelstva a opatření předmětů potřeby)			
§ 17	6381		
— listopad 8., čís. 615 Sb. (monopol výbušných látek)			
	6343		

	Čís.
1921 červen 30., čís. 254 Sb. (ochrana hraničních mezníků a trigonometrických značek)	
§ 1	6344
— srpen 12., čís. 309 Sb. (útlisk)	
§ 1	6329, 6410
§ 2	6410
1922 leden 31., čís. 40 Sb. (doplňky ustanovení o advokátech)	
§ 2, písm. e)	384 dis., 394 dis.
§ 3	394 dis.
— písm. e)	384 dis.
§ 6, odst. 2	381 dis.
— květen 30., čís. 166 Sb. (monopol výrobných látek)	6343
1923 březen 19., čís. 50 Sb. (ochrana republiky)	
§ 13, čís. 1 odst. 1	6404
§ 14, čís. 5	6348
§ 14 d)	6348
§ 35	6345
§ 42	6345
1924 květen 30., čís. 124 Sb. (urážka tiskem)	
§ 1	6360
§ 2, odst. 1	6379
§ 3	6341
§ 4	6341, 6360, 6386
§ 13, písm. a)	6360
§ 16	6324, 6400
§ 20, odst. 3	6400
— červenec 3., čís. 178 Sb. (o úplatkářství)	6403, 6409
§ 2	6403
§ 3	6403, 6405
— odst. 1	6403
1926 listopad 24., čís. 218 Sb. (původské právo)	
§ 7	6331
§ 45	6331
1927 červen 15., čís. 76 Sb. (o přímých daních)	
§ 346	6380
§ 348	6380, 6389
§ 350	6380, 6389
§ 364	6380
— červenec 14., čís. 114 Sb. (celní zákon)	
§ 19	6363
— červenec 15., čís. 111 Sb. (nekalá soutěž)	

	Čís.
§ 11	6313
§ 27	6317, 6336
§ 29	6313, 6326
§ 34, odst. 2	6326
§ 46	6313
— prosinec 16., čís. 2 Sb. z roku 1928 (puncovní zákon)	
§ 6	6332
1928 červenec 14., čís. 111 Sb. (shlazení následků odsouzení)	
§ 1	6339, 6423
§ 3	6339
§ 4, odst. 3	6423
§ 13, odst. 2	6339
1929 březen 21., čís. 31 Sb. (valorisační novela)	
§ 8, odst. 3	6364
1930 září 23., čís. 143 Sb. (poštovní spořitelna)	
§ 2	6314
§ 3	6314
§ 39	6314
1931 březen 11., čís. 48 Sb. (trestní soudnictví nad mládeží)	
§ 10	6366, 6416
— březen 27., čís. 64 Sb. (řád konkursní a vyrovnací)	
§ 63 konk. ř.	389 dis.
§ 79 konk. ř.	383 dis.
§ 83 konk. ř.	389 dis.
§ 111 konk. ř.	389 dis.
§ 33 vyr. ř.	389 dis.
§ 34 vyr. ř.	389 dis.
— červen 19., čís. 100 Sb. (nesporné řízení)	
§ 17	388 dis.
§ 30	388 dis.
1933 červen 28., čís. 108 Sb. (ochrana cti)	
§ 1	6324
§ 2	6371
§ 3	6372
§ 4	6341
§ 6, odst. 1	6329, 6334, 6371
— odst. 2, písm. a)	6319, 6323, 6324, 6329, 6371, 6396, 6400
— odst. 2, písm. b)	6324, 6341, 6371

	Čís.
— odst. 3	6323, 6338
— odst. 4	6338
§ 8, odst. 1	6323
— odst. 3	6323, 6324, 6335, 6386
§ 14, odst. 5	6372
§ 15, odst. 1	6337
— odst. 2	6319
§ 16, odst. 1	6324
— odst. 2	6322
§ 17	6322, 6372
1934 květen 3., čís. 91 Sb. (o trestu smrti)	
§ 5	6318
— květen 15., čís. 94 Sb. (o vyrovnacích fondcích mléčných)	
§ 11	6381
— červen 21., čís. 109 Sb. (mimořádná moc nařizovací)	
čl. I	6350
— červenec 13., čís. 137 Sb. (úprava obchodu s obilím)	6340
§ 28, čís. 4	6340, 6390
1935 duben 17., čís. 83 Sb. (výroba a prodej plynových masek)	
§ 2	6346
§ 7	6346
§ 8	6346
— červenec 13., čís. 152 Sb. (úprava obchodu s obilím)	6340
— červenec 20., čís. 161 Sb. (o dodržování kontingentů mléka a smetany a o dodržování dodávkových obvodů)	

IV. Jiné předpisy.

	Čís.
Amnestie ze dne 7. října 1938	
čl. II	6357, 6380, 6395
čl. IV	6357
Předpisy pro jízdu vozidel po říšských silnicích na Moravě (vyhl. moravského místodržitele ze 4. března 1892,	

	Čís.
§ 1	6381
§ 2	6381
— červenec 20., čís. 168 Sb. (úprava poměrů v mlékařství)	
§ 15	6350
— říjen 19., čís. 203 Sb. (provedení zákona o jždě motorovými vozidly)	
§ 56, odst. 5	6374
§ 106, odst. 1	6368
1937 květen 20., čís. 86 Sb. (železniční zákon)	
§ 137	6407
1938 leden 27., čís. 29 Sb. (opiový zákon)	
§ 21	6364
— únor 10., čís. 41 Sb. (předpisy pro ochranu života a zdraví dělníků)	
§ 65	6385
§ 75	6385
— říjen 11., čís. 223 Sb. (o pracovních útvarech)	
§ 6	6359
§ 7, odst. 3	6359
1939 únor 3., čís. 20 Sb. (změna a doplnění zák. na ochranu republiky)	
čl. III	6348
— červenec 4., čís. 157 Sb. (ochrana oběhu zákonných platidel)	
§ 1	6408
§ 2	6408
§ 4, čís. 1	6408
§ 5, odst. 1	6408
— září 5. str. 1667 ř. zák. I.	
§ 14	6420

	Čís.
čís. 29 zem. zák.)	
§ 13	6374
Služební předpis pro důchodkovou kontrolu (vým. min. fin. z 29. května 1923, čís. 84.559/10.719-22)	
čl. I	6363